9565

891.99
C-84

GUIDE

ÉPISTOLAIRE

FRANÇAIS-ARMÉNIEN.

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԳԱՂԼԻԵՐԷՆ ԵՒ ՀԱՅԵՐԷՆ

6240

89/99
Տ-84
Ա-ս

ՍԱՍԱՆՈՐԴ

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՄԱՂԹԻԵՐԷՆ ԵՒ ՀԱՑԵՐԷՆ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Հ. ՎԱՐԴԱՆԱՑ Վ. ԸՍՑԿԱՐԵԱՆ

Ի ՄԽԻԹ. ՈՒԽՏԷՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԽԻԹԱՐԻԱՆՑ

1867

ՊԵՏ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ГОС. ПУБЛ. БИБЛИОТЕКА
ՀԱՍՌ Арм ССР
ИМ. А. МЯСНИКЯНА
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

5030
47

2003

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Նամակագրութեան օրէնսդրական ընդհա-
նուր գործածութիւնն անոր կարեւորութեան
ակներեւ ցոյց է, որ հիմակու աւեղս մարդկային
ընկերութեան իւրաքանչիւր ճիւղին եւ կեն-
կցութեան զանազան պարագաներուն համար
անհրաժեշտ եղած է: Ըսածնիս ըստ ինքեան
ամէնուն ծանօթ բլլալով՝ մեզի հոս ուրիշ բան չի
մնար՝ եթէ ոչ առաջնակարգ հրատարակութեանս
նպատակին ու ներքին հանգամանացը վրայ քանի
մը խօսք ըսել:

Արդի ժամանակս Արեւելքին Արեւմտից
հետ ունեցած կենցաղավարական եւ առեւտրա-
կան յարաբերութիւնները միշտ յաճախելու
վրայ բլլալուն պատճառաւ օտար եւ մանաւորի
դաղիներէն լեզուաւ թղթակցութիւնն ընդհա-
նուր տարածուած բլլալով, առ այս ի մերձաւոր
ծառայող դիւրացուցիչ միջոց մը ազգայնոց շա-
տերուն բաղձալի էր: Մինչ այս պակասը լեցը-

նելու մտօք երկասիրութեանս ձեռք զարկինք, որ մարդկային կենցաղավարութեան մէջ յաճախ պատահելու ամէն դէպքերուն վրայ գաղղիերէն եւ հայերէն լեզուաւ ընտիր նամակներու հաւաքում մըն է. որպէսզի բազմաթիւ օրինակներու օգնականութեամբն ընթերցողը գրութեան այս ճիւղին մէջ չէ թէ միայն դիւրութեամբ ու վայելչութեամբ իւր միտքն օտարալեզու ծանօթներուն բացատրելու կերպը ստանայ, այլ նաեւ գաղղիերէն նոր նամակագրութեան ոճին յատուկ ձեւերը սորվի, որոնց անտեղեակ ըլլալն աշխարհքի առջեւ թերակատար կրթութեան թէ հետեւութիւն եւ թէ ցոյց համարուած է: Ասոր համար ընդհանուր նամակագրութեան արուեստին հմտութենէն զատ՝ մանաւորապէս գաղղիերէն նամակագրութեան ոճը ծանօթացնելու վրայ ճաշակաւ է որ հայերէն թարգմանութիւնն ալ տեղ տեղ գաղղիացւոց սովորական ընթացքին յարմարցուցած ենք, որոնք մանաւանդ իմաստի կամ ձեւերու յատկութիւնք են եւ ոչ լեզուի. վասնզի կան նամակներ՝ որ առանց մեծ պլպլութեան եւ հիմնական կերպարանափոխութեան չէին կրնար ազգային սեպհական ձեւն ու կերպարանքն առնուլ:

Նիւթոց դասաւորութեան նկատմամբ՝ նա-
մակագրութեան արուեստին ընդհանուր կանոն-
ներն իբրեւ նախապիտելիք գրքին սկիզբն ա-
նդուած են. անկէ ետեւ այլեւայլ գլուխներով
իրար կը յաջորդեն շնորհաւորութեան, խնդա-
կցութեան, ցաւակցութեան, յանձնարարութեան
եւ աղաչանաց, շնորհակալութեան, յորդորանաց,
յանդիմանութեան, ջատագովութեան, եւայլն
նամակները. որոնց դարձեալ իւրաքանչիւր հա-
մառօտ նկարագիրը, կարեւոր գիտելիքներն ու
ընդհանուր կանոնները ամէն մէկ գլխուն սկիզբը
դրուած են. ապէ զատ՝ առանձին գլխով աւան-
դուած են տոմսակները: Աւելի ընդարձակ բըր-
նուած է առեւտրական ու գործառնական նա-
մակագրութեան մասը. որովհետեւ այսօրուան
օրս առեւտրական թղթակցութիւնն ընտանեկան
թղթակցութեան չափ, եթէ ոչ աւելի ալ, գործ-
ածութիւն ունի, եւ կտրուկ, պարզ ու մեկին
ոճովն ու սեպհական բացատրութիւններովն անկէ
բոլորովին կը տարբերի: Եւ թէպէտ նամակա-
գրութեան այս մասն աւելի վարժութեամբ եւ
գործքի մէջ մտնելով կը սորվուի, բայց գործքի
մէջ մտած ատեն ամենեւին անփորձ ու անվարժ
չերեւալու եւ միանգամայն սորվելիքին հիմունքն

առնելու համար առանձին առաջնորդի մը հարկաւորութիւն կայ: Ուստի կարծենք թէ հայ հասարակութեան առեւտրական գործունէութեանը մեր կողմանէ պակասաւոր ծառայութիւն մ՚եղած կ՚ըլլար, եթէ այս կարգի գրքի մը մէջ վաճառականութեան մասն համառօտիւ անցած ըլլայինք:

Յուսանք որ այս դիտգն աշխատասիրութիւնն իւր վախճանին հասնելով՝ ազգին մտաւորական եւ գործառնական յառաջադիմութեան նպաստաւոր ըլլայ, եւ առաջնորդ մը՝ գրչութեան այս ճիւղին մէջ ախորժակները կրթելու:

GUIDE
ÉPISTOLAIRE

OBSERVATIONS SUR L'ART ÉPISTOLAIRE.

La correspondance est aussi ancienne que l'écriture. Elle est un supplément à la conversation, ou plutôt une conversation réelle entre des personnes absentes.

Il est aussi nécessaire de bien écrire que de bien parler. Presque tout le monde pense, comme Buffon, que « *Le style est l'homme même* »; il faut toujours avoir cette pensée présente en écrivant.

On comprend par STYLE, en général, la manière d'exprimer ses pensées de vive voix ou par écrit. Les mots étant choisis et arrangés selon les lois de l'harmonie et du nombre, relativement à l'élévation ou à la simplicité du sujet qu'on traite, il en résulte ce qu'on appelle le STYLE.

Chaque genre d'ouvrage en prose demande le style qui lui est propre. Le style oratoire, le style historique et le style épistolaire, ont chacun leurs règles, leur ton et leurs lois particulières.

Pour se former le style, il faut lire beaucoup les meilleurs écrivains, écrire soi-même, et soumet-

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՆԱԽԱԳԻՏԵԼԻՔ ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ այնչափ հին է, որչափ հին է գրելու արուեստը: Նամակագրութիւնը հասարակութեան ամբողջացուցիչ կամ մնաւանդ՝ հետաւորաց մէջ իրական հասարակութիւն մըն է:

Որչափ կարեւոր է ազէկ խօսիլ գիտնալը, նոյնչափ ալ հարկաւոր է ազէկ գրել գիտնալը: Գրեթէ ամէն մարդ պիւֆոնին պէս կը մտածէ՝ թէ "Արուն եւ իւր ոճը՝ նոյն են,,: Գրելու աւեն՝ պէտք է մարդ այս մտածմունքը միշտ աչքին առջեւն ունենալ:

Ո՛ր ըսելով՝ ընդհանրապէս կ'իմացուի, իւր դասակարգը բերնով կամ գրով բացատրելու կերպը: Դասերուն՝ ներդաշնակութեան եւ համաձայնութեան կանոնաց համեմատ եւ գրուած նիւթին բարձրութեան կամ պարզութեան համաձայն ընտրութիւնն ու կարգաւորութիւնն յառաջ կու գայ Ո՛ր ըսածնիս:

Ամէն տեսակ արձակ գրութիւն՝ իւր յատուկ ոճն ունի: Ինչպէս ճարտասանական ու պատմական ոճը, նոյնպէս նամակագրութեան ոճն իւր կանոնները, յատուկ բացատրութեան կերպն ու առանձին օրէնքներն ունի:

Ազէկ ոճ առնելու համար, պէտք է ամէնէն բնաիր գրուածքները շատ կարդալ, ինչ իրմէ գրել,

tre ce qu'on écrit à un censeur judicieux; imiter d'excellents modèles, et s'efforcer de leur ressembler. Il faut aussi étudier les hommes et prendre, d'après nature, des expressions qui soient non-seulement vraies, comme dans un portrait ressemblant, mais vivantes et animées comme le modèle même du portrait.

Le style des lettres ne doit être ni emphatique, ni précieux, ni burlesque. Il doit être simple, coulant et, pour tout dire en un mot, naturel.

La connaissance parfaite et la scrupuleuse observation des règles du style épistolaire, sont à la fois la conséquence et l'indice d'une bonne éducation.

Dans le discours familier l'imagination seule travaille, les idées se succèdent, la parole les transmet, avant qu'on ait le temps ou le besoin de les disposer dans le meilleur ordre; aussi la conversation est-elle toujours écoutée avec une prévention favorable. Il n'en est pas de même d'une lettre. Dans le silence du cabinet le jugement doit prêter son appui à l'imagination, et sur une lettre écrite avec quelque soin on doit pouvoir reconnaître et apprécier le véritable mérite d'un homme, son esprit, son éducation, et même son caractère. On a dit avec raison: Celui qui écrit, envoie son portrait.

Le style épistolaire emprunte à la conversation la facilité de passer brusquement et sans préparation d'une idée à une autre, et s'épargne

գրածը գիտնական մը դատապարտելու տակ ձգել, երեւելի օրինակներու հետեւիլ եւ անոնց նմանելու ջանալ: Հարկ է նաեւ մարդկան բնաւորութիւնը ճշդիւ միտք առած ըլլալ, եւ միայն բնականէն առնուլ այնպիսի բացատրութիւններ՝ որոնք չէ թէ միայն ճշդիւտ ըլլան, ինչպէս նման պատկերի մը գծագրութիւնը ճշդիւտ է, այլ որոնց մէջ հոգի եւ կենդանութիւն տեսնուի, ինչպէս պատկերի մը բուն իսկական ակզբնատիպին մէջ:

Նմանակադրութեան ճաշակ՝ ուշ շքեղ ըլլալու է, ուշ բռնապետական եւ ուշ ծաղրածու. այլ պարզ, ընթացիկ ու մէկ խօսքով՝ բնական պէտք է ըլլալ:

Նմանակադրութեան կանոններուն կատարեալ հմտութիւնն եւ անոնց զգուշաւոր պահպանութիւնը՝ ամէն կրթութեան արդիւնք է եւ միանգամայն ցոյց:

Ընտանեկան խօսակցութեան մէջ՝ միայն եւ բեւեռակայութիւնն է գործողը. դաղափարներն իրար կը յաջորդեն ու բերանը կ'արտաբերէ, եւ ժամանակ չ'ըլլար եւ ոչ ալ հարկաւորութիւն կը ծնայ մտքին դաղափարներն քաւ կարի կարգաւորելու. ամէն պատ՝ խօսակցութիւնը միշտ պատրաստական նեղութեամբ մտիկ կ'ըլլուի: Բայց նամակին բանն ուրիշ է: Անոնկին հանդարտութեան մէջ՝ պէտք է որ խորհրդածութիւնն երեւակայութեան օգնութեան հասնի, այնպէս որ բաւական մտադրութեամբ գրուած նամակէ մը՝ մարդ կարող ըլլայ գրողին բուն արժէքը, խելքը, կրթութիւնն ու նաեւ բնաւորութիւնը ճանչնալ ու արժեցընել: Ասոր եւ իրաւամբ բուռած է՝ թէ նամակ գրողն իր պատկերը կը խաբէ:

Նամակադրութեան ճաշն ընտանի խօսակցութենէն այն դիւրութիւնը փոխ կ'առնու, որ շատով եւ առանց պատրաստութեան մէկ դաղափա-

ainsi le travail de fondre avec art les parties du sujet.

Le devoir, l'amitié, la politesse, l'intérêt, sont les liens de la société; à eux seuls se rattachent les divers genres du style épistolaire. Que l'on écrive donc une lettre familière, affectueuse, ou d'affaires, le premier soin doit être de bien sentir sa position et celle de celui à qui l'on écrit; il faut en quelque sorte se mettre en présence, en rapport avec lui, afin de se rendre compte de ce qu'on a à dire et de la manière dont on doit l'exprimer. C'est presque toujours avec les yeux de l'amour-propre que celui qui reçoit une lettre la juge; aussi ne saurait-on y apporter trop de soin, d'attention et de ménagements.

La prolixité est un écueil que l'on n'évite pas assez soigneusement. Il faut, dit-on, écrire comme on parle; cela se peut, si toutefois on parle bien; encore faut-il avoir grand soin de dire les choses avec une précision concise, qui ne nuise ni à l'élégance ni à la lucidité.

Il y a des esprits tellement vifs qu'ils ne trouvent pas d'expressions assez rapides pour exprimer leurs idées; chez d'autres la lenteur et la réflexion causent le même embarras. Nous conseillons dans ce cas de faire un brouillon avant d'écrire une lettre. En le corrigeant on trouvera toujours l'expression propre et la tournure élégante.

բէն միւսին կ՚անցնի, որով դրելու նիւթին ալ մասերը ճարտարութեամբ ամբողջի մը ձուլելու աշխատութիւնը կը բարձուի:

Ընկերութեան անդամներն իրարու հետ՝ պարտքի, բարեկամութեան, քաղաքավարութեան եւ շահու կապերով կապուած են. ուստի եւ առ այլեւայլ կապերէն կախում ունին նամակագրութեան զանազան կերպ ոճերը: Անոր համար թէ՛ բնաւորեկան, թէ՛ բարեկամական եւ թէ՛ գործի վերաբերեալ նամակ մը գրուած առեն՝ գլխաւոր մտադրութիւնն ան պիտի ըլլայ որ մարդ թէ՛ իւր եւ թէ՛ նամակն ընդունողին դիրքն ալ ճանչնայ, եւ գանիկայ այնպէս կենդանի կերպով աչքին առջեւ բերէ, իբրեւ թէ իրօք ներկայ ըլլար. ան առեն աւելի յայտնի կը զգայ ըսելիքն ու ըսելու կերպը: Նամակ առնողն գնամակը գրեթէ միշտ անձնասիրական աչքով կը դառէ, ուստի ոչինչ զգուշութիւն կամ մտադրութիւն կամ ակնածութիւն երբեք չափազանց համարուելու է:

Երկայնաբանութիւնը պակասութիւն մըն է, որովհետեւ շատերը բաւական չեն զգուշանար: Այնպէս պէտք է գրել, ի՛նչն, ինչպէս որ կը խօսուի: Ասիկայ կարելի է, բաւական որ գրողն ալ խօսի. գործեալ պէտք է միտ դնել բառածն անանկ ճշդութեամբ բացատրելու՝ որ ոչ վայելչութեան վնաս եւ ոչ բացայայտութեան:

Կան այնպէս վաւերաւն մարդիկ, որոնք իրենց դաղափարացը շուտութեանը բան չեն կրնար հասցընել, ուր որ ուրիշները նոյն նեղութեան մէջ կ՚իյնան՝ դանդաղ ու մտածոդ ըլլալէն: Այսպիսիներուն խորհուրդ կու տանք, որ նամակ մը գրելէն յառաջ ծրագիրը շինեն, եւ քիչ սրբագրելու առեն յարմար բացատրութիւնն եւ վայելուչ դարձուածները դիւրաւ կը գտնեն:

Avant de mettre la main à la plume, il faut attentivement réfléchir sur les divers sujets dont on doit composer sa lettre. Tout le reste n'est qu'accessoire.

Que l'on écrive à un supérieur, à un égal ou à un subordonné, le premier soin est donc de se rendre compte à soi-même de ce que l'on doit ou veut exprimer.

On doit éviter les longues périodes. Une lettre ne doit en rien ressembler à un livre ou à un article de journal.

Le style coupé a une vivacité, un mouvement qui conviennent dans une lettre. Il faut toutefois éviter de devenir obscur en voulant être bref.

Les personnes distinguées sont ordinairement jalouses du respect qui leur est dû, par rapport à leur naissance, leur fortune, ou à leur rang élevé. Ce serait donc aussi bien un manque de prudence que de respect, de s'adresser à des supérieurs comme on le ferait envers des égaux.

La politesse ne permet pas qu'on écrive par interrogation à une personne qui nous est supérieure. On peut cependant employer cette figure en l'accompagnant d'un correctif respectueux. Par exemple, si quelque curiosité nous portait à nous informer d'une chose, nous pourrions dire: Pardonnez-moi, Monsieur, la liberté que je prends de vous demander quelle est cette personne dont vous m'avez dit tant de bien etc.

C'est encore une impolitesse, quand on fait mention des parents de ceux à qui on écrit, de les désigner en disant crûment: Votre frère, votre

Ձեռքը դրիչ առնելէն յառաջ՝ պէտք է դրուելու նամակին գանազան նիւթերուն վրայ մտադրութեամբ խորհրդածել. ամենայն երկրորդական բան է:

Ուսոի թէ վերնագրուն, թէ հասառարի եւ թէ առընդունի մը նամակ գրուած առեն, զլխաւոր միտ դնելու բանն է՝ որ մարդ ըսելիքը գիտնայ:

Երկայն պարբերութիւններէ խոշելու է: Նամակն առնեւին դրքի կամ լրագրի հասուածի նմանութիւն պիտ՚ որ չունենայ:

Կարճ ու կորուկ խօսուածքը՝ նամակի յարմար կենդանութիւնն ու շարժումը կ՚ունենայ: Սակայն պէտք չէ համառօտութեան միտ դնելով՝ նամակը մութ եւ անիմանալի ընել:

Պատուաւոր անձինք՝ հասարակօրէն իրենց ազգատոհմին, հարստութեան եւ բարձր աստիճանին վայելող յարգութեան նախանձախընդիր են: Ուսոի եւ մէկը թէ խոհեմութեան եւ թէ յարգութեան դէմ պակաս կ՚ըլլայ, եթէ անոնց հետ իբրեւ իր հաւասարներուն հետ խօսի:

Քաղաքավարութիւնը չի նեղեր՝ վերնագոյն մէկու մը գրով բան հարցնել, եթէ ոչ միայն խոնարհական ձեւերը գործածելով: Օրինակի աղաչաւ՝ եթէ բանի մը վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզուի, կրնայ հետեւեալ կերպով գրուիլ. Նեղեցէք, Տէր, որ կը համարձակիմ հարցնել, թէ ո՞վ է այն անձը, որուն վրայ ինծի այնչափ գովեստ խօսեցաք եւ այլն:

Նոյնպէս անքաղաքավարութիւն է, նամակին առնողին ազգականները նամակին մէջ յիշած առեն, Ձեր եղբայրը, Ձեր հօրաքոյրն ըսելով յա-

tante; on doit dire: Monsieur votre frère, Madame votre tante.

Il est convenu qu'on ne doit pas prier une personne au-dessus de soi de faire des compliments à une autre, quand même elle la toucherait de fort près; ou si on le fait, c'est toujours avec quelque correctif. Par exemple: Souffrez que Madame de X. trouve ici les assurances de mon respect etc. — Il faut, surtout, bien se garder que ces compliments ne s'adressent pas à une personne au-dessous de celle à qui l'on écrit. A l'égard des personnes que l'on peut prier, ces compliments ne doivent jamais être insérés dans le corps d'une lettre, mais dans un *post-scriptum*.

Tout le talent dans une lettre consiste à dire ce qu'il faut dire, à le dire bien, et à ne dire que cela.

Les plus sages préceptes, les meilleurs exemples, n'enseigneront jamais à écrire bien une lettre; c'est dans le cœur et l'esprit, c'est dans la connaissance du monde surtout, que l'on peut exclusivement puiser le talent d'écrire avec élégance, charme et correction. Aussi ne prétendons-nous pas, par nos avis, faire des écrivains; nous voulons seulement tracer les règles générales et particulières qui aideront à se former un style facile.

ռաջ բերել. պէտք է ըսել Ձեր պատուական (Տէր) եղբայրը, Ձեր ազնիւ (Տիկին) հօրաքոյրը կամ մօրաքոյրը։

Յայտնի է թէ չի վայելեր բարձրաստիճան մէկու մը միջոցաւն ուրիշին բարեւ գրել, թէպէտ նոյն անձն անոր շատ մերձաւոր ըլլայ. այսպիսի խնդրուածք մը կրնայ միայն վայելուչ դարձուածով մ'ըլլալ։ Օրինակի աղագաւ. Շնորհք ըրէք, որ այս գրովս Գ. Տիկինն իմ անկեղծ մեծարանացս հաւաստիքն ընդունի։ — Զգուշանալու է մանաւանդ, որ չըլլայ թէ բարեւ խրկած մարդդ՝ նամակին ընդունողէն խոնարհագոյն աստիճանի մէկն ըլլայ։ Իսկ որոնց որ ներելի է նոյն խնդրուածքն ըլլալ, պէտք չէ երբեք բարեւները նամակին մարմնոյն մէջ առնուլ, այլ Յետագրութիւն ըսուած մասին մէջ։

Նամակագրութեան բովանդակ արուեստն ան է, որ ինչ որ պէտք է ըսել ան ըսուի, ըսուածն ազէկ ըսուի եւ ըսելիքէն աւելին չըսուի։

Որչափ իմաստուն կանոններ ալ աւանդուին, որչափ ընտիր օրինակներ ալ տրուին, չի կրնար մէկը քաջ նամակագիր ըլլալ. այլ միայն իր միտքն ու սրտովը եւ գլխաւորաբար կենցաղագէտ ծանօթութիւններով կրնայ պերճ, յանկուցիչ եւ անսխալ գրելու ձիրքը վաստկիլ։ Մենք ալ չենք համարիր՝ որ մեր տալու խրատներովը մատենագիրներ յառաջ պիտ'որ բերենք. այլ կ'ուզենք միայն քանի մ'ընդհանուր եւ մասնաւոր կանոններ տալ, որ նամակագրութեան ընթացիկ ոճ մը ստանալու կրնան օգնել։

CONVENANCES ÉPISTOLAIRES.

Quelques formalités unanimement adoptées composent le cérémonial épistolaire; c'est avouer que l'on manque d'usage, que de les omettre. Quand on écrit à des étrangers surtout, il faut les suivre scrupuleusement. Ces formalités concernent le papier, l'inscription, la souscription, le corps de la lettre, la date, les post-scriptum, l'adresse etc. Nous allons essayer d'indiquer successivement toutes les formalités qui constituent le cérémonial.

Du papier.

Le choix des matériaux, sans être fort essentiel, est pourtant nécessaire: écrire avec de très-gros papier, n'est permis qu'aux gens des plus basses classes. Le choix du papier doit être en rapport avec les personnes, l'âge, le sexe, la condition des correspondants. Il est extrêmement impoli d'écrire une lettre sur une simple feuille de papier, même lorsqu'il s'agit d'un billet; il faut toujours que le feuillet soit double, n'écrirait-on que deux ou trois lignes.

De l'inscription et de la souscription.
Des titres.

On appelle inscription et souscription d'une lettre le titre avec lequel on s'adresse à ceux auxquels on écrit.

Ce titre se place en *vedette*, c'est-à-dire isolément dans une ligne, au tiers ou à la moitié

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌԸ

Նամակագրութեան պատճառքը՝ քանի մը տարբեր ընդունուած ձեւերն են, որոնց պահպանութեան կանոնաւորութիւնը աշխարհքի սովորութեանց անտեղեակութիւն կը ցուցնէ։ Գլխաւորապէս օտարականներու նամակ գրած ատեն նոյն ձեւերը մեծ զգուշութեամբ պէտք է պահել։ Այս ձեւերը կը պատկանին թղթին, վերնագրին, առաքագրութեան, նամակին մարմնոյն, թուականին, յետագրութեան, հասցէին եւ այլն, որոնց վերայ առանձին կերպաւ կը խօսինք։

Թուղթ։

Թղթի ընտրութիւնը թէեւ ոչ մեծապէս էական, սակայն հարկաւոր բան է։ Հաստ թղթի վերայ նամակ գրել՝ ամենաառաջին ատիճանի մարդկան դէմ կը համարուի։ Թղթին ընտրութեան մէջ պէտք է թղթակցին անձը, հասակը, սեռը եւ հանգամանքն աչքի առջեւ ունենալ։ Նամակ մը կամ նամեակ մը կէս թերթի վերայ գրել՝ մեծ անքաղաքավարութիւն է. թերթը հարկաւ կրկին ծալուած ըլլալու է, թէեւ վրան գրուելիքն երկու երեք տող բան ըլլայ։

Վերնագիր, վերջաւորութիւն կամ առաքագրութիւն եւ պատասխանում։

Նամակի վերնագիր ու առաքագրութիւն կ'ըսուին այն երկու անուններն՝ որոնցմով մենք զմեզ գրեթէ ընդհանրապէս կ'ուղղենք։

Վերնագիրն այն անունը կամ տիտղոսն է՝ որ առանձին տողով մը երեսէն կամ վերէն երբեմն

de la page, selon le respect que l'on doit à ceux auxquels on écrit. C'est ce même respect qui règle aussi l'espace que l'on doit mettre entre la vedette ou inscription, et le commencement de la lettre; il varie selon la considération qu'on leur doit; cela s'appelle *donner la ligne:* plus la personne est respectable, soit par ses vertus ou son âge, soit par ses fonctions ou son rang, plus il doit y avoir de blanc.

Il est de bon goût d'abréger son titre quand on signe une lettre à un particulier.

DES TITRES

Titres et Adresses

	Sur l'adresse.
Au Pape.	A Notre Très-saint Père le Pape N. . .
A un Cardinal.	A son Eminence Monseigneur le Cardinal de N. . .
A un Archevêque.	A sa Grandeur Monseigneur l'Archevêque ou Evêque de N...
A un Evêque.	
A l'Abbé d'un Monastère.	Au Très-Révérend Père, Abbé de N. (Ordre de S. Benoît).
A un Abbé.	Monsieur, très-Révérend, Abbé N. . .
A un Religieux.	Au Révérend, très-Révérend Père N. Religieux au couvent de N. . .

մասին եւ կամ կէսին վրայ կը դրուի, դիմացինին պարտուպատշաճ յարգութեան համեմատ: Նոյնպէս վերնագրին եւ բուն նամակին մէջ թողլուելու պարագայ միջոցը՝ անոր տրուելու յարգութեան աստիճանէն կը չափուի. որչափ մէկին իր բարեթեանը կամ հասակին եւ ունեցած պաշտօնին կամ աստիճանին կոչմանէ յարգութեան արժանի է, այնչափ աւելի ճերմակ միջոց պէտք է թողուլ:

Վայելուչ է առանձնական մէկու մը դրուած նամակին մէջ իր պատկառելի հասակը գնել:

EN FRANÇAIS.

propres aux Ecclésiastiques.

En vedette.	Dans le corps de la lettre.
Très-Saint Père.	Votre Sainteté.
Monseigneur.	Son / Votre } Eminence.
Monseigneur.	Votre Grandeur.
Monsieur.	Vous.
Monsieur.	Vous.
Mon Père; Mon Révérend Père.	Vous.

	Sur l'adresse.
A un Empereur ou à un Roi.	A sa Majesté N. Empereur ou Roi de . . .
A une Impératrice ou à une Reine.	A sa Majesté N. Impératrice ou Reine de . . .
Aux princes (du sang).	A son Altesse (Royale), Monseigneur le Prince de N. . .
Aux Marquis, Comtes, Barons.	A Monsieur, Monsieur le Marquis, le Comte, N. . .
Aux présidents des chambres, ministres et ambassadeurs.	A son Excellence Monsieur N., Ministre (de l'Intérieur) ou Président, etc.
Aux personnes qui n'ont pas de titre.	Monsieur, Monsieur N. . . Madame, Madame N. . . Mademoiselle, Mademoiselle N.

Հասցէ.

Քահանայապետին.	*Ա. Սրբազան Քահանայապետ Ա. Ա.*
Կարդինալի.	*Ա. Վեհափառ Ամենապատիւ Տէր Ա. Ա. Կարդինալ.*
Պատուելիին.	*Ա. Ամենապատիւ (Գերբերջանիկ, սրբազան) Հոգեւոր Տէր, Ա. Ա. Պատուելիս . . .*
Արքեպիսկոպոսի, Եպիսկոպոսի.	*Ա. Ամենապատիւ Գերապայծառ Տէր Ա. Ա. Արքեպիսկոպոս (Արք)եպիսկոպոս . . .*

propres aux Laïques.

En vedette.	Dans le corps de la lettre.
Sire.	Votre Majesté, (Imperiale, Royale).
Madame.	Votre Majesté.
Monseigneur.	Votre Altesse (Royale).
Monsieur (le comte).	Votre Excellence.
Monsieur le (ministre.)	Votre Excellence.
Monsieur.	Monsieur.
Madame.	Madame.
Mademoiselle.	Mademoiselle.

ՊԱՏՇԱԽԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պատուանունները:

Վերնագիր.	Մարմին.
Մրբազան Հայր.	Ձեր Սրբութիւնը.
Վեհափառ Ամենապատիւ Տէր.	Ձեր Վեհափառ Տէրութիւնը.
Առաւածապատիւ (Գերերջանիկ, արբազան) Հոգեւոր Տէր.	Առաւածապատիւ (Գերերջանիկ, արբազան) Հոգեւոր Տէրութիւնդ.
Ամենապատիւ Գերապայծառ (արբազան) Տէր.	Ամենապատիւ, Գերապայծառ (արբազան) Տէրութիւնդ.

ՊԵՏ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ГОСУДАРСТВЕННАЯ АРМЯНСКАЯ БИБЛИОТЕКА
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ФОНД АРМ. ССР
5030
2

	Հասցէ.
Աբբահօր.	Առ Գերապատիւ Գերյարգելի Տէր եւ Հայր Ա. Ա. Վարդապետ (ընդհանրական) Աբբա- Հայր . . . ուխտին.
Պարտ Աբբայի համ վանահօր.	Առ Յարդոյապատիւ Գերյար- գելի Տէր եւ Հայր Ա. Ա. Վար- դապետ եւ Աբբայ . . .
Կրօնաւոր Վար- դապետի.	Առ Ժեծարդոյ Վերապատուելի Հայր Ա. Ա. Վարդապետ . . .
Վարդապետի.	Առ Ժեծարեալ Արժանապա- տիւ Տէր Ա. Ա. Վարդապետ. . .
Քահանայի համ Երիցու.	Առ Յարգելի եւ Պատուական Տէր Ա. Ա. Քահանայ . . .

Կայսեր համ Թա- գաւորի.	Առ Ժեծազօր Վեհափառ Ա. Ա. կայսր համ ինքնակալ (Թա- գաւոր) . . .
Իշխանի.	Առ Պերճապատիւ Հոյակապ Տէր եւ Իշխան Ա. Ա. . .
Ազնուականի.	Առ Ազնուազարմ Ժեծաշուք Տէր Ա. Ա. . .
Բարձրաստիճան անձանց.	Առ Բարձրապատիւ Տէր Ա. Ա. Խորհրդական (պահեբէց եւ այլն) . . .
Երեւելի անձանց.	Առ Ժեծապատիւ Տէր, Ա. Ա. . .
Հասարակ քա- ղաքացւոց.	Առ Պատուական Տէր Ա. Ա. . .
Տիկնոջ եւ Օ- րիորդի.	Առ Ազնիւ Տիկին համ Օրիորդ Ա. Ա. . .

Վերնապիր.	Մարմին.
Գերապատիւ Գերյարգելի Աբբահայր Տէր.	Գերապատիւ Հայրութիւնդ.
Յարգոյապատիւ Տէր վանահայր կամ Գերյարգելի Տէր Աբբայ.	Գերապատիւ տէրութիւն կամ Գերապատուութիւն Ձեր.
Մեծարգոյ Վերապատուելի Հայր.	Վերապատուութիւնդ.
Արժանապատիւ Տէր Վարդապետ.	Արժանապատիւ Տէրութիւնդ.
Յարգելի եւ պատուական Տէր.	Յարգութիւնդ կամ Յարգոյ Տէրութիւնդ.

Պատուանունները:

Մեծախոհ կամ Վեհափառ Տէր.	Կայսերական կամ արքայական Վեհափառութիւնդ.
Պերճապատիւ Հոյակապ Իշխան.	Պերճապատիւ Տէրութիւնդ.
Ազնուապարիս Հոյակապ Տէր.	Մեծաշուք Տէրութիւնդ.
Բարձրապատիւ Տէր.	Բարձրապատիւ Տէրութիւնդ.
Մեծապատիւ Տէր.	Մեծապատիւ Տէրութիւնդ.
Սիրելի եւ պատուական Տէր կամ Պարոն.	Հրամանքդնիդ կամ Հրամանքդ.
Ազնիւ Տիկին կամ Օրիորդ.	Ազնուութիւնդ.

De la souscription.

On appelle souscription d'une lettre la manière dont on la termine. Cette souscription doit toujours renfermer l'expression du sentiment que l'on éprouve pour celui auquel on s'adresse. Ainsi l'on peut exprimer *sa tendresse et ses respects* à des parents; un *profond respect* aux personnes que l'on vénère; un *respectueux attachement* à celles que l'on aime et que l'on respecte; une *considération distinguée* à celles qui méritent de l'estime; on peut assurer de *son estime particulière* ses inférieurs, ou être leur *affectionné serviteur;* toujours du respect pour les dames, et jamais de la tendresse. Après la phrase qui exprime le sentiment, on doit mettre en vedette le titre quel'on accorde à la personne avec laquelle on correspond.

Modèle de Souscription.

Veuillez agréer l'assurance du profond respect avec lequel je suis,

Monsieur,

votre dévoué serviteur.

N. N.

Modèles pour commencer une lettre.

J'ai reçu la lettre dont il vous a plu de m'honorer.

J'ai reçu la lettre que vous avez eu l'obligeance de m'écrire.

Վերջաւորութիւն եւ աւորագրութիւն:

Վերջաւորութիւն կ՚ըսուի՝ նամակ մը վերջացընելու կերպը: Վերջաւորութիւնը միշտ նամակին ընդունողին ունեցուած զգածմանն յայտարար է: Ախպէս ազգականաց՝ սէր եւ յարգութիւն կը ցուցուի, խորին մեծարանք անոնց՝ զորոնք կը մեծաբենք, յարգական սէր անոնց՝ զորոնք կը սիրենք ու կը յարգենք, եւ խորին յարգանք անոնց՝ որոնք յարգութեան արժանի են. իրմէ աւորին անձանց՝ առանձինն հաւասարում կրնայ ցուցուիլ: Կանանց յարգութիւն միայն եւ ոչ երբեք մտերմութիւն պէտք է ցուցընել: (Առնք ըստ մեծի մասին դաղղիերէնի յատուկ վերջաւորութիւններ են:) Աւորագրութիւնէն անմիջապէս ետքը՝ ըստ միջոցի վրայ պէտք է նամակին ընդունողին պատուանունը գրել:

Վերջաւորութեան օրինակ:

Հաճեցէք ընդունիլ խորին յարգանաց հաւաստիքը, որով եմ

Ակնածութեամբ
Անձնանուէր ծառայ
Ա. Ա.

Ցաղդիերէնի յատուկ սկզբնաւորութեան օրինակներ:

Ընդունեցայ ան նամակը՝ որով դիս հաճեցաք պատուել:

Ընդունեցայ ան թուղթն՝ որ ինծի գրելու հնարհք ըրիք:

J'ai reçu la lettre que vous avez pris la peine de m'écrire.

J'ai reçu votre lettre du 12 du mois.*

Modèles pour terminer une lettre.

Je suis avec le plus profond respect.
Je suis avec un attachement parfait.
Je suis de votre Majesté, de votre Altesse etc. le très-humble serviteur.

Daignez, Madame, me permettre; ou: permettez que j'aie l'honneur de vous présenter mes hommages respectueux.

Dans l'attente de *(objet de la demande)* que je sollicite de votre bienveillance, j'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect, Monsieur *(qualités)*, votre serviteur N. N.

J'espère que Monsieur (l'administration, le tribunal etc.) prenant en considération la justice de ma demande, daignera me l'accorder; dans cet espoir, j'ai l'honneur d'être etc.

Veuillez me croire pour la vie, Monsieur etc.

Agréez de nouveau l'assurance de ma parfaite considération.

Agréez mes civilités respectueuses.

N'ayant rien autre chose d'intéressant à vous dire, je vous salue avec une considération distinguée.

Dans l'attente de vos nouvelles, je vous salue avec une parfaite estime.

Je vous salue bien amicalement.

* Une collection plus ample de modèles pour commencer une lettre, se trouve parmi les "lettres de commerce,, de ce recueil.

Ընդունեցայ ան պիրն՝ որ ինծի դրել յանձնա-
ւոխք:

Ամսոյս 12ին դրած նամակիդ ձեռքս հասաւ*:

Ֆաղղիերէնի յաւոտի վերջաւորութեան օրի-
ւակները:

Եմ ամենախորին ծառայութիւնք:
Կատարեալ հպատակութեամբ՝ կը մնամ:
Ծառայութեան, Ձեր Խարճրութեան եւ
այլն ամենախոնարհ ծառայ:
Հաճեցէք ներել, Տիկին, որ յարդական ծա-
ռայութիւս Ձեզի ընծայեմ:

(Այս ինչ) աղաչանաց կատարուելուն սպա-
սելով, որուն համար Ձեր բարեսէր ներումքը կը
խնդրեմ, կը խոստովանիմ զիս ամենախորին ծառա-
յութիւնք Տէր (եւ պատուանունը) նուաստ ծառայ
Ձեր Ա. Ա.

Կը յուսամ որ Ձեր Աղնուութիւնը (Տէ-
րութիւնը, Գառաատանարարանը եւ այլն) իրաւացի
աղաչանաց ունկն դնելով՝ խնդիրքս ինծի շնորհէ.
այս ակնկալութեամբ . . . :
Ցկեանս (անձնանուէր ծառայ):
Կրկին ծառայութեան յայտարարութիւնը,
շնորհք ըսէք հաճութեամբ ընդունեցէք:
Ընդունեցէք յարգական ծառայութիւս:
Ուրիշ կարեւոր բան մը չունենալով, առա-
ձինն ծառայութիւնք կ'ողջունեմ զՁեզ:
Ձեր ցանկալի լրերուն սպասելով, կատարեալ
յարգութեամբ զՁեզ կը բարեւեմ:
Շատ սիրով բարեւ կ'ընեմ:

* Սկզբնաւորութեան բազմաթիւ օրինակներ կը գտնուին առ ժո-
ղովածոյքին առեւտրական նամակներուն մէջ:

Agréez mes civilités empressées.

Je vous salue, Monsieur, bien sincèrement.

Je vous présente mes salutations bien cordiales.

J'ai l'honneur de vous saluer.

N'ayant rien de plus à vous dire qui mérite votre attention, je vous salue très-sincèrement.

Je présente mes civilités respectueuses à Madame *** et vous salue de tout mon coeur.

Le soussigné présente ses hommages respectueux à Madame ***.

J'attends votre réponse, et vous prie d'agréer l'assurance de mon parfait dévouement.

Le courrier étant sur le point de partir, je finis en vous assurant de mon constant attachement.

Je n'ai rien de plus à vous dire pour l'instant, et je vous renouvelle l'assurance de ma considération distinguée.

Recevez, Monsieur, l'assurance des sentiments d'estime et de considération avec lesquels j'ai l'honnenr d'être etc.

Mon tendre et respectueux attachement ne finira qu'avec ma vie.

Dans l'attente d'une prompte réponse etc.

Veuillez excuser la peine que je vous donne.

Agréez l'expression de ma gratitude pour les politesses dont vous ne cessez de me combler.

Les sentiments que vous m'avez inspirés, Monsieur, sont aussi sincères que durables.

Ընդունեցէք խոնարհական մեծարանքս:
Ընդունեցէք անկեղծ սիրոյ ողջոյնս:
Սրտապին բարեւներս Ձեզի կ'ընծայեմ:

Ձձեզ ողջունելու պատիւ կ'ունենամ:
Մտադրութեան արժանի դրելու ուրիշ բան չունենալով, զձեզ անկեղծութեամբ կ'ողջունեմ:
Խորին մեծարանօք կ'ողջունեմ *** Տիկինը, եւ զձեզ ալ սրտանց կ'ողջունեմ:
Մտորագրողս կը համարձակիմ խորին յարգութեան ողջոյնս մատուցանել *** Տիկնոջ:
Գրոյս շնորհալի պատասխանին ճնալով, կ'աղաչեմ որ անկեղծ հպատակութեանս հաւատիքը հաճութեամբ ընդունիք:
Թղթատարը ձամբայ ելլելու վրայ ըլլալով, նամակս կը վերջացնեմ զձեզ իմ հաւատաւ մտերմութեանս վրայ ապահովցնելով:
Ա՛ւ ժամս Հրամանոցդ արժանի դրելիք մը չունենալով, կը կրկնեմ առանձին մեծարանաց ողջոյնս:
Ընդունեցէք, պատուական Տէր, յարգանաց եւ հպատակութեանս հաւատի ցոյցերը:

Իմ բարեկամութիւնս ցկեանս պիտ'որ տեւէ:

Ձեր անյապաղ պատասխանին սպասելով...:
Կը խնդրեմ Ձեզի տուած նեղութեանս նեբեցէք:
Ձեր ամէն աւթի մէջ ինձի ցուցուցած բարերարութեանց համար ունեցած երախտապէտ զգածմունքս՝ շնորհք ըրէք ընդունեցէք հաճութեամբ:
Ձեր ինձի ազդած զգածումներս թէ անկեղծ են եւ թէ անջնջելի:

Comptez à jamais, Monsieur, sur la reconnaissance et l'attachement etc.

Reçois l'assurance, mon cher ami, que tu trouveras toujours dans ton ami sincérité et attachement.

Du corps de la lettre.

Le corps de la lettre (le discours par lequel on exprime le sujet de sa correspondance), doit commencer au-dessous de la vedette, plus ou moins bas, selon le respect que vous devez. On doit éviter de commencer par les mots *vous* et *votre,* qui formeraient une liaison avec le titre mis en vedette; il faut aussi rejeter toutes ces formules banales: c'est pour m'informer de l'état de votre santé — celle-ci est pour avoir l'honneur — en réponse à la vôtre, je vous écris ces lignes etc.

Il est impoli d'envoyer une lettre où il y a des ratures ou des surcharges, et l'on ne doit jamais rien mettre en abréviation: les dates et les sommes peuvent s'y écrire en chiffres.

On doit laisser au bas de chaque page l'espace d'environ deux lignes en blanc, et l'on ne recommence à écrire sur le *verso* qu'à la hauteur où se trouve la vedette au *recto.*

On laisse toujours sur le côté gauche du papier une large ligne blanche du haut en bas: elle s'appelle *marge.*

Si dans le corps de la lettre on parle d'une tierce personne, on doit toujours faire précéder son nom et sa qualité du mot *Monsieur.*

Lorsqu'on prie quelqu'un de faire, ou qu'on

Ապահով եղէք, մեծարդոյ Տէր, երախտապիտութեանս եւ սիրոյս վրայ . . . :

Ապահով եղէր, սիրելի բարեկամ, որ բարեկամէդ միշտ սէր եւ անկեղծութիւն պիտ՚որ գտնես:

Նամակին մասին:

Նամակին մասին՝ բուն թղթակցութեան մասը, նամակն ընդունողին պարտուպատշաճ յարգութեան համեմատ՝ վերնագրէն քիչ շատ վար կը սկսի: Չգուշանալու է քանի մը շատ հասարակ եղած սկզբնաւորութիւններէն. ինչպէս. Ողջունադրիս վախճանը՝ Ձեր աւողջութեան վիճակին իմանալն է: — Ա՛ս նամակը կը գրեմ (այս ինչ բանի) պատիւ ունենալու համար: — Ձեր թղթին պատասխան հետեւեալ տողերը կը գրեմ:

Անբաղաքավարութիւն է մէկու մը նամակ խաւրել, որուն մէջ քերուածներ կամ յաւելուածներ ըլլան. նոյնպէս երբեք չի վայելեր համառօտագրութեամբ կամ պատուով գրել: Թուականն ու համրանք կրնան թուանշանով գրուիլ:

Ամէն երեսին վարի ծայրը, երկու տողի չափ պարապ թող տալու է, եւ մէկալ երեսն անցնելու առեն ճիշդ ան տեղէն կը սկսուի՝ ուր առաջին երեսին մէջ վերնագիրը գրուած է:

Թղթին ձախ կողմը վերէն վար պարապ շերտ մը թող կը տրուի, որն որ շոտասցը կ՚անուանուի:

Ուր որ նամակին մէջ երրորդ անձի մը վրայ խօսք կ՚ըլլայ, պէտք է միշտ անունը կամ պաշտօնին հետ ՅԻր կամ Պարոն տիտղոսը կցել:

Եթէ մէկէ մը խնդիրք մ՚ունինք կամ իրմէ

désire savoir quelque chose, il faut bien se garder de se servir de formes impératives qui pourraient blesser. Au lieu de dire: Ordonnez, Monsieur, qu'on vienne à ma rencontre, il faut se servir d'expressions qui adoucissent ce que cette phrase a d'impérieux; par exemple: Oserais-je, Monsieur, vous prier d'envoyer etc? Si l'on interroge, on dira: Excusez-moi, ou pardonnez-moi, si je prends la liberté de vous demander etc.

Les lettres du premier de l'an, de fête s'écrivent ordinairement à l'avance, de manière à parvenir la veille ou le jour même. Cette mesure est exigée envers des parents; pour amis et connaissances intimes on a la semaine qui suit, et pour toute autre personne le mois entier.

Quelque courte que soit une lettre, elle ne doit jamais finir à la première page. Il faut conserver pour le revers une partie du corps de lettre, ne fût-ce qu'un ou deux mots.

De la date.

La date sert à constater le lieu d'où l'on écrit, ainsi que le jour et l'année. Dans les lettres d'affaires et de commerce on date au haut de la page vers la droite; mais dans celles où le respect commande de ne pas s'écarter du cérémonial, il faut dater à la fin, à gauche, et un peu plus bas que la signature. Dans un billet qui doit être remis

բան մ՚իմանալ կը բաղձանք, պէտք է դիւշանալ Հրամայական ձեւեր բանեցընելէն, որ դիմացինը կրնայ վշտացընել: Օրինակի աղագաւ փոխանակ ըսելու, Պատուիրեցէք, Տէր, որ դիմացս գան. պէտք է այնպիսի բացատրութիւն մը գործածել, որ նոյն Հրամայական կերպը մեղմացընէ. ինչպէս. Կրնամ արդեօք համարձակիլ, Տէր, Ձեզի աղաչել, որ դիմացս խաւրէք եւ այլն: Նոյնպէս Հարցում բան առեն. Ներեցէք ինձի, որ կը համարձակիմ Ձեզի Հարցընել եւ այլն:

Ան նամակները՝ որոնցմով մէկու մը կամ նոր տարւոյ կամ անուան բարեմաղթութիւն կ՚ընենք, Հատարակօրէն ժամանակէն յառաջ կը գրուին, որպէսզի նախընթաց իրիկունը կամ ճիշդ նոյն օրը նամակն ընդունողին ձեռքը Հասնին: Ա՛ս չափը պահելն ազգականներու մէջ Հարկ է. բարեկամներու եւ ծանօթներու Համար՝ շաբաթ մը, իսկ ուրիշ որեւիցէ անձի Համար ամիս մը ուշ գրելու ժամանակ կայ:

Նամակ մը որչափ կարճ ըլլայ, երբեք պէտք չէ որ առաջին երեսին մէջ լմննայ. մաս մը մէկալ երեսին Համար պահելու է, թէպէտ եւ մէկ երկու բառ ըլլայ:

Թուականը:

Թուականը կը ցուցընէ նամակին գրուած օրն ու տարին, ինչպէս նաեւ տեղը: Գործքի եւ վաճառականութեան նամակներու մէջ, թուականը երեսին վերի կողմը դէպ ի աջ կը գրուի. իսկ ան նամակներուն մէջ, որոնց մէջ յարդութիւնը՝ նամակագրութեան կանոններուն խիստ պահպանութիւնը կը պահանջէ, թուականը վերջը վերջաւորութենէն քիչ մը վար ձախ կողմը պէտք է գրել:

dans le courant du jour, on se contente de marquer l'heure où l'on écrit.

Des post-scriptum.

On appelle ainsi ce qu'on ajoute quand une lettre est terminée; *post-scriptum* veut dire *écrit après.* On les marque ordinairement par les deux initiales P. S.; quelques personnes se servent de celles-ci, N. B., ce qui veut dire *nota bene* (remarquez bien, notez bien). Les post-scriptum sont bannis des lettres de cérémonie: il n'y a que l'intimité qui puisse les tolérer.

De la manière de cacheter les lettres.

Lorsqu'on écrit à quelqu'un qui jouit d'une haute considération par les emplois qu'il occupe, il faut mettre ses lettres sous enveloppe.

On ne se sert jamais que de *cire* pour cacheter les enveloppes ou les lettres que l'on envoie aux gens en place.

La cire rouge est généralement employée. La cire noire est pour le deuil.

Il y a des pains à cacheter de toutes les couleurs, et on s'en sert indistinctement; le cas de deuil fait seul exception: alors ils doivent être noirs.

Lorsque la lettre est cachetée avec de la cire et qu'on y appose l'empreinte d'un chiffre, d'une devise ou d'un blason, ce blason, ce chiffre ou cette devise doivent être droits, si l'on écrit à des inférieurs; couchés horizontalement, si l'on écrit à des égaux; entièrement renversés, si c'est à un supérieur que l'on écrit.

Տոմսակի մը մէջ, որ նոյն օրն ընդունողին ձեռքը պիտ՚որ հասնի, բաւական է միայն ժամը նշանակել:

Յետպրոմթեան:

Յետպրոմթեան կ՚անուանուի՝ նամակին այն մասը, որն որ նամակը լմընցնելէն ետքը վրան կ՚աւելցուի: Յետպրոմթեանը՝ պրոմթենէ ետքն աւելցուած ըսել է եւ հայերէնի մէջ հաստատակօրէն Յ. Գ. սկզբնատրերով կը նշանակուի: Յետպրոմթեանը՝ կարգաւորեալ նամակներու մէջ չի գործածուիր, միայն մտերմական նամակներու մէջ թոյլ տուեալ է:

Նամակը կնքելու վրայ:

Թէ որ նամակին այնպիսի մէկու մը կը գրուի, որ ունեցած պաշտօններուն համար յարգութեան արժանի է, նամակը պէտք է փաթեթի մէջ դնել:

Պաշտօն մ՚ունեցող եւ բարձրաստիճան անձի մը նամակը կամ փաթեթը կնքելու համար, միայն կնքամոմ կը գործածուի:

Սովորաբար գործածուածը կարմիր կնքամոմն է, միայն սգոյ ժամանակ սեւ կը գործածուի:

Նշխարքն առանց դունոյ զանազանութեան կրնայ գործածուիլ. միայն սգոյ ժամանակ սեւ պիտ՚որ ըլլայ:

Նամակը կնքամոմով կնքուած տեղն, անուանագիրը, վերնագիրը կամ գինանշանը շիտակ կը կոխուի, երբ որ իրմէ տարբեր մէկու մը կը գրուի, պատկած՝ երբ որ իրեն հասցէագրի, եւ շրջուն՝ երբ որ իրմէ վերնագրուն մը:

De l'adresse.

Une adresse bien mise doit désigner le nom et la profession de celui à qui l'on écrit, le lieu de sa résidence, la rue et le numéro, si c'est une ville, quelquefois même le quartier. On ne doit jamais oublier d'indiquer le pays, la contrée où est situé le lieu de la résidence.

Si le lieu de cette résidence n'est pas un bureau de poste, il faut avoir soin d'indiquer le plus prochain.

Il n'est plus du tout reçu de mettre *à* Monsieur, *à* Madame; on supprime la préposition.

Si l'on écrit à une personne qui voyage et que l'on soit convenu qu'elle trouvera sa lettre au bureau de poste, on mettra, au lieu de l'indication de la rue, du quartier et du numéro: *poste restante.*

Si l'on écrit à quelqu'un dans la ville que l'on habite, au lieu du nom de cette ville on met: *en ville* (en son palais, en son hôtel).

Les pétitions doivent être pliées en quatre et mises sous enveloppe. L'enveloppe doit être cachetée en cire rouge, à moins que la personne à qui on adresse la pétition ne soit en deuil; alors il faudrait la cacheter en cire noire.

Հասցէ կամ Երեսագիր:

Ազէկ շարադրուած հասցէի կամ երեսագրի մը մէջ պէտք է նամակն ընդունողին անունը, արուեստը, բնակութիւնը, փողոցն ու տան թիւը, եւ եթէ բնակած տեղը քաղաք է, երբեմն նաեւ քաղաքին թաղը կամ արուարձանը յայտնի նշանակուած ըլլալ: Պէտք չէ մոռնալ նաեւ բնակած տեղին գաւառը նշանակելու:

Եթէ նոյն տեղը նամակատան պրասենեակ չկայ, նոյն տեղին ամէնէն մերձաւոր նամակատունը պէտք է վրան դրել:

Երբ որ ճամբորդութեան մէջ եղող մէկու մը կը գրուի, եւ հետը յառաջադոյն խօսք եղած է որ իրեն ուղղուած նամակները նամակատան պրասենեակը կը գտնէ, ան տակէն նամակին վրայ փողոցը, արուարձանը եւ տան թիւը նշանակելու տեղ, *մնաղի ի նամակատուն* կը գրուի:

Եթէ թղթակցութիւնը մի եւ նոյն քաղաքին մէջ կ'ըլլայ, քաղաքին անունը չի՛ գրուիր, այլ *Հոս* (իր պարտը, ապարանքը) կը գրուի:

Ազերբաջրերը քառակուսի ծալուած՝ փոխերթի մէջ կը դրուին: Փոխերթը կարմիր կնքամոմով կը կնքուի. բայց եթէ ազերբաջրին ընդունողը տղայ մէջ է, ան տակէն սեւ կնքամոմ գործածելու է:

CHAPITRE I.

LETTRES DE FÉLICITATION.

I.

Lettres de bonne année, de fêtes et d'anniversaires.

DANS ces sortes de lettres le mieux est de souhaiter tout simplement une bonne année etc., et de demander aux personnes dont on cultive l'amitié, la continuation de leurs bontés, en les assurant d'une gratitude constante.

Lorsqu'on les adresse à des personnes avec qui l'on est sur le ton de la familiarité, de la liberté du *tout dire*, il est permis d'y mêler quelques-unes de ces réflexions morales que fait naître dans toutes les âmes la succession des années.

Les lettres des enfants qui écrivent à leurs parents, doivent avoir pour caractères principaux la tendresse et le respect; quand on s'adresse à ses parents et à ses supérieurs, on ne peut leur parler comme on le fait à ses amis et à ses égaux. Si leur bonté vous permet d'user d'un langage enjoué, il faut que ce soit avec tant de sobriété et de discrétion, qu'on remarque toujours dans votre écrit le respect comme le sentiment qui y domine.

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԾՆՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Ա.

Նոր տարւոյ, անուան եւ տարեդարձի շնորհաւորութեան նամակներ:

Ըս *առաջ նամակներու մէջ ամէնէն ապէկը պարզ կերպով երջանիկ նոր տարի եւ այլն բարեմաղթելն է, եւ որոնց որ բարեկամութիւնը վայելել կ'ուզենք, անոնցմէ խնդրել որ բարեկամական պաշտօնները անկէ ետքն ալ հաստատ պահեն, մեր կողմանէ իրենց անմոռաց երախտապիտութիւն խոստանալով:*

Երբ որ շատ ընտանի մէկու մը կը գրենք, որուն ամէն մտածածնիս առանց ակնածութեան ըսելու համարձակութիւն ունինք, կրնանք նամակին մէջ քանի մը բարոյական խորհրդածութիւններ ալ խառնել, զորոնք տարւան փոփոխութիւնն ամէնուն մտքին մէջ յառաջ կը բերէ:

Ցլոյմէ ծնողաց գրուած նամակներուն գրելոսար նկարագիրը պիտ'որ ըլլայ աչր եւ մեծարանք: Ծնողաց կամ բարձրաստիճան մէկու մը գրուած առեն, չի կրնար անոնց հետ նոյն կերպով խօսուիլ՝ ինչ կերպով որ բարեկամներու եւ հաւասարներու հետ կը խօսուի: Եթէ իրենց մարդասիրութիւնը համարձակ ընդու մը բանեցրնել թոյլ կու տայ, այնպիսի չափաւորութեամբ եւ խոհեմութեամբ պիտ'որ ըլլայ, որ

Si, par hasard, vous vous trouvez forcé de relever une erreur qui leur est échappée, et qu'il vous importe de détruire, faites-le avec tant de ménagement qu'ils soient persuadés que cette tâche a été pour vous une véritable peine. Du reste, que votre cœur, et non votre esprit, vous dicte toujours les plus beaux sentiments: c'est l'essentiel. Aimez, et vous apprendrez facilement à le dire.

On offre souvent un cadeau à quelqu' un dans la personne de ses enfants ou de sa femme, surtout à l'époque du premier de l'an. Partout, lorsqu'on a reçu un cadeau de quelque valeur, on fait une visite, ou si l'on est éloigné, on adresse une lettre de remercîment.

Lettres d'un enfant à son père et à sa mère.

1.

Mon cher papa et ma chère maman,

Mon maître m'a donné la tâche de vous présenter de mon écriture pour étrennes, et je me suis bien appliqué pour vous écrire avec soin ce compliment de jour de l'an. Soyez persuadés, mes chers parents, que je serai toujours bien sage, afin que vous soyez contents de moi.

Je vous embrasse de tout mon cœur,

votre bien affectionné fils.

նամակին մէջ մեծարանաց զգածումը միշտ սիրող երեւայ: Եթէ ըստ պատահման իրենց մէկ սխալմունքն իմացընել հարկ կ'ըլլայ, դարձեալ այնպիսի ճարտարութիւն բանեցընելու է, որ յայտնապէս տեսնուի թէ ասիկայ զրոյնն ուշքի զրժկամակութիւն կը պատճառէ: Ընդհանրապէս զեղեցիկ զգածմանց ազդող՝ աւելի սիրտը պիտի բլլայ քան թէ միտքը. ասիկայ գլխաւոր բանն է: Սիրենք, ան աստեն իմացընելը դիւրին է:

Ըստ անգամ, մանաւանդ նոր տարուոյն, որդուոյ կամ ամուսնեաց անուամբը պարգեւ կը խրկուի: Սովորութիւնը կը պահանջէ, որ եթէ ընծան մեծագին բան մըն է, ընդունողը տուողին այցելութեան երթայ, կամ եթէ իրարմէ շատ հեռու կը գտնուին՝ շնորհակալութեան նամակ գրէ:

Տղոց վրայ իր հօրմէ ու մօրմէ գրած նամակները:

1.

Սիրելի Հայր եւ սիրելի Մայր:

Վարպետս ինծի յանձնեց՝ որ իբրեւ նոր տարուոյ ընծայ Հրամանոցդ իմ գրէս օրինակ մ'ընծայեմ, եւ շատ ջանք ըրի որ աս նոր տարուոյ բանբեմողութիւնս ալէկ գրեմ: Հաստատ դիտցէք, սիրելի ծնողք, որ միշտ Ձեզի հնազանդ բլլալու փոյթ պիտի տանիմ, որպէս զի վրաս գոհ բլլաք:

Ձեռնկիր արտանց կը համբուրէ

Ձեր խոնդակամիտ որդին:

2.

Mes bien-aimés parents, je ne crois pouvoir mieux commencer l'année, qu'en faisant des voeux pour votre bonheur et en priant Dieu de vous continuer sa protection. J'espère que vous serez contents de moi à l'avenir; si je vous ai causé quelque chagrin, je vous en demande bien pardon, et je ferai tous mes efforts pour ne plus retomber dans les mêmes fautes. Soyez assurés de mes bonnes intentions, et acceptez, je vous prie, ce petit compliment de votre enfant qui vous aime de tout son cœur.

3.

Mes chers parents, je vous prie d'agréer, à l'occasion de la nouvelle année, ce faible essai de mon travail; ce sont sans doute des étrennes de bien peu de valeur, mais elles vous prouveront que je cherche à reconnaître vos sacrifices et vos bons soins par mon zèle et par mon assiduité. J'espère que mes progrès répondront à mes bonnes intentions, et que je serai à même, l'année prochaine, de vous offrir un cadeau plus digne de vous.

En agréant ce témoignage de ma reconnaissance, recevez l'expression des vœux sincères que je ne cesse de former pour votre bonheur.

Votre tout affectionné fils.

2.

Կարծեմ թէ առաջիկայ նոր տարիս լաւագոյն կերպով չէի կրնար սկսիլ, սիրելի Ծնողք, բայց եթէ Ձեզի երջանկութիւն մաղթելով եւ Աստուծմէ խնդրելով՝ որ զՁեզ առիթն ալ իւր հզօր պաշտպանութեան տակ պահէ: Կը յուսամ որ առիթը վրաս գոհ կ'ըլլաք. եւ եթէ երբեմն զՁեզ վշտացուցի, Ձեզմէ թողութիւն կը խնդրեմ, եւ խոստանամ ամէն ջանք ընել՝ որ չըլլայ թէ մէյ մ'ալ նոյն պակասութեանց մէջ իյնամ: Բարի յաւաջադրութեանս վրայ ապահով եղէք, եւ կ'աղաչեմ որ Ձեր խանդակաթ որդւոյն ասդին բարեմաղթութիւնն ընդունիք:

3.

Նոր տարւոյս առթով, սիրելի Ծնողք, իմ աշխատասութեանս փոքր մէկ ցոյցը՝ շնորհք ըսէք հաճութեամբ ընդունեցէք: Սոյգ է ընծայածս մեծագին բան չէ, սակայն Հրամանոցդ կը ցուցընէ՝ որ Ձեր ինձի համար բրած զոհերուն եւ աշխատասութեանց, իմ եռանդուս եւ փութոս փոխարէն ընել կը բաղձամ: Կը յուսամ որ Աստուծոյ եւ Ձեր օրհնութեամբը, առիթ եւրն ընելու յաւաջադիմութիւնս՝ ունեցած բարի դիտաւորութեանցս հաճելման գայ, եւ եկած տարի Ձեզի աւելի արժանաւոր պարզեւ մը կարենամ ընել:

Երախտագիտութեանս ատ ցոյցին հետ՝ կը խնդրեմ որ Ձեր բարօրութեան համար անկեղծ բարեմաղթութիւններս ալ ընդունիք:

Ձեր խանդակաթ որդին:

4.

Mes chers parents,

Vous ne serez pas réveillés au commencement de cette année par les baisers et les souhaits de votre fils, et elle s'écoulera probablement avant que j'aie le bonheur de vous revoir. Je fais bien des vœux pour que vous la passiez dans la joie et qu'aucun événement fâcheux ne trouble votre sérénité. Croyez, mes chers parents, que j'obéirai sans cesse à vos ordres, et m'y conformerai toujours avec plaisir. Adieu, mon bon père et ma chère mère. Je vous embrasse tendrement.

Votre respectueux fils.

5.

Mon très-cher père, je croirais manquer au plus sacré de mes devoirs si je négligeais, au commencement de cette année, de vous renouveler les assurances de mon profond respect et de ma vive reconnaissance. Agréez donc, mon très-cher père, les souhaits ardents que je fais pour la continuation de votre santé et l'accomplissement de tous vos désirs. Puisse le Seigneur prolonger vos jours pour le bonheur de votre famille, et les rendre toujours heureux et tranquilles! Je vous supplie de croire que je ferai de jour en jour de nouveaux efforts pour mériter la continuation de vos bontés, et pour vous prouver, par mon respect et ma tendresse, la parfaite soumission avec laquelle je suis etc.

4.

Սիրելի Ծնողք:

Ալ ես անգամ տարեցյս սկիզբը՝ Ձեր որդւոյն բարեմասնութիւններուն պիտ՚որ չարթընանք. եւ հաւանական է որ տարին պիտի անցնի ու ես զՁեզ տեսնելու երջանկութիւնը չունենամ: Արդ, սիրելի Ծնողք, Ձեզի ուրախարար եւ հնորհաւոր նոր տարի կը մաղթեմ, եւ կը յուսամ որ ամենեւին զժբախտ արկած մը Ձեր ուրախութիւնը չվրդովէ: Կը խոստանամ, սիրելի Ծնողք, որ Ձեր հրամաններուն միշտ հնազանդ գտնուիմ, եւ սիրով հպատակիմ: Ողջամբ մնացէք, սիրելի Հայր, սիրելի Մայր. զՁեզ որդիական զթով եւ ձեռաց համբուրիւ կ՚ողջունէ՝

Ձեր ամենահնազանդ որդին:

5.

Առաջին գլխաւոր պարտքիս մէջ պակաս կ՚երեւայի, սիրելի Հայր, եթէ տարեցյս սկիզբը խոսին մեծարանացս եւ ջերմ երախտապիտութեանս ապացոյցը քանց առնէի Ձեզի նորոգել: Ընդունեցէք արդ, սիրելի Հայր, Ձեր անսասան առողջութեան եւ Ձեր ամէն բաղձանաց կատարմանը համար լրած ջերմ բարեմաղթութիւններս: Առտուած բոլոր ընտանեաց երջանկութեան համար Հրամանոցը շատ շատ տարիներ, երանալից գտարթ օրեր շնորհէ: Ես իմ կողմանէս ամէն ջանք պիտ՚որ ընեմ օր քան զօր՝ որ տակէ երթն ալ Ձեր բարեգութ խնամոցն արժանի երեւամ, եւ մեծարանքովս ու սիրով ցուցընեմ կատարեալ հպատակութիւնս, որով եմ եւ այլն:

Un petit garçon ou une petite fille à son grand-papa.

Mon cher grand-papa (*ou* bon-papa)!

Je vous aime bien, je vous aime tous les jours de plus en plus, je vous aimerai toujours. Je n'ai que cela à vous dire, car je ne suis pas encore assez âgé(e) pour écrire un beau compliment. Mais mon cœur ne changera jamais, et je tâcherai de devenir meilleur(e) d'année en année, afin de ne pas perdre la tendresse de mon cher grand-papa.

A une dame qui a soigné notre éducation.

J'aurais cru, Madame, ne faire que remplir un devoir de pure courtoisie, en me présentant ce matin chez vous pour vous offrir l'expression de mes vœux, à l'occasion de la nouvelle année. Songez à tout ce que je vous doit depuis le moment où je suis né jusqu'à ce jour; représentez-vous tout ce que doit éprouver ce cœur qui est votre ouvrage; puis dites-vous à vous-même tout ce que je voudrais vous dire, et qui est bien au-dessous de tout ce que je sens etc.

A un instituteur.

Monsieur, ce serait de l'ingratitude que de laisser passer la solennité du jour de l'an sans vous témoigner ma reconnaissance pour tous les soins dont vous entourez ma jeunesse. C'est à vous, Monsieur, que je serai redevable des qualités qui

Պզտիկ տղայ մը իր պապուն:

Սիրելի Պապս:

Զձեզ սրտանց կը սիրեմ, եւ օրէ օր աւելի կը սիրեմ, եւ միշտ պիտ՚որ սիրեմ: Ան է բոլոր բանէ լնքս, վասն զի դեռ չեմ մեծցած, որ Ձեզի պեղեցիկ ընտհաւորութիւններ պիտնամ ընել: Սակայն սիրտս երբէք պիտ՚որ չփոխուի, եւ տարէ տարի աւելի բարի ըլլալու պիտ՚որ աշխատիմ, որ պապուսական պապուս միշտ սիրելի ըլլամ:

Տիկնոջ մը՝ որ գրողին դասախարակոմիհանը հոգացած է:

Պարզ քաղաքավարական պարտք մը կատարած կը համարէի, ապնիւ Տիկին, եթէ ես առաջ Ձեր առջեւն ելլէի նոր տարուոյս առթովը բարեմաղթութիւններս նուիրելու համար: Յիշեցէք, ապնիւ Տիկին, այն ամէն բարիքն՝ որ ես ծննդենէս մինչեւ յայսօր Ձեզի պարտապան եմ: Աչքի առջեւ բերէք մէյ մը, թէ ինչ պէտք է զգալ ան սիրան՝ որ Ձեր ձեռացը գործն է, եւ դարձէք Դուք Ձեզի ըսէք ինչ որ ես կը բաղձամ Ձեզի ըսել, պիտնալով միանգամայն որ ես ալ զգացածէս շատ աւելի նուազ է:

Վարժապետի մը:

Աննեբելի ապերախտութիւն ըրած կը համարուէի, մեծարդոյ Վարժապետս, եթէ ես նոր տարուոյս զանց առնէի Ձեզի իմ երախտագիտութիւնս յայտնել, այն աշխատութեանց եւ հոգերուն համար՝ զորոնք ես հասակիս մէջ վրաս կը ցուցը-

font l'honnête homme et le citoyen utile. En vous remerciant de l'instruction que vous me donnez avec tant de dévouement et dont je sens le prix de plus en plus, je prends l'engagement d'apporter à l'avenir dans mes études cette assiduité et cette attention que vous avez le droit de réclamer.

Agréez, Monsieur, la nouvelle expression de mon attachement et de ma reconnaissance.

A un ami avec lequel on n'est pas très-intime.

Cher Monsieur, permettez à un ami qui se félicite tous les jours de porter un titre si doux, de joindre ses vœux à ceux qui vous seront adressés aujourd'hui. Je n'insisterai pas sur la sincérité des miens; vous ne sauriez douter de la chaleur avec laquelle je supplie le Ciel de faire le bonheur et de prolonger les jours de celui qui est la gloire de sa famille et la joie de ses amis. Votre famille a part aussi à mes vœux, et je vous prie d'être mon interprète auprès d'elle.

A une personne qu'on respecte.

Chaque jour de l'année voit naître un de mes vœux pour vous, Monsieur, mais un seul me permet de les exprimer. Cédant à l'impatience de mon cœur, je devance ce jour solennel, afin de hâter le

նէք: Ձեզի պարտական եմ ան ամէն բարեմասնութիւններն, որոնցմով կը յուսամ պատուաւոր անձ եւ լաւ քաղաքացի ըլլալ: Ձեր ինծի այնպիսի անձնանուիրութեամբ տուած կրթութեան համար, որուն յարգն օր աւուր վրայ աւելի կ'իմանամ, շնորհակալութիւնս մատուցանելէն առաջ, կը խոստանամ ամէն եռքը ուսմանցս մէջ ան փոյթն ու մտադրութիւնն ընել, զոր Դուք իմէ պահանջելու իրաւունք ունիք:

Հաճութեամբ ընդունեցէք սիրոյս եւ երախտապարտութեանս ա՛ս նոր յայտարարութիւնը եւ այլն:

Ըստ ընտանի չեղող բարեկամի մը:

Ներեցէք, Տէր, բարեկամի մը՝ որն որ բարեկամութեան քաղցր անունը վրան կրելուն՝ իբր թէ ինքն իրեն խնդակից է ամէն օր, որ ինքն ալ այս օրս Ձեզի ըլլալու շնորհաւորութեանց հետ իր խղճմտութիւնը միացընէ: Աւելորդ կը համարիմ բարեմասնութեանցս անկեղծութիւնն ի մէջ բերել, գիտնալով որ վստահ էք թէ ինչպիսի ջերմաջերմ աղօթիւք կը խնդրեմ Աստուծմէ՝ որ հաճի այնպիսի մէկու մը օրհնութիւնը երկրնցրնել, որ բնտանեաց պարծանքն ու բարեկամաց ուրախութիւնն է: Կը խնդրեմ որ Ձեր պատուական ընտանեաց ալ բարեմասնութիւններս շնորհք ընէք հաղորդել:

Մեծարող մարդու մը:

Թէպէտ օր չ'անցնիր տարւան մէջ՝ որն որ Հրամանոց Տէրութեանդ համար նորանոր փափաքներս չառնէ, սակայն միայն օր մը նեբեալ է ինծի պատանք Ձեզի դրով ալ յայտնել: Սրտիս անշէջ

plaisir que j'éprouverai. Vous trouverez, dans ce témoignage anticipé, la preuve que de vos nombreux amis, il m'est aussi doux qu'honorable de me dire le premier. Que ce titre justifie mon empressement et me vaille votre indulgence!

A un supérieur.

Monsieur, votre inépuisable bonté mérite toute ma reconnaissance; je m'estime heureux de trouver enfin dans ce jour l'occasion d'exprimer hautement les vœux que je forme sans cesse dans le secret de mon cœur. C'est, en effet, la seule manière dont je puisse m'acquitter de tous les bienfaits dont vous m'avez comblé jusqu'à ce jour, et leur sincérité égale la générosité de votre âme. Mais ce ne sont que des vœux, et votre bienfaisance n'est jamais inactive. Cette réflexion, que je fais continuellement, m'apprend combien je suis encore loin de mériter tout ce que vous avez fait pour moi. Croyez au moins que si ma reconnaisance demeure stérile pour vous, rien ne pourra jamais l'affaiblir, et que ce sentiment ne s'éteindra qu'avec ma vie.

A un protecteur.

Monsieur, je ne puis laisser échapper l'occasion qui s'offre à moi de vous adresser l'hommage

եւ անդն ան ցանկալի օրէն աւելի յառաջ կանխել կու տայ ինծի, որովհետեւ ասով զգալու հաճութեան աւելի շուտ կը հասնիմ: Տէրութիւնդ կանխահաս յայտարարութենէս կը տեսնէ յայտնապէս, որ իմ պարծանքս եւ ուրախութիւնս՝ Ձեր բարմաթիւ բարեկամացը մէջ առաջինն ըլլալն է: Երանի թէ ան բարեկամի անունն իմ համարձակութիւնս արդարացընէր եւ Ձեր ներողամտութիւնը վաստակէր:

Վերնագրի մը:

Ձեր անապատ բարութիւնը ինծի շնորհակալութեան կը սոխպէ, եւ ինք զինքս երջանիկ կը համարիմ, որ վերջապէս ան օրն ինծի պատեհ առիթ մը տուաւ՝ արտիս մէջ զգացած բաղձանքներս արտաքուստ ալ յայտնելու, որով կրնամ Ձեր մինչեւ հիմայ ցուցցած երախտեաց փոխարէն մ՚ընել, Ջանալով որ իզձերուս անկեղծութիւնը Ձեր արտին մարդասիրութեանը հաւատարի: Սակայն դարձեալ Ձեր բարերարութիւնն արդիւնական է, իսկ իմ բաղձանքներս պարզ բաղձանք են: Ասոնք անդադար մտքիս մէջ յեղյեղելով ազէկ կ՚իմանամ, որ դեռ ինչքան Ձեր ինծի ըրածներուն անարժան եմ: Միայն թէ կրնամ զՁեզ վաստհացընել՝ որ թէեւ երախտապիտութիւնս անպատուղ է, բայց բան մը կարող պիտ՚որ չըլլայ զանիկայ ուղարտացընել, եւ նոյն զգածմունքը արտիս մէջ միայն կենացս հետ պիտ՚որ մարի:

Պաշտպանի մը:

Ձեմ կրնար Ձեզի երախտապիտութեանս ցոյցն ընել յարմար առիթը ձեռքէ թողուլ. եւ

de ma gratitude. Je croirais avoir mal commencé l'année, si je ne vous donnais de nouvelles assurances de ma respectueuse reconnaissance, et si je ne vous demandais la continuation de votre protection qui m'est si précieuse. Croyez, Monsieur, que je ne négligerai rien pour la conserver.

Le ciel sait les vœux ardents que je fais pour votre santé et votre prospérité. Je puis vous assurer qu'ils ne sauraient être remplis, quelque bonheur qu'il vous arrive, et qu'on ne peut être avec un dévouement plus parfait et une plus vive reconnaissance etc.

Envoi d'un cadeau d'étrennes à un instituteur.

Monsieur, les soins empressés et scrupuleux que vous apportez sans relâche à l'éducation de mon fils vous ont acquis de nombreux titres à ma reconnaisance. Mais ce n'est pas par de simples remercîments que je puis payer la dette que j'ai contractée envers vous pour l'attention toute particulière et l'attachement que vous montrez à mon fils Paul; aussi ne saurais-je m'acquitter qu'en vous témoignant l'amitié sincère que j'éprouve pour vous. Si vous voulez me prouver que la mienne n'est pas sans quelque prix à vos yeux, vous accepterez avec indulgence et bonté le petit cadeau d'étrennes que je me permets de vous offrir. Je crois ne pas me tromper en pensant que vous ne possédez pas l'Encyclopédie de . . . et je m'estimerais heureux de pouvoir compléter ainsi votre bibliothèque. Regardez ce modeste présent

կը կարծեմ թէ աս նոր տարին բան օրինի ակսած չեմ ըլլար, եթէ ոչ իմ յարգական շնորհակալութեանս հաւատիքը Ձեզի նուիրելով, եւ Ձեր պատուական պաշտպանութիւնն ակնկ եառքն ալ խընդրելով: Հաւատացէք, պատուական Տէր, որ բոլոր Յանքս ան պիտ'որ ըլլայ՝ որ միշտ նոյն խնամոց արժանի ըլլամ:

Ասուած պիտի Ձեր առողջութեանն ու բարօրութեանը համար արտէս բնած ջերմաջերմ խղճերը: Կրնամ գՁեզ ապահովցընել, թէ որպիսի երջանկութեան ալ հասնիք, դեռ իմ փափաքներս երբեք լիուլի կատարուած չեն ըլլար, եւ թէ ոչ ոք կրնայ աւելի կատարեալ յարգութեամբ եւ ջերմ երախտապիտութեամբ ըլլալ՝ Ձեր . . . :

վարպետի մը՝ նոր տարուդ պարգեւով:

Որդւոյս կրթութեան վրայ ունեցած քրտնաջան եւ խնամոտ հոգերնիդ, զիս բազմապատիկ կերպով Ձեզի երախտապարտ ըրին: Խօսքով չեմ կրնար յայտնել՝ Պօղոս որդւոյս վրայ ցուցցած Ձեր առանձինն մտադրութեան եւ սիրոյն համար ունեցած երախտապիտութիւնս, միայն արտաքին բարեկամական զգածումներով կրնամ հաստուցում ընել: Եթէ կ'ուզէք ցուցընել որ իմ բարեկամութիւնս Ձեր առջեւն արժէք մ'ունի, ընդունեցէք ներողամտութեամբ եւ սիրով աս նոր տարուդ պարգեւը, զոր որ կը համարձակիմ Ձեզի ընծայել: Եթէ չեմ սխալիր Ա. Հեղինակին գիտութեանդ բովանդակութիւնը չունիք, եւ ինք զինքս բախտաւոր կը համարիմ, եթէ կարող ըլլամ ասով Ձեր պրաւունն ամբողջացընելու դործակից ըլլալ: Կհաւատացէք, պատուական Տէր, աս չնչին պարգեւը, իբրեւ միշտական այնպիսի բարեկամի մը, որուն Ձեր բա-

comme le souvenir d'un ami à qui votre affection est bien précieuse. Que Dieu vous conserve et bénisse vos efforts! Je souhaite que vous trouviez bientôt l'occasion de me transmettre de bonnes nouvelles de mon fils et vous prie d'agréer l'assurance de ma profonde estime.

Votre reconnaissant.

Lettre d'un fils à son père.

Mon très-cher père,

Ce jour où vous êtes né pour mon bonheur, me rappelle tout ce que je dois au ciel pour un si grand bienfait, et je lui en rends mille actions de grâces dans toute la sincérité de mon cœur. Ah! s'il écoute mes vœux les plus ardents, il m'offrira encore longtemps le plaisir inexprimable de vous témoigner les mêmes sentiments et la même joie.

Je suis avec un profond respect et une tendresse sans bornes, mon très-cher père etc.

A un ami pour l'anniversaire de sa naissance.

Je m'empresse, Monsieur, de vous souhaiter une heureuse fête. C'est une grande satisfaction pour moi de trouver l'occasion de vous renouveler le témoignage de la sincérité de mes sentiments. Vous ne doutez point, j'espère, des vœux que je fais pour vous et pour votre aimable famille, que j'embrasse de tout mon cœur.

Je suis, Monsieur, etc.

բեկամութիւնը պատուական է: Աստուած զՁեզ պահէ եւ Ձեր ամէն գործքերուն վրայ իր աւրհնութիւնը հեղու: Կը բաղձամ որ քիչ ժամանակէն աւելի գանէք՝ որպէսզի վրայ բարի լուր առլու, եւ կը ձնամ խորին յարգանօք

Երախտապարտ:

Որդի մը իւր հօրը:

Այս օրս, սիրելի Հայր, որ Դուք իմ երջանկութեանս համար աշխարհ.քի լոյսը տեսաք, կը նոյեմ մտքիս մէջ թէ քանիպատիկ շնորհակալութիւն պարտական եմ Աստուծոյ՝ այսպիսի մեծ բարերարութեան մը համար, որուն անկեղծ արտիւթիւր գոհութիւն կը մատուցանեմ: Եթէ եւանդագին խնդրուածքներս լսելի ըլլան, նոյն զգածութիւներ եւ նոյն ուրախութիւնն երկայն ժամանակ յայտնելու անպատմելի հաճութիւնն ինծի շնորհուած կ'ըլլայ:

Խորին յարգութեամբ եւ անչափ սիրով եմ, սիրելի Հայր եւ այլն:

Հարեկամի մը իւր ծնողաց ատենդարձին:

Կը փութամ, սիրելի բարեկամ, Ձեզի շնորհաւոր ատենդարձ մը բարեմաղթել: Մեծ արտիւթիւն է ինծի՝ զգածմանց անկեղծութեան հատատիքը Ձեզի դարձեալ նորոգելու աւելի դանելս: Կը յուսամ որ անեղկայ էք իղձերուս վրայ, զորոնք Ձեզի եւ պատուական ընտանեացդ ունիմ: Եւ ես ամէնուդ յարգութեան ողջոյնս մատուցանելով՝ կը ձնամ . . . :

Réponse.

Monsieur, chaque année je réunis à une petite fête tous mes amis et ma famille; déjà, plus d'une fois, vous l'avez honorée de votre présence; serai-je moins heureux cette année? Vous ne voudriez pas rendre la fête incomplète. Au surplus, vous n'êtes pas maître de dire non; souvenez-vous qu'on ne doit jamais répondre par un refus à la demande qu'adresse un ami. Je compte donc sur vous.

Une petite fille pour l'anniversaire de la naissance de sa mère.

Chère maman,

C'est aujourd'hui l'anniversaire de ta naissance, et je n'ai point voulu laisser passer ce jour sans te répéter combien je t'aime. Dieu, que je prie soir et matin pour toi, accueillera sans doute avec bonté les vœux fervents de ta fille, et il me conservera longtemps encore la meilleure des mères.

Embrasse-moi, chère maman; tes baisers me porteront bonheur.

Պատասխան:

Ամէն տարի սովորութիւն ունիմ բարեկամներս ու ընտանիքս փոքր Հանդիսի մը ժողվելու, զորն որ արդէն քանի մը անգամ Ձեր ներկայութեամբը պատուեցիք: Այն բախտը կը յուսամ որ ասա տարի ալ ունենամ. վասն զի չեմ կարծեր որ Ձեր պակասութեամբը մեր Հանդէսը պակասաւոր ուզէք թողուլ: Բայց ուրիշ բան մ'ալ կայ, որ չէք կրնար խնդրուածքս մերժել. յիշեցէք որ բարեկամի մը աղաչանքին երբեք զլացական պատասխան չի տրուիր: Ուստի եւ Ձեր գալստեան սպասելով եւ այլն:

Պզտիկ աղջիկ մը՝ իր մօրը ծննդեան տարեդարձին:

Սիրելի Մայր:

Այսօր Հրամանոցը ծննդեան տարեդարձն է, եւ չուզեցի աս առիթը ձեռքէ փախցընել առանց Ձեզի դարձեալ սիրոյս առատելութիւնը յայտնելու: Առտու իրիկուն Ձեզի Համար աղօթող եմ. անտարակոյս Աստուած Ձեր գլուխն Երմ փափաքները կը լսէ եւ պատուական մայրս շատ տարիներու կը Հասցընէ:

Ձառ գորովով ձեռքերնիդ կը պագնեմ, սիրելի Մայր. Ձեր սէրն իմ երջանկութիւնս է:

II.

Lettres de félicitation sur d'autres sujets.

On doit distinguer deux sortes de lettres de félicitation: dans les unes, dictées par l'amitié, on se réjouit avec un ami, parce qu'on prend un plaisir réel à ses avantages; dans les autres, dictées par cet intérêt qu'on appelle *bienséance*, on félicite ses protecteurs ou ses égaux pour ne point être soupçonné d'ingratitude ou de jalousie.

Les premières de ces lettres sont faciles à faire. Il s'agit de sentir vivement ce qui intéresse un ami; on peut ensuite dire tout ce que l'on veut.

Un peu d'enjouement ne gâte rien dans une lettre de félicitation à un ami; il ôte aux compliments cette fadeur qui les accompagne presque toujours.

La longueur est un grand défaut; une lettre de félicitation, n'étant le plus souvent qu'une série de paroles flatteuses, ne saurait être trop brève.

Բ.

Ուրիշ նիւթերու վրայ շնորհաւորութեան նամակներ:

Շնորհաւորութեան նամակները երկու տեսակ են. առաջիններուն մէջ բարեկամական խօսակցութեամբ բարեկամաց խնդակից կ'ըլլանք, վասն զի անոնց յաջողութեանը վրայ ճշմարտապէս կ'ուրախանանք. իսկ երկրորդներուն մէջ քաղաքավարութիւնը կը պարտաւորէ զմեզ՝ մեր պաշտպաններուն կամ հաւատարներուն բարեմտղձութիւն ընել, որ չըլլայ թէ ապերախտ կամ նախանձոտ երեւանք:

Առաջին տեսակ նամակները գրելը դիւրին է. բաւական է անձամբ ու ներքուստ զգալ մեր բարեկամին հաճոյականն ու օգտակարը, անկէ ետքն ուզածնիս կրնանք ըսել:

Բարեկամներու գրուած շնորհաւորութեան մէջ քիչ մը զուարթութիւն միսա չունի, վասն զի առավ քաղաքավարական խօսքերուն սովորաբար կից եղած անհամութիւնը կը բարձուի:

Այսպիսի նամակներու մէջ՝ երկայնաբանութիւնը մեծ պակասութիւն է. ինչու որ շնորհաւորութեան նամակն, որ բան մեծի մասին քաղաքավարական խօսքերու շարք մըն է, որչափ կարճ ըլայ՝ այնչափ աւելի ախէկ է:

Félicitations à une personne qui a obtenu un emploi élevé.

Monsieur, je suis trop bon citoyen pour ne pas me réjouir du choix que le roi a fait, en vous nommant pour remplir les fonctions importantes de *(les désigner)*. C'est une heureuse acquisition que fait le gouvernement, car votre sagesse et vos lumières donnent la certitude que l'espoir que l'on fonde sur vous ne sera pas déçu.

Si le bon citoyen se réjouit, vous ne devez pas douter de la satisfaction qu'éprouve l'ami sincère; agréez donc ses félicitations, et croyez toujours à son attachement désintéressé.

A un ami intime, sur le même sujet.

Monsieur, parmi les nombreuses lettres de félicitation qui ont abondé ces jours-ci chez votre portier, vous êtes sans doute étonné de n'avoir pas trouvé un petit mot de votre ami, et peut-être pensez-vous qu'il est bien lent à vous témoigner la joie qu'il a dû éprouver en apprenant votre nomination. Cessez d'être surpris, mon ami, et croyez que c'est par calcul que j'ai paru négligent. Maintenant que la foule est passée, je me plais à penser qu'en lisant mon billet, vous ne le confondrez pas avec ceux dictés par le devoir, l'intérêt, l'étiquette . . . ou quelque chose de pis.

Բարձր պաշտօնի հասնող մէկու մը:

Չէ թէ միայն իբրեւ բարեկամի, այլ նաեւ պարզապէս իբրեւ քաղաքացւոյ ուրախարար է ինձի ան ընտրութիւնն, որով վերհաւատ թագաւորը զՁեզ (այս ինձ) բարձր պաշտօնին կոչեց: Ասով տէրութեան մեծ օգուտ մ'երեւաւ, որովհետեւ Ձեր իմաստութիւնն ու աչալրջութիւնն երաշխաւորութիւն մըն են՝ որ Ձեր վրայ դրուած յոյսը պարապի չ'ելլեր:

Եթէ իբրեւ լոկ քաղաքացի այսպէս, ուրչափ եւս աւելի անկեղծ պիտ'որ ըլլայ ինդակցութիւնս իբրեւ բարեկամ: Հաճութեամբ ընդունեցէք ուրիշին բարեմասնութիւններս, եւ ընդ միշտ վստահ եղէք ճշմարիտ սիրոյս վրայ:

Նոյն նիւթի վրայ՝ ընտանի չարեկամի մը:

Անշուշտ զարմացած պիտ'որ ըլլաս, յարգոյ Բարեկամ, որ աս օրերը քեզի ուղղուած բազմաթիւ շնորհաւորութեան նամակներուն մէջ իմ կողմանէս ալ երկտող գիր մը չգտար, եւ կարելի է մտածած ըլլաս որ քու (աս պաշտօնին) ընտրութեդ վրայ զգացած ուրախութիւնս կը դանդաղիմ յայտնել: Սակայն վերջ տուր զարմանացդ, եւ հաւատա որ յոյս վայր անհոգ երեւալս մտանաւոր նպատակ մ'ունէր: Հիմայ հաճ արտիւ կը մտածեմ որ խուռն բազմութիւնն անցաւ, եւ իմ ողջունադիրս կարդացած առենդ ստիպուած ու շահու կամ ձեւի համար... կամ գուցէ աւելի անարդ նպատակաւ գրուածներուն հետ չես շփոթեր:

A un protecteur qui a obtenu de l'emploi.

Ce n'est pas vous, Monsieur, que je félicite de ce qui n'est qu'un acte de justice: à qui doit-on de tels emplois, si ce n'est à ceux qui réunissent la probité aux lumières et le zèle à la capacité? Mais je vois l'allégresse de vos amis, et surtout la satisfaction de vos subordonnés; c'est donc à ceux-ci que je dois et que j'adresse mes compliments. Je vous en ferai un de condoléance, puisque l'emploi le plus honorable n'est souvent que la charge la plus pénible. Toutefois celle-ci ne dépassera ni vos forces ni votre courage; et, quant à vos talents, il y a longtemps que vous avez prouvé qu'ils lui étaient supérieurs.

Lettre de félicitation à un ami sur une récompense qu'il a reçue pour des services rendus.

On vous rend la plus honorable justice en ce jour, mon cher ami, et je ne saurais vous exprimer que bien faiblement la joie que j'en éprouve. Je ne me mets point en peine de vous le persuader par un long discours: votre mérite et l'amitié qui nous lie suppléeront à mon peu d'éloquence et vous l'exprimeront plus vivement que je ne pourrais le faire la plume à la main; elle vous fera ressouvenir que je suis pour la vie, etc.

Ցոր պաշտօնի հասած պաշտպանի մը:

Ձեզի տրուած պաշտօնը, մեծարդոյ Տէր, պարզ արդարութեան պարտք մըն էր, անոր համար ալ շնորհաւորութեանս անկարօտ: Որքա՛ն անկ են այսպիսի պաշտօննեբը, բայց եթէ անոնց՝ որոնց վրայ առաքինութեան հետ հանճար եւ եռանդեան հետ յաջողակութիւն եկած միացած են: Սակայն կը տեսնեմ Ձեր բարեկամաց ուրախութիւնը եւ մանաւանդ Ձեր հպատակներուն խնդութիւնը. ուստի իմ բարեմաղթութիւններս անոնց ընելու պարտական եմ: Իսկ Ձեզի պէտք էի աւելի ցաւակից ըլլալ քան թէ ուրախակից, որովհետեւ շատ անգամ ամէնէն պատուաւոր պաշտօնը՝ ամէնէն ծանր բեռն է: Միայն թէ այդ բեռը ո՛չ Ձեր զօրութենէն վեր է եւ ո՛չ Ձեր քաջասրտութենէն. իսկ Ձեր մտաց կարողութիւններն արդէն շատ առիթներու մէջ ցուցուցիք որ այդ բեռան ծանրութենէն վերադոյն են:

Բարեկամի մը՝ վարձատրութեան առթիւ շնորհաւորութիւն:

Այսօր Ձեզի, պատուական Բարեկամ, վաստակաւոր հաւուցեալ եղաւ, որուն վրայ դիպած ուրախութիւնս չեմ կրնար բաւական բացատրել: Զաշխատիմ զՁեզ երկայն ճառերով համոզելու. Ձեր արդիւնքն եւ մեր փոխադարձ բարեկամութիւնը՝ գրչիս ճարտարութենէն պակսածը կը լեցընեն: Իմ գրիչս այսօր Ձեզի միայն ան պիտ՛որ յիշեցընէ, որ բոլոր կեանքս մէջ եմ, եւ այլն:

Sur une convalescence.

A quelles inquiétudes m'avait livré votre maladie! Dans la crainte de l'empirer, j'ai dû vous les taire; mais aujourd'hui que la plus heureuse convalescence nous permet plus que de l'espoir, je puis et dois parler. Pour que votre santé se rétablisse avec solidité, il faut qu'elle revienne avec précaution; c'est comme la lumière que des mains habiles rendent peu à peu aux yeux qui en furent longtemps privés. Mais pourquoi insister sur la prudence avec une personne qui en a autant que vous! Je n'ajouterai qu'un mot: c'est qu'en vous consacrant des soins, ce n'est pas à vous seul que vous les donnerez. Songez à vos enfants, à vos parents, à vos amis, songez à moi; et vivez longtemps pour tous.

Lettre de civilité pour un mariage.

Monsieur, comme je prends part à tout ce qui vous touche, permettez que je vous témoigne ma joie sur le mariage de Mademoiselle votre fille. Sans m'arrêter aux considérations de fortune, qu'on prise néanmoins dans le siècle où nous sommes, l'éloge qu'on m'a fait des qualités de Monsieur votre gendre, me prouve que je dois vous féliciter de votre choix sous tous les rapports. Les qualités sont surtout la chose essentielle, car j'ai toujours ouï dire que la vertu demeure, et que la fortune quelquefois s'en va.

Հիւանդութեան վտանգի անցուցած վիկտ մը:

Ի՞նչչափ մտմտուք եւ հոգ եղաւ ինծի Ձեր հիւանդութիւնը. եւ բանն աւելի չդէշցնելու համար, հարկ եղաւ որ վախս Ձեզմէ ալ ծածուկ պահեմ: Հիմայ որ այսպիսի ուրախարար ապաքինութիւն մը՝ կատարեալ առողջութեան յոյս կուտայ, կրնամ եւ պէտք եմ զգացածս խօսքով ալ յայտնել: Առողջութեան հաստատուելն աչքայ լուսոյն կը նմանի. մէկն որ երկայն աւուն աչքին լոյսը կորսընցուցած է, պէտք չէ որ մէկէն ի մէկ լուսոյ նայի. նոյնպէս Ձեր առողջութիւնն որպէսզի հաստատուն ըլլայ, պէտք է որ կամաց կամաց առնդ գայ: Բայց Ձեզի պէս խոհեմ մէկու մը ինչո՞ւ խոհեմութիւն կը քարոզեմ: Միայն թոյլ տուէք որ խօսք մ'ալ բսեմ. այսինքն՝ եթէ Դուք Ձեզի հոգ տանելու ըլլաք, միայն Ձեզի հոգ տարած չէք ըլլար: Մոքերնիդ բերէք Ձեր տղաքը, ազգականները, բարեկամները եւ զիս ալ. եւ մեր ամէնուս համար շատ շատ տարիներ ապրեցէք:

Հարուածոց շնորհատորութիւն:

Որովհետեւ Ձեզի վերաբերեալ ամէն իրաց արտանց մտանակից եմ, ներեցէք որ նաեւ Ձեր ազնիւ օրիորդին պատկանող վրայ զգացած ուրախութիւնս Ձեզի յայտնեմ: Առանց յիշեցնելու ան պարտականութիւնը, որ Ձեր պատուական վիճակն առաջուածով աէր է եղեր, թէպէտ ատոր վրայ է հիմակուան աշխարհքիս գլխաւոր մտադրութիւնը, իր բարեմասնութեանցը վրայ լսած գովեստներս ալ կը վստահացընեն Ձեր ընտրութիւնն ամէն նկատմամբ բարեբախտ անուանելու: Իսկական բան՝ բարութիւնն է, ուստի ալ ես միշտ լսած եմ՝ որ Առաքինութիւնն է ճնշականը, իսկ հարստութիւնը գնացական շատ անգամ:

A un ami qui vient de se marier.

Monsieur, j'ai appris avec la joie la plus vive l'union heureuse que vous venez de former; je vous en félicite très-sincèrement. Vous possédez une personne aussi vertueuse que charmante; votre sort ne peut qu'être heureux. Permettez, Monsieur, que je présente mes civilités à votre aimable épouse; et croyez tous deux que votre bonheur mutuel me cause une véritable joie.

D'un officier à un général nouvellement promu.

Que de fois, en voyant fuir l'ennemi qui cédait à vos talents et à votre courage, n'ai-je pas formé le vœu de vous saluer Général! Enfin mes vœux sont accomplis. Veuillez être persuadé que personne n'en éprouve plus de satisfaction que moi. Ce n'est pas une faveur que vous avez obtenue; on n'a fait que vous rendre justice, et c'est ce qui m'a engagé à vous exprimer ma satisfaction. Je craindrais de faire rougir celui qui ne devrait son élévation qu'à une protection puissante ou au hasard.

Excusez la franchise un peu brusque, mais loyale, d'un soldat qui se fait gloire de servir sous vos ordres, et qui souhaite que vous n'entendiez prononcer son nom que pour apprendre qu'il a fait une bonne action.

Բարեկամի մը պատկուհան:

Ձեր պատկման լուրն առնելով շատ ուրախացայ, եւ ասոր համար սրտանց խնդակից եմ Ձեզի: Առաքինի եւ բարեհնչան անձ մը կենակից ունիք, եւ Ձեր ապագայ վիճակն երջանիկ է: Ներեցէք, սիրելի Բարեկամ, որ իմ բարեմաղթութիւններս Ձեր սիրելի ամուսնոյն նուիրեմ, եւ երկուքնիդ ալ հաւատացէք որ Ձեր երջանկութիւնն ինծի ճշմարիտ ուրախութիւն է:

Պաշտօնակալ մի՝ նորընտիր զօրապետի մը:

Քանի քանի անգամ թշնամիներուն Ձեր քաջութեանն ու քաջասրտութեան տեղի տալը տեսած առեն՝ ղՁեզ մէյ մը զօրավար ողջունելու փափաքներէն սիրտս կը բաբախէր: Հապա վերջապէս բաղձանացս: Կրնամ ղՁեզ ապահովցընել, որ ոչ ոք կրնայ իմէ աւելի ասոր վրայ ուրախութիւն զգալ: Եղածը Ձեզի շնորհք չէ, արդարութիւն է. եւ ասոր համար միայն խնդակից եմ Ձեզի: Մէկն որ կամ հզօր պաշտպանութիւն ունենալով կամ պատահական դէպքով մը՝ ան պատուոյն բարձրանար, այնպիսւոյն ան շնորհակալութիւնը չէի ըներ, որ զինքը չամբիծցընեմ:

Ներեցէք ինծի պէս զինուորի մը պարզ բայց անկեղծ համարձակութեան, որ Ձեր հրամանատարութեան ներքեւ ծառայելն իրեն պարծանք կը համարի, եւ կը բաղձայ որ իւր անունը՝ միայն քաջպարծութիւն մ'ընելուն լուրն առած առենին լսէք:

A un jubilaire au sujet de sa fête.

Aux hommages sans nombre qui vous seront adressés aujourd'hui pour vos cinquante années de service, je viens joindre mes félicitations qui ne seront ni les moins chaleureuses ni les moins sincères. Un demi-siècle déjà s'est écoulé depuis que vous avez mis vos talents au service de la patrie; et le contemporain de plusieurs générations, le vieillard vénérable et vénéré resplendit encore de tout l'éclat de ses facultés intellectuelles.

Les semences que vous avez déposées ont produit de riches moissons. Tous ceux qui vous connaissent, paient à vos rares qualités un juste tribut d'estime et d'admiration; vos supérieurs applaudissent au zèle, à la loyauté dont vous faites preuve dans l'exercice de vos fonctions; vos subordonnés voient en vous un modèle à suivre; du cercle de vos enfants, s'élève un concert de bénédictions pour tous les bienfaits dont votre cœur paternel les a comblés: digne récompense de votre noble caractère!

Veuille le Ciel vous accorder les forces et la santé nécessaires pour cheminer en paix sur le soir de votre vie vers le terme de notre pélerinage terrestre, et vous laisser jouir du bonheur qu'on éprouve à faire servir ses talents au triomphe de tout ce qui est bon, noble et beau!

Daignez accueillir, Monsieur, cette faible marque de mes sentiments à votre égard; ils partent d'un cœur pur autant que sincère, et vous prouveront la profonde estime etc.

Քհանայական հանդիսս կատարողի մը:

Անթիւ շնորհաւորութեանց հետ, որ այսօր Ձեր ծառայութեան յիսնամեայ հանդիսին առթիւը Ձեզի կ'ըլլան, ես ալ կը միացընեմ խմինեներս, որ Ջերմութեան եւ անկեղծութեան կողմանէ ուրիշներէն վար չեն մնար: Կէս դարէ մը ի վեր Ձեր ձիւքերը Հայրենեաց ծառայութեան նուիրած էք, եւ բազմաթիւ սերունդներու ականատես գտնուելէն ետքն ալ՝ դեռ պատկառելի բազմամեայ հասակի մէջ մնաւոր կարողութեանց լիութեան մէջն էք:

Ձեր սերմանած սերմն առատ պտղաբերեց: Ձքնաղ առաքինութեանցդ ամէն ճանչցող՝ մեծարանաց ու գարմանաց արդար տուրքը կը վճարեն: Մեծերուն ծանօթ է Ձեր պաշտօնի մէջ ցուցած եռանդն ու արդարասիրութիւնը. հպատակներուն առջեւ մեծարգի օրինակ մըն էք հետեւելու. եւ Ձեր գործակցքը ժողովը՝ Ձեզմէ առած երախտեաց համար խնդալից սրտիւ շնորհակալութիւն կը մատուցանեն. եւ ա՛ս է ամենէն սրտի մը արժանաւոր վարձքը:

Կենաց խաղաղական երեկոյին մէջ՝ շնորհէ Ձեզի Աստուած, մեր երկրաւոր պանդխտութեան եղբը քալելու հարկաւոր զօրութիւնն ու առողջութիւնը, եւ ան երջանկութիւնն զգալ տայ՝ զորն որ իր տաղանդները բարի եւ ազնուական գործքերու բանեցուցած մէկը կը վայելէ:

Այսպիսի զգածման բացատրութիւնը հաճութեամբ ընդունեցէք, որ մաքուր եւ անկեղծ սրտէ բխած՝ վկայ են անպայման մեծարանաց եւ այլն:

CHAPITRE II.

LETTRES DE CONDOLÉANCE.

POUR l'ordinaire on se borne dans ces sortes de lettres à témoigner simplement la part que l'on prend à la perte qui y donne occasion. Quelques réflexions religieuses n'y sont pas déplacées. On peut louer la personne qui est le sujet des larmes, quand on écrit à quelqu'un qui la chérissait beaucoup; mais en général, ces matières demandent beaucoup de délicatesse, et il vaut peut-être mieux se tenir en deçà, que d'aller imprudemment trop loin.

Pour consoler un malade.

On m'apprend, mon cher ami, l'accident qui vous cloue sur un lit de douleur: je sympathise à ce malheur avec toute la sincérité de l'amitié. Ce n'est point du courage que je vous souhaite, mais des forces: elles sont nécessaires au corps pour tempérer les pénibles assauts d'une âme inquiète. Pour supporter les maux qui vous assiégent, il ne vous faut qu'un peu de philosophie et de résignation; elles s'augmenteront en vous par l'idée aussi vraie que consolante de l'intérêt que vous portent vos amis, et que partage celui qui se fait gloire d'en être le premier.

ԳԼՈՒԽ Բ.

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Ընտանեկան նամակներու մէջ հաւատարիմ պարզ կերպով մէկուն դժբախտութեանը վրայ ուշադրութիւն կը յայտնենք: Ցաւակցութեան նամակներուն մէջ քանի մը կրօնական խորհրդածութիւններ ալ խառնել շատ վայելուչ է: Կրնանք նաեւ մեռած կամ ողբացուած անձը գովել, եթէ նամակին այնպիսի մէկու մը կը գրենք՝ որուն ինք շատ սիրելի էր. բայց ընդհանրապէս աս նիւթը մեծ զգուշութիւն կը պահանջէ. աւելի ազէկ է քիչ, քան չափէն աւելի:

Հիւանդի մը սիրելոյն:

Մեծ ցաւով լսեցի ան դժբախտ արկածն՝ որ զՁեզ անկողինը ձգեր է, եւ կը փութամ բարեկամական անկեղծ ցաւակցութիւնս յայտնել: Ոչ թէ քաջասրտութիւն կը մաղթեմ Ձեզի, որ արդէն ունիք, այլ զօրութիւն՝ որ մարմնոյն մեծապէս հարկաւոր է եւ տաղտկութիւնէն նեղուած սիրտը կը կազդուրէ: Ցաւոց համբերելու համար քիչ մը փիլիսոփայ ըլլալու եւ համակամութիւն ունենալու է: Անտարակոյս մեծ մխիթարութիւն է Ձեզի նաեւ բարեկամաց ցուցուցած ցաւակցութիւնը, եւ առանձինն իմս, որ անոնց մէջ առաջին ըլլալս ինծի պարծանք կը համարիմ:

A un fils qui vient de perdre son père.

La perte bien douloureuse que vous venez de faire, Monsieur, m'a causé une vive et pénible impression; veuillez bien être persuadé que je partage très-sincèrement vos regrets, vos chagrins. Je chéris, je révère mon père, et je sens, en faisant un retour sur moi-même, toute l'étendue du malheur qui cause en ce moment votre profonde affliction. Non, je ne chercherai pas à en diminuer l'excès, il est trop légitime; vous devez vos pleurs à l'auteur de vos jours, c'est un tribut sacré, c'est un tribut filial que vous ne sauriez trop payer sur sa tombe. Pleurez, pleurez donc; vos larmes vous honorent et prouvent la sensibilité de votre âme, la bonté de votre cœur.

Cependant, Monsieur, il est un terme à tout; la nature, en nous imposant la douleur de nous perdre tous successivement, ne nous exempte pas des devoirs de la société; vous-même ne voudriez pas qu'un jour votre fils se consumât éternellement de douleur sur votre tombeau. Aussi, en mourant votre père vous a laissé pour héritage, avec ses vertus et sa réputation, l'obligation de l'imiter. Bientôt votre mérite le fera oublier, ou plutôt on le retrouvera tout entier en vous.

A une dame sur la mort de son mari.

Je n'ai pas appris, Madame, sans le plus vif chagrin, la triste nouvelle de la mort de votre

Որդոյ մի՝ հօրը մահուանը վրայ:

Ձեր դառն կորուստը վրաս խորին ու ցաւագին ապրեցութիւն մ'ըրաւ, եւ հաւատացէք որ յանկեղծ սրտէ Ձեզի ցաւակից եմ եւ ողակից: Որովհետեւ ես ալ Հայրս կը սիրեմ ու կը յարգեմ, աղէկ կրնամ երեւակայել թէ որչափ սաստիկ է այդ ազգատաբեր արկածին Ձեզի տուած ցաւը: Ձէ, չեմ ուզեր անոր սաստկութիւնը նուազցընել, որովհետեւ արդար եւ իրաւացի է: Այդ արտասուքները պարտական էք Ձեր Հօրը՝ որմէ կենաց լոյսը տեսած էք. սակայն նուիրական պարտք մըն է, որդիական պարտք մըն է՝ զոր իրեն գերեզմանին վրայ չէք կրնար լիապէս հատուցանել: Լացէք, ուրեմն, լացէք, Ձեր արտասուքները Ձեզի պատիւ են, որովհետեւ Ձեր հոգւոյն եւ սրտին բարութեան նշանակ են:

Սակայն ամէն բան չափ ու սահման ունի: Բնութիւնը մեր վրայ իրար եռեւէ եռեւ կորսընցընելու ցաւալի հարկը դնելով, բնկերութեան ունեցած պարտքերնէս զմեզ ազատ չ'ընէր: Դուք իսկ չէիք կրնար բաղձալ՝ որ օր մը որդինիդ Ձեր գերեզմանին վրայ ցաւէն հիւծի եւ մաշի: Ձեր Հայրը մեռած ատեն իր առաքինութեանցն ու պատուոյն հետ՝ նաեւ իր հետքը եռեւէն երթալու պարտաւորութիւնը Ձեզի ժառանգութիւն թողուաւ: Կը յուսանք որ քիչ ժամանակէն Ձեր անձնական արդիւնքը՝ զինքը բոլորովին մոռցընել կամ մանաւանդ թէ զինքը Ձեր անձին վրայ կատարեալ դանել կու տայ:

Տիկնոջ մի՝ իր ամուսնոյն մահուան վրայ:

Ձեր պատուական ընկերին մահուանը տրտմական գոյժը զիս անմխիթար ապսպ լեցուց: Երեն ե-

époux; encore jeune, il vous promettait un bonheur dont son mérite, ses qualités et son excellent cœur vous donnaient la garantie. D'ailleurs celui que vous venez de perdre, ne m'était-il pas uni par les liens d'une sincère amitié, qui s'est noblement montrée de son côté par plusieurs services? Je ne vous offre pas des consolations, elles seraient déplacées en ce moment. Non, je mêlerai mes larmes sincères aux vôtres. La religion surtout vous fournira des consolations d'un ordre supérieur, et qui adouciront l'excès de votre chagrin. Il est une autre vie pour l'homme vertueux, une vie qui le récompense éternellement de ses bonnes actions. Déjà, Madame, votre époux vous y garde sous ses auspices; il vous engage principalement à supporter votre douleur avec courage, avec une résignation chrétienne; et vos enfants ne vous imposent-ils pas la loi sacrée de vivre?

Recevez l'assurance que je me ferai un devoir religieux de vous continuer les sentiments d'attachement et d'estime que vous m'avez toujours inspirés, et que, dans cette circonstance, vous et vos enfants, vous pouvez réclamer de moi tous les bons offices qu'il sera en mon pouvoir de vous rendre.

Réponse.

Pardonnez, Monsieur, au peu d'ordre ainsi qu'à la brièveté peut-être impolie de ma lettre; mais ma cruelle situation ne me sert que trop d'ex-

բիտասարդութիւնը, արդիւնքը, բարութիւնն ու ազնիւ սիրտը ինչչափ երջանկութիւն չէին Ձեզի: Ձեր կորսընցուցած անձն՝ ինծի ալ պատուական էր, որովհետեւ երկայն ժամանակէ վեր անկեղծ բարեկամութեան կապ մը զմեզ իրարու հետ կը միացընէր, որուն ինք իր կողմանէ ալ բաղմաթիւ ցոյցեր տուած է: Գիրս մխիթարութեան դիր չէ, վասն զի մխիթարական խօսքերն աս միջոցիս անպատշաճ ու անյարմար են. մանաւանդ թէ իմ արտասուքս Ձեր արտասուաց հետ կը խառնեմ: Գլխաւորապար կրօնը Ձեզի դերբնական մխիթարութիւններ կրնայ շնորհել, որոնք Ձեր ցաւոց սաստկութիւնն անտարակոյս կը մեղմացընեն: Ա-ռաքինի մարդուն համար ուրիշ աշխարհ.ք մ'ալ կայ, ուր հոս գործած բարեգործութեանցը յաւիտենական վարձքը կ'ընդունի: Անկէ հիմայ Ձեր պատուական լծակցին աչքը վրանիդ կը նայի, եւ զՁեզ՝ ցաւերնիդ քաջութեամբ եւ քրիստոնէական համակամութեամբ տանելու կը յորդորէ: Որդւոց տէր ըլլալն ալ Ձեզի զատ պարտք մըն է երկայն ապրելու:

Հաւատացէք որ սրբազան պարտք մը կը համարիմ Ձեր ինծի ազդած բարեկամական ու մեծարանաց զգացումներն ասկէ ետքն ալ հաստատ պահել, եւ աս յարաբերութեանց մէջ Դուք եւ Ձեր սիրելի որդիքը՝ կրնաք ինծմէ ձեռքէս եկած ամէն ծառայութիւնները յուսալ:

Պատասխան:

Ներեցէք, Տէր, նամակիս կարդաւորեալ չըլլալուն ու թերեւս անպատշաճ ալ կարճութեանը: Գանուած ազէտալի վիճակս յուսամ որ զիս Ձեր

cuse. Vos consolations ont fait couler de nouveau mes larmes, et c'est une obligation de plus que je vous ai, puisqu'elles m'ont un peu soulagée du fardeau de mes regrets. Mes sentiments religieux, je l'espère, ainsi que ce que je dois à mes enfants, me feront triompher de mes peines; mais c'est du temps seul, ce grand médecin de l'âme, que j'attends quelque adoucissement à mes chagrins. Au sein de ma douleur, il m'est bien doux d'avoir un ami qui sait y compatir; et si quelque chose pouvait me consoler, ce serait le généreux et délicat intérêt que vous avez la bonté de me témoigner. Je sens toute la valeur de vos procédés, et vous prie de croire qu'il m'est doux de penser que, dans mes malheurs, il m'est resté dans votre attachement un refuge aussi précieux; mais pour le moment, je ne puis que vous remercier de vos officieuses intentions. Veuillez bien agréer l'assurance du parfait dévouement avec lequel j'ai l'honneur d'être.

Consolations à un ami sur la mort d'un de ses enfants.

Très-cher ami,

La lettre où tu m'annonces la mort de ton petit N., ce garçon si plein d'espérances, m'a navré de tristesse, et la part que je prends à ton malheur est d'autant plus vive que j'en ai eu, comme tu le sais, de semblables à déplorer. Crois-moi pourtant, mon cher ami, il y a loin de la dou-

առջեւը բաւականէն աւելի կ՚արդարացընէ: Ձեր մխիթարական խօսքերն ինծի դարձեալ արտասուաց հեղեղ մը թափել տուին, որուն համար Ձեզի մեծապէս շնորհակալ պէտք եմ ըլլալ, որովհետեւ առավ ինք զինքս քիչ մը ափսիած կը զգամ: Կը յուսամ որ սուրբ կրօնի ազդմունքն եւ որդւոյս ունեցած պարտքս՝ ցաւոցս վրայ յաղթանակել կուտան ինծի. սակայն միայն ժամանակը, ան որ մարդուս հոգւոյն մեծ բժիշկն է, պիտի կարենայ աղեղոցիս ու դառնակսկիծ ցաւերուս մխիթարութիւն ճարել: Ցաւերուս մէջ ինծի մեծ մխիթարութիւն է բարեկամ մ՚ունենալս՝ որ ինծի հետ վշտակից դիտէ. եւ եթէ կայ բան մը որ կրնայ զիս ափսիել, Ձեր ինծի ցուցուցած քաղցր ու մեծանձնական ցաւակցութիւնն է: Ձեր աս վարմանց յարգն աղէկ կը ճանչնամ, եւ հաւատացէք որ մեծապէս մխիթարական է ինծի դիտնալս՝ թէ դժբախտութեանցս մէջ միակ ապաւէն մ՚ունիմ Ձեր բարեկամութիւնը: Սակայն առ այժմ Ձեր յօժարակամ պատրաստութեան համար՝ միայն շնորհակալ կրնամ ըլլալ: Հաճութեամբ ընդունեցէք կատարեալ անձնանուիրութեանս հաւատիքը, եւ այլն:

Բարեկամի մը՝ զաւկին մահուանը վրայ:

Սիրելի Բարեկամ:

Ի խոր խոցեց սիրտս այն թուղթն՝ որով քու սիրուն Ա. իդ, այնպիսի յուսալից զաւկի մը մահն իմացուցիր. եւ քու դժբախտութեանդ վրայ ունեցած ցաւակցութիւնս հարկաւ այսչափ սաստիկ է, վասնզի ինչպէս գիտես, ես ալ նոյնպիսի կորուստներ ունեցած եմ ողբալու:

leur qu'on éprouve en perdant un enfant dans un âge si tendre, à celle que cause la mort d'un fils ou d'une fille dont le cœur et l'esprit sont déjà formés, dont l'éducation et l'instruction n'ont été obtenues qu'au prix de mille sacrifices, et qui était à la veille de réaliser toutes les espérances de ses parents.

Mais la religion est là pour verser un baume salutaire sur les plaies de notre âme et pour nous apprendre que la main d'un Père veille d'en haut sur nous, et que ce qui nous cause les douleurs les plus vives doit tourner au profit de notre sanctification. Nous connaissons déjà tous deux les rudes épreuves auxquelles l'homme est exposé ici-bas. Quand nous songeons à l'incertitude de l'avenir réservé à nos enfants, aux souffrances, aux tribulations de tout genre qui les attendent à leur entrée dans le monde, nous ne pouvons nous empêcher d'éprouver une sorte de soulagement et de repos d'esprit en les voyant disparaître si tôt de cette vallée de misères.

Oui, cher ami, cette pensée m'a consolé chaque jour davantage dans mes chagrins les plus cruels, et je ne doute nullement qu'elle n'adoucisse l'amertume de ta douleur. Veuille le Ciel que tu trouves dans de nombreux sujets de joie une ample compensation à tes peines actuelles! C'est ce que te souhaite du fond de l'âme

ton tout affectionné.

Consolations offertes à un ami devenu veuf.

Monsieur, la nouvelle de la mort de votre digne épouse m'a pénétré de la plus vive douleur.

Սակայն Հաւատա որ տակաւին մտատղ Հասակի մէջ ձեռքէ ելած տղու մը վրայ զգացուած ցաւը շատ տարբեր է ան ցաւէն՝ զոր մարդ կը զգայ այնպիսի զաւկի մը մահուան վրայ, որուն սիրտն ու միտքը կերպաւորուած, կրթութիւնը հազար զոհեր արժած ըլլայ, եւ որն որ ծնողացը յոյսերն արդէն կատարելու վրայ ըլլայ:

Միայն կրծնը կրնայ մեր հոգւոյն վէրքերուն վրայ փրկաւէտ բալասան մը թափել. անիկայ մեզի կը տրվեցընէ թէ երկնաւոր Հօր մը պաշտպանութեան տակն ենք, որ մեր ամէնէն դժնդակ ցաւերը մեր օգտին կը դարձընէ: Երկուքնիս ալ բատրաւականի դիտեցինք թէ մարդ այս աշխարհիքիս մէջ ինչպիսի դառն փորձերու տակ ինկած է, եւ մտածելով մեր որդւոց անստոյգ ապագան, եւ աշխարհիք ոտք կոխելու առեննին՝ վրանին գալու կերպ կերպ նեղութիւնները, պէտք ենք մխիթարուիլ, առնելով որ ժամանակէն յառաջ առաւաւոտ Հովտէն կը յափշտակուին:

Այո՛, այո՛, սիրելի Բարեկամ, առ մտածութիւնն ինծի միշտ մխիթարական եղած է՝ ամենամեծ կակիծներու մէջ ալ. եւ չեմ տարակուսիր որ քեզի ալ նոյնպէս կ'ըլլայ: Հիմակուան վշտացդ դիմացը, Առաւած ասդ որ բիւր ուրախութիւ յաղթութիւններով առաւ Հաւատացումն ընդունիս: Այսպէս կը բաղձայ սրտանց,

քու ամենամտերիմ բարեկամդ:

Բարեկամի մը՝ կնոջը մահուանը վրայ:

Ձեր պատուական ամուսնոյն մահուան ցաւալի լուրը զիս խոր տրտմութեան մէջ ձգեց: Աշ-

Le monde perd en elle l'ornement de son sexe, chacun de ses amis un cœur aimant et dévoué, sa famille une mère accomplie, ses enfants le guide le plus sûr et le plus tendre, et vous, pauvre ami, vous perdez dans celle que vous pleurez toutes ces qualités réunies. Je n'essaierai pas de vous dépeindre combien je compatis à votre cruelle épreuve, et les paroles me manquent pour vous offrir, hélas! de stériles consolations. Quelle douleur fut plus légitime! quelles larmes coulèrent sur un plus tragique événement! Ah! les pleurs seuls peuvent adoucir les souffrances de l'âme et soulager un cœur oppressé. En ce moment solennel toute pensée humaine est impuissante à ranimer le courage défaillant; il n'y a qu'un regard tourné vers le ciel qui ait le don de soutenir la nature succombant sous le poids de la douleur.

Puissiez-vous trouver une consolation efficace dans l'espoir qu'un monde meilleur vous verra réuni pour toujours à l'objet de votre affection! Puisse l'Etre tout-bon vous dédommager par de nouveaux bienfaits des pertes auxquelles vous ont condamné ses augustes décrets!

Recevez en même temps l'assurance que, dans la bonne comme dans la mauvaise fortune, personne ne prend une part plus vive et plus sincère que moi à tout ce qui vous concerne. Je suis avec les sentiments de l'estime la plus profonde

votre très-dévoué ami.

խարհ.ք՝ իրմով իր սեռին մէկ զաւդը կորսընցուց, բարեկամները սիրելի եւ հաւատարիմ սիրտ մը, իր ընտանիքն անդին մայր մը, իր որդիքներն իրենց ամէնէն ապահով ու սիրական օգնականը, իսկ Դուք, պատուական Բարեկամ, բոլոր աս չքնաղ յատկութեանց բովանդակութիւնը: Ձեմ ուզեր պարապ տեղ Ձեզի պատահած դժբախտ արկածին վրայ ունեցած ցաւակցութիւնս նկարագրելու աշխատիլ. զՁեզ մխիթարելու խօսք չունիմ: Եթէ կրնայ ցաւ մը տակէ առնել արդար ու իրաւացի լալ. ո՛ր արտասուքներն տակէ առնել աղետաբեր արկածի համար թափուած են: Ո՛հ, միայն արտասուքն է որ կրնայ հոգւոյն կսկիծը մեղմացընել, եւ արտին վրայի ծանր բեռը քիչ մը թեթեւցընել: Ա՛ս միջոցիս ամէն մարդկային մտածմունք անզօր է եւ տկար՝ կորսուած քաջասրտութիւնը կազդուրելու. ցաւոց բեռան տակ ընկճած բնութիւնը՝ միայն դէպ ի երկինք հայեցուած մը կրնայ կանգնել:

Երանի՛ թէ ան ակնկալութիւնը Ձեզի կատարեալ մխիթարութիւն մը տար, որ լաւագոյն աշխարհ.ք մը երբեմն Ձեր սիրելւոյն հետ զՁեզ դարձեալ պիտ՛որ քովէ քով բերէ: Ամենաբարին Աստուած նորանոր բարեբարութիւններով մոռցընել տայ Ձեզի այն կորուստն որ իր անքննելի դատաստանը Ձեր վրայ բերաւ:

Ա՛յսու առթիւ կը յաւելում յայտնել՝ որ թէ յաջողութեանց եւ թէ ձախորդութեանց մէջ Ձեր առաքին սրտակիցն է՝ ամենայն մեծարանօք՝

Ձեր մտերիմ բարեկամը:

Consolations à une personne victime d'un malheur.

Monsieur, la nouvelle du malheur qui est venu vous frapper, m'a profondément ému, et en vous offrant mon compliment de condoléance, je vous donne une preuve non équivoque de la part bien vive que je prends à votre triste situation. Je me figure aisément combien cette catastrophe inattendue a dû vous abattre; elle est encore trop récente pour que vous puissiez imposer entièrement silence à votre douleur. Le temps, qui guérit tous les maux, versera un baume salutaire sur les plaies de votre âme et y ramènera peu à peu le calme et la tranquillité; d'autre part la religion et la raison elle-même vous engageront à supporter avec résignation le sort qui vous est échu. Une fois qu'on s'est bien convaincu que la souffrance est un mal nécessaire, on se soumet plus volontiers, et l'on regarde comme un devoir de supporter avec fermeté les épreuves qui sont le lot, sinon de tous, du moins de la plupart. Cette manière d'envisager la vie est assurément le meilleur moyen de supporter les souffrances et de reprendre courage, en même temps que la consolation la plus efficace.

Je vous supplie, mon cher Monsieur, d'ouvrir votre cœur navré à ces considérations que je vous soumets, et les nuages de mélancolie qui obscurcissent en ce moment votre front s'évanouiront, dissipés par l'espoir que le sort ne vous sera pas éternellement contraire. Puissé-je apprendre bientôt que mes vœux à votre égard se sont réalisés! C'est le désir le plus ardent de votre sincère ami.

Ձախողութեան հանդիպած մեկու մը։

Ձեր գլուխն եկած դժբախտութեան լուրը զիս ի խոր խոցեց։ Այս դէպքին վրայ ցուցուցած կարեկցութիւնս՝ միանգամայն ցոյց մ՚ըլլայ Ձեր ներկայ ապէտալի վիճակին մէջ ունեցած անկեղծ վշտակցութեանս։ Դիւրին է ինձի ըմբռնել՝ թէ այդ անակնկալ հարուածն ինչչափ ի կոր կործանած է զՁեզ, որն որ դեռ շատ նոր ըլլալուն՝ առ այժմ անկարելի կ՚ըլլայ Ձեր սրտին ցաւերը խաղաղել։ Ժամանակն՝ որ ամէն ցաւոց բժիշկն է, ինք Ձեր սրտին վրայ մխիթարութեան փրկաւէտ բալասանը պիտ՚որ թափէ եւ հանդարտութիւն ու խաղաղութիւն պիտ՚որ պարգեւէ։ Եւ դարձեալ սուրբ հաւատքն եւ նոյն ինք բանականութիւնը՝ վշտերնիդ հանդարտ սրտով տանելու պարտք կը դնեն վրաննիդ։ Անդամ մը համոզուելէն ետքը՝ թէ հարկաւոր չարիք մըն է նեղութիւնը, մարդ կամակար կը հնազանդի, եւ պարտք կը համարի քաջութեամբ տանիլ ան վշտաց, որոնք եթէ ամէնուն չէ՝ գոնէ մարդկան մեծ մասին անհրաժեշտ բաժինն են։ Կեանքն առ կերպով նկատելը՝ նեղութեանց համբերելու, զմեզ կանգնելու եւ մխիթարելու միակ միջոց է։

Կը խնդրեմ, Տէր, բացէք Ձեր թախծեալ սիրտն առ մտածութեանց առջեւ, եւ Ձեր երեսը պատող տրտմութեան ամպերը կը փարատին՝ առ քաղցր յուսով թէ բախտը Ձեզի միշտ հակառակ պիտ՚որ չելլէ։ Երանի՛ թէ քիչ ժամանակէն լսէի որ սրտապին իղձերս կատարուեր են։ Ապէ Ձեր անկեղծ բարեկամին ջերմ բաղձանքը։

CHAPITRE III.

LETTRES DE RECOMMANDATION.

RECOMMANDER quelqu'un, c'est réclamer pour lui la protection dont un homme en place nous honore, ou la tendresse qu'un ami nous a vouée. On mêle ordinairement dans les lettres de recommandation l'éloge de la personne à laquelle on s'intéresse: c'est justifier ses sentiments pour elle, afin de lui concilier ceux des autres. Lorsque l'on confie sa lettre à la personne même en faveur de qui l'on écrit, il est poli de la lui remettre avec un cachet volant, pour qu'elle puisse lire tout ce qu'on dit d'avantageux sur son compte. On a soin de prendre des lettres de recommandation quand on va dans une ville où l'on ne connaît personne; quelque mérite que l'on ait, elles sont au moins utiles pour se faire connaître, et suppléent au mérite tant qu'il n'est pas connu. On ne doit point recommander trop légèrement. En se déclarant la caution du recommandé, il ne faut point s'engager sans réflexion.

ԳԼՈՒԽ Գ.

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ *ուրիշ բան չէ՝ եթէ ոչ՝ մէկուն համար բարձրաստիճան անձի մը պաշտպանութիւնը կամ բարեկամի մը սէրը լանդրել։ Հաւատարմութեան յանձնարարութեան նամակներուն մէջ՝ յանձնուած մարդուն զօրութիւնը կ՚ըլլայ. ասիկայ անոր վրայ ունեցած համարումնիս իրաւացի ցուցընել է, ուրիշներուն ալ՛ն իրեն վստահելու համար։ Թէ որ նամակը՝ յանձնուած մարդուն ձեռքը պիտի տրուի, վայելուչ է բայ կնքով տալ, որպէս զի իր վրայ բռնած նպաստաւոր բանները կարող ըլլայ կարդալ։ Յանձնարարութեան նամակն այն տեղեայ համար կը խնդրուի, ուր մէկն ամենեւին ծանօթ չունի։ Ոչքան մէկն արդիւնաւոր անձ ալ ըլլայ, դարձեալ առ կերպ նամակները դոնէ ձինքը ճանչցընել տալու համար հարկաւոր են, եւ միանգամայն չճանչցուած արդիւնքին տեղը կը բռնեն։ Մարդ յանձնելու մէջ շատ թէթեւ պէտք չէ ըլլալ, եւ ոչ ուրիշի մը համար երաշխաւոր ըլլալ՝ առանց մտածելու բեռան տակ մնալ։*

A un ami, pour lui recommander un autre ami.

On demande avec confiance à qui accorde avec facilité. Permettez-moi donc de solliciter vos bons offices en faveur de celui qui vous remettra cette lettre. C'est un homme de bien, aussi recommandable par des vertus solides que par des qualités aimables. Il se rend dans votre ville, où probablement il s'établira, pour peu qu'il soit secondé.

Ce n'est pas trop présumer de votre obligeance, que d'en attendre de favorables effets pour mon ami.

Pour recommander un voyageur.

Monsieur, m'autorisant de votre officieuse bienveillance et de nos liaisons d'amitié, je prends la liberté de vous recommander un de mes amis qui voyage et se propose de faire un séjour de quelque temps dans votre ville. Comme il n'y connaît absolument personne, il lui sera bien précieux de jouir de votre société et d'être admis, sous vos auspices, dans les maisons que vous fréquentez.

Mon ami d'ailleurs est digne à tous égards de l'accueil avantageux que je sollicite ici pour lui.

Pour demander la protection d'une personne en faveur d'une autre.

Après m'avoir longtemps protégé, Monsieur, vous allez sans doute vous étonner de me voir

Բարեկամ՝ մը՝ ուրիշ բարեկամի յանձնելու հասկար:

Աղաչանքը սիրով կատարողին վստահութեամբ կը դիմաւի. այս յուսով կը համարձակիմ թղթատետրիս համար Հրամանատդ մարդասէր խնամքը խնդրել: Այդ պատուական անձը՝ թէ հատատուն առաքինութեանցը եւ թէ քաղցր բնաւորութեանը համար՝ ամենայն յանձնարարութեան արժանի է: Հիմայ Ձեր քաղաքը կու դայ, եւ կ'երեւայ թէ բնակութիւնը հոն պիտ'որ հատատաէ՝ եթէ իրեն ձեռք բռնող մը գտնուի:

Կը յուսամ՝ որ Հրամանատդը մարդասիրութեննէն բարեկամիս նպատատաւոր ընդունելութիւն մը ստատելը՝ վստահութեան չափն անցած չըլլայ:

Ծանօթ մը յանձնելու հասկար:

Ձեր մարդասիրութեան ու մեր հին բարեկամութեան վրայ վստահացած, կը համարձակիմ Ձեզի բարեկամիս մէկը յանձնել, որն որ ճամբորդութեանը մէջ քիչ մը ժամանակ Ձեր քաղաքը ձգալու միտք ունի: Եւ որովհետեւ հոն ամենեւին ծանօթ չունի, իրեն շատ հաճոյական բան կ'ըլլայ, եթէ կարենայ Հրամանատդ ընկերութիւնը վայելել եւ Ձեր ստատութեամբն ամէն յատկատած տեղերը մատ դանել: Միանդամայն բարեկամս Ձեզմէ խնդրած ընդունելութեանս արժանի է ամէն նկատամամբ:

Մեկու մը հասկար պաշտպանութիւն խնդրելու:

Երկայն ժամանակ Ձեր պաշտպանութիւնն ինձի վայելել տալէն ետու, անշուշտ պիտ'որ զար-

encore au nombre de ceux qui sollicitent vos bontés.

C'est pour le fils d'un de mes amis que je sollicite. Je le connais assez pour pouvoir vous assurer qu'il cherchera toujours à mériter votre protection. Examinez-le, Monsieur, sondez ses talents, et ouvrez-lui une carrière où votre obligeance a introduit tant de sujets précieux.

C'est un nouveau service que vous rendrez à l'État, auquel vous attachez un homme déjà utile à sa famille, dont il deviendra alors le soutien.

Je n'insiste pas davantage, parce que je n'ai point oublié que, dès qu'on vous a montré quelque bonne action à faire, toute sollicitation devient superflue.

D'un père pour prier un tiers de veiller sur son fils.

En sollicitant de votre obligeance un service important, je vous offre en échange tous ceux qui peuvent vous être utiles ou agréables. Il s'agit de veiller un peu de près sur mon fils qui est en apprentissage dans votre ville. C'est, au fond, un excellent sujet, vif, aimable, docile et doux ; mais avec un cœur d'or, il a quelquefois la tête légère, et saura difficilement résister à la contagion de l'exemple et à l'occasion. Votre qualité de père de famille est pour moi un sûr garant que vous comprendrez l'importance du service que j'attends de vous.

J'instruis mon fils, par le même courrier, de la démarche que je prends la liberté de faire auprès de vous, en lui recommandant bien d'avoir

մանաք զիս դարձեալ Ձեր բարերարութեան դիմողներուն մէջ առանելով։ Բարեկամներէս մէկուն որդւոյն համար Հրամանատոյը խնդիրք մ'ունիմ։ Ես զինքն աղէկ կը ճանչնամ, եւ վստահ եմ որ երբեք ինք զինքը Ձեր պաշտպանութեան անարժան պիտ՚որ չցուցնէ։ Ընտրեք ըրէք քննեցէք հանճարը, պատուական ՏԷր, եւ դործքի մը դրէք զինքը, ինչպէս ուրիշ այնչափիներու ըրած էք։

Ասոլ տէրութեան նոր ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլաք, այնպիսի պաշտօնատէր մ'ալ առելցընելով, որն որ հիմայ արդէն իր ընտանեացն օգտակար է եւ եթէն անոր նեցուկը պիտ՚որ ըլլայ։

ԶՁեզ առելն չեմ թախանձեր, շատոնց պիտնալով որ միայն բարիք ընելու առիթ մը Հրամանոցը ցուցընել բաւական է։

Հայր մը՝ իր որդիին ուրիշի մը հոգացողութեան կը յանձնէ։

Ձեր բարութեան մեծ խնդիրք մ'ունիմ ընելու, որուն փոխարէն ես ալ պատրաստ եմ Ձեզի ամէն օգտակար ու հաճոյական ծառայութիւնը մատուցանելու։ Խնդիրքն է որդւոյս վրայ քիչ մը մտանոց հակելու նկատմամբ, որն որ Ձեր քաղաքը վարպետի քով է։ Թէպէտ ինք բարեբարոյ, կայտառ ու սիրելի եւ բնութեամբ հեզ տղայ մըն է, սակայն բարեսրտութեանը հետ քիչ մ'ալ թեթեւդլուխ է, եւ կը վախնամ որ չար օրինակներու եւ վատնդաւոր առիթներու ապականութեանցը չկարենայ դէմ դնել։ Ձեր ընտանեաց հայր ըլլալը՝ ինծի ապահով երաշխաւորութիւն մըն է, որ խնդրած ծառայութեանս ծանրակշռութիւնն աղէկ կ'իմանաք։ Ան բանս արդէն այսօրուան թղթատարաւ որդւոյս ծանուցած եմ, իրեն պատուիրե-

pour vous, Monsieur, autant de soumission, d'égards et de respect que pour moi-même. Ce serait un grand repos d'esprit pour moi de savoir que vous surveillez sa conduite, et que, quand je serai dans le cas de lui faire passer quelque argent, vous ne trouverez pas mauvais que je vous l'adresse pour le lui remettre. Pardonnez-moi de vous causer cet embarras, et surtout ne vous gênez pas de me demander tous les services que je pourrais vous rendre.

D'une dame pour recommander une domestique.

Ayant appris que vous n'avez pas de domestique en ce moment, je me fais un vrai plaisir de vous recommander N., qui se trouve sans place; elle a servi dans plusieurs maisons, et a d'excellents certificats de ses maîtres. C'est donc un véritable cadeau que je crois vous faire; car en vous engageant à prendre cette fille à votre service, je suis persuadée d'avance que vous n'aurez qu'à vous féliciter d'avoir eu confiance en ma recommandation.

J'ai été charmée d'apprendre par une lettre que M. votre frère a eu l'obligeance de m'écrire, il y a quinze jours, que votre santé et celle de votre estimable famille sont bonnes, et je me réjouis de ce qu'il s'offre une occasion de vous prouver mon empressement à vous être utile.

Veuillez m'écrire au plus tôt si vous êtes contente de ma recommandée. Vous savez du reste combien je prends d'intérêt à tout ce qui vous touche. Dans cet espoir je vous prie d'agréer l'expression des sentiments affectueux etc.

լսվ որ Ձեզի նոյն հպատակութիւնը, նոյն ակնածութիւնն ու մեծարանքը ցուցընէ, զորն որ ինծի կը ցուցընէը: Մեծ սրտի հանդարտութիւն կ'ըլլայ ինծի, երբ դիտնամ որ Դուք իր ընթացքին վրայ կը հսկէք, եւ իրեն ատակ խաւրած ատենս Դուք կ'առնուք ու եաքէն իրեն կը յանձնէք: Կ'աղաչեմ տուած նեղութեանս ներողամիտ եղէք, եւ որեւիցէ ձեռքէս եկած ծառայութիւն իմէ խնդրելէն մի քաշուիք:

Տիկնոջ մը՝ աղախին մը յանձնելոն:

Լսեցի որ աս մերոյս աղախնոյ կարօտութիւն ունիք, եւ մեծ ուրախութեամբ կը յանձնեմ Ձեզի զԱ. որ առանց գործքի ճնացած է. ինքը շատ բնաւնիքներու քով ծառայած է եւ վարեցական վկայութիւններ ունի: Առ առաջիւ Ձեզի պարզեւ մ'ըրած կը համարիմ, որովհետեւ անբիկայ եմ որ յանձնարարութեանս վառահանալով՝ զինք ծառայութեան առնելնուդ վրայ Ձեզի երանի պիտի տայ:

Առիթ տանուհինդ օր յառաջ Ձեր պատուական եղբօրը գրած նամակէն Ձեր եւ ամենու բնաւնեացդ ողջ առողջ ըլլալն իմանալով, մեծապէս ուրախացայ, եւ հիմայ Ձեզի օգտակար ըլլալու առիթ մը գտնելուս վրայ շատ ուրախ եմ:

Կ'աղաչեմ որ անյապաղ ծանուցանէք ինծի, թէ արդեօք յանձնած անձիս վրայ գոհ էք: Գիտէք արդէն որ ամէն դէպքի մէջ ինչչափ հոգ ունիմ վրանիդ: Ա. յուսով՝ կը խնդրեմ բարեկամական սիրոյս հաւատիքը հաճութեամբ ընդունեցէք:

CHAPITRE IV.

LETTRES DE DEMANDES ET DE REMERCÌMENTS.

UNE grande clarté dans l'exposé des motifs qui justifient la demande, beaucoup de simplicité dans l'énoncé de la demande même, plus de modestie encore en parlant des titres qui peuvent la fonder: voilà les principaux caractères des lettres de demande. Elles veulent surtout beaucoup d'adresse, afin de rendre favorable à nos désirs la personne qui peut les satisfaire. Parlez à son cœur, intéressez son amour-propre, faites valoir vos rapports avec elle; développez l'importance que vous attachez à la grâce demandée, peignez surtout la durée et la vivacité de la reconnaissance que vous en conserverez etc.

Une demande accordée exige une lettre de remercîments. C'est à la nature de la grâce reçue à déterminer le degré du sentiment des lettres de cette espèce; c'est aussi au caractère du bienfaiteur à en régler le style. En général, la diction doit être respectueuse sans bassesse, légère sans inconvenance, gaie même, sans excès. Souvent on laisse entrevoir qu'à la première occasion l'on usera

ԳԼՈՒԽ Դ.

ՂԱԶԱՆԱՑ ԵՒ ՅՈՒՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Ղազանաց նամակները դէպատուր յատկութիւնները պիտ՚որ ըլլան, աղաչանքը յստակ բերելու մէջ՝ շատ բացայայտ խօսուածք, իրատոյտ պատճառները բացատրելու մէջ՝ մեծ պարզութիւն, եւ մանաւանդ խնդիրքն ընելնուս իրատանոյն ակնարկութեանը մէջ՝ չափաւորութիւն: Ողջոյնաց նամակներուն մէջ խնդրուածքնիս ընդունելի ընելու համար՝ մանաւոր ճարտարութիւն մը կը պահանջուի: Նամակն ընդունողին սիրտը ձեռք առնելու ենք, այնպէս որ ինք իր պատուոյն համար յորդորամիտ ըլլայ, եւ դարձեալ չանալու ենք որ մեր իրեն հետ ունեցած յարաբերութեանց զօրութեամբը գործենք: Մեր խնդիրքն իրօք կարեւոր բան պէտք ենք ցուցընել, եւ դէպատուրաբար մեր մշանջենաւոր եւ արտաքին երախտապարտութիւնն ակնարկել նկարագրել:

Խնդրուածք մ՚ընդունելէն առեւ՝ պէտք է շնորհակալութեան թուղթ դրել: Ա՛ս կերպ նամակներուն մէջ՝ շնորհակալութեան բացատրութեան ատիճանը՝ եղած շնորհքին որպիսութենէն կը չափուի. նոյնպէս նամակին տրուելու ոճը՝ բարերարին ատիճանէն կախում ունի: Ընդհանրապէս շնորհակալութեան նամակներուն ատացուածքը յարգական պիտ՚որ ըլլայ՝ առանց ցա-

de retour; quelques personnes vont même jusqu'à prier de la faire naître. Cette manière de s'exprimer n'est point delicate; elle a l'air de regarder le bienfait comme une sorte d'emprunt que l'on sera exact à rembourser: et par là, se mettant en quelque sorte de niveau avec le bienfaiteur, on révolte sa vanité.

Le grand art est de ne voir que lui sans aucun retour sur soi-même; de donner au service rendu tout le prix dont il est susceptible; de vanter avec finesse le crédit, la générosité, l'obligeance de celui à qui l'on est redevable, et de l'assurer d'une reconnaissance que le temps ne saurait borner. Tout se réduit à ce conseil: Ne soyez point ingrat, ou si par malheur, vous l'étiez, faites votre possible pour ne point le paraître.

DES PÉTITIONS.

Lorsqu'on présente une pétition, une requête, un mémoire à quelque personne revêtue d'une dignité ou d'un emploi qui lui accorde un titre distinctif, on doit avoir l'attention d'employer

ծուխեան, թեթեւ՝ առանց անպատեհութեան, զուարթ՝ առանց չափազանցութեան: Շատերը նամակին մէջ կ՚իմացընեն որ առաջին առթիւ իրենց երախտապիտութիւնը պիտ՚որ ցուցընեն. ամանք ալ միւնչեւ առիթ կը խնդրեն: Սակայն առ բացատրութեան կերպը ազնուութիւն չունի, եւ կարծես թէ եղած երախտիքն իբրեւ փոխ մը կը նկատէ, զորն որ ճշդիւ հատուցանել կը խոստանայ, որով աղաչանքն ինք զինքն իւր բարերարին հետ իբր թէ հաւասար աստիճանի մէջ դնելով՝ կրնայ անոր վշտացուցիչ ըլլալ:

Բուն մեծ ճարտարութիւնն ան պիտի ըլլայ՝ որ մարդ միայն առողը աչքին առջեւ բռնէ, առանց ինք զինքը մոռնալու. զոհած երախտեացը պարտապարտշած արժէքը տայ, նրբութեամբ գովէ երախտաւորին մեծութիւնը, առատաձեռնութիւնն ու մարդասիրութիւնը, եւ ցուցընէ թէ իւր երախտապիտութեանը պիտի չկարենայ երբեք ժամանակը չափ դնել: Ան ամէնը՝ հետեւեալ խրատիս մէջ կ՚ամփոփուի. Մի ըլլար ապերախտ, եւ եթէ եղած ես դժբախտութեամբ՝ ձեռքէդ եկածն ըրէ որ ապերախտ չերեւաս:

ԱՊԵՐՍԱԳԻՐ ԿԱՄ ԽՆԴՐԱԳԻՐ

Պատուոյ կամ պաշտօնի տէր ուսոի եւ յատուկ պատուանուն ունեցող բարձրաստիճան անձի մը՝ ապերասդիր, աղաչանաց թուղթ, յիշատակադիր մը մատուցուելու որ ըլլայ, պէտք է միտ դնել

exactement tous les titres et qualités de cette personne, et suivre à son égard le cérémonial que prescrit l'usage; ces titres et qualités doivent être écrits tout au long et jamais en abrégé. On doit donner à son papier une marge d'environ le quart de la largeur de la page, et mieux du tiers. On ne doit commencer une pétition qu'à deux ou trois doigts de la hauteur du papier. Le mot *Monseigneur* ou *Monsieur* doit toujours être rentré plus ou moins, suivant la dimension du papier. On doit laisser entre le mot *Monseigneur* ou *Monsieur* et le corps de la pétition, un intervalle proportionné à la dimension du papier et au rang de la personne. Les mots *Sire*, *Votre Majesté* etc., doivent être rappelés dans le cours de la pétition, et alors écrits d'un caractère un peu plus gros que le corps de l'écriture. On ne doit faire usage de chiffres que pour indiquer les années ou des sommes d'argent. Si la pétition ne peut pas tenir dans une seule page, et que l'on soit obligé de la continuer sur une autre (ce que l'on doit, autant qu'il est possible, éviter, car la concision fait toujours le mérite de ces sortes d'écrits), il faut recommencer la page suivante à la hauteur des premières lignes du recto (1re page). La date se place indistinctement à la fin, du côté gauche, presque en ligne avec la signature, ou au commencement en haut de la page et sur la droite. Si la pétition doit être présentée par la personne elle-même, elle ne

որ աղերսագրին մէջ նոյն անձին ամէն պատուա-
նուններն ու յորջորջանքները ճշդութեամբ դրուին
եւ սովորական յարդական ձեւերը պահուին:

Պատուանուններն ու յորջորջանքներն ամբողջ
պէտք է գրել եւ ոչ երբեք կրճատմամբ կամ հա-
մառօտագրութեամբ: Թղթին չորսին կամ մա-
նաւանդ թէ երեքին մէկը՝ լուսանցք պիտի թո-
ղուի, եւ վերնագրէն վեր երկու երեք մատ ճեր-
մակ մնայ, որուն վրայ Մեծաշուք կամ Ազ-
նուազարմ Տէր եւ այլն բառերը թղթին մեծու-
թեանը համաձայն քիչ շատ ներսէն կը գրուին:
Նոյն վերնագրին եւ բուն աղերսագրին մէջ՝ թըղ-
թին մեծութեանը եւ աղերսագիրն ընդունող ան-
ձին տարիքին համեմատ աւելի կամ քիչ պա-
րապ մնայ թողլ կը տրուի: Վեհափառ Տէր, Ձեր
Մեծափառութիւնն եւ նման բառերը նամակին ըն-
թացքին մէջ՝ տեղ տեղ կրկնելու եւ բուն մար-
մնոյն գրէն աւելի մեծ գրով գրելու է:

Խակ թուանշան՝ միայն տարւոյ թիւ կամ գրա-
մոյ դումար ցուցընելու կրնայ գործածուիլ: Եթէ
աղերսագիրը մէկ երեսին մէջ չմրննայ եւ թուղթը
հարկ ըլլայ դարձընել, (որմէ կարելի եղածին չափ
զգուշանալու է, վասն զի աղերսագրին միշտ կարճը
յարգի է,) ան ատեն երկրորդ երեսին ճիշդ նոյն
տեղէն կը սկսուի՝ ուր որ առաջին երեսին վրայ ա-
ղերսագրին մնացինը սկսուած է: Թուականը նա-
մակին վերջը՝ ձախ կողմը գրեթէ ստորագրութեան
հետ հաւասար գծի վրայ եւ կամ սկիզբը՝ աջ կողմը
կը գրուի: Եթէ աղաչաւորն զթուղթը անձամբ

doit point être mise sous enveloppe, mais seulement pliée en quatre et présentée telle. L'enveloppe doit être cachetée en cire rouge, à moins que la personne à qui on adresse la pétition ne soit en deuil; alors il faudrait la cacheter en cire noire. Le pain à cacheter ne s'emploie que d'égal à égal. L'adresse doit contenir les dignités, qualités et titres qui sont relatés en tête de la pétition.

Lettre d'invitation.

Cher ami, c'est demain l'anniversaire de ma naissance. Toutes les personnes que j'aime y seront; il faut donc que tu y viennes aussi. Je t'attends pour demain. Ta chambre est prête et je t'assure que ce jour ne serait pas complètement heureux pour moi, si tu manquais à la réunion de mes amis. Jusqu'à présent tu as été le premier à m'offrir ton bouquet; c'est ce qui me fait espérer que nous te verrons demain parmi nous. Adieu, cher ami, jusqu'à demain.

Invitation à un ami pour assister à un baptême.

Très-cher ami, mon vœu le plus ardent vient d'être exaucé. Ma femme m'a donné un fils, notre premier enfant, et se trouve elle-même dans l'état le plus satisfaisant, ce qui rend ma joie complète. Maintenant je vous rappellerai la promesse que vous m'avez faite, d'être le parrain de notre premier-né. Dans l'espoir que rien ne vous empêche-

պիտ՚որ մատուցանէ, ան առեն առանց կնքելու՝ միայն չորս ծալուած կը մատուցուի: Փաթեթը միշտ կարմիր կնքամոմով կը կնքուի, միայն եթէ թուղթն ընդունողը ազգ մէջ է՝ սեւ կնքամոմով: Նշանակը միայն հաւատարմոյ մէջ կը դործածուի: Հասցէին վրայ ալ նամակին վերնագրին մէջ նշանակուած պատուանունները, յորջորջանքներն ու տիտղոսները պիտ՚որ դրուին:

Հրաւիրատուց նամակ:

Սիրելի Բարեկամ, վաղը ծննդեանս տարեդարձն է, բոլոր բարեկամներս հրաւիրած եմ, դուն ալ պէտք չէ որ մէջ ընկնէս պակաս ըլլաս: Վաղը անշուշտ քեզի կը սպասեմ. խոշոր պատրաստ է, եւ գիտցիր որ աս օրուան ուրախութիւնս թիւնս թեզի կ՚ըլլայ, եթէ դուն ալ բարեկամներուս ժողովքին մէջ չգտնուիս: Մինչեւ հիմայ ծաղկի փունջդ ընծայելու մէջ դուն առաջինն էիր. ասիկայ ինծի յոյս կու տայ՝ որ վաղը գլխովդ մէջ ընկնիս կը սեւանենք: Մնաս բարով սիրելի բարեկամ, մինչեւ վաղը:

Կնքահայրութեան հրաւէր:

Սիրելի բարեկամ, փափաքս կատարուեցաւ: Առաւած ինծի առջինեկ մանչ զաւակ մը պարգեւեց, որուն մօրն ալ վիճակն ալէկ է եւ առողջութիւնս կատարեալ կ՚ըլլայ: Հիմայ մեր անդրանիկ որդւոյն կնքահայր ըլլալու խոստումիդ Զեզի կը յիշեցնեմ, եւ յուսալով որ ասդէպ մը չէք ունենար, զՁեզ ինչպէս նաեւ Ձեր տիկ. Տի-

ra de tenir cet engagement, je vous invite, ainsi que votre chère épouse, à vous trouver le 13 courant à 4 heures chez moi pour prendre part à cette joyeuse fête. Faites-moi promptement savoir que vous nous procurerez le plaisir d'assister au baptême de notre enfant et croyez aux sentiments tout particuliers d'estime et de considération que vous a voués

votre tout affectionné.

Invitation du même genre à un personnage plus haut placé.

La sympathie que vous m'avez montrée dans tous les événements qui se sont passés au sein de ma famille, m'a prouvé, d'une manière aussi douce à mon cœur que flatteuse pour mon amour-propre, combien vous vous intéressez à mon bonheur et à celui des miens. C'est ce qui m'a enhardi à vous communiquer la nouvelle de la délivrance de ma femme; et les témoignages de bienveillance que vous m'avez donnés au sujet de cette augmentation de ma famille me font espérer que vous accueillerez avec indulgence la prière respectueuse que je vous adresse d'être, le 4 de ce mois après-midi, témoin dans l'église N. au baptême de notre nouveau-né.

Plein de la vive affection que mon cœur ressent pour vous depuis longtemps, je serai on ne peut plus sensible à votre bonté si vous consentez à exaucer mon humble demande, et j'y trouverai un nouveau sujet de nourrir pour vous les sentiments de profonde vénération que je vous ai voués pour la vie.

Votre très-obéissant serviteur.

կինք՝ կը հրաւիրեմ, որ ամսոյս 13ին ժամը 4ին տունս հրամայէք՝ առ ուրախական հանդիպին մտաւնակից ըլլալու: Կը խնդրեմ՝ որ ժամ մը յառաջ ծանուցանէք թէ առ մեր անդրանիկ որդւոյն կնքահայրութեան հրաւէրն ընդունելի է Ձեզի, որով զմեզ պիտ՚որ ուրախացընէք: Ամենայն սիրով եւ բարեկամական վեծարանօք՝

անձնանուէր:

Նոյնպիսի հրաւէր՝ բարձրատիճան մէկու մը:

Իմ եւ բնտանեացս վրայ ամէն ատթի մէջ հրամանոդ ունեցած խնամքը՝ ինծի քաղցր եւ հաճոյական միանգամայն խրախուսիչ կերպով յուցուցած է թէ որչափ հոգ ունիք մեր վրայ: Ակէ քաջալերուած՝ կը համարձակիմ Աստուծոյ ինծի զաւակ մը պարգեւելուն աւետիքը հրամանոց հաղորդել: Ցիշելով բնտանեացս ամմանը վրայ Ձեր ըրած բարեմտդթութիւնները, կը յուսամ որ նեղոտամտութեամբ կ՚ընդունիք ընելու խնդիրքս, այսինքն՝ որ ամսոյս 4ին ժամը 3ին (Ա.) եկեղեցւոյն մէջ՝ նորածին որդւոյս մկրտութեան հանդիսին կնքահայրութեամբ նեղկայ գտնուիք:

Շատ ժամանակէ վեր սրտիս մէջ հրամանոյդ ունեցած կենդանի սիրոյս վրայ նոր երախտագիտութիւն մ՚ալ պիտ՚որ աւելնայ՝ եթէ խոնարհական աղաչանքս ընդունելի ըլլայ, եւ նոր աւիթ մը խորին յարգութեան աւանդելու, որով ցկեանս եմ՝

Ամենահնազանդ ծառայ Ձեր:

Invitation pour un jour de naissance.

Monsieur, le 13 de ce mois est l'anniversaire du jour de naissance de mon cher époux, et vous trouverez naturel que je désire lui rendre cette journée aussi agréable que possible, et qu'il le mérite par sa tendresse pour les siens. J'ai résolu de lui faire la surprise d'une petite fête, et de n'y inviter que les personnes que je sais lui être attachées par les liens de la plus intime amitié. Dans ce nombre vous occupez la première place, comme vous n'en sauriez douter; je vous serais donc infiniment obligée si vous vous rendiez à mon instante prière en consentant à embellir de votre présence cette petite fête de famille. Le succès de ma démarche me prouvera que la femme de votre ami a aussi des titres à votre affection. C'est dans cet espoir que je vous prie d'agréer l'assurance de ma considération toute particulière

votre toute dévouée.

Invitation à souper.

Je prends la liberté de vous prier, vous et Madame votre épouse, de vouloir bien honorer de votre présence un souper sans façons que je donnerai le 10 de ce mois. Comme quelques-uns de mes amis ont promis de se rendre à mon invitation, j'espère bien ne pas recevoir de refus de votre part. Ma femme et moi vous saluons bien amicalement et je vous prie d'agréer l'assurance de ma parfaite estime.

Ժևևդեան տարեդարձի հրաւէր:

Ամսոյս 13ին սիրելի ամուսնոյս ծննդեան տարեդարձն է, եւ որովհետեւ պարտքն ու վայելչութիւնը կը պահանջէ՝ որ նոյն օրը կարելի եղածին չափ ուրախական օր մ'ընենք, որուն արժանի է մեր վերջ իր ցուցուցած խնամքին ալ. ուստի միտք դրի, որ իրեն յատաջուընէ չիմացուցած՝ փոքրիկ ուրախութիւն մը պատրաստեմ, եւ միայն իր շատ մտերիմ բարեկամները հրաւիրեմ: Գիտէք որ հրամանքդ անոնց մէջ առաջին տեղին ունիք. ուստի շատ մեծ շնորհք մ'ըլած կ'ըլլաք ինծի, եթէ աղաչանքիս հաւանելով մեր ընտանեկան հանդէսը Ձեր ներկայութեամբը յանձն առնուք պատուել: Այս բաղձանացս կատարուելէն պիտ'որ իմանամ՝ թէ Ձեր բարեկամին լծակիցն ալ մտան ունի այն քաղցր բարեկամութեան մէջ: Ա յտսալ եւ առանձին մեծարանօք ու յարգութեամբ արտանոյ կ'ողջունէ զՁեզ՝

Ձեր անձնանուէր աղախինը:

Ընթրեաց հրաւէր:

Ա համարձակիմ Հրամանքնիդ ակնիւ Տիկնոջ Հետ մէկտեղ ամսոյս 10ին երեկոյեան պարզ ընթրիքի մը հրաւիրել: Եւ որովհետեւ քանի մը բարեկամներ խոստացան որ ներկայ կը գտնուին, կը յուսամ որ Ձեզմէ ալ ընդունելու պատասխանս ժխտական չ'ըլլար: Առանձինն բարեկամաբար կ'ողջունենք Հրամանքնիդ եւ ու ամուսինս: Իմ առանձինն խորին մեծարանքս Հաճութեամբ ընդունելով՝ դիտէք զիս:

D'un fils à son père, pour lui demander la permission de le venir voir.

Demain étant le jour fixé pour le commencement des vacances, je m'estimerai heureux s'il vous plaît de me permettre de les passer à la maison, car j'ai grande envie de revoir mon cher papa et ma chère maman, ma sœur et mes autres parents. Si ma demande obtient votre approbation, mon maître m'ayant dit de m'adresser à vous, je me préparerai pour mon voyage au commencement de la semaine. Alors j'espère vous exprimer de vive voix combien je suis

votre obéissant fils.

Réponse à la précédente.

Mon cher fils, au reçu de ta lettre, nous avons résolu, ta mère et moi, après de sérieuses réflexions, d'écrire à ton maître relativement à la demande que tu nous as faite. Je suis charmé de voir qu'elle lui convienne; car, crois-moi, nous sommes aussi impatients que tu peux l'être, de te revoir. Ton désir me flatte d'autant plus, qu'il est une preuve de ton attachement pour nous; prépare-toi donc, le plus tôt possible, pour ton voyage. En attendant crois-moi etc.

Pour prier un ami de nous prêter quelque argent.

Cher ami, je me trouve en ce moment un peu gêné, et je croirais blesser ton attachement pour moi, en m'adressant à d'autres pour le service que je désire obtenir de ta complaisance.

Որդի մը՝ հօրմէն գիւրը տեսնելու հրաւիրած կը խնդրէ:

Վաղը պարապոյ աւուրց սկիզբն ըլլալով՝ մեծ բախտ կը համարիմ ինծի եթէ Ձեր հրամանատրը կարենամ նոյն օրերը տունն անցընել, որովհետեւ սիրելի հօրս, մօրս, քրոջս ու ազգականներուս տեսոյն կարօտած եմ մեծապէս: Վարպետս բաւ՝ որ աս բանիս վրայ հրամանոյդը գրեմ: Արդ թէ որ խնդրուածքիս կը գնչանիք, շաբթուն սկիզբը ճամբայ ելլելու պատրաստուիմ, եւ կը յուսամ ան ատեն կենդանի ձայնիւ ըսել թէ եմ՝

Ձեր հնազանդ որդին:

Պատասխան:

Սիրելի որդեակ, մայրդ եւ ես հաւուն խորհրդածութենէ եաքը որոշեցինք որ մեզի ըրած աղաչանքիդ նկատմամբ վարպետիդ գրենք: Ուրախ եմ մեծապէս որ ինքն ընդդիմութիւն չունի, որովհետեւ հաւատայ ինծի՝ մենք ալ մեր կողմանէ նոյնչափ մեծ կարօտով կը փափաքինք զքեզ տեսնել: Քու այդ աղաչանքդ մեծապէս դիւր կ'ընէ պատիւ, որդիական սիրոյդ ապացոյցն ըլլալուն: Ուստի որչափ կրնաս շուտով ճամբայ ելլելու պատրաստուէ: Ա՛ւ այժմ ընդունէ սիրոյ օղջոյնս եւ օղջ լեր:

Բարեկամի մը՝ առակ մը ոտզելու հրամայր:

Սիրելի բարեկամ, աս միջոցիս քիչ մը դրամական նեղութեան մէջ գտնուելով, մտածեցի որ եթէ ուրիշի մը դիմեմ՝ քեզի պէս բարեկամ մը վշտացուցած պիտի ըլլամ, եւ ես այդ բարութիւնը

Fais-moi donc le plaisir de me prêter la somme de . . . ; je m'empresserai de te la remettre dans le plus court délai possible; tu obligeras infiniment ton meilleur ami etc.

Du même genre, mais moins familière.

Cher Monsieur, j'aurais bien vivement désiré que cette lettre ne contînt, comme à l'ordinaire, que des épanchements d'amitié; mais malheureusement un sort malencontreux ne me permet pas de m'en tenir à ces témoignages si doux, et la gêne dans laquelle je me trouve en ce moment me force à commettre peut-être une indiscrétion, en vous priant de me rendre le service de me prêter la somme de. . . Je ne vous dissimulerai pas qu'il en coûte beaucoup à ma sensibilité et à ma fierté de vous faire une semblable demande; je m'étais flatté à tort, comme il paraît, que la pureté de notre attachement ne serait jamais ternie par des services de cette nature. Non, non, je ne le pense pas, car j'éprouve moi-même au fond du cœur la ferme résolution de vous témoigner mon dévouement aussitôt que vous vous trouverez dans la nécessité d'en réclamer des preuves. Je cesse donc de rougir en quelque sorte de l'emprunt que je prends la liberté de vous faire, et vous prie de compter sur mon exactitude à acquitter promptement cette dette, ainsi que sur la reconnaissance et les sentiments d'amitié avec lesquels je suis etc.

քու մարդասիրութենէդ կը բաղձամ ընդունիլ: Ուստի շնորհք ըրէ (այսչափ ստակ) հասցուր ինծի, եւ ապահով եղիր որ ձեռքէս եկածը կ'ընեմ կարելի եղածին չափ շուտ ետ դարձընելու: Ասով ընդմիշտ երախտապարտ կ'ընես

Բարեկամդ Ա. Ա.

Նոյնպիսի նամակ մը նուազ ընտանեկան ոճով:

Որչափ ալ բաղձալի էր ինծի՝ որ աս թուղթս ամէն անգամուան սովորական նամակներուս պէս բարեկամական զգացումներով միայն լեցուէր, սակայն դժբախտութեամբ ձախող արկածներ նոյն քաղցր սահմանէն դուրս ելլելու կը ստիպեն զիս, եւ գտնուած վիճակիս նեղութիւնը՝ կարելի է անխոհեմութեան գործք մ'ընել կու տայ ինծի, Հրամանոցմէ խնդրելով որ (այսչափ) գումար մը ինծի շնորհք ընէք փոխ տալ: Չեմ ուզեր ծածկել՝ թէ ինչչափ ընութեանս ու սրտիս ծանր կու գայ այսպիսի խնդրուածք մ'ընել: Ես միտքս դրած էի՝ որ մեր բարեկամութեան անբծութիւնն երբէք այս կարգի ծառայութիւններով պիտի չարատաւորի, բայց կ'երեւայ թէ սխալեր եմ: Չէ, չէ, ալ այսպէս չեմ մտածեր. այլ սրտիս մէջ հաստատ անկուած կը գտնեմ, որ ես ալ անձնանուէր ծառայութեամբ Հրամանոցդ օգնական ըլլալու պատրաստ եմ, առաջին անգամ որ առիթ պատահի. եւ այսպէս յիշեալ փոխը խնդրելու համարձակութեանս վրայ շատ բան չի մնար պատկառելու: Պարտքս ճիշդ ժամանակին հատուցանելուս ապահովութեանը հետ, ընդունեցէք երախտագիտութեանս եւ բարեկամական սիրոյս հաւաստիքը՝ որով եմ եւ այլն:

Pour demander à quelqu'un sa protection.

Plusieurs fois vous m'avez invité à user de votre crédit en me promettant de me seconder dans tout ce qui pourrait m'être utile. Je n'ai pas encore eu le bonheur de pouvoir vous prouver combien je croyais à vos promesses; mais enfin l'occassion se présente et je réclame votre obligeance. Je demande au ministre . . . *(mettre ici ce qu'on demande.)*

Vous connaissez mes titres, et je crois ma demande juste. Je suis même persuadé que, quand je n'aurais pas l'honneur d'être connu de vous, vous n'en emploieriez pas moins tout votre crédit à me faire obtenir ce qui fait l'objet de mes vœux.

Soyez persuadé, Monsieur, que quand même le succès ne couronnerait pas ma tentative et vos efforts, je n'en demeurerais pas moins etc.

Pour demander des renseignements sur quelqu'un.

1.

Monsieur, avant de terminer une affaire importante avec M. B., qui a habité fort longtemps dans votre commune, je souhaiterais avoir quelques renseignements sur sa fortune et sur sa moralité. Tout en lui inspire la confiance; et je ne doute nullement que ce que vous aurez à m'apprendre sur lui, ne confirme l'estime qu'il s'est acquise dans les relations que nous avons eues ensemble. Mais avant de conclure une affaire dont peut dépendre ma fortune, j'ai jugé prudent de

Պիկու մը պաշտպանութիւնը խնդրելու համար։

Շատ անգամ համարձակութիւն տուած էք ինձի՝ Ձեր հոգւոյ պաշտպանութիւնը վայելելու, խոստանալով որ ամէն ատիճնելու մէջ Ձեր օգնութիւնն ինձի չէք պահեր։ Մինչեւ հիմայ այդ բանը չունեցայ՝ որ Հրամանոցը ցուցընէի թէ ուշադիր Ձեր խոստմանը վրայ վստահ եմ։ Սակայն վերջապէս հասաւ ժամանակը եւ ահաւասիկ Ձեր մարդասիրութեանը դիմելու կը համարձակիմ։ (Հոս խնդիրքը ներկայացնէ։)

Պատճառները ծանօթ են Ձեզի, եւ ինձի կ'երեւայ թէ աղաչանքս իրաւացի ըլլայ, մանաւանդ թէ ապահով եմ, որ եթէ Ձեզի ծանօթ ըլլալու պատիւն ալ չունենայի, սակայն եւ այնպէս բոլոր Ձեր ազնուութիւնն ի գործ կը դնէիք բաղձանքիս կատարման օգնելու համար։ Ապահով եղէք, մեծապոյն Տէր, որ եթէ աս փորձս եւ Ձեր աջակցութիւնը բաղձացուած վախճանին հասցընելու ալ չըլլան, այսու ամենայնիւ կը մնամ եւ այլն։

Պիկու մը վրայ տեղեկութիւն առնելու համար։

1.

Բ. Պարոնին հետ կարեւոր գործք մը լմնցընելէն յառաջ, կը բաղձայի իւր դրամական վիճակին եւ համարմանը վրայ տեղեկութիւն առնուլ, որովհետեւ նոյն անձը երկայն ժամանակ Ձեր կողմերը կեցած է։ Ինք ամէն կողմանէ վստահութեան արժանի կ'երեւայ, եւ ոչ ալ տարակոյս ունիմ, որ Ձեր տալու տեղեկութիւններն ալ իրեն հետ ծանօթանալէս ետեւ վրան ունեցած համարումս աւելի չհաստատեն։ Սակայն հետեւեալ գործք մը լմնցընելէն յառաջ, ուսկից իմ ապագայ դրա-

prendre quelques informations. J'espère, Monsieur, que vous penserez comme moi, et que, ne trouvant pas ma demande déplacée, vous me donnerez les renseignements qui peuvent justifier la confiance que M. B. m'a inspirée.

Recevez, Monsieur, mes remercîments empressés.

2.

Monsieur, il s'est présenté hier chez moi un jeune homme qui déclare avoir été, pendant un an, à votre service. Il se nomme . . . Comme j'ai le plus grand intérêt à n'admettre dans ma maison que des gens qui ont l'habitude du travail et de bonnes mœurs, je vous prie instamment de me dire confidentiellement et sans détours, ce que je puis attendre de cet homme, et si on a lieu d'être satisfait de son travail. Peut-être me trouverai-je quelque jour assez heureux pour reconnaître par un autre service celui que je vous prie de me rendre en ce moment.

Agréez etc.

Pour faire souvenir d'une promesse.

Monsieur, lors de mon séjour à *** l'année dernière, j'eus l'honneur de vous rendre mes devoirs, et vous eûtes la bonté de me faire espérer que je recevrais une bourse pour m'aider à poursuivre mes études. Vous voulûtes bien permettre que je vous rappelasse votre obligeante promesse quand l'année serait écoulée; je prends donc la liberté de vous en faire souvenir en vous adres-

մական բախտս կրնայ կախուած ըլլալ, խոհեմական բան կը համարիմ իր վրայ ծանօթութիւն առնուլ: Կը յուսամ որ զիս չէք մեղադրեր, եւ աղաչանքս անպատշաճ չհամարելով՝ չէք զլանար ինծի իր վրայ տեղեկութիւն մը տալ, որով անտարակոյս նոյն անձին վրայ ունեցած վատահութիւնս պիտ՚որ արդարանայ: Ջերմ հնորհակալութեամբ՝ . . .

2.

Երէկ ինծի երիտասարդ մ՚եկաւ՝ որ կ՚ըսէր թէ տարի մը Ձեր ծառայութեան մէջն էր. անունը Ա. է: Արդ՝ որովհետեւ տունս միայն աշխատասէր ու բարեբարոյ անձինք կ՚առնում, ուստի Ձեզի թախանձանօք կ՚աղաչեմ, որ ընտանեբար եւ բացայայտ ըսէք թէ այդ մարդէն ինչ կրնամ յուսալ եւ թէ կրնամ դործքին վրայ գոհ ըլլալ: Կաբելի է Ձեզի տուած աշխատութեանն՝ ժամանակաւ ուրիշ ծառայութեամբ փոխարէն ընելու բաբեբախտութիւնը կ՚ունենամ: Ողջ լերուք:

Խոստում մի յիշեցնելոյ հնարք:

Անցեալ տարի՝ Ա. քաղաքն եղած աեւնս, երբոր Հրամանոյդ իմ մեծարանքս ընելու պատիւն ունեցայ, Հրամանքնիդ մեծ մարդասիրութեամբ նոյն միջոցին ուսմունքս յառաջ տանելու համար ինծի դրամական ձեռնտուութիւն մը հոդալու յոյս կու տայիք. մանաւանդ թէ համարձակեցուցիք զիս՝ որ տարին անցնելէն ետեւ խոստումնիդ Ձեզի յիշեցնեմ: Արդ կը համարձակիմ հիմայ նոյնը մըա-

sant les témoignages que j'ai reçus de mes professeurs à cette université. Autant je me suis efforcé jusqu'à ce jour de me distinguer par mon zèle et la régularité de mes mœurs, autant je m'appliquerai dorénavant à mériter la protection de mes bienfaiteurs et le secours pécuniaire dont j'ai un si grand besoin. Plein de ces sentiments et d'une profonde gratitude, j'ai l'honneur de vous présenter l'hommage de mon respectueux dévouement.

Pour demander une place.

1.

Sire,

Un ancien militaire dont la conduite a toujours été exempte de reproches, qui a eu l'honneur et la gloire de porter les armes sous le commandement de son Souverain dans les mémorables campagnes de .... où il servait comme simple soldat dans la compagnie de... et que des blessures honorables ont forcé à la retraite dans le lieu de sa naissance, où il vit du seul produit de la pension que le gouvernement accorde à tout militaire retiré, sollicite de la bienveillance de Votre Majesté l'emploi de . . . que le décès de . . . laisse maintenant vacant, et que par ses connaissances dans cette partie de . . . il peut remplir aussi bien que celui qui l'occupait.

Sire, cette faveur, d'autant plus flatteuse pour lui qu'il la tiendra directement de la bienfaisance de Votre Majesté, sera le soutien et le bonheur d'une famille dont il est devenu chef, et

քեր՝ նիզ բերել, համալսարանին ուսուցիչներէն ա-
ռած վկայականներս ալ խրկելով: Ինչպէս միշտ
հիմայ փութոյ եւ վարուց լաւութեան մէջ անբաս-
դիւա գտնուեցայ, նոյնպէս ասկէ ետքն ալ պիտի
ջանամ ինք զինքս արժանի ցուցընել բարերարնե-
րուս պաշտպանութեանը, եւ դրամական օգնու-
թեան՝ որուն այնչափ կը կարօտիմ: Այսպիսի զգա-
ծումներով եւ խորին երախտապիտութեամբ լե-
ցուած, յարգական անձնանուէր ծառայութիւնս
Հրամանոցը հաւատալով՝ կը մնամ եւ այլն:

Պաշտօն մը խնդրելու համար:

1.

Մեծափառ Տէր:

Վարուց մէջ անսպիտա գինուոր մը, որ իր թագաւորին հրամանոցը նեղքեւ (այս ինչ եւս այս) հոչակաւոր ճակատներուն մէջ զինք կրելու պատիւն ու պարծանքն ունեցաւ, եւ ան մինչոյն (այս ինչ) գնդին (այս ինչ) դասակին մէջ իբրեւ հասարակ գինուոր ծառայելէն ետքը, առաջ պատուաւոր վերքերը գինքը հրաժարելու եւ իր ծնընդեան տեղը քաշուելու ստիպեցին, ուր պարզապէս ամէն ծառայութենէ ելած գինուորականներու չնորհուած հաւատովը կ'ապրի, Ձեր Մեծափառութեան կը դիմէ Ա.ին մահուամբը դասալիք մնացած (այս ինչ) պաշտօնը խնդրելու համար, զորն որ առ մասին մէջ ունեցած ծանօթութիւնները թոյլ չեն նախորդին չափ ազէկ կատարելու ինք զինքը բաւական կը համարի:

Մեծափառ Տէր, առ չնորհքն՝ որ ամենախոնարհ աղաչաւորիս անզուգական չնորհք մըն է, վասն զի ուղղակի Ձեր Մեծափառութեան բարեհաճութենէն կը սպասէ, նեցուկ ու երջանկու-

que chaque jour la reconnaissance portera à adresser des vœux au ciel pour la conservation et la prospérité de Votre Majesté.

J'ai l'honneur d'être etc.

2.

A Son Excellence, M. le ministre . . .

Une place de. . . étant devenue vacante dans la ville de . . . par le décès (la destitution, *ou* la démission) du sieur N., je supplie Votre Excellence de daigner m'accorder sa protection auprès de Sa Majesté, afin d'être nommé en remplacement dudit sieur N. Les connaissances que j'ai acquises dans cette partie du service par un travail continuel de . . . ans, les certificats de capacité et de bonne conduite délivrés par . . . que j'ai l'honneur de vous soumettre, sont les titres d'après lesquels, Monsieur . . . , je sollicite votre bienveillance.

Dans l'attente de voir agréer ma demande, j'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect,

de Votre Excellence,

le très-humble serviteur.

3.

La place de votre . . . étant devenue vacante par la mort de . . . , muni de lettres de recommandation et de certificats honorables que j'ai l'honneur de présenter à votre Altesse Royale, qui

թիւն պիտ՚որ ըլլայ ընտանեաց մը՝ որուն ինք գլուխն է եւ որոնց եպախատպիտութիւնը՝ Ձեր Վեհափառութեան յաջողութեանն եւ փառաւորութեանը համար Բարձրելոյն Ջերմաջերմ աղաչանքները պիտի ուղղէ անպակաս:

2.

Առ Բարձրապատիւ Տէր պաշտօնեայ . . . :

Որովհետեւ (այս ինչ մեկուն) վախճանելովը (հրաժարելովը եւ այլն) Ա. քաղաքին մէջ (այս ինչ) պաշտօնը դատարկ մնացած է, կը համարձակիմ Ձեր Բարձրութեան աղաչել, որ վեհափառ կայսեր յանձն առնուք միջնորդ ըլլալ, որ խոնարհ ծառանիդ անուանուի վերոյիշեալ Ա. ին տեղ: (Այսչափ) տարբերէ ի վեր այս կարգի պաշտօննեբու մէջ անընդհատ աշխատութեամբ ստացած ծանօթութիւններս եւ յաջողակութեան ու բարի վարմանցս վկայականները, զորոնք հիմայ Ձեր Բարձրութեան տալը դնելու պատիւ կ՚ունենամ, իմ փաստերս են, որոնց վրայ վստահացած՝ Ձեր Բարձրութեան այս խնդրոյ դիմս կ՚ուղղեմ:

Աղաչանացս ընդունելութեան քաղցր յուսով՝ կը մնամ,

Ձեր Բարձրութեան

Ամենախոնարհ ծառայ:

3.

(Այս ինչ պաշտօնը, այս ինչ վարդռւն) վերանելովը դատարկ մնացած ըլլալով, կը համարձակիմ յանձնարարաբար Ձեզ եւ անսպիտ վարուց ու յաջողակութեան բարի վկայականներս Ձեր

attesteront ma moralité et ma capacité, je sollicite la faveur d'entrer à son service en remplacement de . . .

Dans l'attente d'une réponse favorable, Monseigneur, j'ai l'honneur d'être, avec le plus profond respect,

de Votre Altesse,

le très-obéissant serviteur.

Pour une personne destituée de sa place.

Un ordre de Votre Majesté qui me prive de la place de . . ., que je tenais de sa bienveillance, vient de me porter un coup d'autant plus sensible que j'ignore la cause qui a pu me faire encourir une pareille disgrâce.

Une conscience pure, une conduite sans reproches, une stricte exactitude à remplir les fonctions qui m'étaient confiées, voilà, Sire, ma justification.

Que Votre Majesté daigne se faire rendre un compte exact de mes actions, elle sera convaincue que les rapports qui ont provoqué ma destitution sont sans fondement, que sa religion a été surprise, et que jamais je ne me suis rendu indigne de la confiance dont elle m'avait honoré.

D'après cette conviction, Sire, j'ose espérer de la justice de Votre Majesté la faveur que j'en sollicite d'être réintégré dans la place que sa bonté avait daigné m'accorder. Ce nouveau bienfait, Sire, sera aussi pour moi un nouveau motif de reconnaissance dont mon cœur s'acquittera par les

Բարձրութեան առջեւն հանել ու խնդրել, որ Ա.ին տեղ Ձեր ծառայութեան մէջ առնուիմ:

Նպաստաւոր պատասխանի մը սպասելով, կը մնամ ամենախորին յարգանօք՝

Ձեր Թագաւորական Բարձրութեան

Ամենահնազանդ ծառայ:

Պաշտօնէն վար առնուած մէկը:

Վեհափառութեանդ առանձին շնորհքովը մինչեւ հիմայ (այս ինչ) պաշտօնը վարելէս ետքը, հիմայ յանկարծ արքայական բարձր հրամանաւ նոյն պաշտօնէն զրկուիլս անհնարին հարուած մ'եղաւ ինծի, մանաւանդ որ այդ շնորհքէն իյնալուս պատճառն ամենեւին անծանօթ է ինծի:

Սակայն վկայ են անմեղութեանս՝ խղճիս մաքրութիւնը, վարմանցս անստգիւտ ընթացքն ու պարտուցս կատարման մէջ ցուցուցած մեծ ճշդութիւնս:

Եթէ յանձն առնու արքայական Մեծափառութիւնդ՝ իմ գործքերուս վրայ ճիշդ ու խիստ քննութիւն մ'ընել տալ, անշուշտ կը համոզուի՝ որ զիս պաշտօնէս զրկելու համար տրուած տեղեկութիւններն անհիմն են, եւ Ձեր Մեծափառութեան վրայ ունեցած վստահութեանն ինք զինքս երբեք անարժան չեմ ցուցուցած:

Աս համոզմամբ կը համարձակիմ Ձեր Մեծափառութեան արդարասիրութենէն խնդրել զիս նոյն պաշտօնին մէջ դարձեալ հաստատելու շնորհքը: Աս նոր բարերարութիւնը, Մեծափառ Տէր, ինծի երախտագիտութեան նոր գրգիռ մը պիտ'որ ըլլայ, որուն հատուցումը պիտ'որ ընէ սիրտս, Մեծափա-

vœux sincères qu'il fera chaque jour pour la conservation et la prospérité de Votre Majesté. J'ai l'honneur d'être etc.

Pour demander des secours.

Les bienfaits que reçoivent chaque jour de Votre Altesse Royale les malheureux qui implorent votre bienfaisance, prouvent assez que vous êtes le protecteur des infortunés. A ce titre, une pauvre veuve chargée de trois enfants, victime depuis six mois de deux funestes événements inattendus, la mort de son mari arrivée par une chute dans un bâtiment de Votre Altesse Royale, où il travaillait, et l'incendie de sa maison, a recours à la sensibilité de votre âme généreuse, et implore un soulagement à la misère à laquelle elle vient bénir d'être réduite.

Cet acte de bienfaisance de Votre Altesse Royale, en portant la consolation dans le sein d'une famille désolée, augmentera le nombre de ceux que la reconnaissance pousse chaque jour à votre nom.

J'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect etc.

Pour obtenir une diminution du droit de fermage après un événement désastreux.

Un de vos fermiers, victime malheureuse d'un incendie, (d'une grêle, d'une inondation) ainsi qu'il est notoire dans toute la commune et qu'il a été authentiquement constaté par le procès-

ուխթեանդ օրըստօրէ պայծառութեան եւ երջանկութեան համար եռանդագին իղձեր Աստուծոյ ուղղելով անդադար:

Օգնութիւն խնդրելու համար:

Տէրութեանդ մարդասէր խնամոցը դիմող դժբախտներուն ամէն օր ընդունած բարիքները, ըստ բառականին կը ցուցընեն՝ որ Ձեր թագաւորական գարձրութիւնը ազգքաղց եւ թշուառացեալ պաշտպանն է: Երէք որդւոյ տէր խեղճ այրի մը, որ վեց ամսէ վեր երկու ազէտալի ու յանկարծահաս պատահարներու զոհ եղած է. — որ են՝ նախ իր էրկանը Ձեր թագաւորական գարձրութեան ապարանքին մէջ գործելու առեներ վերէն վար իյնալով մեռնիլը, եւ երկրորդ իր տանն այրիլը, — կը համարձակի Ձեր թագաւորական գարձրութենէն գտնուած խղճալի վիճակին համար օգնութիւն խնդրել:

Հաւատացէք, մեծափառ Իշխան, որ ան մեծ բարերգործութեամբ՝ որով թագաւորական գարձրութիւնդ դժբախտ գերդաստանի մը միխիթարութիւն պիտ՚որ ընծրհէ, պիտ՚որ բազմանայ ամէն օր Ձեր անունն երախտապարտ սրտիւ օրհնողներուն թիւը: Ամենախորին յարգութեամբ եւ այլն:

Դժբախտ արկածի մը պատճառաւ վարձակալութեան պայմանները թեթեւցընելու աղերս:

Ձեր վարձակալներէն մէկը, որ կրակի (կարկառահարի, Ջրի ողողման) դժբախտ զոհ եղած է, կը խնդրէ Ձեր արդարութենէն եւ մարդասիրութենէն, որ իր վարձակալութեան պայմաններէն քաո

verbal du maire de l'endroit, implore de votre justice et de votre humanité une diminution de prix de son fermage, que par cet événement désastreux il se trouve dans l'impossibilité d'acquitter en entier.

Cet acte de bienfaisance de votre part, Monsieur le . . . , ne fera qu'ajouter aux sentiments de reconnaissance et de respect avec lesquels il a l'honneur d'être etc.

Pour obtenir un passeport.

Le sieur N. a l'honneur de vous exposer que des affaires importantes de commerce (de famille etc.) exigent sa présence en . . . ; que depuis un mois il s'est présenté différentes fois au bureau des passeports pour l'étranger, et qu'on lui en a toujours refusé la délivrance sans lui faire connaître le motif de ce refus, ce qui l'a déterminé à prendre la liberté de la solliciter de la justice de Votre Excellence et de la protection qu'elle a toujours accordée (au commerce etc.) En attendant cette faveur etc.

Pour obtenir le paiement d'une fourniture.

Le . . . du mois . . . j'ai eu l'honneur de fournir pour le compte de Votre Altesse Royale, d'après les ordres qui m'en ont été donnés pour votre . . . *(désigner les objets)*; depuis plus de . . . mois je sollicite en vain de votre . . . le paiement

կարի թեթեւնան, վասն զի այդ աղէտալի պատահարն անկարելի ըրած է ամբողջական վճարումը: Ցիշեալ դէպքը՝ բոլոր հատարակութեան մէջ ծանօթ է, եւ տեղւոյս քաղաքապետէն վաւերական արձանագրութեամբ հաստատուած:

Այսպիսի բարերարութեան գործք մը, ՏԷր, աւելի եւս պիտ՚որ աւելցընէ երախտագիտութեան եւ մեծարանաց զգածումներս՝ որոնցմով պարծանք կը համարիմ ըլլալ:

Անցագիր մ՚ընդունելու համար:

Ինձի պատիւ կը համարիմ Ձեր Բարձրութեան ծանուցանել, որ առեւտրական (ընտանեկան, եւ այլն) ծանրակշիռ գործքեր կիս Ա. քաղաքն երթալու կը ստիպեն: Ձորս շաբաթ է որ կրկին եւ կրկին անգամ անցագրոց դրասենեակը կ՚երթամ կու գամ, եւ անցագիրս չեմ կրնար առնուլ, եւ ոչ ալ չտրուելուն պատճառը կը ծանուցանեն ինձի: Ասով ինք զինքս պարտաւորեալ կը տեսնեմ՝ Ձեր Բարձրութեան արդարութեանը դիմելու, այն հզօր պաշտպանութիւնը խնդրելով, որ Ձեր Բարձրութիւնն ամէն առեն (վաճառականութեան եւ այլն) չնորհած է: Ազաչանացս կատարուելուն ապաւեալ՝ կը մնամ եւ այլն:

Յանձնուած վաճառաց վճարմունքն ընդունելու համար:

(Այս ինչ) ամսոյն (այս) օրը՝ ինձի եղած հրամանին համեմատ՝ ի հաշիւ Ձեր թագաւորական Բարձրութեան (այս եւ այս վաճառքը) ներս յանձնած եմ: Սակայն (այսչափ) ամէն աւելի է որ վճարմունքը Ձեր Բարձրութեան Ա. պաշտօնա-

de cette fourniture. Chaque fois que je me présente pour l'obtenir, ma demande est éludée par de futiles raisons. Comme il n'entre pas sans doute, Monseigneur, dans vos intentions de retenir le prix de pareilles fournitures, et qu'il ne peut y avoir dans le refus de paiement de la part de votre . . . que mauvaise volonté ou malversation, j'ai recours, Monseigneur, à votre justice, et vous supplie d'interposer votre autorité, pour que mon comte soit soldé.

J'ose espérer, Monseigneur, que vous daignerez prendre en considération la légitimité de ma demande, et m'accorder la faveur que je sollicite de votre bonté et de votre équité.

Pour demander une audience particulière.

1.

Ayant à communiquer à Votre Excellence une Plainte (ou un Mémoire, ou des Renseignements, etc.) sur . . . *(énoncer brièvement le motif)*, je la supplie de vouloir bien m'accorder une audience particulière, et si elle daigne m'octroyer cette faveur, me faire connaître le jour et l'heure où je pourrai avoir l'honneur de me présenter devant elle.

J'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect etc.

2.

Je supplie Votre Excellence de daigner m'accorder une audience particulière, afin d'avoir

աերէն կը խնդրեմ եւ չեմ ընդունիր: Ամէն ա-
զաչելուս՝ անոտի պատճառանքներով խնդիրքս կը
մերժուի: Արդ՝ որովհետեւ Ձեր թագաւորական
Բարձրութեան մտացը բոլորովին հակառակ է ե-
ղածը, եւ այդ զլացման պատճառը՝ միայն Ա. պաշ-
տօնատէրին կամք չունենալը կամ գուցէ կաշառքի
ակնկալութիւն կրնայ ըլլալ, անոր համար Ձեր
Բարձրութեան արդարասիրութեան կը դիմեմ, եւ
կ՚աղաչեմ որ հաճիք Ձեր հզօր ազդեցութեան
միջամտութեամբը հրամայել՝ հաշիւս վճարուի:

Քաջայոյս եմ որ Ձեր թագաւորական Բար-
ձրութիւնը խնդիրքս օրինաւոր կը ճանչնայ, եւ
մտադրութեան արժանի կը համարի, եւ Իր բա-
րութիւնէն ու արդարակորովութիւնէն ապառաժս
ինծի կը շնորհէ:

*Առանձնական ունկնդրութիւն մ՚ընդունելու
հարկը:*

1.

Ձեր Բարձրութեան (այս կամ այն ինչ բանի)
վրայ քանքաո մը (յիշատակագիր մը կամ տեղե-
կութիւններ) հաղորդել բաղձալով, կ՚աղաչեմ որ
շնորհք ընէք ինծի առանձին ունկնդրութիւն մը
տալու հաճիք. եւ եթէ աս մարդասիրութիւնն
ընել յանձն առնուք, կը խնդրեմ օրն ու ժամը
որոշել՝ որ կարենամ Բարձրութեանդ ներկայա-
նալու պատիւն ունենալ:

Խորին վեճարանօք եմ եւ այլն:

2.

Ձեր Բարձրութեան կ՚աղաչեմ՝ որ հաճիք
ինծի առանձնական ունկնդրութիւն մը շնորհել,

l'honneur de lui communiquer de vive voix une affaire importante qui entre dans les attributions de son ministère.

En attendant la décision de Votre Excellence sur cette demande, j'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect etc.

Pour demander des renseignements sur une personne à un ambassadeur.

Dans le courant du mois de . . . de l'année dernière, mon mari *(ses nom, prénom et profession)* a quitté sa patrie pour aller porter à . . . une branche d'industrie inconnue dans ce pays, où elle est de première nécessité. N'ayant reçu depuis son départ aucune nouvelle et me trouvant dans l'impossibilité de me procurer des renseignements positifs sur sa personne, j'ose prendre la liberté de m'adresser à Votre Excellence, et la supplier de prendre des informations sur le compte de ce père de famille, dont le silence laisse une épouse et des enfants dans la plus grande inquiétude, et d'avoir la bonté de m'en faire donner connaissance. Quel que soit le résultat, j'aurai, Monsieur, la plus sincère reconnaissance pour cet acte de complaisance, et serai toujours, avec le plus profond respect, etc.

A une dame pour solliciter des secours.

Madame,

Une pauvre mère de famille, chargée de cinq enfants, et dont le mari est dans ce mo-

որպէս զի կարող լլլամ Հրամանոց պաշտօնարանին վերաբերեալ կարեւոր մէկ գործքին վրայօք Ձեր Բարձրութեան կենդանի ձայնիւ զոյգ մը խօսք հաղորդել:

Ձեր Բարձրութեան որոշմանն սպասելով, խորին յարգանօք կը մնամ եւ այլն:

Դեսպանի մը՝ մեկու մը վրայ տեղեկութիւն խնդրելու համար:

Անցեալ տարի (Բուդիս) ամսոյն մէջ (այս անուանէ եւ մականունէ եւ արուեստին) ամուսինս Հայրենիքէն հեռացած էր՝ ճարտարութեան ճիւղ մը (այս ինչ տեղը) փոխադրելու համար, ուր նոյն արուեստը բոլորովին անծանօթ եւ շատ հարկաւոր էր: Արդ տարաբախտաբար նոյն ժամանակէն վեր իրմէ լուր մ'ընդունած չլլլալով եւ չկրնալով ուրիշ կերպով տեղեկութիւն առնուլ՝ կը համարձակիմ Ձեր Բարձրութեան դիմել, աղաչելով որ իր վրայ հարկաւոր տեղեկութիւններ առնուք եւ ինծի հաղորդէք, որպէսզի եւ իր լռութիւնը տառապեցուցիչ անհանգստութեան մը մէջ ձգած է զիս: Գիտցած լլլալ որ հետաքրքրութիւնիդ ինչ ելք ալ ունենալու լլլայ, սակայն եւ այնպէս առ ընդհ.քին համար բոլոր կենացս մէջ Ձեզի շնորհապարտ կ'լլլամ:

Խորին մեծարանօք եմ եւ այլն:

Տիկնոջ մը՝ իրմէ օգնութիւն խնդրելու համար:

Պրն. Տիկին:

Հինգ զաւկի բեռան տակ ճնշած խեղճ ընտանեաց Հայր մը՝ այս միջոցին ձեռքին վրայ վէրք

ment hors d'état de travailler par une blessure qu'il a reçue au bras, connaissant votre âme sensible et compatissante, a recours à vous, et vous supplie de lui faire prendre part aux secours que la bienfaisance des personnes de votre connaissance prodigue journellement aux malheureux. Ce n'est que momentanément qu'elle sollicite ce soulagement, d'autant plus pénible pour son cœur que jamais elle ne s'est vue dans cet état de détresse, et que le travail de son mari a toujours subvenu aux besoins de sa famille. Sa reconnaissance pour ce bienfait égalera le profond respect avec lequel elle a l'honneur d'être etc.

Offres de service de la part d'un ouvrier.

Monsieur,

Depuis plus de dix ans je travaille pour mon compte et jusqu'ici je n'ai jamais eu besoin de solliciter de l'occupation, parce que mes ouvrages se recommandaient d'eux-mêmes par le fini de l'exécution et la modicité de mes prix. Mais une maladie grave qui m'a cloué plus de trois mois sur un lit de souffrance, m'a fait perdre la plupart de mes pratiques et a dévoré mes faibles épargnes, en sorte qu'il m'est impossible de nourrir ma femme et mes trois enfants, si je ne réussis à me créer de nouvelles occupations.

Dans cette position malheureuse, je prends la liberté de m'adresser à vous, sachant que les affaires très-étendues auxquelles vous vous livrez

մը հանելով, գործք գործելու անկարող ըլլալուն՝ տառապեալ լծակիցը Հրամանոցդ բարեդութ սըրտին ազնուութեանը վստահացած՝ Ձեզի կը դիմէ, եւ աղերսանօք կը խնդրէ որ Ձեր ծանօթնեերուն բարեսրտութենէն ամէն օր աղքատաց բաշխուած նպաստից զինքն ալ մասնակից ընէք: Այս մարդասիրութիւնը՝ քիչ ժամանակուան համար միայն Ձեզմէ կը խնդրէ: Արնաք իմանալ, ազնիւ Տիկին, թէ աս խնդիրքն ընելը՝ որչափ դժուարին եղած է իրեն, մանաւանդ որ երբեք այսպիսի խեղճ վիճակի մէջ չէ գտնուած, եւ էրկանն աշխատութիւնն ընտանեաց կարօտութիւնը լեցընելու միշտ բաւական եղած է: Ձեր ազախնոյն՝ այսպիսի բարեբարութեան մը համար ունենալու երախտապիտութիւնը՝ յաւելուած պիտի ըլլայ ան խորին մեծարանաց, որով եմ:

Հոռեւստուտր մը որ գործք կը խնդրէ:

Պատուական Տէր:

Տասը տարիէ աւելի է որ միշտ իմ հաշուիս կը գործեմ, եւ մինչեւ հիմայ երբեք գործք խնդրելու հարկաւորութիւն չէի ունեցած. վասն զի գործուածքներուս կատարելութիւնն ու ժամնութիւնն ամէն տեղ բաւական յանձնարարութիւն մ'եղած է անոնց: Բայց ծանր հիւանդութիւն մը՝ որ զիս երեք ամսէ աւելի ցաւոց անկողնոյ վրայ բեւեռեց, յաճախորդներուս մեծ | մասն իմէ հեռացուց եւ խնայութեամբ մէկդի դրածս հատցուց. այնպէս որ հիմայ բոլորովին անկարելի է ընտանիքս պահել՝ եթէ նոր գործք մը գտնելու չըլլամ:

Ան ատրամելի վիճակիս մէջ համարձակեցայ Ձեզի դիմել, վստահելով որ Ձեր գործքերուն ընդարձակութիւնն իմ գործակցութեանս ալ պէտք

nécessitent le concours de mon industrie, et vous supplie de m'honorer de vos commandes et d'être bien persuadé que je satisferai à toutes vos exigences, autant et peut-être mieux que beaucoup d'autres, par les soins que j'apporterai à la confection de mes ouvrages.

Veuillez avoir égard à la triste position dans laquelle je me trouve sans l'avoir méritée, et m'honorer de votre confiance, en recevant l'assurance de mon respectueux dévouement.

Lettre de remercîment à une personne qui nous a rendu service.

Monsieur *ou* Madame.

Je suis pénétré du service que vous m'avez rendu, et ce qui me charme le plus, c'est que vous m'avez accordé votre protection, sans que je l'aie sollicitée. Par la noblesse de votre action, jugez, Monsieur *ou* Madame, de ma reconnaissance et de mon respect. Si rien n'égale vos bontés, rien non plus n'égale le sentiment qui me les fait reconnaître.

A un bienfaiteur qui cherche à se cacher.

Monsieur,

Une main secourable m'a comblé de bienfaits, et cependant je ne puis être heureux, car je ne puis exprimer ma reconnaissance. Tout me porte à croire que vous connaissez mon bienfaiteur. Veuillez donc être auprès de lui l'interprète de mes sentiments. Dites-lui que depuis longtemps il

ունի, եւ կ՚աղաչեմ որ Ձեր յանձնարարութիւնները զիս պատուէք: Արնաք ապահով ըլլալ որ ուրիշներուն չափ եւ գուցէ աւելի ալ ճշդութեամբ ըստ ամենայն մասին գոհ կ՚ընեմ, գործուածքներուս կատարելութեանն ամէն կերպով միտ դնելով:

Կ՚աղաչեմ միտ դրէք խեղճ վիճակիս՝ ուր ինկած եմ առանց իմ յանցանքիս, եւ զիս Ձեր վստահութեամբն երջանկացուցէք, իմ կողմանէս մեծարանալից անձնանուիրութիւնս ընդունելով:

Շնորհակալութեան առիւծ՝ մեկնած լրած չարութեանը:

Պատուական Տէր կամ Ազնիւ Տիկին:

Ձեր ինծի լրած մեծ բարութիւնը՝ սիրտս թափանցած է, մանաւանդ որ առանց իմ խնդրելուս՝ Դուք Ձեր պաշտպանութիւնն ինքնակամ մատուցիք: Ձեր գործողութեան ազնուականութենէն կրնաք, Տէր իմ, չափել իմ ալ երախտապիտութիւնս եւ Ձեզի ունեցած յարգութիւնս: Ինչպէս չկայ բարեբարութիւն որ Ձերինին հաւասարի, նոյնպէս եւ ոչ իմ երախտապիտութեանս կրնայ ուրիշ երախտապիտութիւն մը հաւասարիլ:

Անցանօթի մնալ ուզող չարեքարի մը:

Պատուական Տէր:

Նպատամատոյց ձեռք մը զիս անհամար երախտեօք լեցուց. բայց եւ այնպէս սիրտս դեռ գոհ չ՚ըլլար, քանի որ երախտապիտութիւնս յայտնել չեմ կրնար: Ինծի կ՚երեւայ՝ որ Դուք անբարեբարս կը ճանչնաք, ուստի կը խնդրեմ որ յանձն առնուք իրեն իմ մտացս թարգմանն ըլլալ.

aurait reçu mes remercîments, s'il n'avait pas mis tant de soin à se cacher. Dites-lui que la manière délicate dont il m'a obligé, plus encore que ses bienfaits, m'attachent à lui pour jamais. Dites-lui que c'est en vain qu'il chercherait à se soustraire à mes recherches, que je le découvrirai, et qu'alors je publierai, avec autant d'éclat qu'il aura mis de soin à être ignoré, et ses bienfaits et ma gratitude. Dites-lui enfin que s'il est beau de faire le bien en cachant la main qui l'opère, ce serait un crime à celui qui en est l'objet, de priver la société du récit d'une si belle action. Qu'il veuille donc ne pas s'étonner s'il découvre que je suis devenu bavard et indiscret et que j'en fais part à d'autres. C'est vous, Monsieur, que j'assurerai de la vivacité de mes sentiments, puisque c'est vous que je charge de les exprimer.

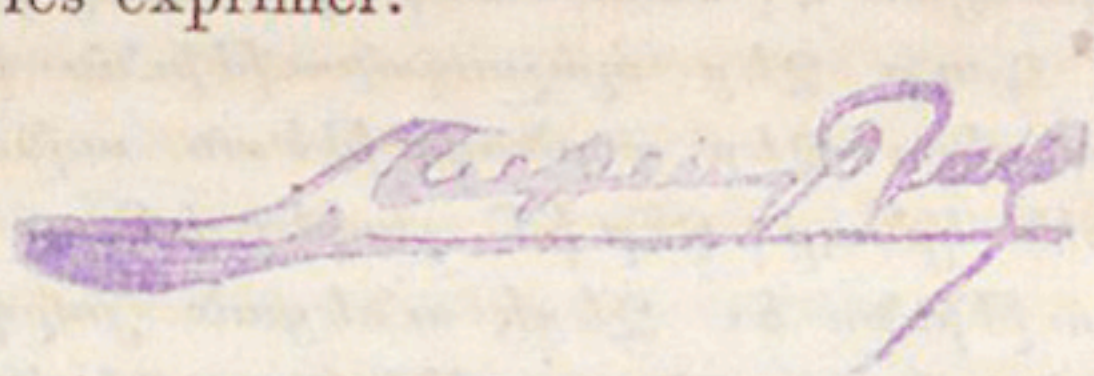

Remercîments adressés à un roi.

Sire,

C'est le cœur profondément ému que je viens déposer aux pieds de Votre Majesté l'hommage de ma vive reconnaissance pour la faveur insigne qu'Elle a daigné m'accorder en exauçant mon humble prière. C'est déjà pour moi une félicité inexprimable d'avoir été jugé digne par Votre etc. d'une distinction qui m'honore aux yeux de mes concitoyens et me prouve que mes loyaux services n'ont pas été méconnus. Je vais redoubler de zèle

որ ըսէք իրեն թէ շատ ժամանակէ ի վեր շնորհա-
կալութեան ցոյց մը կ'ընդունէր իմէ, եթէ ինք
գինքը ծածկելու աշխատած չըլլար: Ըսէք դար-
ձեալ՝ որ ան քաղցր վարմունքը՝ որով գիս երախ-
տապարտ ըրաւ, ըրած բարիքներէն աւելի սիրտս
ընդ միշտ իրեն հետ կապեց: Խմացուցէք իրեն՝ որ
վայրապար է իմ հետազօտութիւններէս խուսա-
փելը. ես գինքը կը գտնեմ. եւ ան աւելն որչափ
ինք անծանօթ մնալու աշխատեցաւ, այնչափ աւելի
մեծաձայն իմ երախտապիտութիւնս ալ գովու-
թեամբ կը հռչակեմ: Ըսէք իրեն վերջապէս՝ որ
եթէ բարի գործ է բարիք ընելը՝ բարերար ձեռքը
ծածկելով, սակայն բարիքն ընդունողին համար
յանցանք է՝ այնպիսի գեղեցիկ գործքի մը պատ-
մութիւնն աշխարհքի անծանօթ պահելը: Ուստի
եւ չզարմանայ, եթէ իմանալու ըլլայ որ շատհա-
ւութեամբ եւ անհամեմատութեամբ նոյնն ուրիշնե-
րուն ալ կը հաղորդեմ: Ահաւասիկ Ձեզի կը բա-
նամ, Տէր, սրտիս եռանդագին զգածմունքը, վասն
զի Ձեզի կը յանձնեմ որ բարերարիս յայտնէք
սիրտս:

Թուգաւորի մը շնորհակալութեան ճառիւկ:

Մեծափառ Տէր:

Ձեր Վեհափառութեան իմ խոնարհ ողջո-
յնաց գիջանելով, ինծի ըրած բարձր շնորհքին
համար՝ շարժած սրտիս շնորհակալութիւնս Ձեր
Վեհափառութեան ոտքը կը դնեմ: Անպատմելի
երջանկութիւն է ինծի, Ձեր Վեհափառութեան
գիս այնպիսի պատուոյ մը արժանի համարելը, որն
որ գիս քաղաքակցաց առջեւ կը փառաւորէ, եւ
սրտիս մէջ ան մխիթարական խորհուրդը կը զար-
թուցանէ՝ որ անկեղծ ծառայութիւններս անծա-

pour répondre à la confiance de mon auguste bienfaiteur dont le suffrage sera ma plus douce récompense. Jusqu'à mon dernier soupir je resterai,

de Votre Majesté
le très-humble et très-obéissant serviteur.

Remercîments à un créancier dont on a obtenu un délai.

Ce n'est pas sans anxiété que je voyais s'approcher le 1ier juin, jour auquel j'avais promis de vous rembourser les dix napoléons d'or que vous m'aviez prêtés, incapable que je me sentais de satisfaire à cette obligation. Plus je craignais que vous ne m'en fissiez souvenir, plus j'éprouve de joie de pouvoir m'acquitter de mes engagements. Recevez donc cette somme avec mes vifs remercîments; l'indulgence que vous m'avez montrée vous a acquis de nouveaux titres à ma reconnaissance. Je ne me rappellerai jamais sans émotion le service que vous m'avez rendu, et ce souvenir ne fera qu'accroître les sentiments de profonde estime et de haute considération avec lesquels j'ai l'honneur d'être etc.

Pour remercier d'un livre prêté.

Monsieur, je m'empresse de vous renvoyer le livre ci-joint que vous avez eu la bonté de me prêter pour quelque temps. Je vous suis doublement reconnaissant; car outre l'obligeance dont

նօթ չէն մնացած: Ապահով եղէք՝ որ իմ բարձր բարեբարիս փառաւորութեան աւելի եւս արժանի ըլլալու համար, որուն հաճութիւնն իմ ամենամեծ փարձքս է, ծառայութեան եռանդս կրկնապատիկ պիտ՚որ ըլլայ, եւ մինչեւ կենացս վերջին շունչը պիտ՚որ ըլլամ՝

Ձեր Վեհափառութեան
Ամենախոնարհ եւ ամենահնազանդ ծառայ:

Պարտատիրոջ մը՝ շնորհակալութեան նամակ, հատուցման պայմանաժամն երկընցընելուն համար:

Մեծ անձկութեամբ կը տեսնէի Յունիսի 1ին մօտենալը, որ օրը Ձեր ինծի փոխ տուած տասը նաբոլէոն ոսկին ետ դարձնելու խոստում ըրած էի, որովհետեւ անկարելի էր պարտքս նոյն միջոցին վճարելը: Որչափ որ սրտադողի մէջ էի՝ թէ Դուք ինծի ազդարարութիւն պիտ՚որ ընէք, այնչափ ալ հիմայ ուրախ եմ որ կրնամ հատուցանել: Արդ ընդունեցէք սա դրամոց գումարը, իմ ջերմ շնորհակալութեամբս մէկտեղ: Ինծի ցուցուցած ներողամտութիւննիդ երախտագիտութեանս աւելնալուն նոր պատճառ մ՚եղաւ: Ձեր այս մեծ ծառայութիւնն երբեք չեմ կրնար առանց սրտս ելլելու միտքս բերել, եւ ասոր յիշատակը խորին յարգութիւնս օրէ օր կ՚աւելցընէ:

Փոխ առած գիրք մը ետ դարձուցած ատեն:

Հրամանոցմէ քիչ մը ժամանակուան համար փոխ առած գիրքս կը փութամ ետ դարձնել, յայտնելով որ Հրամանոցը կրկին շնորհակալութիւն պարտական եմ, որովհետեւ Ձեր ինծի ըրած

vous avez fait preuve à mon égard, c'est à vous que je serai redevable d'une lecture qui m'a instruit autant qu'intéressé. Je saisis cette occasion pour vous renouveler l'assurance des sentiments d'estime et de considération avec lesquels j'ai l'honneur d'être etc.

Pour remercier d'un service rendu.

Très-cher ami,

Combien je me sens heureux d'avoir reçu de vous une preuve aussi éclatante de bienveillance et d'intérêt! Pour un cœur plein d'une amitié aussi dévouée, rien de plus doux que de se voir ainsi payé de retour. J'essaierais vainement de vous dépeindre ce que j'éprouve à la pensée de posséder un ami tel que vous; il n'y a que l'espoir de vous convaincre un jour du prix que j'attache à votre amitié et que je n'en suis pas indigne, qui puisse me consoler de mon impuissance actuelle. Votre cœur si aimant et si tendre vous dira, mieux que je ne pourrais le faire, ce que le mien éprouve de sentiments affectueux, et m'est un sûr garant que votre attachement pour moi sera aussi durable que sincère. Recevez ici l'assurance solennelle que ni le temps ni les circonstances ne pourront altérer en rien l'affection que je vous ai vouée, qu'elle ne fera que s'accroître de jour en jour et que je compterai sans cesse à honneur de me dire

votre très-reconnaissant et dévoué.

հաճութենէն զատ՝ նաեւ այնպիսի գեղեցիկ գլուխ մը այլեւայլ առեղծուածներ քաղելուս համար ալ Ձեզի շնորհապարտ եմ: Ա՛ս առիթը կ՚առնեմ նաեւ արժանաւոր վեծարանացս հաւատարիքը նորոգելու, որով եմ . . . :

Մեզի բարդութիւն ըրած մեկու մը շնորհակալ ըլլալու համար:

Սիրելի Բարեկամ:

Քանի երջանկութիւն է ինծի՝ Ձեր մարդասիրութեան եւ խնամոց ակնարեւ ցոյցը: Բարեկամի մը անձնանուէր սրտին չկայ այնպէս հաճոյական բան մը՝ ինչպէս տեսնել որ իւր բարեկամութեան նոյնպիսի պատրաստակամութեամբ փոխարէն կ՚ըլլուի: Թէ Ձեզի պէս բարեկամ մ՚ունենալուս սիրտս ինչ կը զգայ՝ անօգուտ չանք է նկարագրելու աշխատիլ: Միայն աս յուսով կրնամ ինք զինքս հանդարտեցնել, որ օր մը կարող ըլլամ գործքով ցուցնել, թէ Ձեր բարեկամութիւնն ինչ բարձր արժէք ունի իմ աչքիս առջեւ, եւ թէ անարժան չեմ եղեր այնպիսի բարեկամութեան մը: Ձեր ամենէ սիրալիր սիրտը՝ իմ կըցածէս աւելի կրնայ Ձեզի բաւել, թէ իմ սիրտս ինչ կը զգայ. եւ անիկայ ինծի համար առյդ երաշխաւորութիւն մըն է, որ Ձեր բարեկամութիւնը թէ՛ անկեղծաւոր ու թէ՛ մշտաւեր է: Հաւատացէք որ ո՛չ ժամանակ եւ ո՛չ որեւիցէ հանգամանք կարող պիտ՚որ ըլլան սէրս այլայլել կամ նուազեցընել, այլ մանաւանդ օր .քան զօր պիտ՚որ աւելնայ ու հաստատուի, եւ միշտ պարծանօք պիտ՚որ կոչեմ զիս՝

Ձեր երախտապարտ անձնանուէր:

Pour remercier des félicitations reçues au sujet d'un jour de naissance.

Très-digne ami,

La lettre que vous m'avez fait l'amitié de m'écrire au sujet de l'anniversaire de ma naissance m'a si agréablement surpris que je ne veux pas tarder un seul instant de vous en témoigner ma vive gratitude, quoique les paroles soient impuissantes à rendre ce que j'éprouve pour vous. Je saisirai avec joie chaque occasion qui s'offrira de vous donner de nouvelles preuves de mon amitié aussi sincère qu'inaltérable. Si vos vœux bienveillants doivent s'accomplir et que le Ciel m'accorde la faveur de célébrer encore souvent mon jour de naissance, je le bénirais d'autant plus d'un si grand bienfait qu'il n'y a pas longtemps que je puis vous donner des preuves de l'estime profonde et de l'affection invariable que vous a vouées votre ami.

Envoi d'un cadeau à un médecin.

Monsieur le docteur,

Souffrez que je vous renouvelle par écrit les remercîments que je vous ai déjà adressés de bouche pour la manière aussi habile qu'affectueuse dont vous m'avez traité dans ma dernière maladie. Je ne sais que trop combien il me sera toujours impossible de reconnaître les obligations que j'ai contractées envers vous; car qu'est-ce qu'une somme, fût-elle même considérable, auprès de la santé et même de la vie, ce trésor d'une valeur inestimable, si l'on en doit la conservation aux

Բարեկամի մի՝ ծնունդեան օրն ըրած հարեւնաղրկութեան շնորհակալութիւն:

Պատուական Բարեկամ:

Ծննդեան տարեդարձին առթով ինծի գրած նամակնիդ ես այնպէս ուրախացուց, որ չեմ ուզեր վայրկեան մը սրտագին շնորհակալութիւննեդ յապաղել, թէպէտ եւ անկարող ըլլամ խօսքերս սրտիս չափ խօսիլ: Ամէն առիթ ուրախութեամբ պիտ՚որ դործածեմ անկեղծ ու անփոփոխ բարեկամութեանս նորանոր ցոյցերը տալու համար: Եթէ Ձեր բարեկամական իղձերը կատարուին, եւ Աստուած ինծի ծննդեանս տարեդարձը շատ անգամ ապնելու շնորհքն ընէ, ան ատեն ա՛ս շնորհքին համար Աստուծոյ անոր համար ալ շնորհակալ պիտ՚որ ըլլամ, որ մեր այս նոր բարեկամութեամբը երկայն ատեն առիթ կ՚ունենամ մեծարանացս եւ անփոփոխելի սիրոյս ցոյցերը Ձեզի ընելու:

Բժշկի մի՝ պարգեւով մեկտեղ:

Մեծարոյ Տէր Բժիշկ:

Ներեցէք որ վերջին հիւանդութեանս ատեն Ձեր ի դործ դրած յաջողակութեան եւ սիրալիր վարմանց համար արդէն բերնով ըրած շնորհակալութիւնս դրով ալ յայտնեմ: Շատ աղէկ դիտեմ, որ Ձեզի ունեցած պարտքս երբեք կարող պիտ՚որ չըլլամ հատուցանել: Որովհետեւ ճարտար բժշկի մը քաջութեամբը՝ առողջութեան մանաւանդ թէ կենաց անդին գանձը դարձեալ առնելուն համեմատութեամբ ինչ է դրամական հատուցում մը, թէեւ առատ ըլլայ, Սակայն ինչ

soins éclairés d'un excellent docteur? Mais enfin nous n'avons pas d'autre moyen d'acquitter de semblables dettes, et si je dois vous en croire, je pourrais me flatter d'avoir satisfait jusqu'ici à vos justes exigences. Cependant mon cœur sent vivement qu'il ne s'est acquitté que d'une manière imparfaite, et je désire ardemment vous témoigner de quelque façon ma gratitude qui ne s'éteindra qu'avec ma vie. Veuillez donc accepter le présent joint à cette lettre comme une preuve de ma profonde reconnaissance; j'ai tâché, en en confiant l'exécution à l'un de nos plus habiles artistes, de lui donner quelque prix à vos yeux. Si cet envoi pouvait vous être agréable, j'aurais atteint le but principal de mes efforts. Je suis avec l'estime la plus sincère

votre tout dévoué.

Pour accepter une invitation à souper.

Monsieur, l'invitation que vous avez eu l'obligeance de nous adresser, à ma femme et à moi, est trop flatteuse pour que nous ne saisissions pas cette occasion de profiter de la bonne fortune qui s'offre à nous de pouvoir jouir de votre agréable société. Nous aurons soin de nous rencontrer demain soir chez vous à l'heure que vous nous avez indiquée, et nous nous réjouissons d'avance en songeant aux heures agréables qu'il nous sera donné de passer dans votre aimable famille et avec des amis dont nous faisons grand cas.

ձար՝ որ աս կարդի պարտքերնիս հատուցանելու ուրիշ միջոց չկայ, եւ ինչպէս դուք ըսիք՝ աս նկատմամբ դոհ էք վրաս: Բայց սիրտս ինծի կ՚ապդէ՝ որ դեռ շնորհակալութիւնս անկատար կերպով յայտնած եմ. ուստի եւ շատ բաղձալի է ինծի՝ ուրիշ ոյց մ՚ալ տալ երախտապիտութեանս: Արդ կ՚աղաչեմ որ համբերութեամբ ընդունիք, իբրեւ շնորհակալու մտաց նշան՝ նամակիս հետ խառնած պարզեւս, որն որ մեր առաջին կարդի ճարտար արուեստագէտներէն միւսն նկարել տուած եմ, որպէս զի կարող ըլլայ Ձեր առջեւը յարդ մը դնել, որ եթէ իրօք Ձեզի հաճելի ըլլայ՝ ան առեն ես ալ դիտած վախճանիս հասած կ՚ըլլամ: Ամենայն անկեղծ յարդութեամբ եմ՝

Ձեր անձնանուէրը:

Ընթերցաց հրատարակ մ՚ընդունելոյն հատոր:

Ձեր ինծի եւ ամուսնոյս խառնած հրաւէրը՝ մեզի այնպէս ուրախարար է, որ չենք կրնար Ձեր հաճոյական ընկերութիւնը վայելելու աս յարմար առիթը ձեռքէ փախցընել: Կը ջանանք որ վաղն իրիկուն պայմանեալ ժամուն Ձեր տունը գտնելնիք, եւ արդէն հիմակուընէ կ՚ուրախանանք ան զուարթարար ժամերուն վրայ, որ Ձեր սիրելի ընտանեաց շրջանին եւ պատուական բարեկամներուն մէջ պիտ՚որ անցընենք:

CHAPITRE V.

MONITOIRES, LETTRES DE REPROCHES, D'EXCUSES, DE NOUVELLES, D'AVERTISSEMENT.

Lettres de reproches.

CELUI qui fait un reproche laisse quelquefois trop conduire sa plume par l'humeur, et il oublie les convenances; le reproche alors, au lieu d'amener des excuses ou un raccommodement, ne peut qu'augmenter l'éloignement et conduire à la haine. La chose devient même d'autant plus facile que le reproche est plus ou moins mérité. S'il est fondé, celui qui le mérite, s'obstine à ne point revenir sur ses pas, et il aggrave ses torts pour prouver qu'il n'en a pas eu; si, au contraire, le reproche est hasardé, il irrite la sensibilité, et l'on rougit d'être lié avec une personne soupçonneuse ou susceptible. Le plus sûr, dans une lettre de reproches, est de prendre le ton du badinage, et d'employer ce persiflage que les gens de la bonne compagnie possèdent si bien; alors vous facilitez à la personne dont vous croyez avoir à vous plaindre, les moyens de retour; la réprimande l'aigrirait, le reproche la touche. Un style dont le badinage tempère la rigueur, lui donne la confiance du repentir.

ԳԼՈՒԽ Ե.

ՅՈՐԴՈՐՄՆԱՑ, ՅԱՆԴԻՄՄՆՈՒԹԵԱՆ, ՀԱՏՄԳՈՎՈՒԹԵԱՆ, ՆՈՐԱԼՐՈՑ, ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Յանդիմանութեան նամակներ:

ԵՐԲԵՄՆ *յանդիմանողը՝ վայելչութիւնն աչքէ հեռացընելով իր դժկամակութիւնը ատենաբանի կը թողու, որով յանդիմանութիւնը թողութիւն խնդրել տալու կամ հաշտութիւն յառաջ բերելու տեղ՝ տարաձայնութիւնն աւելի կը մեծցընէ եւ ատելութիւն կը ծրդռէ, յանդիմանութեան աւելի կամ պակաս իրաւացի ըլլալուն համեմատ: Եթէ յանդիմանութիւնն արդար է՝ յանդիմանուողը կը խոստանայ, եղածը չ'ուզեր ուզել, եւ սխալած չերեւալու համար՝ յանցանքին վրայ կը պնդէ կը ծնայ: Իսկ եթէ անհիմն է՝ կը վշտանայ, եւ կասկածոտ կամ դիւրագրգիռ մէկու մը հետ բարեկամութիւն ունենալուն վրայ կ'ամչնայ: Ուստի յանդիմանութեան նամակի մէջ ամենէն ապահովն է՝ ընկերական լեզու բանեցընել եւ այնպիսի թեթեւ հեղնութիւն մը գործածել, զորն որ կրթեալ մարդիկ աղէկ դիտեն: Ասով՝ եթէ մէկու մը դէմ տրտունջ մ'ունինք, ուղղութեան ճամբան կը դիւրացընենք, ուր որ կշտամբութիւնը կը զայրացընէ եւ յանդիմանութիւնը կը վշտացընէ: Երբ որ խօսուածքին խստութիւնը կատակաբանութեամբ մեղմացած է, դիմացինին վատահութիւն կու տայ որ պղջումն անպատուղ չի մնար:

Lettres d'excuses.

C'est aussi l'une des premières qualités sociales que celle qui nous porte à manifester le regret d'avoir eu des torts, et le désir de les réparer. Tout consiste dans la manière dont on s'y prend pour qu'ils s'oublient.

C'est aux circonstances à déterminer la manière dont il convient de faire des excuses; mais, de quelque façon qu'on s'y prenne, le dépit, la contrainte, ne doivent jamais se laisser entrevoir. Il faut avouer ses torts et ne les point augmenter par la manière dont on les avoue, ou en les niant.

D'après ce que nous venons de dire, il est aisé de voir quel doit être le ton d'une lettre d'excuse. Il faut y paraître touché d'avoir pu déplaire, disposé et empressé à réparer le passé, modéré dans tout ce qu'on dit, facile dans la manière de s'exprimer, enjoué même si l'on écrit à un ami, pourvu qu'on ne se montre ni suffisant ni railleur.

Lettres de nouvelles.

Toutes les nouvelles ne doivent pas être écrites; il en est que la charité chrétienne, l'humanité, la prudence, nous interdisent. Les nou-

Թողութիւն խնդրելու նամակներ։

Ընկերական կենաց գլխաւոր առաքինութիւններէն մէկն է՝ որ մարդ գործած սխալմանը վրայ ունեցած ցաւը յայտնէ, եւ ցուցընէ թէ կը բաղձայ ուղղել։ Գլխաւոր ճարտարութիւնն իր սխալմունքը մոռցընել տալու վրայ է։

Արդարացուցման կերպը պարագաներէն կախում ունի. սակայն ինչ եղանակ ալ բռնուելու ըլլայ, երբեք դժկամակութիւն կամ բռնազբօսութիւն պիտ՚որ չտեսնուի։ Պէտք է իրաւունք չունենալը յայտնի ճանչնալ, եւ ոչ երբեք անպատեհ խոստովանութեամբ կամ ուրանալով իրն աւելի մեծցընել։

Ըսուածէն կրնայ իմացուիլ՝ թէ թողութիւն խնդրելու նամակի մը մէջ ինչ լեզու բանեցընելու է։ Պէտք է իմացընել որ տհաճութիւն պատճառած ըլլալնուս վրայ կը ցաւինք, եւ թէ պատրաստ ենք եղածն ուղղելու։ Ամէն բառածին մէջ չափ պահելու է, բացատրութեան կերպը բնական, դիւրիմաց ըլլալու է, բարեկամի մը գրուած առեն կրնայ նաեւ զուարթ ոճ մը բռնուիլ, բայց միշտ զգուշանալու է ամբարտաւան եւ ծաղրածու երեւալէն։

Նորարդոց նամակներ։

Ամէն նոր դէպք հարկ չէ գրել։ Կան լուրեր՝ որ թէ եղբայրական սիրոյ, թէ մարդավարութեան եւ թէ խոհեմութեան դէմ է պատմելը։ Նամակի մէջ

velles peu intéressantes par elles-mêmes, ou pour ceux à qui vous les envoyez, les nouvelles peu certaines, doivent être proscrites d'une lettre; du moins, ces dernières ne doivent être données que selon le degré de certitude qu'elles ont.

Ne vous faites jamais porteur de mauvaises nouvelles, on voús soupçonnerait de malignité; si vous êtes chargé d'en annoncer quelqu'une, que votre prudence choisisse le moment, et que la sensibilité donne à vos paroles cet air d'intérêt qui adoucit le malheur.

Un récit doit être clair, court et vraisemblable. Il y faut de la chaleur et de la rapidité; la première satisfait l'esprit et l'imagination, la seconde enchaîne la curiosité. On doit prendre le ton grave ou badin selon la nature de l'événement qu'on raconte.

Pour rappeler amicalement un paiement en retard.

Cher ami,

Je t'ai écrit, il y a trois semaines, pour te prier de me rembourser la somme que je t'avais prêtée environ six mois auparavant, attendu que le terme de ce paiement que tu avais fixé toi-même au premier octobre, est depuis longtemps

առնելու չէ այն լսերն որ քան ինքեան նամակին ընդունողին հետաքրքրական չեն կամ թէ անաւոյզ են, եւ կամ դանէ անաւոյզ լսերուն՝ եզածէն աւելի աուզութիւն տալու չէ:

Պէտք չէ երբեք դժբախտ լսերու բօթաբեր ըլլալ, որ մանաւանդ չարակամութեան կասկած կը բերէ դրողին վրայ: Եթէ մէկու մը դժբախտ լուր մը հաղորդելու յանձնարարութիւն ունինք, անոնց խոհեմութեամբ յարմար ժամանակ ընտրելու ենք, եւ խօսքերնուս այնպիսի յաւակցութեան կերպարանք մը պիտ՚որ տանք, որն որ դժբախտութիւնը կարենայ մեղմացընել:

Պատմութիւն մը պէտք է բացայայտ, համառօտ ու հաւանական ըլլալ: Պատմութեան մէջ ջերմութիւն եւ արագութիւն հարկաւոր է. առաջինը միտքն ու երեւակայութիւնը գոհ կ՚ընէ, իսկ երկինը հետաքրքրութիւնը կը գրաւէ: Պատմուածքին համաձայն՝ պէտք է ծանր կամ թեթեւ ոճով գրել:

Ոչացած վնասրոմ մը չարեկամաբար յիշեցընելու համար:

Սիրելի Բարեկամ:

Երբեք շատախօս է որ գրած ազաչած եմ քեզի, որ ամիս մը յառաջ առած փոխս ետ դարձընես, որովհետեւ պայմանեալ ժամանակն որ Դուն ինքնին Հոկտեմբեր 1ին կապած էիր, շատոնց անցաւ: Ես ալ աս միջոցիս զանազան վճարմունքներու

expiré. Je suis moi-même en ce moment réduit à une gêne assez pénible par suite de divers versements qu'il m'a fallu faire. Je suis surtout en butte aux réclamations incessantes de N., qui n'a pas encore touché les cent écus qu'il doit recevoir tous les trois mois et dont l'échéance a eu lieu le premier juin de cette année. Il m'a écrit hier que si, dans le délai de huit jours, il n'avait pas reçu cet argent, il se trouverait dans l'obligation de porter plainte. Cela étant ainsi, je ne vois pas d'autre moyen de me débarrasser de N., qu'en faisant un appel à ton obligeance. Veuille donc me tirer d'embarras, comme je t'ai aidé moi-même à en sortir. Si tu m'envoies actuellement six napoléons d'or, je pourrais, en y joignant quelques fonds disponibles, satisfaire les exigences de N. Persuadé que tu prends une vive part à ma position critique, je ne doute pas que tu ne fasses tout ce qui est en ton pouvoir pour me venir en aide dans le plus bref délai. Compte sur tout mon désir de t'être utile en toute circonstance et crois à l'affection sincère de ton tout dévoué etc.

Lettre pour reprocher une négligence dans une commission.

Monsieur,

J'avais pris la liberté de vous charger d'une commission, et vous avez eu la bonté de me promettre qu'elle serait remplie; j'y comptais, c'était une chose importante pour moi. Faut-il vous rappeler que vous l'avez complètement oubliée? Je me fâcherais bien, mais où cela me conduirait-il? A perdre votre amitié, que je prise beaucoup,

պատճառաւ տակի նեղութեան մէջ եմ։ Գլխաւորապար Պր. Ա. ին ձեռքէն շատ կը նեղուիմ, վասն զի 100 սկուտը տակաւին չկրցայ վճարել, որ երեք ամիս մէյմը պիտ՚որ վճարուէր, եւ օրն էր՝ տարեայս Յունիսի մէկը։ Արդ ասիկայ երէկ ինծի կը գրէ, որ եթէ այս ութ օրուան մէջ տակը չընդունի, պիտի տիպուի զիս ամբաստանել։ Իրեն աս վիճակիս մէջ ըլլալով, Ա. էն ազատելու ուրիշ միջոց չեմ տեսներ, բայց եթէ գու բարութեանդ դիմել։ Օգնէ ինծի այս նեղութեան առեն, ինչպէս ես ժամանակին գէզի օգնեցի։ Եթէ առժամ վեց Նաբոլէոն ոսկի խաւրելու ըլլաս, քիչ մը բան ալ իմ կողմանէս վրան դնելով՝ կրնամ Ա. ին պահանջքը հատուցանել։ Հաստատութեամբ գիտնալով որ այս նեղութեան վիճակիս վրայ անտարբեր չես կրնար մնալ, չեմ տարակուսիր որ ձեռքէդ եկածը կ՚ընես՝ կարելի եղածին չափ շուտով ինծի օգնութեան հասնելու։ Ապահով եղիր որ ամէն դիպուածոյ մէջ գէզի օգտակար ըլլալու կը փափաքիմ, ամենայն բարեկամական սիրով։

Յանձնարարութեան մը կատարման միջ եղած անվայելութեան դէմ՝։

Մեծարգոյ Տէր։

Զեզի յանձնարարութիւն մ՚ընելու համարձակեցայ, եւ Դուք Ձեր սովորական բարութեամբը կատարելու խօսք տուիք։ Ես տար վատահացած էի ու գործքն ալ ինծի մեծապէս կարեւոր էր։ Արդեօք Զեզի յիշեցընել, որ Դուք անիկայ բոլորովին մոռցաք։ Պէտք էի Ձեր վրայ բարկանալ, սակայն տար ալ ծայրն ու՞ր կը տանէր, բայց եթէ

sans raccommoder mon affaire qui est tout-à-fait manquée. J'aime mieux vous dire que je ne pense plus à tout cela, et que j'entends bien que vous en fassiez autant. Je parie que vous n'osez pas m'écrire. Il faut vous mettre à votre aise, et vous dire que la paix est faite avant que la guerre ait éclaté. Ainsi que tout aille comme autrefois, sauf à moi à ne plus vous donner de commission.

Votre dévoué.

A une personne qu'on a offensée.

C'est déjà un trop grand malheur que de vous avoir offensé, Monsieur: je n'y ajouterai pas celui d'une opiniâtreté coupable et ridicule. Après le tort que l'emportement me fit commettre, je ne crois pas le réparer, mais au moins l'adoucir, en vous en offrant l'aveu. J'y joins aussi l'expression de mes regrets qui sont d'autant plus vifs que, dans la discussion qui s'éleva entre nous, mes prétentions étaient moins fondées en droit que dictées par l'amour-propre.

Puissent ces motifs réunis, en me gagnant votre indulgence, me mériter l'oubli du passé et le retour de votre amitié!

Ձեր պատուական բարեկամութիւնը կորսընցընելու, առանց դործքիս օգուտ մ՚ըլլալու, որ ալ երեսի վրայ ճնայ: Ուստի լաւագոյն կը համարիմ Ձեզի ըսել, որ ես անոր վրայ ամենեւին չեմ մտածեր, եւ կը յուսամ որ Դուք ալ նոյնպէս կ՚ընէք: Աղէկ գիտեմ որ ինծի նամակ գրելու չէք համարձակիր. բայց հանդարտեցէք ու գիտցէք որ պատերազմ չեղած խաղաղութիւն եղաւ, որով ամէնքնիս ամէն բան յառաջուան պէս կը մնայ, ի բաց առեալ որ Դուք իմ ամէն եռքը յանձնաբարութիւն չէք ընդունիր:

Ամենախոնարհ ծառայ:

Որկոր մի՝ զորմ որ վշտացուցած եմք:

Ձմեզ վշտացընելս, Տէր, արդէն մեծ դժբախտութիւն մըն է, անոր համար հիմայ մեղադրելի ու ծաղրական յամառութեամբ մը չեմ ուզեր դժբախտութիւնը մեծցընել: Յանկարծական կրից բերմամբ Ձեզի դէմ յանցաւոր ըլլալէն եռքը, չեմ կարծեր որ դարման մը կարենամ ճարել. սակայն կը յուսամ որ անկեղծ խոստովանութեամբս քիչ մը կը մեղմացընեմ: Ասոր վրայ կ՚աւելցընեմ նաեւ զղջացած ցաւոյս խոստովանութիւնը, եւ անոր համար աւելի սիրտս կը մորմոքի՝ որ այն բանակցութեան մէջ իմ կարծեալ իրաւունքներս այնչափ ճշմարտութեան վրայ հիմնեալ չէին, որչափ անձնասիրութենէ յառաջ եկած:

Երանի թէ ատ պատճառները Ձեր ներողամտութիւնը վատրկելով անցեալը մոռցընել տար եւ Ձեր բարեկամութիւնը ինծի դարձեալ շահէր:

D'un jeune homme qui avait offensé son père.

Oserai-je, après la mauvaise conduite que j'ai tenue, espérer que vous m'écouterez, si je vous prie d'agréer, non pas une excuse, mon cher père, mais quelque motif pour l'atténuer? Je ne le confie pas au papier, parce que c'est votre oreille seule qui doit l'entendre. Votre colère sera apaisée, mon cher père, quand vous saurez que mon plus grand chagrin est de penser aux peines que je vous ai causées, ainsi qu'à ma chère mère. Je n'ai pas eu une seule nuit de repos depuis que je vous ai quittés, et je suis sûr que je n'en aurai point que je n'aie reçu la permission de me jeter à vos genoux et d'y implorer votre pardon.

Lettre pour s'excuser d'avoir tardé longtemps à répondre.

Monsieur, je reçois la lettre par laquelle vous me reprochez de n'avoir pas répondu à celles que vous m'avez écrites précédemment. Je vous prie de suspendre un peu votre jugement, jusqu'à ce que vous m'ayez fait la faveur d'écouter ce qui m'a forcé au silence. Il a été long, je l'avoue; mais il ne provient nullement de mon indifférence. Depuis la lettre que je vous écrivis le . . . je n'ai pas eu le loisir de mettre un instant la main à la plume. *(Détailler la cause du silence.)* Je n'ai pu que penser à mes amis, et j'ai assez souffert moi-même de ne pouvoir m'entretenir avec eux. Vous voyez qu'il y a plus sujet de me plain-

Որդիէ մը՝ որն որ հայրը վշտացուցած է:

Կրնամ համարձակիլ արդեօք յուսալ, որ Ձեզի դէմ այնպէս անշնորհք վարուելէս ետքը, դարձեալ ինծի ունկնդրութիւն շնորհէք: Ընելիքս չէ թէ իմ անձիս ջատագովութիւն է, այլ միայն պատճառ մը յառաջ բերել՝ որով յանցանացս ծանրութիւնը քիչ մը թեթեւնայ: Սակայն աս բանս թղթին չեմ վստահիր, վասն զի կը բաղձամ որ միայն Դուք իմանաք: Ինծի դէմ ունեցած բարկութիւննիդ կ'իջնայ անտարակոյս, եթէ գիտնաք որ իմ բուն մեծ սրտացաւս է՝ որ զՁեզ եւ սիրելի Մայրս այնպէս սրդողցուցի: Ձեզմէ բաժնուելէս ի վեր՝ դեռ գիշեր մը հանգիստ չեմ ունեցած եւ ոչ ալ պիտի ունենամ, մինչեւ որ հրաման չտաք որ Ձեր ոտքն իյնամ եւ Ձեզմէ թողութիւն խնդրեմ:

Պատասխանը շատ ուշացուցած ըլլալուն համար թողութիւն խնդրել:

Ընդունեցայ ան նամակն որով նախընթաց գրերնուդ երկար ատեն պատասխան չտալուս համար քանքատ կ'ընէք: Կը խնդրեմ որ ներողամտութեամբ մտիկ ընէք այդ երկար լռութեանս պատճառները, եւ անկէ ետքը դատաստան կտրէք: Կը խոստովանիմ որ մեծ եղաւ պատասխանիս յապաղումը, բայց եւ ոչ փոքր անհոգութիւն մըն էր պատճառը: Վերջին անգամուն գիրս Ձեզի գրելէս վեր եւ ոչ վայրկեան մը ժամանակ ունեցայ ձեռքս գրիչ առնելու: (*Հոս պէտք է չգրելուն պատճառները մանրամասնաբար յառաջ բերել:*) Բարեկամներուս վրայ՝ միայն մտածել կրնայի, եւ հեռուընին խօսակցիլ չկրնալս՝ մեծ նեղութիւն էր

dre que de me blâmer, aussi ai-je saisi le premier moment favorable pour vous prier de me croire incapable de manquer à vous témoigner, toutes les fois qu'il me sera possible, que je suis et que je veux toujours être etc.

D'un domestique à son maître.

Monsieur,

La maladie qui a été cause de mon éloignement d'auprès de vous, me laisse aujourd'hui assez de force pour vous écrire cette lettre. Mes parents ont pris de moi un soin tout particulier, et, grâce à leurs attentions, dans peu ma santé sera entièrement rétablie. Je serai toujours charmé de servir un maître aussi bon et aussi équitable que vous. Je me transporterai chez vous, j'espère, vers la fin de cette quinzaine, et je vous prie de me croire toujours etc.

Pour excuser quelqu'un.

Je prends la plume, Madame, pour vous écrire en faveur d'une personne qui a eu le malheur de vous offenser, et qui me prie de tâcher de vous décider à lui accorder une entrevue. Elle m'assure qu'elle pourra vous expliquer sa conduite et vous apprendre qu'elle est plus à plaindre qu'à blâmer. Je vous assure, Madame, que je serais moi-même la dernière personne à plaider la cause de celui qui aurait eu la hardiesse de vous offenser sciemment; la connaissance que j'ai du cœur de mon ami me persuade qu'il est incapable d'agir

*ինծի ալ։ Կը տեսնէք ուրեմն որ աւելի կարեկցու-
թեան քան թէ կշտամբութեան արժանի եմ, եւ
հիմայ ահաւասիկ առաջին պատեհ առիթը կը
փութամ ձեռք առնել, որպէս զի ցուցնեմ թէ
չեմ կրնար կարելի եղած ժամանակը չցուցնել
թէ եմ, եւ այլն։*

Ժառայ մը՝ իւր տիրոջը։

Պատուական Տէր։

*Հիանդութիւնս որ Ձեր քովէն հեռանալուս
պատճառ եղաւ ինծի, հիմայ Ձեզի աս նամակը
գրելու չափ ոյժ կու տայ։ Ազգականներս վրաս
մարդասէր խնամք ցուցուցին, եւ իրենց հոգացո-
ղութեամբը քիչ ժամանակէն առողջութիւնս կա-
տարելապէս դարձեալ պիտ'որ գտնեմ։ Միշտ մեծ
ուրախութիւն է ինծի Ձեզի պէս բարեբար եւ ար-
դարասէր տիրոջ մը ծառայել։ Գալ շաբթուն
վերջերը կը յուսամ որ կարենամ Ձեր քովը գալ,
եւ կ'աղաչեմ որ համարիք զիս միշտ, եւ այլն։*

Մէկը ջատագովելու համար։

*Ձեռքս գրիչ կ'առնեմ, ազնիւ Տիկին, գրա-
բանական մէկու մը բարեխօսն ըլլալու համար, որն որ
գՁեզ վշտացուցած ըլլալով ինծի կ'աղաչէ որ գՁեզ
հաւանեցընեմ իրեն հետ աւտութիւն մ'ընելու։
Ձիս կ'ապահովցընէ որ ինքն իր վարմունքը կրնայ
արդարացընել եւ ցուցընել թէ աւելի արդահա-
տանաց քան թէ պարսաւանաց արժանի է։ Հա-
ւատացէք, ազնիւ Տիկին, որ ես վերջինը կ'ըլլայի
այսպիսի մէկու մը դատը պաշտպանելու, եթէ
գՁեզ դիտութեամբ վշտացընելու յանդգնած ըլ-
լար։ Բայց բարեկամիս վրայ ունեցած ազէկ ծա-*

ainsi. Si vous consentiez donc à lui procurer l'occasion de se disculper, ce serait pour moi un bonheur particulier d'avoir à lui annoncer une nouvelle aussi agréable.

Un ouvrier s'excuse de livrer trop tard l'ouvrage promis.

Monsieur, quelque juste que soit le blâme que j'ai mérité par ma négligence, vous reconnaîtrez vous-même que je puis alléguer quelques excuses, si vous me permettez de vous énumérer les causes qui ont agi d'une manière si défavorable sur mes affaires. Le lendemain du jour où votre commande m'est parvenue, j'ai eu le désagrément d'avoir à renvoyer brusquement un de mes garçons, et celui que j'avais pris pour le remplacer s'est montré si incapable que force m'a été de le congédier au bout de peu de jours. En outre, la mauvaise humeur que ce double incident m'avait causée m'a rendu malade et m'a forcé de garder le lit. Par suite de ces circonstances fâcheuses, mes affaires ont eu tellement à souffrir que je me suis vu forcé de manquer de parole non-seulement à vous, Monsieur, mais à plusieurs autres personnes pour qui j'ai l'honneur de travailler. Veuillez donc ne pas attribuer ce retard à mon mauvais vouloir, mais bien aux conjonctures critiques dans lesquelles je me suis trouvé placé. J'ose compter cette fois-ci sur votre indulgence, et puis vous assurer que l'ouvrage en question vous sera livré dans trois jours, et en outre, que vous serez servi dorénavant avec la plus grande exactitude.

նօթութիւնս զիս կ՚ապահովցընէ՝ որ ինք այնպիսի բանի մը անկարող է։ Արդ եթէ ինք զինքն արդարացընելու համար իրեն առիթ մը տալու կը հաճի՛ք, ինծի մեծ երջանկութիւն կը համարիմ իրեն այսպիսի հաճոյական լուր մը ծանուցանելը։

Պոռնկատուր մը խոստացած գործքն ուշ լմնցնելուն համար ինք գիրքը կը ջատագովէ։

Որչափ իրաւացի ալ ըլլայ մեղադրութիւնը՝ որուն յապաղմամբս արժանի եղայ, սակայն եւ այնպէս Դուք ինքնին պիտի ճանչնաք որ արդարացուցման տեղի ունիմ՝ եթէ կը ներէք որ գործքիս արդելքները յառաջ բերեմ։ Ձեր յանձնարարութիւնն ընդունելէս օր մը ետքը գործատուներէս մէկը ճամբայ դնելու հարկադրեցայ, եւ անոր տեղն առածս այնչափ անյաջողակ էր՝ որ քանի մը օր ետքը ան ալ ստիպուեցայ քովէս հանել։ Ակէ զատ ատ երկու դէպքերուն վրայ ունեցած նեղասրտութիւնս զիս հիւանդացուց եւ անկողնին մնալու ստիպեց։ Ա՛ս ձախորդ պարագաներուն մէջ գործքերս այնչափ ետ մնացին՝ որ չէ թէ միայն Ձեզի տուած խօսքս բռնելն անկարելի եղաւ, այլ նաեւ ուրիշ շատերուն՝ որոնց համար կը գործեմ։ Ասոր կ՚ապաւինիմ ատ յապաղումին անհոգութեան գործ չհամարիք, այլ պարզապէս վրայէ վրայ եկած դժբախտութեանց։ Կը յուսամ որ ատ անգամ Ձեր ներողամտութեանն արժանի ըլլամ։ Վասն եղէք որ գործքն երեք օրէն կ՚ընդունիք եւ անկէ ետքը վրաս տրտնջելու առիթ չէք ունենար։

En vous priant de m'honorer de nouvelles commandes, je vous réitère l'assurance de ma considération distinguée et de mon respectueux dévouement.

Pour s'excuser d'avoir manqué à une invitation.

J'ai mille excuses à vous faire, Monsieur, pour ne m'être pas rendu hier à votre invitation, ainsi que je l'avais promis; une affaire imprévue et de la dernière importance pour moi, est venue m'appeler ailleurs, au moment même où j'allais m'acheminer vers votre demeure. J'en suis désolé, et n'aurai point de repos que je n'aie entendu de votre bouche que vous ne m'en voulez pas.

Réponse.

Je ne vous pardonne pas aussi facilement, et je vous en voudrai tant que vous n'aurez pas réparé votre faute. Voyez si vous êtes pressé de venir.

Pour s'excuser de renvoyer trop tard un livre qu'on avait emprunté.

Je vous renvoie avec mes remercîments empressés le livre que vous avez eu l'obligeance de me prêter, et j'espère pouvoir m'excuser à vos yeux, bien que les apparences semblent m'accuser d'une négligence coupable. J'ai dû faire, il y a quinze jours, un petit voyage dont je ne suis revenu qu'hier. A mon départ j'eus soin de charger

Աղաչելով որ նոր յանձնարարութիւններով ինս հաճիք պատուել, կը նորոգեմ արժանաւոր մեծարանաց ու անձնանուէր ծառայութեանս հաւատիքը:

Հրատարի մը չերմացնուն համար թղթոմիտ խնդրել:

Երէկ Ձեր հրատէրին չդալուս բիւր պատճառներ ունիմ ջատագովութեան: Թէպէտ եւ չնորհակալութեամբ ընդունած էի հրատէրը, սակայն անակնկալ եւ շատ կարեւոր գործք մը, ճիշդ նոյն միջոցին որ Ձեր տունը գալու վրայ էի, ինս ուրիշ տեղ մը կանչեց: Մեծապէս կը ցաւիմ ատոր վրայ, եւ պիտի չհանդարտիմ մինչեւ որ Ձեր բերնէն լսեմ թէ ինծի չէք սրդոլած:

Պատասխան:

Ամպէս դիւրաւ չեմ ներեր, եւ մինչեւ որ յանցանքնիդ չուղէք՝ սրդոլած կը մնամ: Ալ նայեցէք որ պէտք էք փութալ դալու թէ ոչ:

Գիրք մը ուշ եւս դարձնելուն համար ինք զինքը ջատագովել:

Ջերմ շնորհակալութեամբ եւս կը խաբեմ ան գիրքն որ ինծի հաճեր էիք փոխ տալ, եւ կը յուսամ որ այսչափ ուշ եւս դարձնելուս համար կարենամ Ձեր առջեւն արդարանալ, թէպէտ երեւոյթն ինծի դէմ խօսի: Ակէ տանուհինդ օր յառաջ հարկադրեցայ փոքր ճամբորդութիւն մ'ընել որմէ դեռ երէկ դարձայ: Ճամբայ ելլելէս յառաջ

ma femme de vous renvoyer le jour même le livre en question. Or, soit que j'aie oublié de lui dire votre nom, comme elle l'assure, soit qu'elle l'ait mal entendu, toujours est-il qu'elle ne savait plus, moi parti, à qui le faire parvenir ; et comme elle ne croyait pas que la chose pressât considérablement et qu'elle se figurait que je serais plus tôt de retour, elle a laissé le livre tranquillement dans un coin. J'ai donc été fort désagréablement surpris en le retrouvant chez moi hier soir à mon arrivée et en lisant la lettre par laquelle vous me le réclamiez. Veuillez donc me pardonner un tort bien involontaire commis à mon insu et qu'on n'aura plus à l'avenir à me reprocher. Je compte sur votre amitié dont j'ai eu déjà tant de preuves et vous renouvelle l'expression de mon respectueux attachement.

Excuses adressées à un chef auprès duquel on s'est vu calomnié.

Monsieur,

S'il faut en juger par la lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire le 5 de ce mois, on semble m'avoir dépeint comme un homme suspect, indigne de votre confiance et de vos bontés. J'ose pourtant me flatter de m'être fait connaître jusqu'ici comme un fonctionnaire intègre, et ma conscience m'absout en secret de toute accusation dirigée contre moi. Mais si l'on m'a imputé des faits de nature à me compromettre, je vous prie bien respectueusement qu'il soit procédé à une enquête sévère et d'avoir l'extrême obligeance de m'en faire connaître le résultat. L'esprit de justice dont

ամուսնոյս բայցայայտ յանձնած էի, որ գիրքը նոյն օրը ետ խաւրէ: Սակայն կամ ես Ձեր անունն իրեն ըսելու մոռցած ըլլալով, ինչպէս ինք կը հաստատէ, կամ ինք սխալ հասկըցած ըլլալով, վերջապէս իմ ճամբայ ելլելէս ետեւ գրքին որսն խրկուելիքը մոռցեր, եւ կարծելով որ աճապարելու բան չկայ եւ թէ իմ հեռաւորութիւնս աւելի կարճ պիտ՚որ ըլլայ, գիրքը հանդարտիկ անկիւն մը թողուցեր է: Երէկ իրիկուն տուն հասած առենս, գիրքը դեռ տունս դանելուս եւ Ձեզմէ նամակ մ՚ընդունելուս վրայ շատ զարմացայ, որուն մէջ ինծմէ կը պահանջէիք որ ետ դարձընեմ: Ներեցէք ակամայ զանցառութեանս, զոր ուրիշ անգամ երեսս զարնելու առիթ չէք ունենար: Վստահ եմ Ձեր բարութեան վրայ, որուն անհամար ցոյցերը տեսած եմ, եւ կ՚ողջունեմ զՁեզ խորին յարգանօք:

Չրպարտութեան մը դէմ մեծի աղջեւ ջատագովութիւն:

Պատուական Տէր:

Ձեր ամսոյս 5ին գրած նամակէն կ՚երեւայ որ դիս առջեւնիդ իբրեւ կասկածելի եւ Ձեր վստահութեան ու բարեկամութեան անարժան անձ մը ցպարտեր են: Սակայն ես կը կարծեմ՝ որ մինչեւ հիմայ իբրեւ պատուաւոր պաշտօնատեր վարուած եմ, եւ խիղճս ի նեղբուստ զիս ամէն մեղադրութենէ ազատ կը կացուցանէ: Բայց թէ որ ըսուածները զիս յանցաւոր կը ցուցընեն, ան ատեն ամենայն մեծարանօք կ՚ապաչեմ որ խիստ քննութիւն ըլլայ, եւ հետեւանքը շնորհք ընէք ինծի ծանուցանել: Ամէնուն ծանօթ արդարասիրութենիդ թող պիտի չտայ որ պաշտօնատեր մը առանց լսելու

chacun sait que vous êtes animé, ne vous permettra pas de laisser un employé, sous le poids d'une accusation mensongère, devenir le but des calomnies d'hommes pervers et de leur jalouse haine. La bienveillance que vous m'avez témoignée jusqu'ici est d'un trop grand prix à mes yeux pour que je ne sollicite pas de voir éclaircir une affaire dont la conclusion peut seule me rendre le calme et le repos. Veuillez donc accueillir ma prière avec bonté, et recevez l'assurance des sentiments respectueux avec lesquels j'ai l'honneur d'être,

Monsieur,

votre très-humble et très-obéissant serviteur.

Excuses à une personne qui a besoin d'argent.

Je suis désespéré d'apprendre que vous soyez dans un si grand embarras, d'autant plus qu'il n'est pas en mon pouvoir de vous aider aucunement, mes affaires étant presqu'en aussi mauvais état qne les vôtres. Je suis, Monsieur, votre humble serviteur.

Refus à une demande d'emprunt.

Je suis désolé de n'avoir pas été informé quelques jours plus tôt du désir que vous aviez, car alors j'aurais été en état de vous prêter la somme que vous me demandez et je l'aurais fait avec bien du plaisir. Sans contredit je vous aurais remis cet argent bien plus volontiers qu'à une autre personne qui a reçu la semaine dernière de moi tout ce que j'avais d'argent comptant dispo-

տանուէեան մը բեռան տակ՝ չարամիտ զրպարտութեան եւ վնէժխնդիր տեսլութեան նշաւակ ըլլայ: Հրամանատար մինչեւ հիմայ ինծի ցուցուցած բարեսրտութիւնն աչքիս առջեւը մեծ յարգ ունի, ուստի եւ ջերմ եռանդեամբ կ՚աղաչեմ որ խնդիրը լուսաւորուի, վասն զի անոր լուծումը միայն կրնայ ինծի խաղաղութիւն եւ հանդստութիւն տալ: Հաճութեամբ ընդունեցէք ազաչանքս եւ բոլորանուէր հպատակութիւնս՝ որով կը մնամ

Տէրութեանդ

Ամենախոնարհ եւ ամենահնազանդ ծառայ:

Տասակ խնդրոյն մը:

Մեծ ցաւով իմացայ որ սալկի մեծ նեղութեան մէջ էք եղեր, եւ սւեղի կը ցաւիմ որ ձեռքէս չի գար կերպով մը Ձեզի օգնել, որովհետեւ իմ գործքերս ալ Ձերինեներուն պէս գէշ վիճակի մէջ են: Ողջ լերուք:

Խնդրուած փոխը զրանալու համար:

Շատ կը ցաւիմ որ Ձեր բաղձանքը քանի մ՚օր ցաւալ չիմացայ, որովհետեւ նոյն միջոցին դեռ կարող էի խնդրած սալկի գումարնիդ մեծ հաճութեամբ տալ: Տարակոյս չկայ որ սւեղի սիրով Ձեզի կու տայի, քան թէ ուրիշ մէկու մը՝ որ անցեալ շաբաթ ունեցած բոլոր պատրաստ տակս առաւ: Հաւատացէք՝ որ Ձեզի այս ժխտականն պատասխանը տալու ստիպուած ըլլալս մեծ

nible. Soyez convaincu qu'il m'en coûte beaucoup de vous répondre par un refus et que je saisirai la première occasion qui s'offrira de vous témoigner les sentiments d'estime et d'affection sincère que vous a voués votre sincère ami.

A un père sur la maladie de son fils.

Monsieur,

Le sentiment de mes devoirs et l'intérêt tout particulier que m'inspire M. votre fils, qui a déjà passé quelque temps chez moi, m'obligent à vous prévenir que depuis peu il est indisposé. Le médecin, il est vrai, ne croit pas pouvoir en ce moment se prononcer d'une manière positive sur la tournure que la maladie prendra, mais il craint qu'elle n'ait bientôt un caractère nerveux. Désirant, en cas de malheur, n'encourir aucun reproche, je m'empresse de vous faire connaître les choses telles qu'elles sont, dans l'espoir que vous vous déciderez à faire à M. votre fils une visite qui le réjouirait vivement. Il regarde lui-même son indisposition comme si peu grave, que ne voulant troubler en rien sa sécurité, je me suis fait scrupule de l'informer que je vous écrivais. Soyez d'ailleurs persuadé que nous n'épargnerons rien pour qu'il reçoive tous les soins nécessaires à son prompt rétablissement.

Je regrette vivement que notre correspondance s'ouvre par les nouvelles fâcheuses que je suis appelé à vous transmettre, et vous prie d'agréer l'assurance de ma considération la plus distinguée.

Votre obéissant serviteur.

ցաւ է սրտիս, եւ թէ առաջին առիթին որ պատահի՝ մեծարանքս եւ անձնանուէր ծառայութիւնս պիտ՚ որ Ձեզի գործքով ալ ցուցնեմ։

Հօր մը՝ որդւոյն հիւանդութեանը վրայ։

Մեծարդոյ Տէր։

Եպիսկոպոսութեան պարտքն ու ժամանակէ մ՚ի վեր քովս բնակող Ձեր սիրելի որդւոյն վրայ ունեցած սէրս, զիս կը ստիպեն Հրամանոցը ծանուցանել, որ անիկայ քանի մ՚օրէ վեր անհանգիստ է։ Թէպէտ եւ բժիշկը կ՚ըսէ թէ հիմակու հիմայ հիւանդութեան ինչ ընթացք բռնելնիքին վրայ որոշ բան մը չի կրնար ըսուիլ, սակայն կը վախնայ որ չըլլայ թէ Ջղաձգական կերպարանք մ՚առնու։ Բաղձալով որ եթէ հիւանդութիւնը դժբախտ հետեւութիւն մ՚ունենայ՝ ես պարտաւոր չմնամ, ուղեցի իրայ վիճակը Ձեզի իմացընել, յուսալով որ Ձեր ամենու որդին այցելութեամբ մը կ՚ուրախացընէք։ Ինք իր հիւանդութիւնն այնպէս թեթեւ բանի տեղ կը դնէ, որ չհամարձակեցայ իրեն իմացընել թէ Ձեզի պիտ՚որ գրեմ։ Ուրիշ կողմանէ ապահով եղէք որ իր շուտ առողջանալուն ինչ որ պէտք է՝ անխնայ կը հոգացուի։

Շատ կը ցաւիմ որ մեր թղթակցութիւնն այսպիսի անհաճոյ լրով մը սկսաւ, եւ կը խնդրեմ որ խորին մեծարանքս ընդունելով, ճանչնաք զիս

Ձեր հնազանդ ծառայ։

Pour annoncer la mort de son père à un ami du défunt.

C'est le cœur navré de douleur que je vous annonce la perte irréparable que les miens et moi avons faite dans la personne de mon bon père, qui a succombé à une attaque d'apoplexie, le 10 de ce mois. Lié depuis nombre d'années avec celui que nous pleurons, vous avez été à même d'apprécier les qualités de son cœur et les dons de son esprit, et vous savez ce qu'il était pour sa famille, ainsi que pour tous ses parents et ses amis. Vous comprendrez donc mieux que personne toute l'étendue de notre perte et combien nos regrets sont légitimes.

Puissions-nous nous voir à notre tour l'objet de cette bienveillance et de cet intérêt dont vous donnâtes à mon père des preuves si multipliées, et rassurés à cet égard, jeter sur l'avenir un regard moins sombre et moins inquiet! Veuillez agréer l'expression de notre dévouement respectueux, et en particulier des sentiments de profonde estime avec lesquels j'ai l'honneur d'être

votre très-dévoué.

Pour annoncer à un père la mort de son fils.

Plus les coups du sort sont rudes et inattendus, plus il importe de nous rappeler combien tout ici-bas est périssable, et plus nous devons élever nos regards vers le Maître du monde sans la volonté duquel il ne tombe pas un passereau sur la terre. Qui plus que vous, Monsieur, est familiarisé avec ces grandes vérités que la religion et la rai-

Իւր հօրը մահը՝ անոր բարեկամներէն մէկուն իմացընելու համար:

Անմխիթար սրտիւ կը ծանուցանեմ Ձեզի այն անմոռցելի կորուստը, զորն որ ես ու իմիններս մեր սիրելի հօրը մահուամբը կրեցինք: Կաթուած մը ամսոյս 10ին հայրերնիս մեզմէ յափշտակեց: Դուք բարեյիշատակ հանգուցելոյն բազմամեայ բարեկամն, անոր հոգւոյն ու սրտին ազնիւ յատկութիւնները կը ճանչնայիք, եւ գիտէք թէ ինչ էր անիկայ իւր ընտանեացն եւ բարեկամացը. ուստի որեւիցէ անձէ աւելի կարող էք մեր ըրած կորստեան մեծութիւնը եւ մեր ցաւոց արդար ըլլալն ըմբռնել:

Երանի թէ մեզի ալ նոյն բարեկամութիւնն ու նոյն մարդասիրական խնամքը ցուցընէիք, որուն բազմաթիւ ցոյցերը մեր պատուական հօրը տուած էք. ատով մեզի այնպիսի մխիթարութիւն շնորհած կ'ըլլաք, որն որ մեր ազգական մեզի նուազ տխուր կ'երեւցընէ: Ընդունեցէք մեր խոնարհ հպատակութիւնը եւ առանձինն իմ խորին մեծարանացս յայտարարութիւնը որով եմ՝

Ձեր անձնանուէր:

Հօր մը՝ որդւոյն մահն իմացընելու համար:

Որչափ որ բախտին հարուածները դժնդակ ու յանկարծահաս են, այնչափ աւելի պէտք ենք երկրաւոր իրաց անցաւորութիւնը մտածել եւ մեր աչքն Անոր ամբառնալ՝ առանց որուն կամացն եւ ոչ ճնճղուկ մը գետին կ'իյնայ: Ո՞վ կայ, պատուական Տէր, Ձեզմէ աւելի կրօնի եւ բանաւորութեան աս ճշմարտութիւններովը զգածեալ: Ուստի վստա-

son nous enseignent? Aussi c'est avec une confiance entière en votre courage et l'énergie de votre âme que je vais vous communiquer des nouvelles qu'un pénible devoir m'oblige à vous transmettre.

Il y a peu de jours encore, M. votre fils était plein de santé et de vie, l'ornement de la jeunesse de notre ville, chéri et respecté de tous ceux qui avaient le bonheur de le connaître, et estimé, comme il méritait de l'être, dans ma famille au sein de laquelle il vivait depuis six mois.

Le 4 de ce mois, il fit avec quelques amis une promenade en bateau sur la rivière qui baigne notre ville. Cette excursion s'était heureusement terminée et la barque avait atteint la rive, quand au débarquement le pied glissa à votre malheureux fils qui disparut en un clin d'œil à tous les yeux. Plusieurs bateliers du voisinage accoururent aussitôt avec leurs embarcations et réunirent leurs efforts pour retrouver celui que les eaux avaient englouti; mais ils ne parvinrent qu'après dix minutes à ramener vers le bord un corps inanimé qu'on transporta immédiatement dans la maison la plus voisine. Pendant plusieurs heures on mit tout en œuvre pour le rappeler à la vie; mais ce fut en vain. Une apoplexie foudroyante avait mis rapidement fin à son existence.

Hier on a rendu à votre fils les derniers honneurs; un grand nombre d'étudiants qui habitent notre ville, suivaient le convoi. Puisse le Ciel vous tendre une main secourable et adoucir, s'il se peut, la douleur poignante d'un père à qui la mort enlève un fils si plein d'espérances! Plein d'une tristesse profonde que partagent ici tous ceux qui connais-

տահութեամբ կը յուսամ՝ որ քաջութեամբ ու արիութեամբ կը լսէք ան ազէտալի լուրը, որ ցաւագին պարտք մը դիս կը հարկադրէ Ձեզի ծանուցանել:

Դեռ ասկէ քանի մը օր յառաջ՝ Ձեր ազնիւ որդին առողջութեան եւ առոյգութեան կենդանի պատկերն էր եւ քաղքիս երիտասարդաց զարդը: Ամէն ճանչցող կը սիրէր զինքն ու կը յարգէր, եւ իմ ընտանիքս՝ որոնց մէջ կէս տարիէ վեր կը բնակէր, զինքն իր արժանեաց համաձայն կը մեծարէր:

Ամսոյս 4ին քանի մը բարեկամաց հետ մեր քաղքին առջեւի գետին վրայ նաւով խաղալիկ զբօսանք մ՚ընելէն ետեւ, նաւէն ցամաք ելլելու առեն՝ Ձեր սիրելի որդւոյն ոտքը սահեցաւ եւ ինքն յանկարծ ամէնուն աչքէն անհետացաւ: Որտ տեղերէն շատ մը նաւավարներ անմիջապէս օգնութեան վազեցին իրենց նաւակներովը, եւ վտանգեալը գտնելու եւ ազատելու համար ձեռքերնէն եկածն ըրին. բայց հազիւ տասը րոպէ ետքը կրցան անկենդան մարմինը ցամաք հանել: Անմիջապէս մօտակայ տուն մը տարին, ուր քանի մը ժամ կենդանացընելու համար ամէն կարելի փորձ փորձուեցաւ. սակայն ապար, յանկարծական կսկծանք մը իրեն կենացը վախճան տուած էր:

Երկ թաղման հանդէսը կատարուեցաւ, եւ ձեր քաղքին ուսանողքը մեծ բազմութեամբ զինքը յուղարկեցին: Առտուած Հրամանոյդ օգնական ըլլայ, եւ Ձեր ցաւերը մեղմանայ, եթէ կարելի է այնպիսի յուսալից որդւոյ մը կորսուեան վրայ հօր մը զգացած ցաւը մեղմանալ: Խոր տրտմութեամբ՝ որուն բարեյիշատակ հանդուցեալին ամէն

saient le défunt, je vous prie d'agréer l'assurance de ma considération la plus distinguée et de mon dévouement respectueux.

Rapport adressé à un père sur la conduite de son fils.

La lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'adresser pour vous informer de la vie que mène votre fils, m'a été d'autant plus agréable que je n'ai que des nouvelles satisfaisantes à vous transmettre à ce sujet. Il est lui-même une preuve vivante que vous lui avez inculqué dès le plus bas âge les notions les plus saines du juste et de l'honnête, et s'il persévère dans cette voie salutaire, c'est qu'il a mis à profit l'exemple édifiant qu'on lui offrait dans sa famille. Il est excessivement réservé, serviable et plein de docilité; s'acquitte avec zèle et empressement des commissions qu'on lui confie, acquiert chaque jour de nouvelles connaissances et déploie un savoir-faire qui me comble de joie. Son extérieur plaît à tout le monde; il tient beaucoup à la propreté et s'habille avec un goût exquis. Poli et complaisant envers tout le monde, il sait joindre à ces qualités une dextérité de manières pleine de grâce. Un trait distinctif de son caractère, c'est qu'il ne recherche nullement les plaisirs dont les jeunes gens de son âge sont ordinairement si avides; le dimanche, en particulier, après s'être promené quelque temps, il aime à faire à la maison une lecture utile et instructive. Tous ceux qui le connaissent s'attachent à lui et le citent aux autres comme un modèle à suivre. Vous pouvez donc être pleinement rassuré à son

ճանչութիւնն ալ մտանակից են, կ՚ապաչեմ որ հաճութեամբ ընդունիք արժանաւոր մեծարանաց ու անձնանուէր հպատակութեան հաւատիքը:

Հօր մէն՝ իւր որդւոյն ընթացքին վրայ տեղեկութիւն:

Ինծի կը գրէք որ Ձեր որդւոյն ընթացքին վրայ տեղեկութիւն տամ: Ձեր այդ թուղթը մեծ ուրախութիւն պատճառեց ինծի, վասն զի առնակամբ Ձեզի դոհացուցիչ լուր կրնամ հաղորդել: Ձեր սիրելի որդին կենդանի ապացոյց մըն է՝ որ Դուք մատաղ հասակէն վեր անոր սրտին մէջ բարութեան եւ հաւատարմութեան ծանօթութիւնը անկած էք, եւ հիմայ նոյն ճամբուն մէջ յառաջ երթալն ընտանեացը մէջ տեսած բարի օրինակներուն հետեւութիւնն է: Խօսուածքին չափէ դուրս պղուշաւոր է, հլու եւ քաղցրաբարոյ: Իրեն յանձնուած գործքերը մեծ փութով կը կատարէ, եւ օրէ օր գիտութեան ու յաջողակութեան մէջ մեծ յառաջադիմութիւն կ՚ընէ, որն որ ինծի անպայման ուրախութիւն է: Իր արուեստին երեւոյթն ամէնուն հաճոյական է. մաքրութեան մեծ փոյթ ունի. եւ իւր կոկ հագուածքը կը ցուցընէ թէ ճաշակի տէր է: Վենցատլաւարութիւնը բարեկիրթ ու ընտանեկան է, եւ բոլոր ընթացքին մէջ շնորհք ու վայելչութիւն կայ: Բնաւորութեանը գլխաւոր մէկ առանձին ազնկութիւնն ալ է՝ որ ամենեւին իր հասակակից երիտասարդաց պէս զուարճութեանց եռեւէ չ՚ինյնար: Կիրակի օրը քիչ մը պտտելէն եաքը, տունը օգտակար ու կրթական գիրք մը կարդալով կ՚անցընէ: Ամէն ճանչցողները զինքը կը սիրեն եւ ուրիշներուն հետեւելու օրինակ կը ցուցընեն: Ուստի կրնաք վրան կատարեալ

égard, et s'il persiste dans ces bonnes habitudes, comme il est permis de l'espérer, il sera un jour l'orgueil de son père. Je m'associe de grand cœur à la satisfaction que vous devez ressentir d'avoir un fils si accompli, et saisis cette occasion pour vous renouveler l'assurance de ma considération toute particulière.

CHAPITRE VI.

DES BILLETS.

Les billets supposent une sorte de familiarité entre ceux qui les envoient. On en écrit aussi à des inférieurs; on n'en reçoit pas d'eux. Ils diffèrent d'une lettre, en ce qu'ils n'exigent aucun cérémonial, qu'ils sont plus courts, qu'ils ne portent qu'un simple nom pour adresse, que jusqu'à la manière tortillée ou bizarre de les plier, ils bravent toute étiquette; qu'enfin ils ne s'emploient guère que pour faire une invitation, accompagner un petit présent, annoncer un événement de société, se donner même une simple marque de souvenir, et tenir lieu d'une visite.

On met la date au haut du papier, et on commence le discours à deux doigts au-dessous.

պոհ ըլլալ, եւ եթէ աս բարի յատկութեանց մէջ կը յարատեւէ, ինչպէս կրնայ յուսացուիլ, անշուշտ օր մը իւր հօրը պարծանքը կ'ըլլայ: Ձեր այսպիսի բարեկիրթ որդի մ'ունենալուն վրայ զգացած ուրախութեան եւս ալ արտանց ուրախակից ըլլալով, աս առիթը կ'առնեմ առանձին մեծարանացս յայտարարութիւնը դարձեալ նորոգելու:

ԳԼՈՒԽ Զ.

ՏՈՄԱԿ

ԽՐԱՐՈՒ տոմսակ խրկողներուն մէջ սեռակ մը ընտանութիւն կ'ենթադրուի, այնպէս որ իրմէ առընազանին տոմսակ կը գրուի, բայց ոչ վերնադրին: Տոմսակը նամակէն աւել միայն կը տարբերի, որ տոմսակը նամակագրութեան կարգերը չի պահանջեր, նամակէն աւելի կարճ կ'ըլլայ, վերնագրի տեղ պարզապէս անունը միայն կը գրուի, մինչեւ նաեւ գալարուն կամ ուրիշ այլակերպ ծալուածքովն ամէն քաղաքավարական ձեւերէ ազատ է: Տոմսակ կը գործածուի հրաւէր մ'ընելու, փոքր պարգեւ մը խնդրելու, օրըստօրական դէպք մը ծանուցանելու, պարզապէս բարեկամը մօտցած չըլլալուն նշան մը տալու համար, կամ նաեւ փոխանակ այցելութիւն մ'ընելու:

Տոմսակներու մէջ թղթին վերեւը թուականը կը գրուի, իսկ ընդլիքն անկէ երկու մատ վարէն կը սկսուի:

Billets pour inviter à dîner etc.

1.

Monsieur et Madame C. présentent leurs respects à Monsieur et à Madame D. et les prient de leur faire l'honneur de venir dîner avec eux, jeudi à midi.

2.

Monsieur et Madame X. font mille compliments à Madame N. et la prient de vouloir bien lui faire l'honneur de venir dîner chez eux lundi prochain. On se mettra à table à midi et demi.

3.

Monsieur et Madame S. souhaitent le bon jour à Monsieur E. et le prient de leur faire l'amitié de venir dîner avec eux mercredi prochain.

4.

Nous aurons mardi prochain une soirée musicale; nous serons très flattés de vous posséder et d'y mettre votre talent à contribution. Ne trompez pas notre espoir.

5.

Je vous invite, ma chère, à venir prendre le thé avec moi; je serai seule, et j'espère que vous voudrez bien me procurer le plaisir de votre charmante compagnie; ne me refusez pas cette grâce. Adieu.

Դ՛աշի են այլն հրատիրելոն առմնակներ:

1.

Գ. Պարոնն ու Տիկինը՝ Դ. Պարոնին եւ Տիկնոջ բարեւ կ՛ընեն, եւ կ՛ազաչեն որ հինգշաբթի կէսօր իրենց քով ճաշելու հրամայեն:

2.

Ք. Պարոնն ու Տիկինը՝ Ա. Տիկնոջ շատ շատ բարեւ կ՛ընեն, եւ կ՛ազաչեն որ երկուշաբթի կէսօր իրենց սեղանակիցն ըլլայ: Ժամը կէսին սեղանի պիտի նստուի:

3.

Ս. Պարոնն ու Տիկինը՝ Ղէ. Պարոնը յատուկ սիրոյ ողջունիւ ու բարեկամաբար չորեքշաբթի օրւան պարզ կէսօրւան կերակրոյ կը հրաւիրեն:

4.

Եկած չորեքշաբթի իրիկուն երաժշտական ակումբ մ՛ունինք. մեծ ուրախութիւն կ՛ըլլայ մեզի՝ եթէ Դուք ալ Ձեր ներկայութեամբը մեր հանդէսը պատուելու եւ Ձեր տաղանդը ցուցընելու ըլլաք: Մեր յոյսը պարապի մի հանէք:

5.

Ա՛ հրաւիրեմ գՁեզ, սիրելի Բարեկամ, որ ինծի հետ չայ խմելու հրամայէք: Ես առանձին եմ, եւ կը յուսամ որ Ձեր սիրական ընկերութեամբը զիս ուրախացընէք: Ա՛ն շնորհքն ինծի մի պահեր:

Réponses.

1.

Monsieur et Madame D. auront l'honneur de se rendre avec autant d'empressement que de plaisir à l'invitation de Monsieur et de Madame C.

2.

Monsieur et Madame N. acceptent l'honneur que veulent bien leur faire Monsieur et Madame X., et ils ne manqueront pas de se trouver â l'heure dite, pour jouir de leur agréable invitation.

3.

Monsieur et Madame N. sont désolés de ne pouvoir répondre à l'honneur que leur font Monsieur et Madame X., mais ils s'étaient déjà engagés.

4.

Monsieur E. accepte l'invitation de Monsieur et de Madame S. et leur fait mille compliments.

5.

Madame X. s'empressera de se rendre à l'invitation qu'elle a eu l'honneur de recevoir de Madame Z.

6.

Mille compliments de Madame X. Elle ne manquera pas de se rendre à l'invitation de Madame Z.

Պատասխան:

1.

Գ. Պարոնն ու Տիկինը Գ. Պարոնին եւ Տիկնոջ հրաւէրն ամենայն փութով ու սիրով ընդունելու պատիւն ունին:

2.

Ա. Պարոնն ու իւր կողակիցը՝ Ք. Պարոնին եւ Տիկնոջ իրենց ըրած պատիւը շնորհակալութեամբ կ'ընդունին, եւ անոնց բարեկամական հրաւէրը վայելելու համար որոշեալ ժամուն հոն գտնուելու չեն պակսիր:

3.

Ա. Պարոնն ու Տիկինը շատ կը ցաւին՝ որ Ք. Պարոնին եւ Տիկնոջ իրենց ըրած պատիւը չեն կրնար ընդունիլ, ուրիշ մէկու մը խօսք տուած ըլլալով:

4.

Է. Պարոնը՝ Ս. Պարոնին եւ Տիկնոջ հրաւէրը կ'ընդունի եւ իրենց շատ շատ բարեւ կ'ընէ:

5.

Ք. Տիկինը՝ Զ. Տիկնոջ հրաւէրքին կը ջանայ գտնուիլ:

6.

Ք. Տիկինը շատ շատ բարեւ կ'ընէ, եւ Զ. Տիկնոջ հրաւէրն ամենայն սիրով կ'ընդունի:

7.

Madame X. est désespérée de ne pouvoir accepter l'invitation de Madame Z., mais un devoir indispensable la force de sacrifier le double plaisir que l'invitation lui promettait.

8.

Je vous remercie infiniment, ma chère, de votre obligeante invitation; mais je suis extrêmement fâchée de ne pouvoir l'accepter, parce que nous attendons compagnie ce soir. Pour demain, vous pouvez disposer de moi; et si vous ne venez pas me voir le matin, j'irai certainement vous trouver le soir.

Après un bal.

1.

Monsieur et Madame N. ont l'honneur de présenter leurs hommages affectueux à Monsieur et à Madame X., ainsi qu'à leur aimable famille; ils espèrent bien qu'ils auront goûté le plus agréable repos, après les douces fatigues du bal.

2.

Mille compliments de la part de Madame V. à Madame L. et à ses jeunes demoiselles; elle espère qu'elles sont arrivées sans accident à la maison, et qu'elles sont parfaitement remises des fatigues de la dernière soirée.

7.

Ք. Տիկինը՝ Զ. Տիկնոջ հրաւէրն ընդունիլ չկարենալուն վրայ շատ կը ցաւի։ Անհրաժեշտ պարծք մը զինքը կը ստիպէ նոյն հրաւէրքէն յուսացած կրկին հաճութիւնէն հրաժարիլ։

8.

Մեծապէս շնորհակալ եմ Ձեր հաճոյական հրաւէրին համար, սակայն շատ կը ցաւիմ որ չեմ կրնար ընդունիլ, որովհետեւ մինչ ալ սա իրիկուն ընկերութեան մը կը սպասենք։ Վաղը պատրաստ եմ Ձեր հրամանացը, եւ եթէ դուք կէսօրէն յառաջ ինծի չէք կրնար գալ, ես անշուշտ իրիկունը Ձեր քովն եմ։

Պարահանդէսի մը հրաւէրք։

1.

Ն. Պարոնը եւ Տիկինը՝ Ք. Պարոնին եւ Տիկնոջ եւ իր սիրելի ընտանեացն ամենայն մեծարանօք բարեւ կ'ընեն, եւ կը յուսան որ պարահանդէսին քաղցր յոգնութենէն երբը հաճոյական հանդիսաս մը վայելած ըլլան։

2.

Վ. Տիկնոջէն Լ. Տիկնոջ եւ իր ազնիւ դուստրերուն շատ շատ բարեւ։ Կը յուսայ որ երջանկութեամբ տուն հասած եւ վերջին երեկոյեան ակմբին յոգնութենէն կատարելապէս հանգչած ըլլան։

Réponse.

Madame L. et ses filles sont sensibles à l'intérêt que leur témoigne Madame V.; elles sont arrivées saines et sauves, et se portent toutes bien.

Billets pour donner rendez-vous à quelqu'un.

1.

Si Monsieur S. peut m'accorder un moment d'entretien demain matin à onze heures, il obligera beaucoup Monsieur F. qui viendra le voir, et lui expliquera quel en est le motif.

2.

Monsieur R. ayant une chose importante à communiquer à Monsieur F. il le prie de vouloir bien se donner la peine de venir passer quelques instants auprès de son lit, où Monsieur R. est retenu par une indisposition grave.

3.

Monsieur R. aurait quelque chose d'important à communiquer à Monsieur D. Il le prie de lui indiquer le jour et l'heure où il pourra se rendre chez lui. Il espère que Monsieur D. voudra bien lui pardonner cette importunité.

4.

Je viens d'arriver de Paris; si vos occupations vous permettent de venir chez moi, je vous apprendrai des nouvelles qui vous feront plaisir. Je serai toute la journée à la maison; ainsi vous pouvez choisir l'heure.

Պատասխան:

Լ. Տիկինն ու իր աղջիկները շնորհակալ են Վ. Տիկնոջ: Ողջ առողջ տուն հասած եւ ամէնքն աղէկ են:

Ժամադրութեան առիւսակներ:

1.

Եթէ Ս. Պարոնը վաղն առաւս ժամը տասնուվէկին խօսակցելու համար վայրկեան մը կրնայ շնորհել, մեծ ծառայութիւն մ'ըրած կ'ըլլայ Փ. Պարոնին, որն որ պիտի գայ զինքը առնել եւ պատճառը կ'իմացընէ:

2.

Ռ. Պարոնը՝ Փ. Պարոնին կարեւոր բան մը հաղորդել ուզելով, կ'աղաչէ որ իր տունը գալու աշխատութիւնը յանձն առնու, որովհետեւ Ռ. Պարոնը ծանր անհանգստութեամբ մը անկողին մնալու ստիպուած է:

3.

Ռ. Պարոնը՝ Դ. Պարոնին կարեւոր բան մ'ունի հաղորդելու, ուստի կ'աղաչէ որ օրն ու ժամին որոշէ, որ կարենայ զինքը տունը գտնել: Կը յուսայ որ Դ. Պարոնն այդ նեղութեան ներողամիտ կ'ըլլայ:

4.

Դեռ նոր հասայ Փարիզէն: Եթէ ժամանակնիդ կը ներէ ինծի հրամել, շատ հաճոյական լրեր ունիմ Ձեզի տալու: Ամբողջ օրը տունն եմ, ուստի երբ որ ուզէք՝ կրնաք հրամել:

5.

Monsieur A. se trouvant obligé d'aller à la campagne demain, prie Monsieur G. de ne pas se donner la peine de passer chez lui. Monsieur A. sera bien aise de voir Monsieur G. après-demain, à l'heure qui lui sera la plus convenable.

Billet laissé chez une personne qu'on n'a pas trouvée.

Monsieur R. a eu l'honneur de passer chez Monsieur T., pour l'entretenir d'une affaire importante; il repassera demain à six heures du soir. Monsieur T. l'obligera beaucoup s'il peut se trouver chez lui à cette heure.

Pour des marchands.

1.

Je prie Monsieur N. de venir chez moi jeudi à onze heures, et d'apporter des échantillons de différentes espèces de . . .

2.

Je prie Madame O. de remettre à mon domestique (au porteur) la robe qui m'a été promise pour aujourd'hui.

Billets de faire part d'un mariage.

Ces billets se font au nom du père et de la mère des futurs époux, ou à celui de leurs tuteurs,

5.

Պարոն Ա. վաղը գնել երթալու առիթատուած ըլլալով, Կ. Պարոնին կ'ապաչէ որ իրեն դալու աշխատութիւնը զանց առնէ: Սակայն Պարոն Ա.ին մեծ ուրախութիւն կ'ըլլայ՝ եթէ վաղը չէ մէկալն օր Կ. Պարոնը տեսնելու ըլլայ՝ հոգ չէ թէ ժամը քանիին:

Մէկը առանց հգտած առնել ծող տրուած առմնակ:

Ռ. Պարոնը՝ կարեւոր գործքի մը վրայ խօսելու համար Դ. Պարոնին տունը գալու պատիւն ունեցաւ: Վաղն իրիկուն ժամը վեցին դարձեալ կու գայ, եւ Դ. Պարոնին մեծապէս երախտապարտ կ'ըլլայ, եթէ զինքը նոյն ժամուն տունը գտնէ:

Վաճառականներու համար:

1.

Ն. Պարոնը կ'ապաչուի՝ որ հինգշաբթի առաւտու ժամը տասնումէկին ինծի գայ եւ զանազան տեսակ (կերպասի) օրինակներ հետը բերէ:

2.

Շ. Տիկինը շնորհք ընէ իմ ծառայիս (առմակը բերողին) ձեռքը՝ այսօրուան համար ինծի խոստացած զգեստը յանձնել:

Հարուածոց մի չորրդ առաւտ առմնակներ:

Ոչխարի առմնակները Հատարակօրէն նշանուածներուն հօրը եւ մօրը կամ իրենց խնամա-

ou au leur, s'ils sont majeurs et ont perdu leurs parents. Ils sont ordinairement imprimés, et sur papier à lettre. Il est d'usage d'en envoyer deux sous le même pli: l'un au nom du père et de la mère de la future épouse, l'autre à celui des parents de l'époux.

Monsieur et Madame *(les noms)* ont l'honneur de vous faire part du mariage de Monsieur *(le nom)*, leur fils, avec Mademoiselle *(le nom)*.

(Quand on veut faire des billets d'invitation à la bénédiction nuptiale, on ajoute:) Et vous prient d'assister à la bénédiction nuptiale, qui leur sera donnée en l'église paroissiale de *(indiquer laquelle)* le *(indiquer le jour et l'heure)*.

(Si l'on veut inviter quelqu'un au repas de noce, on doit l'ajouter à la main au bas de ces billets.)

Billet de faire part d'accouchement.

Monsieur N. a l'honneur de vous faire part de l'heureuse délivrance de son épouse (*ou* de Madame . . .) qui est accouchée hier *(indiquer le sexe de l'enfant)*. La mère et l'enfant se portent bien.

Billet de faire part d'un decès.

Ces billets ne s'envoient qu'après l'enterrement: ils sont écrits à la troisième personne et

կալնեբուն, եւ եթէ իրենք չափահաս ու ծնողքնին մեռած են, իրենց անուամբը կը շինուին: Ասոնք սովորաբար նամակի թղթի վրայ տպուած կ'ըլլան: Սովորութիւն է նաեւ նոյն փաթեթի տակ երկու հատ խաւրել, մէկը յանուն հարսին, մէկալը յանուն փեսային ծնողացը:

(Այս անուն) պարոնն եւ (այս անուն) Տիկինը մեծ պատիւ կը համարին հրամանոցդ ծանուցանել որ իրենց որդին պարոն Ա., Բ. օրիորդին հետ պիտ՚որ պսակուի:

(Իսկ հարսանեաց հանդիսին ալ հրաւիրելու համար կ'աւելցուի.) եւ կ'ապաչեն որ պսակին հանդիսութեան ներկայ գանուիք, որն որ (այս ինչ) ժողովրդապետական եկեղեցւոյն մէջ (օրն ու ժամը նշանակելով է) պիտ՚որ կատարուի:

(Հարսանեաց սեղանին հրաւէրը տոմսակին տակը ձեռագրով պէտք է աւելցընել:)

Զառակ մը ծնանելը ծանուցանելոյ տոմսակ:

Ա. պարոնն իրեն պատիւ կը համարի Ձեզի ծանուցանել իր տունեցւոյն (կամ . . . . Տիկնոջ) բարեբախտ որդեծնութիւնն, որով երէկ (մանչ, աղջիկ) զաւակ մը աշխարհք բերաւ: Մայրն ու տղան ողջ առողջ են:

Մկրտու մը մանչը ծանուցանելոյ տոմսակ:

Ա տունեցիները թաղմանէն ետքը կը խաւրուին, դրսէն երթող դէմք կը դարձածէ եւ տմ-

s'impriment sur papier à lettre de grandeur ordinaire.

MM. P. ont l'honneur de vous faire part de la perte qu'ils viennent de faire de *(mettre ici les noms et prénoms etc. du défunt)* décédé en sa maison.

CHAPITRE VII.

LETTRES D'AFFAIRES ET DE COMMERCE.

La concision et la netteté sont les deux grandes règles des lettres de commerce. Ne dire que ce qu'il faut et l'énoncer clairement, c'est ce qui en constitue le mérite, parce que, dans les affaires de commerce, l'utilité réciproque est la seule chose qu'on envisage; d'ailleurs le négociant, qui a besoin de son temps, doit le ménager pour lui-même, et avoir la même attention pour les autres. Ainsi les cérémonies, les compliments, et plus encore l'esprit, l'enjouement, la plaisanterie, doivent en être bannis, ou y trouver rarement place. On entre en matière sans préambule, et l'on passe d'un article à l'autre sans chercher de transition; ce serait un défaut de paraître s'occuper le moins du monde de la manière dont on doit s'énoncer: on

սակնեբը նամակի թղթի վրայ սովորական մեծութեամբ տպուած կ'ըլլան։

Պարտն Ա. Ա. կը փութան իրենց մեծ մէկ կարուսաը Ձեզի իմացընել, զոր որ կրեցին յանձին (հոս պէտք է հանգուցելոյն անունն ու մականունը եւս այլն նշանակել), որն որ իր տանը մէջ (այս ինչ օրը) լաւագոյն կենաց փոխեցաւ։

ԳԼՈՒԽ Է.

ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ եւ բացայայտութիւն՝ առեւտրական նամակներուն երկու գլխաւոր կանոններն են։ Առեւտրական նամակի մը մէջ՝ պէտք է միայն հարկաւոր եզածն ըսել եւ ըսածը բացայայտ մեկնել. վասն զի վաճառականութեան մէջ դիտուածը միայն երկու կողման օգուտն է։ Բացակէ՝ վաճառականը, որ իր ժամանակին կարօտ է, պէտք է ժամանակը խնայութեամբ գործածէ, եւ ուրիշներուն համար ալ նոյն նկատմունքն ունենայ։ Ասոր քաղաքավարական ձեւերը, մանաւանդ կատակարանութիւն եւ ծաղրաբանութիւն՝ առեւտրական նամակներէն դուրս կը մնան կամ գէթ շատ քիչ անգամ կը գործածուին։ Գրաւելու նիւթը կը սկսուի առանց յառաջաբանի, եւ առանց շրջաններ ընելու՝ մէկ նիւթէն մէկալին կ'անց-

ne s'amuse guère à tourner des phrases quand on a la tête remplie d'affaires.

Quant à la forme, on met ordinairement en haut ou à la tête de la lettre, sur la gauche, le nom du correspondant à qui l'on écrit, et de la ville où il demeure, et sur la droite le lieu d'où l'on écrit et la date. On laisse environ un doigt de blanc, et l'on commence le texte de la lettre. On termine la lettre par quelque assurance de son zèle et de son dévouement, etc.

On doit observer, quant à la signature, de la placer assez près de la dernière ligne pour qu'on ne puisse rien écrire au-dessus; nous croyons aussi devoir signaler l'inconvénient qu'il y a, lorsque le texte d'une lettre en remplit une page tout entière, de mettre seulement les politesses d'usage au haut de la page suivante.

նուի. այնպէս որ մեծ սխալմունք կ՚ըլլայ բացատրութեան կերպին վրայ մտածելով ժամանակ անցընելը, վասն զի միտքն զբաղմունքներով լեցուած մէկը՝ խօսքի դարձուածներով չի զբօսնուր:

Իսկ ձեւին նկատմամբ պահանջուածն աս է. թղթակցին (այսինքն՝ որուն ճառնակը կը գրուի) անունը եւ բնակած քաղաքը՝ հասարակօրէն նամակին վերի կողմը կամ գլուխը դէպ ի ձախ կը դրուի, եւ ալ կողմը՝ նամակին գրուած տեղն ու թուականը: Վերնագրին ու նամակին մէջտեղը դրեթէ մատնաչափ մը պարապ միջոց թող կը տրուի: Նամակը կը վերջացուի պատրաստական ծառայութեան բացատրութեամբ:

Ստորագրութիւնը՝ պէտք է միտ դնել որ վերջին տողին անմիջապէս տակը դրուի, որպէս զի անկէ վեր մէկն ուրիշ բան կարող չըլլայ գրել: Նոյնպէս անպատեհութիւն մըն է՝ որ նամակին մարմինն ամբողջ երես մը լեցընէ եւ միայն սովորական քաղաքավարական խօսքերը ձեան միւս երեսին:

II.

Circulaires * et offre de services.

Création d'une maison de commission.

1.

Nous avons l'honneur de vous prévenir que nous venons de former ici, à dater de ce jour, une société sous la raison de . . . pour le commerce de commission.

Les arrangements que nous avons pris et les capitaux que nous apportons dans les affaires, nous permettront de donner les facilités d'usage sur les consignations qui pourront nous être adressées, et de soigner les intérêts de nos amis avec toute l'aisance et la promptitude désirables.

C'est dans cette conviction que nous prenons la liberté de vous offrir nos services, espérant que nos connaissances commerciales et l'expérience que nous avons acquise des affaires sur cette place, depuis plusieurs années que nous nous y sommes fixés, nous mettront à même de justifier votre confiance. Ci-bas vous avez nos signatures respectives dont nous vous prions de prendre note pour n'ajouter foi qu'à elles seules.

Pour de plus amples renseignements sur nous s'adresser à M. N. à S.; MM. N. N. à R.

* On appelle circulaire toute lettre par laquelle on annonce à une maison de commerce la création ou la cessation, l'acquisition ou la vente, la cession ou la continuation d'un établissement quelconque; ou bien encore le changement qu'a subi la signature d'une maison par suite de la retraite, du décès d'un associé ou de tout autre événement.

Ա.

Ընչաբերականք* ու առուտուրի առաջարկութիւն:

Բանիւնպարտոմեան տան մը հաստատուիլը:

1.

Պատիւ կը համարինք Ձեզի ծանուցանել՝ որ առ օրբնէ սկսեալ՝ առ տեղս առեւտրական յանձնարարութեան վախճանաւ Ա. Ա. առտրպրութեամբ ընկերութիւն մը հաստատեցինք: Մեր բուած կարգադրութիւններն եւ առուտուրի մէջ գործածած դրամագլուխք, զմեզ բաւական կ'ընեն մեզի խրկուած վաճառքի յանձնարարութիւններուն սովորական դիւրութիւնները տալ, եւ ընդհանրապէս մեր բարեկամաց շահուն համար բաղձացուած ամէն ճշդութեամբ եւ շուտութեամբ ծառայել:

Ա՛ս ենթադրութեամբ միայն կը համարձակինք մեր ծառայութիւնը Ձեզի առաջարկել, յուսալով որ վաճառականութեան մէջ ունեցած հրամտութիւնիս եւ երկայնժամանակեայ բնակութեամբ աս տեղս առուտուրին վրայ ստացած փորձառութիւնիս զմեզ կարող կ'ընեն Ձեր վստահութիւնը վաստակելու: Կ'աղաչենք որ վարի առտրպրութեանց միտ դնէք եւ միայն անոնց հաւատք ընծայէք:

Մեր վրայ Ձեզի աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն կրնան տալ՝ Պր. Ա. ի . . ., Պ Պ. Ա. Ա. ի . . .:

* Ընչաբերական կը կոչուի այն նամակը, որով վաճառականութեան տան մը կը ծանուցուի առուտուր մը հաստատելը կամ դադրեցնելը, գնելը կամ ծախելը, թողուլը կամ շարունակելը, եւ կամ նաեւ զովոզներէն մէկուն ընկերութիւնէն ելլելովը, մտնելովը կամ ուրիշ դէպքով մը վաճառականութեան տանն առտրպրութեան փոխուիլը:

2.

Nous avons l'honneur de vous informer que nous formons, à dater de ce jour, sous la raison de ***, une société de commerce qui s'appliquera spécialement à la branche de la commission en denrées coloniales. Nous serions charmés que nos services pussent vous être agréables, persuadés que notre ponctualité et la manière loyale avec laquelle nous exécuterions vos ordres nous assureraient votre confiance, et tourneraient à notre avantage réciproque.

Cessation de commerce.

Mon âge avancé et les circonstances fâcheuses qui pèsent depuis quelques années sur la branche de commerce que j'exploitais jusqu'ici, m'ont depuis longtemps inspiré le désir de quitter le commerce pour passer en paix le reste de mes jours.

Le moment étant venu où je puis réaliser ce désir, je me fais un devoir de vous annoncer que, à dater de ce jour, je me retire des affaires. Comblé, pendant ma longue carrière commerciale, de marques de bienveillance et d'amitié, j'ose me flatter que ces témoignages me suivront dans ma retraite et que vous me garderez une place dans votre souvenir.

Agréez, Monsieur, l'assurance de tout mon dévouement.

2.

Ա՛ս թղթով Ձեզի կը ծանուցանենք որ այսօրընէ սկսեալ *** առաքելութեամբ վաճառականութեան ընկերութիւն մը հաստատած ենք, որուն գլխաւոր ճիւղը գաղթականութեան վաճառքներու յանձնարարութիւն է: Մեզի մեծ ուրախութիւն է՝ եթէ մեր ծառայութիւնը կարենայ Ձեզի հաճոյ ըլլալ: Համոզուած ենք որ Ձեր հրամանները ճշդիւ կատարելնիս եւ հաւատարմութիւննիս տեսնելով՝ Ձեր վստահութիւնը մեզի կը շնորհէք, որով երկու կողմանէ ալ փոխոխակի օգուտ կ'ունենանք:

Առուտուր մը դադրեցընել:

Իմ ծերութիւնս եւ քանի մը տարիէ ի վեր դործքերուս ձախորդ ընթացքը, երկայն ժամանակէ ի վեր դործքէ ետ քաշուելու եւ ինծպան օրերս խաղաղութեան մէջ անցընելու բաղձանքը դարթուցած էին սրտիս մէջ:

Հիմայ այս բաղձանքն ի դործ դնելու ժամանակն եկած ըլլալով, ինծի պարտք կը համարիմ Ձեզի ծանուցանել, որ այսօրընէ սկսեալ՝ դործքերէս ետ կը քաշուիմ: Վաճառականութեանս երկարատեւ ընթացքին մէջ Ձեզմէ մարդասիրութեան եւ բարեկամութեան բաղմաթիւ ցոյցեր ընդունելէս ետեւ՝ մեծ յոյս ունիմ որ նոյն զգածումներն այս առանձնութեանս մէջ ալ կը շարունակէք, եւ Ձեր յիշատակին մէջ ինծի համար տեղ մը կը պահէք:

Հաճութեամբ ընդունեցէք խոնարհական հպատակութեանս հաւաստիքը եւ այլն:

Dissolution d'une société de commerce.

Monsieur, nous avons l'honneur de vous annoncer que notre raison de commerce cessera d'exister à partir de ce jour. Quant aux affaires que nous avons l'intention d'entreprendre, nous nous réservons de vous en entretenir plus tard, nous bornant pour le moment à solliciter de votre part la continuation de la confiance dont vous nous avez honorés jusqu'ici et pour laquelle nous vous remercions vivement. Notre société sous la raison. . . ne subsistera plus que pour sa liquidation, dont le sieur G. Dubois reste chargé.

Recevez l'assurance de notre considération distinguée.

Liquidation d'une maison de banque.

Les pertes considérables que nous avons subies dans notre commerce d'actions et la chute récente de quelques maisons étrangères qui a compromis gravement nos intérêts, nous ont décidés de liquider notre maison de banque.

Vous verrez par l'état ci-joint que notre solvabilité est complète. Il dépendra de la réalisation de notre actif et du recouvrement des sommes qui nous sont dues, que nos créanciers soient payés intégralement. En tout cas la perte, s'ils en ont une à subir, sera peu considérable.

Veuillez en conséquence nous faire savoir, au plus tôt, s'il vous convient de vous en remettre, pour ce qui vous est dû, au résultat de la liquidation.

վաճառականութեան ընկերութեան մը շուծուիլը:

Պարտք կը համարինք Ձեզի ծանուցանել, որ մեր ընկերութիւնն ալ օրըստ եռեւ դարձած է: Իսկ ասկէ եառքը սկսելու գործ.քերնուս վրայ եառքէն Ձեզի հարկաւոր տեղեկութիւնները կու տանք. առ այժմ բաւական համարելով ազաչել՝ որ ասկէ եառքն ալ շարունակէք մինչեւ հիմայ մեզի ցուցուցած մարդասիրութիւնովդ եւ վստահութիւնովդ, որուն համար Ձեզի սրտանց շնորհակալ կ'ըլլանք: Մեր ման ատորագրութիւնը միայն մեր հաշիւները վճարելու համար պիտ'որ արժէ, զորն որ Պարոն Կ. Տիւպոա պիտի կատարէ:

Ընդունեցէք մեր մեծարանքը եւ այլն:

Թղթատարէդանի մը իւր հաշիւները կարգի դնելը:

Բաժանորդութեան թղթերով վաճառականութեան մէջ ըրած մեծամեծ կորուստնիս, եւ քանի մը դրսի տներուն յանկարծական սնանկութիւնները՝ որ մեր շահուն մեծապէս վտանգ հասուցին, կը ստիպեն զմեզ որ մեր դրամատեղանին հաշիւները փակենք:

Այս թղթիս մէջ դրուած վճռակապրէն կը տեսնէք որ կատարեալ հաստուցանելու վճռակի մէջ ենք, եւ թէ մեր ստացուածքը դրամ ընելնէս եւ դրսի առնելիքներն ընդունելնէս կախուած է՝ մեր պարտատէրները կատարեալ գոհ ընել կարենալը: Ինչպէս որ ըլլայ՝ եթէ միտս մ'ալ կրեն, մեծ դուռմարի մը չի հաւնիր:

Հաճեցէք բատ կարի շուտով ծանուցանել՝ թէ արդեօք կը հաւանիք որ Ձեր պահանջմունքն ալ հաշիւներու փակման ելքին տակ ձգենք:

Nous pensons que cet exposé sincère de notre situation vous prouvera notre vif désir de sauvegarder les intérêts de nos créanciers, et c'est ce qui nous donne l'espoir que vous agréerez nos offres.

Recevez, Monsieur, l'assurance des sentiments d'estime et de dévouement avec lesquels nous avons l'honneur d'être etc.

(suivent les signatures.)

Annonce d'un décès et de la continuation d'un commerce.

C'est le cœur pénétré de douleur que je vous annonce la mort de mon mari, négociant en cette ville, décédé le 12 du mois dernier.

Les nombreuses marques d'estime et d'affection que le défunt avait reçues de ses correspondants et dont il s'était toujours montré digne, me font espérer que l'on me témoignera la même bienveillance et le même intérêt.

En vous annonçant que je continuerai les affaires de mon mari avec mon fils aîné, sous la même raison de commerce et sans y apporter aucun changement, je puis vous donner l'assurance que nous agirons tout-à-fait dans l'esprit du défunt et suivant ses principes, et que nous chercherons par là à nous rendre toujours plus dignes de la confiance que nous vous prions instamment de nous accorder.

Veuillez prendre note de notre double signature et agréer l'assurance etc.

(suivent les signatures.)

Կը կարծենք որ մեր վիճակին վրայ տուած առ յայտնի տեղեկութիւննիս՝ Ձեզի ըստ բաւականին կը ցուցընէ թէ մեր անկեղծ բաղձանքն է՝ մեր պարտաւորութիւնները որչափ կարելի է անվնաս պահել. եւ առ է նաեւ որ Ձեր բարեյօժար հաւանութիւնն ընդունելու մեծ յոյս կու տայ մեզի:

Ընդունեցէք մեր յարգանաց ու անձնանուէր ծառայութեան հաւաստիքը որով եւ այլն:

(Ստորագրութիւնները:)

Պէկոն մահուանէն եռեւ առուտուրին շարունակութեան ծանուցում:

Տրտմագին սրտիւ կը ծանուցանեմ Ձեզի՝ որ իմ լծակից, քաղաքիս վաճառականը, անցեալ ամսոյն 12ին լաւագոյն կենաց փոխեցաւ:

Բարեյիշատակ հանգուցեալն իր վաճառականութենէն ընդունած բարեկամութեան եւ մեծարանաց բաղմաթիւ ցոյցերը, որոնց իրօք ալ արժանի եղած էր, ինծի մեծ յոյս կու տան որ նոյն մարդասիրութիւնն ու բարութիւնն ինծի ալ կը ցուցընեն:

Արդ հիմայ Ձեզի իմացընելով որ առանց փոփոխութիւն մ'ընելու եւ առուտրութիւնը նոյն պահելով հանգուցեալ լծակցիս գործքերը անդրանիկ որդւոյս հետ պիտ'որ շարունակեմ, կրնամ զՁեզ ապահովցընել որ հանգուցեալն մտացն ու սկզբանցը բոլորովին համաձայն պիտ'որ աշխատինք զմեզ միշտ աւելի արժանի ցուցընելու Ձեր վստահութեան՝ զոր Ջերմագին կը խնդրենք:

Համեցէք մեր կրկին ստորագրութեան միտ դնել եւ ընդունեցէք եւ այլն:

(Ստորագրութիւնները:)

Vente ou cession d'un fonds de commerce.

Nous avons rempli, dans notre circulaire du. . . , le pénible devoir de vous annoncer le décès de notre bien-aimé frère et oncle Z., négociant en vins de cette ville, et nous vous avons fait part de notre intention de continuer provisoirement ce commerce avec l'assistance de M. *** en qualité de commis-gérant chargé de la procuration.

Aujourd'hui nous avons l'honneur de vous informer que nous avons vendu ce commerce, avec tout l'actif et le passif, à M. N. qui vous en annoncera lui-même la continuation par une circulaire.

Nous pouvons vous recommander M. N. comme un jeune homme parfaitement solvable et très-rangé qui, nous en sommes convaincus, se montrera digne de la confiance qu'on voudra bien lui montrer.

En ajoutant que la procuration accordée à M. Z. expire aujourd'hui, nous vous prions d'agréer l'assurance de notre dévouement.

(suivent les signatures.)

Sortie d'un associé et entrée d'un autre.

L'âge avancé de notre sieur M. . . et son état de souffrances continuelles le déterminent à se retirer de notre association à partir de ce jour. Il regarde comme un devoir de payer son tribut de

Առուտուրի վրայ ծախտիկը:

Մեր (այս իւիչ օրուան) շրջաբերականով մեր պատուական եղբօր եւ հօրեղբօր՝ քաղքիս Զ. դիւնեվաճառին մահը Ձեզի իմացընելու դառն պարտքը կատարեցինք, եւ ծանուցինք որ իրմէ մեզի մնացած առուտուրը առ ժամանակ մի *** Պարոնին իբրեւ գործակատարի եւ հոգաբարձուի օժանդակութեամբը պիտի շարունակենք:

Արդ հիմայ առ թղթով պատիւ կը համարինք Ձեզի ծանուցանել՝ որ նոյն առուտուրը բոլոր ապացուածքովն ու պարտքերովը Ա. Պարոնին ծախելնիք, որն որ շրջաբերականով մը անոր շարունակելուն վրայ հարկաւոր տեղեկութիւնները պիտ'որ տայ Ձեզի:

Կրնանք զԱ. Պարոնը՝ իբրեւ հաստատման կատող եւ պատուաւոր մարդ Ձեզի յանձնել, որն որ՝ ինչպէս համոզուած ենք, Ձեր վստահութեանն ինք զինքն արժանի պիտի ցուցընէ:

Ասոր վրայ աւելցընելով նաեւ որ Զ. Պարոնին տրուած հոգաբարձութիւնն այսօրընէ դադրած է, կ'ապաչենք համոզութեամբ ընդունեցէք մեր անձնանուէր հպատակութիւնն եւ այլն:

(Ստորագրութիւնները:)

Վաճառականի մը՝ ընկերութենէն ելլելը եւ ուրիշ մէկու մը մտնելը:

Մեր Մ. Պարոնին ծերութիւնն ու հաստակին հետ կապակցեալ անընդհատ հիւանդութիւնն ու տկարութիւնը, զինքն արուեցին այսօրընէ մեր ընկերութենէն ելլելու: Ինք անհրաժեշտ պարտք կը

gratitude à tous nos correspondants qui lui ont donné tant de marques de bienveillance et d'attachement pendant sa longue carrière commerciale, et il les prie de lui conserver un souvenir affectueux.

Nous avons en même temps l'honneur de vous annoncer que le fils de M. A. Girardin, M. Robert Girardin, devient notre associé.

Notre raison commerciale restera la même, nos affaires continueront comme par le passé et à l'aide des mêmes capitaux; nous tâcherons seulement, en redoublant d'activité, d'agrandir le cercle de nos opérations.

Veuillez nous honorer souvent de vos commandes, et soyez assurés que nous mettrons toujours tous nos soins à les exécuter avec promptitude et ponctualité, ainsi qu'à soutenir la réputation dont notre maison jouit à si juste titre.

Veuillez prendre note de la signature de notre Sieur R. et lui accorder la même confiance qu'à celle de nos autres associés.

Agréez l'assurance de notre estime et de notre dévouement.

(signatures.)

Établissement d'une filiale ou commandite sans changement de raison de commerce.

Je vous annonce par la présente que j'ai établi à . . . une succursale de ma maison de commerce d'ici, laquelle s'ouvre aujourd'hui.

Համարի մեր ամէն վաճառականէ բարեկամներուն՝ վաճառականութեան երկարատեւ ընթացքին մէջ իրեն ցուցուցած բարեացակամութեան եւ սիրոյ բազմաթիւ ցոյցերուն համար շնորհակալութիւն մատուցանելէ եւ ազաչել որ ասկէ ետքն ալ զինքը չմոռնան:

Միանգամայն կը ծանուցանենք որ Ա. Թիւրաէն Պարոնին որդին՝ Պր. Ռոպէր Թիւրաէն իրեւ գոլոլ մեր ընկերութեան մէջ մտաւ:

Մեր վաճառականութեան ստորագրութիւնն անփոփոխ կը պահենք, եւ առաւտուրնիս մինչեւ հիմայ եղածին պէս ու նոյն դրամագլխով կը շարունակենք. միայն մեր ժրութիւնը կրկնապատկելով՝ իրերը կարելի եղածին չափ ընդարձակելու պիտ՚որ աշխատինք:

Ուստի կ՚ազաչենք որ յառաջ յանձնարարութիւններով զմեզ պատուէք. եւ ապահով եղէք որ զանոնք շուտ եւ ճշդիւ կատարելով մեր վաճառականութեան տան իրաւամբ վայելած բարի համբաւը պահելու պիտ՚որ նայինք:

Հաճեցէք մեր Ա. Պարոնին ստորագրութեան վիտ դնել. եւ անոր ալ մեր միւս վաճառականին ստորագրութեան տուած վաստհութիւնին չնիպ շնորհել:

Ընդունեցէք մեր խորին յարգանաց ու հպատակութեան հաւատիքը եւ այլն:

(Ստորագրութիւնները:)

Երկրորդական վաճառատան մը հաստատումը, առանց ստորագրութիւն փոխելու:

Ա՛ս թղթով Ձեզի կը ծանուցանեմ, որ (այս անուն) քաղաքն իմ հասեղուան վաճառականութեան երկրորդական վաճառատուն մը հաստատեցի, որն որ այսօր իր գործունէութիւնը կը սկսի:

J'espère donner par là un grand développement à mes affaires et multiplier notablement mes débouchés. Ce changement n'en amènera néanmoins aucun dans la gestion de mes affaires, ni dans ma raison de commerce. Veuillez donc accorder la même confiance à mes lettres datées de . . . qu'à celles qui vous seront adressées d'ici.

En vous priant de me conserver vos sentiments de bienveillance, je vous réitère l'assurance de tout mon dévouement.

Annonce de la concession d'une procuration.

Comme la surveillance que ma fabrique exige m'appelle à m'absenter souvent, je me suis décidé à donner à mon neveu S. qui travaille depuis plusieurs années dans mon bureau à mon entière satisfaction, plein pouvoir de signer en mon absence.

En vous faisant part de cette décision, je vous prie de prendre note de la signature de mon neveu ci-jointe et saisis cette occasion pour me recommander ainsi que mes affaires à votre bienveillante attention.

(signatures.)

Annonce du retrait d'une procuration.

Nous avons l'honneur de vous prévenir que M. Z., jusqu'ici notre homme d'affaires, a quitté notre maison aujourd'hui, et qu'en conséquence la

Կը յուսամ ասով իմ դործոցս ասպարէզն ընդարձակել եւ վաճառքներս ծախելու նոր դուռ մը բանալ: Սակայն ասով իմ դործողութեանս կերպին եւ ստորագրութեանս մէջ ամենեւին փոփոխութիւն պիտ'որ չըլլայ: Միայն կ'ազաչեմ որ (այս աւուրս) քաղաքէն դրուած նամակներուն նոյնպէս հաւատք ընծայէք՝ ինչպէս ասկէ դրուածներուն կ'ընծայէք:

Ձեր բարեկամական վարմունքին շարունակութիւնը խնդրելով, կը մնամ . . . :

Հոգւաբարձութիւն մը ասպո ծանուցում:

Գործարանիս վրայ հսկելու համար՝ շատ անդամ անձն հեռանալու ստիպուած ըլլալով, որչեայ իմ եղբօրորդւոյս Ս. Պարոնին՝ առն չեղած ժամանակս թղթերուս ստորագրելու լիակատար իշխանութիւն տալ, որ երկայն ժամանակէ ի վեր դրասենեկիս մէջ գործելով դիս կատարելապէս գոհ ըրած է:

Ա՛ս պրոշումս Ձեզի ծանուցանելով՝ կ'ազաչեմ որ եղբօրորդւոյս աս թղթիս մէջ դրուած ստորագրութեան մատիր ըլլաք: Այս առթիւ դիս եւ իմ առուտուրս Ձեր բարեյօժար մտադրութեան յանձնելով . . . :

(Ստորագրութիւնը:)

Հոգաբարձութեան մը եւ առևտրական ծանուցում:

Պատիւ կը համարինք Ձեզի իմացընել՝ որ մեր հիմնակուան գործակատարը Պր. Զ. այսօր մեր քովէն եկաւ, ուստի եւ (այս ինչ թուականով)

procuration que nous lui avions remise suivant notre circulaire du . . . est expirée.

Recevez, Monsieur, l'assurance de notre dévouement respectueux.

Pour offrir ses services.

MM. C. et Cie. nous ont informés que vous désirez entrer en correspondance avec une maison de notre ville pour en tirer une partie des denrées coloniales dont vous avez besoin, et que la nôtre vous a été recommandée. Cette recommandation est très-flatteuse pour nous, puisqu'elle nous offre la perspective de vous compter au nombre de nos correspondants. En vous proposant d'entrer en relation d'affaires avec nous, nous vous prions d'être bien convaincus que nous mettrons tous nos soins à vous prouver, par notre ponctualité à exécuter vos ordres, quel prix nous attachons à devenir correspondants d'une maison aussi respectable que la vôtre.

Agréez etc.

Pour proposer des affaires.

L'activité imprimée à notre fabrique de tabac en a tellement multiplié les produits que nous avons senti la nécessité de nous ouvrir de nouveaux débouchés et d'établir dans les grandes places de commerce des magasins de commission.

Ayant appris qu'il se fait chez vous une grande consommation de cigares, et votre maison nous ayant été particulièrement recommandée par nos amis MM. Z., nous prenons la liberté de vous de-

դրուած շրջաբերականին համեմատ իրեն յանձնած հոգաբարձութիւնից դադրեցաւ :

Եմ ամենայն մեծարանօք եւ այլն :

Իւր ծառայութիւնն շնորհելու հարմար :

Կ. եւ Ընկ. ձեռքով իմացանք՝ որ Ձեզի պէտք եղած դպրութեան պարագաներուն մէկ մասն առնէ ճարելու համար՝ քաղքիս վաճառականութեան աներէն մէկուն հետ հաղորդութեան մէջ մտնել կը բաղձաք, եւ թէ մեր տունը Ձեզի յանձնուելը է : Այդ յանձնարարութիւնը մեզի շատ հաճոյական է, վասն զի տակաւ զՁեզ մեր վաճառակցաց թուոյն մէջ առած կ'ըլլանք : Արդ Ձեզի այս վաճառակցութիւնն առաջարկած առնելնիս՝ միանգամայն կ'ապահովցնենք զՁեզ թէ բոլոր ջանքերնիս պիտ'որ թափենք Ձեր հրամանները ճիշդ կատարելով՝ ցուցընելու թէ մեր առջեւն որչափ յարգ ունի այդպիսի պատուաւոր տան մը հետ հաղորդակցութեան մէջ ըլլալնիս :

Հաճութեամբ ընդունեցէք եւ այլն :

Առեւտրական գործք առաջարկելու հարմար :

Մեր ծխախոտի գործատան անընդհատ գործունէութեամբը, մեր ընկերնիս այնչափ ածելցաւ որ նորանոր ծախելու տեղեր եւ ընդարձակ վաճառատեղիներու մէջ յանձնարարութեան խանութներ հաստատել հարկաւոր տեսանք :

Գիտնալով որ Ձեր քաղաքը զլանիկի գործածութիւնը յաճախ է, եւ միանգամայն Ձեր տունը մեր բարեկամ Զ. Պարոնեանէն մատուցած ապէս յանձնուած ըլլալով՝ կը համարձակինք

mander si vous seriez disposé à devenir notre commissionnaire pour cet article. Nous vous livrerions la marchandise franco à dix pour cent de rabais sur le prix de fabrique. Règlement tous les six mois et payement en traites sur Marseille à courte échéance.

Dans l'attente de votre réponse nous vous saluons avec respect.

Formules pour terminer une circulaire.

Croyez que je ne négligerai rien de ce qui pourra me mériter votre confiance.

Jaloux de vous servir avec distinction, nous espérons que vous nous honorerez bientôt de vos ordres.

Je serais charmé que mon ministère vous fût de quelque utilité pour les consignations que vous pouvez être dans le cas de diriger sur notre place, ayant un vif désir de vous prouver combien j'aurais à cœur le soin de vos intérêts.

Croyez que j'ai un vif désir de cultiver une correspondance qui nous sera, je l'espère, réciproquement utile et agréable.

հարցնել, թէ կը հաւանիք նոյնպիսի յանձնաժողովական խանութ մը վստահել առնուլ: Մենք ապրանքը ճամբու ծախքէ ազատ եւ գործառոն պիտի տանք 10 % վար գնով Ձեզի կու տանք, ան թէ՛ժամկէտով որ հաշիւները վեց ամիս մէյ մը տեսնուին, եւ ծախուածին առակը Մարսիլիայի վրայ կարճ ժամադրութեամբ քաշուած փոխանակագրով վճարուի:

Ձեր պատասխանին սպասելով կը մնանք լի ակնածանօք եւ այլն:

Ընդարձակական մի վերջաւորութիւն:

Ապահով եղէք որ Ձեր վստահութիւնը վաստակելու համար իմ կողմանէս ամենաբին բանի մը չեմ խնայեր:

Ձեր ակնարկութեանցը յօժարամիտ պատասխանատութեամբ՝ կը յուսանք քիչ ժամանակին Ձեր պատուական յանձնարարութիւնները ընդունիլ:

Ինծի մեծապէս ուրախալի կ'ըլլայ՝ եթէ այս քաղաքը գործատնութիւն մ'ունեցած առեններիդ իմ ծառայութիւնս կարենամ Ձեզի մատուցանել. որովհետեւ Ձեր յաջողութեան ամենայն փութով կը բաղձամ գործակից ըլլալ:

Արնաք ապահով ըլլալ՝ որ սրտանց կը բաղձամ մեր առուտուրին շարունակութիւնը, որ կը յուսամ թէ երկու կողմանն ալ օգտակար ու հաճոյական ըլլայ:

II.

Lettres d'affaires commerciales.

Pour s'informer du prix du change.

1.

Je prends la liberté de vous demander par la présente à quel cours vous pourriez me céder du papier sur Londres à courte échéance, dont il me faudrait actuellement pour la valeur de 200 livres sterling.

En même temps je désirerais savoir combien vous me compteriez pour du papier sur Hambourg à deux mois.

Recevez mes salutations empressées.

Réponse.

En réponse à votre du . . . nous avons l'honneur de vous faire savoir que nous pouvons vous céder du papier à courte échéance sur Londres dont, depuis quelques semaines, notre place est inondée, au cours de $119^1/_2$, pour autant qu'il vous conviendra, et que nous attendrons vos ordres ultérieurs à cet égard.

Quant au papier sur Hambourg qui est excessivement recherché, nous le notons pour le moment à $88^1/_4$, et en vous adressant un bulletin de nos cours et de nos fonds, nous avons l'honneur etc.

Բ.

Առեւտրական գործառնութեանց խղճեր:

Փոխանակագրի գնոյն վրայ անեղկոմթիւն առնելոյն համար:

1.

Ներկայ խղճմտա կը համարձակիմ Ձեզի հարցընել՝ թէ ինչ գնով կրնաք ինծի կարճ պայմանաժամով Լոնտոնի դրամափոխութեան թուղթ տալ, որմէ ինծի հիմայ 200 ոսկւոյինոց հարկաւոր է:

Այս առթով կը բաղձայի գիտնալ նաեւ թէ ինչ գնով կը հաշուէք 2 ամսուան համպուրկի լումայափոխութիւնը:

Ողջ լերուք:

Պատասխան:

Ամսոյս . . ին գրած խղճերնուդ պատասխան՝ պատիւ կը սեպենք Ձեզի ծանուցանել, որ կարճ պայմանաժամով Լոնտոնի դրամափոխութեան թուղթ, որով քանի մը շաբաթէ ի վեր մեր վաճառատեղին լեցուած է, $119^{1}/_{2}$ով կրնանք տալ, որչափ որ պէտք ըլլայ: Ուստի Ձեր հրամանին կը սպասենք:

Իսկ 2 ամսուան համպուրկի լումայափոխութիւնը՝ որ արտաքոյ կարգի կը վնտռուի, հիմայ $88\,^{1}/_{4}$ով կը հաշուենք: Այս առթով Ձեզի մեր լումայափոխութեան խղճերնուն եւ դոյքին գնոց ցուցակը խնդրելով՝ կը մնանք եւ այլն:

2.

Pour s'informer du prix d'une marchandise.

Je vous prie de me faire savoir si vous avez maintenant de la bonne huile de salade, et à quel prix vous pourriez me la laisser.

Si vos conditions me conviennent et que la marchandise soit vraiment de bonne qualité et pure, je pourrais faire usage de 15 à 20 quintaux.

Dans l'attente de votre réponse je vous salue amicalement.

Réponse.

En réponse aux renseignements que vous avez bien voulu nous demander, nous nous empressons de vous faire savoir que nous pouvons vous fournir de l'huile d'olive première qualité, fraîche et pure de tout mélange. Si vous en prenez 15 à 20 quintaux, nous vous la passerons à . . . par quintal, le baril compris.

Nous serons charmés de recevoir de vous une commande à ce sujet, et en vous réitérant l'assurance que vous serez sans doute satisfaits de notre envoi, nous vous prions d'agréer nos salutations amicales.

Avis sur les cours de diverses marchandises.

Cet article baissera à mesure qu'il deviendra plus abondant.

Notre approvisionnement de coton est plus

2.

Վաճառքի մը գիրն իմանալու հարկը:

Կ'ապահովեմ ինծի իմացուցէք թէ արդեօք հին մոյ աղցանի բնաւոր ձէթ ունիք, եւ ինչ գնով կրնաք տալ:

Եթէ գինը համաձայնի եւ ձէթն իրօք բնաւոր ու մաքուր ըլլայ, կրնամ 15—20 կենդինարի հարկաւորութիւն ունենալ:

Պատասխանին սպասելով՝ գՁեզ բարեկամաբար կ'ողջունեմ:

Պատասխան:

Ձեր հարցմանը պատասխան՝ կը փութանք ծանուցանել որ կրնանք Ձեզի բնաւոր տեսակ թարմ եւ ամենաւին անխառն ձէթ տալ: Եթէ 15—20 կենդինար առնելու ըլլաք, կենդինարը՝ (տպաւորի) կու տանք տակառով մէկտեղ:

Մեզի մեծապէս ուրախալի կ'ըլլայ տալ նկատմամբ Ձեզմէ հրաման մ'ընդունելը, եւ գՁեզ դարձեալ ապահովցնելով որ վաճառքին վրայ առաւելս դոհ կ'ըլլաք՝ կ'ապահենք որ ընդունիք:

Հանգամանք վաճառքներու ընծայքին վրայ կարճ տեղեկոտիւն խնդիր:

Ա՛ս վաճառքին շահուելուն համեմատութեամբ գինը պիտ'որ իջնայ:

Մեր բամբակի մթերքը հիմայ մէկ քանի ա-

fort en ce moment qu'il n'a été depuis quelques mois ; cependant les prix n'ont pas fléchi.

La seule partie importante se trouvait entre les mains d'un détenteur, qui vient de la placer à . . .

Les arrivages ont tellement découragé tout le monde ici, qu'il ne se vend absolument rien en ce moment.

Les arrivages de la Martinique et de la Guadeloupe en sucres et cafés ont mis nos prix au niveau de ceux de Londres.

En songeant aux variations qu'ont éprouvées en très-peu de temps les prix des provisions, et que le riz surtout était descendu de 67 à 37 fl., nous ne nous faisons aucun reproche, quoique nous ayons certainement à regretter de n'avoir rien entrepris.

Les affaires en général sont calmes dans ce moment, mais on s'attend qu'elles reprendront sous peu.

Nous ne pensons pas que l'article aille beaucoup plus bas; supposé qu'il baisse encore, plusieurs riches spéculateurs paraissent y avoir porté leur attention.

Les cafés ont fait un saut prodigieux.

Les cotons ne vont pas aussi bien qu'on au-

մին յառաջ եզածէն շատ աւելի առատ է. սակայն եւ այնպէս գներն անշարժ մնացին:

Ա՛ս վաճառքին մէկհատիկ երեւելի մասը մէկ հոգւոյ ձեռքն էր, որ (այգեպի) ծախեց:

Նոր հասած վաճառքներու շատութենէն հոս ամէնքն այնպէս վհատեցան, որ աս միջոցիս առնելին բան չի ծախուիր:

Մարդինիքէն ու Կուատլուբէն այնչափ խանհուէ եւ շաքար հասաւ, որ մեր գները Լոնտոնի գներուն հաւասարեցան:

Եթէ մտածենք որ քիչ ժամանակուան մէջ վաճառքներուն գները այչափ փոխոխութիւն կրեցին, եւ գլխաւորաբար թէ բրնձին գինը 67 ֆիւրինն 37 ֆիւրինի իջաւ, չենք կրնար զմեզ մեղադրել. թէպէտ առուդիւ ցաւ է մեզի՝ որ գործք մը չկրցանք սկսիլ:

Գործքերն ընդհանրապէս հիմայ թոյլ են, սակայն յոյս կայ որ քիչ ժամանակին դարձեալ կենդանանան:

Չենք կարծեր որ աս վաճառքին գինն աւելի իջնայ, սակայն կ'երեւայ թէ շատ ունեւոր շահապետներ գնոյն իջնալուն մտադիր կը սպասեն:

Խահուէին գինն անակնկալ կերպով բարձրացաւ:

Բամբակը՝ վաճառատեղւոյս մէջ քիչ գնո-

rait dû s'y attendre, en considérant le peu qui s'en trouve sur la place.

S'il en arrivait beaucoup, ils tomberaient de suite à 45 Sh.

Les sucres bruts se soutiennent en proportion mieux que les terrés, et sont plus recherchés, parce qu'il en est moins arrivé.

Les ventes de rhum se sont bornées à quelques parties des Antilles, à . . . à bord. Ce liquide est en grand calme sans pouvoir trouver des acheteurs à des prix tant soit peu raisonnables.

Le soufre en canons, suivant la quantité plus ou moins forte qu'il y en a sur la place, varie de 14 à 15 francs le quintal.

Les affaires ont été assez actives ces jours-ci.

Nous sommes en ce moment surchargés de bois de Campêche et de morues: ces articles ne paieraient pas les droits; le dernier surtout est invendable.

Toutes les denrées coloniales ont beaucoup baissé; il en est de même sur tous les marchés de l'Europe.

Les acheteurs font peu d'offres en ce moment, dans la persuasion qu'il y aura de la baisse.

նուէրուն համար յուսայուսածին չափ չի ծախսուիր:

Եթէ շատ մթերք գալու ըլլայ, զինն անմիջապէս 45 շիլլ. կ'իջնայ:

Անգործ շաքարը՝ զուտ շաքարին համեմատութեամբ աւելի բարձր է, եւ քիչ եկած ըլլալուն պատճառաւ շատ կը փնտռուի:

Շաքարօղայ վաճառումնքը միայն քիչ մը Անգլիան առասկներու վրայ ամփոփուած մնաց, որնք առանց կրոշէքի . . . ով ծախսուեցան: Ա՛ս հնդուկը միշտ թոյլ երթալու հետ է եւ ոչ շահաւոր գնով առնող կը գտնուի:

Գլանաձեւ ծծմբին շատ կամ քիչ գտնուելուն համեմատ կենդինարը վաճառատեղւոյս վրայ 14—15 ֆրանգի մէջ է:

Վերջին օրերս առուտուրը բաւական բանուկ էր:

Հիմայ հոս Քամիէշի փայտն ու ձողաձուկը չափէ դուրս առատ է: Ա՛ս վաճառքներն իրենց մաքսը չեն կրնար հանել, մանաւանդ եւրքինը՝ որ անվաճառ մնացած է:

Բոլոր գաղթականութեան վաճառքներուն գինը՝ ինչպէս Եւրոպայի ամէն վաճառանոցներուն մէջ, նոյնպէս հոս ալ շատ իջած է:

Գնորդները շատ քիչ են, վասն զի կը կարծեն թէ գնելը պիտի իյնան:

Vous réfléchirez si quelques-uns de ces objets peuvent convenir pour retours.

Les marchandises de chez vous, en général, sont ici sans demande et en baisse.

Quelques mots sur les cours actuels de votre place nous feraient bien plaisir.

Vous nous obligeriez de nous noter, de temps à autre, les prix des cotons chez vous.

Les cotons s'écoulent facilement par petites parties, pour la consommation du moment.

Les affaires et la demande n'augmentent que lentement sur notre place, cependant elles augmentent.

Notre commerce, qui avait acquis depuis quelque temps une certaine activité, souffre beaucoup maintenant.

Les denrées coloniales tendent à la hausse, quoique jusqu'ici elles n'aient pas subi d'augmentation bien sensible.

Ordres donnés et reçus etc.

Veuillez suivre la même marche à l'égard de notre dernier envoi.

Տեսէք որ արդեօք ան նիւթերէն մէկ քանին ի գործին բերելու Ձեզի կը յարմարին:

Ընդհանրապէս այնտեղացի վաճառքները հոս չեն փնտռուիր եւ ինդալու վրայ են:

Ձեր վաճառատեղւոյն հիմակուան ընթացքին վրայ եթէ քանի մը խօսք դրէք՝ շատ հաճոյական կ'ըլլայ մեզի:

Մեզի մեծ ծառայութիւն մ'ըրած կ'ըլլաք՝ եթէ ատեն ատեն բամբակին հոնտեղուան գինը ծանուցանէք:

Բամբակը մեան մեան այժմու գործածութեան համար շատ կ'երթայ:

Առուտուրն ու գնողները մեր վաճառատեղւոյն մէջ թէեւ կամաց կամաց միշտ յառաջելու վրայ են:

Մեր առուտուրն որ ժամանակէ մ'ի վեր դործունէութիւն մ'առած էր՝ հիմայ շատ ինկած է:

Գաղթականութեանց վաճառքները կ'երեւայ թէ պիտի բարձրանան, թէպէտ մինչեւ հիմայ յայտնի բան մը չտեսնուեցաւ:

Ապագային եւ ընդունելութիւն:

Կը խնդրեմ որ մեր այս անգամ խառած վաճառքին նկատմամբ ալ վերջին անգամուան ընթացքը բանէք:

Je suis vraiment fâché que cette spéculation ait tourné si mal pour vous; elle paraissait devoir être si bonne que tout le monde s'y est jeté, et c'est ce qui l'a rendue mauvaise.

Je regrette que vous n'ayez pas réussi: je n'ai épargné aucune peine pour obtenir un meilleur résultat, mais inutilement; on ne m'a pas fait une seule offre.

Je n'ai rien terminé avec lui, et j'attends vos ordres ultérieurs pour faire un arrangement positif.

Nous comptons sur vos soins à cet égard, espérant que vous ne négligerez rien de ce qui pourra être utile dans l'intérêt des parties.

Au reste, nous ne voyons rien pour l'instant qui présente le moindre avantage.

Mais sous peu de jours, nous espérons être à même de terminer définitivement cette affaire.

Je vous serais obligé si vous vouliez m'envoyer un marché écrit simulé.

Toute affaire en farine est absolument impraticable, attendu que . . .

Le prix est fait tous frais payés, vous n'aurez en conséquence rien à débourser.

En vous recommandant bien de donner tous vos soins à la réception et livraison de cette caisse, nous . . .

Շատ կը ցաւիմ որ Ձեր այդ փորձն այնպիսի դժբախտ ելք ունեցաւ. այնչափ մեծ յոյս կար՝ որ ամէն մարդ վրան թափուեցաւ, եւ ասոր եղաւ որ ապականեցաւ:

Շատ կը ցաւիմ որ բաներնիդ անյաջող գնաց, ես ամէն փորձ փորձեցի, սակայն պարապ առեղ. գնող եւ ոչ մէկ հոգի գտայ:

Ինչն հետ բան մը չորոշեցի. գործքը լմընցնելու համար Ձեր նոր հրամաններուն կը սպասեմ:

Գործքիս մէջ բոլոր յոյսերնիս Ձեր ջանքին վրայ է. անտարակոյս երկու կողման ալ շահուն մտադիր էք ամէն կերպով:

Բայց ասկէ՝ հիմակու հիմայ եւ ոչ փոքր շահու մը նշան կը տեսնուի:

Սակայն կը յուսանք որ քանի մ՚օրէն աս գործքը կարենանք բոլորովին լմընցնել:

Ձեզի մեծապէս երախտապարտ կ՚ըլլամ եթէ ինծի կեղծեալ հաշիւ մը խաւրէք:

Ալեւրի առուծախ չկայ ամենեւին, վասն-զի . . .:

Ամէն ծախքերը գնոյն մէջ հաշուբաժ են, ուստի Ձեզի ուրիշ ծախք չի մնար ընելու:

Աղաչելով որ աս արկեղ ընդունելութեան եւ տուչութեան հոգ տանիք . . .:

Nous ne savons vraiment ce que nous devons faire, jusqu'à ce que vous nous ayez donné de nouvelles instructions.

Avant de fermer notre lettre, nous vous dirons si nous avons réussi à faire quelque chose.

J'ai été très-content de m'en défaire à ce prix.

J'ai tiré moi-même des échantillons au moment où l'on mettait sur le quai.

Faisant toujours attention aux frais considérables.

Vous pouvez compter que nous ferons tout ce qui dépendra de nous, pour arranger cette affaire le plus avantageusement possible.

Je suis en liaison avec une des premières maisons de . . .

La partie que nous vous avons expédiée, a été prise sans choix dans la même cargaison que ce que nous avons envoyé à nos autres amis.

Nous ne pouvons donc vous rendre compte de cette différence.

Peut-être qu'en marchandant, on l'aurait à quelque chose de moins.

Vous pouvez être assuré que je ferai tout

Ընելիքնիս չենք գիտեր, մինչեւ որ մեզի նոր հրահանգներ խաւրէք:

Եթէ բան մը կարենանք յայտնելու, նամակնիս փակելէն յառաջ Ձեզի կը ծանուցանենք:

Շատ գոհ եմ որ այս գնով կրցայ ձեռքէ հանել:

Նաւէն հանուած առեն՝ ես անձամբ քանի մը հատ օրինակ առի:

Միշտ ծանրաբեռնուն շատուելու միտ գնելով:

Կրնաք ապահով ըլլալ՝ որ աս գործքը Ձեզի ամէնէն շահաւոր կերպով լմընցնելու համար ձեռքերնէս եկածը կ'ընենք:

Ա. Ա. քաղքին առաջին կարգի աներէն մէկուն հետ հաղորդակցութեան մէջ եմ:

Նոյն վաճառքէն ուրիշ բարեկամներու ալ խաւրեցինք. ուստի Ձեզի խրկուածն անոնց մէջէն առանց ընտրութեան առնուած էր:

Եւ այսպէս՝ այդ առնուած տարբերութեան վրայ Ձեզի չենք կրնար համար տալ:

Կարելի է տակաւին քիչ մը աւելի աժան կրնար առնուիլ:

Կրնաք ապահով ըլլալ որ Ձեր վաստհու-

ce qui dépendra de moi pour justifier votre confiance.

Livrable courant janvier. — Vendre à livraison.

Nous sommes persuadés que nos amis auront fait une bonne spéculation.

Avec toute apparence d'une nouvelle hausse.

Nous remarquons avec plaisir que vous vous disposez à envoyer ici un chargement de morue.

Vous pouvez compter que l'assurance sera faite aux conditions les plus modérées.

Toutes les affaires que vous voudrez bien commettre à mes soins, seront traitées avec la plus grande ponctualité.

Je suis persuadé que vous approuverez tout ce que j'ai fait pour les assurances.

Je ne saurais vous dire toutes les contrariétés que j'ai éprouvées.

Je me repens bien d'avoir entrepris cette opération.

Nous craignons d'être obligés de faire un sacrifice sur les chapeaux qui nous restent en magasin.

թեան համեմատ վարուելու համար ամէն ձեռքէս եկածը կ'ընեմ:

Ցունուար ամսոյն մէջ դնողին պիտի յանձնուի: — Ման մանն պիտ'որ ծախուի:

Համոզուած ենք որ մեր բարեկամներուն բոլոր ազէկ շահադիտութիւն է:

Վանդէ յայտնի կ'երեւայ թէ դնելը նորէն պիտի բարձրանան:

Շատ ուրախացանք՝ որ այս կողմը նաւ մը ձողաձուկ պիտի խաւրէք եղեր:

Կրնաք ապահով ըլլալ որ ապահովէքն բան կարի աժան պիտ'որ ըլլայ:

Ինչ գործք որ իմ հոգացողութեանս յանձնէք, մեծ ճշդութեամբ պիտ'որ կատարուի:

Համոզուած եմ՝ որ ապահովագրութեանց համար բրածնեղուս կը հաւանիք:

Ձեմ կրնար խօսքով բսել թէ ուրչափ գժուարութիւններ կրեցի:

Ան գործքիս ձեռք զարնելուս շատ զղջացայ:

Կը վախնանք՝ որ մթերանոցին մէջ ձնացած զլխարկներուն վրայ կորուստ պիտ'որ ընեն:

Ces arrivages ont jeté un tel découragement sur la place, qu'il ne se fait aucune vente; sans cela, d'après le contenu de votre lettre, je ne refuserais pas une offre tant soit peu raisonnable.

Et cela, attendu l'impossibilité absolue où je suis de me défaire des soieries qui me restent encore en magasin.

Bien que je ne désire faire que le plus petit sacrifice possible, je ne vous donne cependant point de limite, persuadé que vous agirez pour le mieux de mes intérêts.

Cette affaire a été on ne peut plus malheureuse pour lui; mais j'espère qu'il pourra enfin faire payer quelque chose à M. . . .

Nous sommes certainement fort éloignés d'approuver ceux qui sacrifient la marchandise pour faire de l'argent; mais nous ne voyons pas non plus qu'un négociant commissionnaire soit excusable de garder les marchandises qui lui sont consignées et de spéculer dessus, lorsqu'il peut vendre à un cours raisonnable.

Si vous voyez quelques articles qui présentent un peu de marge, nous ferons volontiers un compte en participation avec vous, mais pour une somme peu considérable.

Les frais que ces marchandises supportent

Այս նոր հաւած ապրանքները վաճառատեղւոյն մէջ այնչափ վհատութիւն յառաջ բերին, որ ծախը բոլորովին դադրեցաւ. ապա թէ ոչ՝ Ձեր նամակին համաձայն՝ վարկեկ դին առած ալ բլար, կը ծախէի:

Անոր համար որ մթերանոցին մէջ մնացած ապրանքները ձեռքէ հանելն անկարելի եղաւ:

Թէպէտ կը բաղձամ կարելի եղածին չափ քիչ միասով ելլել, բայց եւ այնպէս՝ Ձեզի որոշ դին չեմ սահմաներ, որովհետեւ համոզուած եմ որ ամէն կերպով իմ շահուս միտ կը դնէք:

Ա՛ն գործքն իրեն տակէ առնել դժբախտ ելք չէր կրնար ունենալ. սակայն կը յուսամ որ վերջապէս Ա. պարոնէն քիչ մը բան կարող բլլայ կորզել:

Թէեւ չենք կրնար այնպիսիներուն իրաւունք տալ՝ որոնք վաճառքնին կը զոհեն որ առած բնեն. բայց եւ ոչ ալ կը կարծենք թէ կարենայ յանձնառու մը արդարանալ՝ երբ որ իրեն առանդուածն արժանաւոր դնով ծախել կրցած առեն՝ պահէ, եւ վրան շահադիտութիւններ ընէ:

Եթէ քանի մը տեսակ շահաւոր երեւցած վաճառքներ պատահին, մենք ալ պատրաստ ենք մէկտեղ գործելու, միայն թէ չափաւոր դրամով:

Ա՛ն վաճառքներուն համար հոս եղած ծախ-

ici, dépendent principalement de la longueur du temps qu'elles peuvent rester en magasin.

Maintenant nous vous laissons libres d'agir pour le mieux, s'il faut nous soumettre à une plus grande perte.

Commandes.

Me référant à ma circulaire du . . . et sur l'avis que m'en ont donné MM. *** qui m'ont remis votre adresse, je vous prie de m'envoyer dans le plus bref délai et, si possible, par le premier train, un tonneau de votre meilleur sirop, que vous me passerez, j'espère, au plus bas prix.

Si ce premier essai me réussit, vous pouvez compter recevoir de moi à l'avenir des commandes plus considérables. En attendant, je vous prie d'agréer mes salutations.

Réponse.

Je vous remercie de la commande d'un tonneau de sirop que vous avez eu la bonté de me faire et que j'ai eu le plaisir d'exécuter aujourd'hui. D'autre part j'ai l'honneur de vous remettre la facture montant à 238 fr. 75 cent., dont vous aurez la bonté de me créditer.

Vous serez satisfait de la qualité de la marchandise ainsi que du prix auquel je vous l'ai comptée, et j'espère que vous me ferez le plaisir de m'adresser bientôt de nouvelles commandes qui, vous pouvez y compter, seront exécutées avec le plus grand soin.

քերը՝ դէմառդիմաբար մեծերանոցին մէջ քիչ կամ շատ միայէն կախում ունին:

Եթէ աւելի միտս պիտ՚որ կրենք, Ձեզի արձակ իշխանութիւն կու տանք որ պատշաճ երեւցածին պէս գործէք:

Ապագան:

Ամայս (յին) հանած շրջաբերականիս համեմատ, եւ Ա. Ա. պարոններուն զՁեզ ինծի յանձնելովը, որոնք Ձեր տան անունը խաւրեր էին, կը խնդրեմ որ անվիջապէս, եւ եթէ կարելի է՝ առաջին շոգեկառքով, Ձեր բուն ընտիր օշարակէն ինծի տակաւ մը խաւրէք, որ կը յուսամ թէ բան կարի վար գնով կը հաշուէք:

Եթէ աս առաջին փորձս յաջողի, միտք ունիմ ետքէն մեծկակ յանձնարարութիւններ ընելու: Ողջ լերուք:

Պատասխան:

Մեծապէս շնորհակալ եմ Ձեր մէկ տակաւ օշարակի խնդիրքին համար, զորն որ այսօր ամենայն սիրով կատարեցի: Թղթիս մէջ կը գտնէք նաեւ ցուցակը, որուն գումարը՝ 238 ֆր. 75 մնդ. է. շնորհք ըրէք ինծի առնելիք դրեցէք:

Կը յուսամ որ թէ օշարակին տեսակին եւ թէ Ձեզի հաշուած գնոյն վրայ գոհ կ՚ըլլաք, եւ քիչ ժամանակէն նոր ապսպրանքներ ալ կ՚ընէք, որոնց ճշդիւ կատարման վրայ կրնաք միշտ ապահով ըլլալ:

Avis d'achats effectués.

Nous avons eu le plaisir de recevoir votre lettre du . . . et vous remercions des dispositions amicales dont vous y faites preuve envers nous. Nous avions d'abord peu d'espoir d'effectuer l'achat des 30 balles de véritable café Java au prix de 56—58 cent.; car les nouvelles qui nous sont parvenues dans l'intervalle sur les craintes qu'inspire la récolte prochaine à Java, avaient fait un peu hausser les prix; mais on a bientôt reconnu que ces nouvelles étaient exagérées, ce qui a ramené les cafés aux cours précédents et nous a permis d'exécuter vos ordres au minimum du prix que vous aviez vous-même fixé.

Nous avons expédié hier les balles à M. N. à Trieste par le capitaine de la *Patrie*, pour vous être envoyées sur-le-champ, et en vous faisant parvenir ci-joint la facture, nous vous prions de vouloir bien nous créditer de la somme de 1332 francs, après en avoir reconnu l'exactitude.

En nous recommandant tout particulièrement à votre bienveillance, nous vous prions etc.

Plaintes au sujet d'envois de marchandises.

Je vous informe par la présente de l'arrivée des amandes et du sucre candi dont votre lettre du . . . m'annonçait l'envoi et dont nous vous avons reconnu la valeur, 165 fl., de conformité.

Je suis satisfait des amandes, mais le sucre candi jaune-clair justifie mal son nom, et le prix de $34^1/_2$ florins m'aurait fait espérer une qualité supérieure.

Բանձևարարութեանց կատարման ծանուցում:

(Այս ինչ թուականով) գրած նամակիդ ուրախութեամբ ընդունեցանք, որուն մէջ մեզի ցուցուած բարեկամական զգածմանց համար մեծապէս շնորհակալ ենք: Ի սկզբան շատ քիչ յոյս ունէինք որ 30 հակ բուն ճաւային խահուէն 56—58 անդիմով կարող ըլլանք գնել, որովհետեւ աս միջոցիս՝ ճաւային հնձոց անյաջողութեանը վրայ եւլած լուրով գնելը քիչ մը բարձրացած էին. սակայն նոյն լուրուն չափազանց ըլլալը շուտ իմացուեցաւ, եւ գնելը դարձեալ իրենց յառաջուան վիճակը մնաւ. այսպէսով կրցանք խնդրուած հակերը Ձեր սահմանած ամէնէն վար գնով գնել:

Հակերն եղէկ Բաղրի անուն նաւին նաւապետին ձեռքով Թրիէստա պարան Ա.ին ուղեւորեցինք, որ անմիջապէս Ձեզի հասցնէ: Թղթիս մէջ ցուցակն ալ կը գտնէք եւ կ'ապաչէնք որ 1332 Ֆրանք գումարը քննելէն ետեւ մեզի առնելիք գրէք:

Առանձին կերպով Ձեր մարդասիրութեան յանձնուելով եւ այլն:

Ընդունուած վաճառքներուն վրայ քանքառ:

Ա՛ թղթովս Ձեզի կը ծանուցանեմ, որ նուշն ու վանիշաքարը հասան, որոնց յուշարկումը (այս օրը) գրուած նամակով ինձի ծանուցած էիք. եւ 165 Ֆիորին արժէքն ալ հաշուի ճանչցանք:

Նշին վրայ գոհ եմ, բայց պայծառ դեղին վանիշաքարն իր անուանը համեմատ չէ, եւ ես $34^1/_2$ Ֆիորինով աւելի բնտիր առաւակի մը կը սպասէի:

Ennemi né des discussions et de toute mésintelligence, il n'entre nullement dans mes vues de réclamer un rabais; mais j'attends de vous que vous consentirez à m'envoyer encore six caisses de la même qualité à 34 florins et vous prie de me répondre là-dessus prochainement.

Réponse.

Je vois avec plaisir par votre lettre d'aujourd'hui que vous êtes satisfait des amandes que je vous ai expédiées. En revanche je suis aussi surpris qu'affligé que vous soyez mécontent de la qualité du sucre candi jaune-clair. J'avais en magasin un dépôt considérable de sucre de cette sorte que j'ai vendu, à quelques caisses près, complétement, sans qu'il me soit parvenu aucune plainte à ce sujet. Mais afin de vous prouver que je désire faire mon possible pour vous complaire, je me suis décidé à vous laisser à 34 florins les caisses que vous m'avez demandées dernièrement. Je vous les ai déjà expédiées par le roulage ordinaire et vous prie de vouloir bien m'en créditer conforme valeur 92 fl.

Un commissionnaire est chargé de l'achat d'une partie de marchandises.

Dans la lettre dont vous nous avez favorisés le 2 de ce mois vous nous annoncez que le prix de la garance s'élève de . . . à . . . francs. Si vous pouvez nous en procurer d'une qualité aussi belle que celle que vous nous envoyâtes en février 18.., mais en aucun cas inférieure à cette dernière,

վէճերու եւ պժուութեան անհաշտ թշնամի ըլլալով, միտքս գնոյ նուազում մը պահանջել չէ. միայն կը յուսամ որ 6 արկղ նոյն տեսակ վանիլաքար 34 ֆիորինով տալու կը հաւանիք, որուն վրայ կ'աղաչեմ անյապաղ պատասխան տուէք:

Պատասխան:

Ձեր այսօրուան նամակէն մեծ հաճութեամբ իմացայ, որ խրկած նշիս վրայ գոհ էք. իսկ բայց դեղին վանիլաքարը չհաւնելնուդ վրայ թէ կը զարմանամ ու թէ կը ցաւիմ. որովհետեւ մեծ բանտիս մէջ նոյն տեսակ շաքարէն մեծ մեծերը մ'ունէի, եւ քանի մը արկղէ զատ՝ ամէնը ծախած եմ առանց մէկ կողմանէ փոքր արտունչ մը լսելու: Սակայն որպէս զի ցուցընեմ որ Ձեր հաճոյքը կատարելու համար ամէն ձեռքէս եկածն ընել կը բաղձամ, յանձն կ'առնում նոր որոշուած արկղները 34 ֆիորինով տալ: Առնք արդէն հատարակ կառքով ճամբայ դրած եմ, եւ կ'աղաչեմ որ 92 ֆիորին արժէքն ըստ հաշուի ինծի առնելիք դրէք:

Մեկը՝ յանձնառուին ցնդ մը վատնար գնելու յանձնարարութիւն կ'ընէ:

Ձեր ամսոյս 2ին դրած թղթին մէջ մեզի ծանուցած էիք որ ատրճին գինը՝ . . . էն մինչեւ . . . ֆրանք է: Եթէ կրնաք մեզի (այս ինչ տեղ) փետրուար ամսոյն մէջ խրկածնեբնուդ պէս բնաւոր վաճառք հոգալ, այնպէս որ ամենեւին մէկ կողմանէ անկէ առուրին չելլայ, կ'աղաչենք որ մին-

nous vous prions d'en acheter environ 1000 kilos pour nous. Dans le cas où on pourrait l'avoir à.... francs, nous en prendrions 1500 à 2000 kilos. Ayez la bonté de nous répondre en tout cas par le retour du courrier si vous êtes en état d'exécuter notre commission et à quel prix. Si vous pouvez acheter à celui que nous vous fixons, nous vous prions de ne pas différer cet achat et de nous l'expédier par le premier bateau en partance. Quant à votre remboursement vous pouvez l'effectuer en tirant soit sur la maison M. à Paris, soit sur les frères Z. à Lyon, où nous vous ouvrirons le crédit nécessaire aussitôt que vous nous aurez donné avis de l'achat de la garance.

Dans l'attente d'une prompte réponse de votre part nous vous prions d'agréer etc.

Réponse. Envoi d'échantillons.

Nous avons pris note conforme de la commission dont vous nous chargez d'acheter environ 1000 kilos de garance belle qualité et pas inférieure à celle que vous avez reçue de nous en février 18... et à ... francs, ou 1500 à 2000 kilos de la même sorte à ... fr., et nous désirons vivement pouvoir réussir à vous satisfaire. Les prix de la garance ont monté depuis peu sur notre place par suite des demandes nombreuses arrivées d'Allemagne et d'Angleterre, malgré le résultat assez favorable de la récolte; aussi n'est-il plus possible aujourd'hui de l'avoir au même prix qu'il y a 15 jours. Cependant il y a encore quelques petites parties de belles marchandises de Zéland, dont la qualité, à ce que nous croyons, ne diffère

չեւ 1000 հազարակրամ գնէք: Բայց եթէ . . . ով կարող ըլլաք գնել, 1500 — 2000 հազարակրամ կ'առնուէք: Շնորհք ըրէք տեղեկանալ դառնալուն՝ ձեզի իմացուցէք թէ մեր յանձնարարութիւնը կրնայք կատարել եւ ինչ գնով: Եթէ մեր որոշած գնովը կրնաք գնել, կ'ապահովենք որ չուշացընէք, եւ վաճառքն առաջին նաւով ճամբայ գնէք: Իսկ վաճառքին գինն ընդունելու համար կամ Փարիզ հ. ատեն կամ Լիոն Զ. եղբարց վրայ կրնաք փոխառնակապիր մը քաշել, որմէ մէկուն քով մենք՝ տորոնին գնուելուն լուրն առնելնուս պէս՝ հարկաւոր եղած վարկը կը բանանք:

Վաղահաս պատասխանի մը սպասելով, կ'ապահովենք որ հաճութեամբ ընդունիք եւ այլն:

Պատասխան: Օրիւսկիւերու առաքում:

Տեղեկացանք Ձեր ըրած յանձնարարութեան, որ Ձեզի . . . ով 1000 հազարակրամի չափ ընտիր տեսակ տորոն գնենք, որն որ Ձեր (այս հնձ տարուոյն) Փետրուարի մէջ մեզմէ ընդունած էն տորին չըլլայ, կամ թէ նոյն տեսակէն . . . Փրանքով 1500—2000 հազարակրամ գնենք, եւ կը փափաքինք որ Ձեր այդ բազմանքը կարենանք կատարել: Թէպէտ եւ հոս տորոնին հունձքը բաւական տատա էր, բայց մօտերս գերմանիայէն ու Անգլիայէն եկած բազմաթիւ յանձնարարութեանց պատճառաւ գները բարձրացան, եւ հիմայ անկարելի է ամէն տատնուհինդ օր յառաջ Ձեզի ծանուցուած գնով գնել: Սակայն հոս քանի մը կտոր Չէլանոյի ընտիր տեսակէն կայ, որ լաւութեամբ կարծենք թէ վերջին անգամ Ձեզի խրկածնեերնուս

pas sensiblement de celle que nous vous avons envoyée la dernière fois, et que nous espérons pouvoir obtenir à . . . fr. par 50 kilos, pourvu que votre réponse nous arrive par le retour du courrier.

Néanmoins, comme nous ne savons pas au juste si la qualité répondra tout-à-fait à votre attente, nous croyons bien faire de vous en envoyer ci-joint de petits échantillons.

Ayez la bonté de nous faire savoir immédiatement s'il vous convient d'en prendre et combien, et soyez convaincus que vos ordres seront exécutés ponctuellement et avec tout le soin désirable.

Confirmation d'ordres donnés.

Nous sommes fort reconnaissants des renseignements que vous avez eu l'obligeance de nous donner dans votre lettre du 15 de ce mois, ainsi que de l'envoi des échantillons de garance; quoique la qualité de cette dernière ne réponde pas complétement à nos désirs, nous accepterons deux tonneaux d'environ 600 kilos de l'espèce No. I. Nous en aurions pris volontiers le double, si le prix avait été moins élevé; vu ces circonstances, nous ne croyons pas prudent d'en acheter davantage, car il est plus que douteux que la hausse sur cet article soit considérable, ce qui fait que nous désirons nous borner à la quantité dont nous avons besoin.

Ayez l'obligeance de faire charger les deux tonneaux en question, par le premier voitourier qui partira et au plus juste prix, à l'adresse de MM. S. à Lyon, auxquels nous donnerons nos instructions ultérieures. Quant au montant de cet envoi,

դրեթէ կը հաւատարի, եւ որուն 50 հազարակրամը ... ֆրանքով կը յուսանք ձեռք բերել, եթէ պատասխանիդ առաջին սուրհանդակով ընդունինք:

Բայց որովհետեւ ճիշդ չենք գիտեր՝ որ արդեօք նոյն տեսակն է Ձեր բաղձացածը, պատշաճ կը համարինք թղթիս հետ քիչ մը օրինակ խաւրել:

Հաճեցէք անմիջապէս ծանուցանել թէ կ'ուզէք առնուլ եւ ուրչափ, եւ ապահով եղէք որ Ձեր յանձնարարութիւնը ճիշդ եւ ամենայն փութով կը կատարենք:

Քանձնարարութեան հաստատութիւն:

Ձեր ամսոյս 15ին նամակովը տուած տեղեկութեանցը եւ տրոնի օրինակներուն համար մեծապէս շնորհակալ ենք. եւ թէպէտ տրոնին տեսակը ճշդիւ մեր բաղձացածին պէս չէ, սակայն թիւ 1էն իբր 600 հազարակրամնոց 2 տակառ կ'առնունք: Մեծաւ սիրով կրկին ալ կ'առնուինք՝ եթէ գինն այնչափ բարձր չըլլար. իսկ ատ գնով տակէ առելին գնել՝ խոհեմութիւն չենք համարիր, որովհետեւ գներուն դարձեալ բարձրանալուն հաւանականութիւն մը չ'երեւար. ուստի եւ միայն մեզի հարկաւոր եղածը գնելով գոհ կ'ըլլանք:

Շնորհք ըսէք այդ երկու տակառներն առաջին ապրիլով եւ ամէնէն աժան կրտղէքով Վիեն Ս. Պարոներուն հասցընել, որոնց մենք ալ հարկաւոր տեղեկութիւնները կու տանք: Իսկ ապրանքին արժէքն ընդունելու համար թուականէն երկու

veuillez tirer à deux mois de date sur M. N. à Paris que nous chargeons de payer vos traites et qui vous le confirmera.

Dans l'espoir d'apprendre bientôt que notre commission a été exécutée, nous vous saluons respectueusement.

Envoi d'un compte d'achat simulé.

En réponse à la lettre que nous avons eu l'honneur de recevoir de vous le 24 de ce mois, nous pouvons vous assurer que, si vous nous consignez une partie de laine de mouton pour être vendue, vous pouvez compter que vos intérêts seront soignés au mieux sous tous les rapports. Pour vous mettre au fait des usances et frais de divers genres, nous vous adressons un compte de vente simulé qui vous instruira de tous les détails qu'il vous importe de connaître. Nous sommes prêts aussi à vous avancer jusqu'à la concurrence des deux tiers du montant des marchandises en retour de vos traites payables à trois mois.

Agréez etc.

Envoi de marchandises avec remboursement.

M. W. à Cracovie a commandé chez nous une petite partie de soieries, en nous chargeant de l'expédier à votre adresse et d'en tirer le montant sur vous à un mois de date. Supposant que cela vous conviendra, nous vous avons expédié hier par le chemin de fer une caisse . . . en y joignant la copie du compte qui monte à . . . fr.

ամեն վճարուելու փոխանակագիր մը քարշեցէք Փարիզ Պր. Ն.ին վրայ, որուն Ձեր փոխանակագրերը վճարելը կը յանձնեն եւ ինքն ալ նոյնը Ձեզի պիտ՚որ հաւատաէ։

Մեր յանձնարարութեան կատարուելուն լուր առնելու ատեն, գՁեզ լի յարգութեամբ կ՚ողջունենք։

վաճառման կեղծեալ հաշուի առաքում։

Ամսոյս 24ին Ձեզմէ եկած նամակին պատասխանելով, գՁեզ կ՚ապահովցնենք որ եթէ մեզի մաս մը ոչխարի բուրդ յանձնէք, ծախած առաւելս ամէն նկատմամբ Ձեր շահուն միտ դնելու կ՚աշխատինք։ Եւ որպէս զի Ձեզի վճարման ժամանակակէտերուն եւ ծախքերուն վրայ կարելի եղածին չափ ճիշդ տեղեկութիւն մը տանք, ասոր վաճառման կեղծեալ հաշիւ մը կը խաբենք, որմէ դիտնալու հարկաւոր եղած ամէն բանը կրնաք իմանալ։ Նոյնպէս պատրաստ ենք Ձեր երեք ամսուան մէջ վճարուելու քարշուած փոխանակագիրներուն դիմացը՝ վաճառքին դնոյն երեքին երկուքը կանխիկ վճարել։

Հաճութեամբ ընդունեցէք եւ այլն։

վաճառաց առաքում հաւատացուելիք հանդերձի։

Գրազատ քաղքէն Պր. Վ. մեզի պղտիկ մաս մը մետաքսեայ վաճառք ապսպրեց, յանձնելով որ Ձեզի խաբենք եւ արժէքին համար Ձեր վրայ թղուականերն առիս մը եօթը վճարուելու փոխանակագիր մը քարշենք։ Ենթադրելով որ Դուք առած կը հաւանիք, երէկ երկաթուղով . . . արկղ մը ճամբայ դրինք, որուն հաշուին օրինակը Ձեզի

Nous tirons aujourd'hui cette somme sur vous à un mois de date.

Avis de l'embarquement d'une marchandise pour un lieu tiers.

En vous confirmant le contenu de notre lettre du . . février, nous vous annonçons par la présente, que nous avons fait charger les 200 barils de harengs sur le vaisseau *Eugénie*, capitaine Moreau, pour être remis à B. à Havre. Le chargement du vaisseau est complet et le capitaine compte mettre à voile dans huit jours. Nous avons confié à M. G. et fils le soin de payer pour vous l'assurance pour une valeur de . . . , y compris 10% de bénéfice présumé et les frais d'assurance, et de vous faire remettre la police.

En souhaitant que la marchandise vous parvienne en bon état, nous vous offrons l'assurance de notre dévouement.

Lettre de l'expéditeur à la maison de Havre.

Nous avons l'honneur de vous annoncer que nous avons fait remettre pour vous à bord du vaisseau *Eugénie*, capitaine Moreau, qui mettra à la voile d'ici à quelques jours, 200 barils de harengs, marqués B. No. 1—200 suivant connaissement ci-joint, et au sujet desquels MM. L. et Cie. vous donneront les instructions nécessaires. D'après les ordres de cette dernière maison nous en avons fait soigner l'assurance par MM. Fr. G. et fils.

կը խաւրենք, եւ դրամատը . . . . ֆրանք կ'ընէ: Ապրանքին առ արժէքն այսօր առնէ մը վճարուելու փոխառնակագրով Ձեր վրայ կը քաշենք:

Երրորդ տեղոյ համար վաճառքի մը ևառ պրոմելոն վրայ ծանուցում:

Մեր Փետրուար (4ին) գրած նամակին մէջ բաժնիս հաստատելէն ետքը, նեղկայ թղթով Ձեզի կը ծանուցանենք որ Ձեզի համար գնուած 200 տակառ ոիւկա ձուկը Մորոյ նաւապետին Իօժիկի անուն նաւը բեռնաւորեցինք՝ համը Պր. Բ. ուղղելով: Նաւուն բեռնաւորելը լմընցած է եւ նաւապետն ալ օրէն ճամբայ ելլել կը մտածէ: Վաճառքին ապահովագրութիւնը (այսչափ առլկով,) նոյնպէս $^0/_0$10 ենթադրեալ շահը եւ ապահովագրութեան ծախքերն ի հաշիւ Ձեր հոգալը՝ կ. եւ Որդոց յանձնած ենք, որոնք մուրհակը Ձեզի պիտ'որ խաւրեն:

Վաճառքին անվնաս հասնիլը մտղթելով՝ կը նորոգենք մեր անձնանուէր ծառայութեան հաւաստիքը:

Ոդեսորչին Հարկի տան գրած նամակը:

Պատիւ կ'ունենանք ատ թղթով Ձեզի ծանուցանել որ Մորոյ նաւապետին Իօժիկի նաւուն մէջ, որ քանի մ'օրէն տակէ ճամբայ պիտ'որ ելլէ, ատ թղթիս մէջ գրուած ծանուցման համաձայն՝ 200 տակառ ոիւկա ձուկ Բ. նշանով թիւ 1—200 Ձեզի կը խաւրենք, որոնց վրայ Լ. Պարոնայք ու Ընկ. Ձեզի հարկաւոր տեղեկութիւնները կու տան: Վերոյիշեալ տան հրամանին համաձայն, ապահովագրութիւնը՝ կ. եւ Որդոց յանձնեցինք:

Nous saisissons cette occasion de recommander notre maison pour des opérations de tout genre et vous offrons l'assurance de notre considération.

Avis d'un naufrage.

En nous référant à notre dernière du 7. ct., nous avons aujourd'hui le chagrin de vous informer d'après une lettre de . . . que le vaisseau *Eugénie* a échoué sur la côte de . . . et a sombré. On a pu sauver l'équipage, mais la cargaison est presque entièrement perdue. Nous en avons instruit aussitôt les assureurs et nous vous prions, si vous recevez peut-être de Havre quelque renseignement ultérieur, de nous le communiquer immédiatement. Nous ferons alors tout ce qui dépendra de nous pour sauvegarder vos intérêts.

Réponse.

Nous avons appris à notre grand chagrin, par votre lettre, l'accident dont le vaisseau *Eugénie* et sa cargaison ont été les victimes. Cette perte nous est d'autant plus sensible que nous nous estimions heureux, vu le faible produit de la pêche aux harengs cette année, d'avoir obtenu cette partie à un prix modéré, et que nous avions l'espoir fondé de réaliser enfin un bénéfice important dans le commerce, à l'ordinaire si ingrat, des harengs. Nous n'avons sauvé de toute la cargaison que 23 barils, comme vous l'apprendra la lettre de M. B. à Havre.

Nous avons payé sur le champ à MM.*** de

Այս առթիւ մեր աս տեղայ տունն ամէն տեսակ գործքերու համար Ձեզի կը յանձնենք եւ կը խոստովանինք զձեզ լի մեծարանօք եւ այլն:

Նահապետական մը ծանուցում:

Ամսոյս 7ին դրած վերջին նամակնիս յիշեցընելէն ետքը, մեծ յուսով կը ծանուցանենք (այս ինչ քաղքեն) դրուած նամակէ մը առնուած գոյժը, որ իշխեցի նաւը (Ա. կողմեն) ափանցը վթայ խորտակեր ու ընկղմեր է: Նաւաստիներն ապրեր են, բայց նաւուն բեռը դրեթէ բոլորովին կորսուեր է: Մենք ապահովիչներուն անմիջապէս հարկաւոր ազդարարութիւնն ընինք, եւ Ձեզի կ'ապաչենք որ եթէ պատահածին վթայ Հավլէն նոր բան մը լսելու ըլլայք՝ անմիջապէս մեզի հաղորդէք, որպէս զի Ձեր շահը յառաջ տանելու համար ձեռքերնիս եկածն ընենք:

Պատասխան:

Մեծ սրտմտութեամբ Ձեր նամակէն իմացանք իշխեցի նաւուն եւ անոր բեռնքը պատահած դժբախտութիւնը: Ա կորսուած մեզի անոր համար մտատանջ ցաւալի է, որ այս տարւան ոխկա ձկան սրսոն նաւագութեամբն ալ՝ նոյն ապրանքը չափաւոր գնով ձեռք բերել կարենալնիս՝ մեզի բախտ մը կը համարէինք, եւ հաստատուն յոյս ունէինք որ այդ ոխկայի հասարակօրէն դժբախտ առաջարէն վերջապէս մեծ վաճառակ տեսնենք: Բոլոր վաճառքէն միայն 23 տակառ ապառեր են, ինչպէս Հավլէն պր. Բ.ին դրած նամակէն կրնաք տեսնել:

Ձեր ապահովագրութեան դրամերը, որ (այս-

notre ville le montant de votre assurance s'élevant à . . . francs suivant l'estimation ci-jointe, et vous prions de vouloir bien régler cet objet.

Renseignements demandés sur le prix du fret.

Votre estimable maison nous ayant été recommandée par M. K. de Riga, nous prenons la liberté de nous adresser à vous pour avoir les informations suivantes.

Sur le point d'expédier de Riga à Bordeaux une cargaison de merrain, nous apprenons que le prix du transport, faute de bâtiments de commerce, y est maintenant fort élevé.

Nous avons payé, l'année dernière, pour le lest d'une cargaison semblable . . . roubles et ne désirerions pas y consacrer davantage cette fois-ci. En conséquence, si vous pouviez régler la charte-partie pour ce trajet, nous vous donnons plein pouvoir de le faire, car il importe surtout que le vaisseau parte aussitôt que possible. La cargaison est calculée à raison de 76 à 80 lasts, mais elle pourrait aisément être portée à 90, si les circonstances l'exigeaient. Le capitaine devrait s'engager à ne pas dépasser le nombre de vingt jours de planche pour l'embarquement et le débarquement des marchandises.

Dans l'attente de votre réponse nous vous saluons respectueusement.

Réponse.

Je me suis empressé de m'acquitter de la

չափ) փրանք կ'ընէ, այս թղթիս մէջ դրուած դնահատութեան մուրհակին համաձայն քաղքիս *** պարոններուն անմիջապէս վճարելնիդ, եւ կ'աղաչենք որ այս գործքն անով հաւատայցընէք:

Նահողչէքի վրայ ուզուած տեղեկութիւն:

Ձեր պատուական տունը՝ Ռիկայէն Պր. Ֆ. մեղի յանձնած ըլլալով, կը համարձակինք Ձեզի դիմել հետեւեալ տեղեկութիւնները խնդրելս համար:

Ռիկայէն պօրտոյ նաւս մը կաղնեայ փայտ խաւրելս ըլլալով, իմացանք որ Ձեր նաւահանգստին մէջ նաւու պակասութեան պատճառաւ նաւողչէքը հիմայ շատ բարձր է:

Անցեալ տարի մէկ նաւու դրեթէ նոյնպիսի բեռան՝ (այգչափ) բուպլի վճարած էինք. ապա անդամ ալ անկէ աւելի չենք ուզեր վճարել: Ասոր եթէ ան գնալ կրնաք նաւ մը վարձել, Ձեզի լիապօր իշխանութիւն կու տանք. որովհետեւ շատ հարկաւոր է որ նաւը կարելի եղածին չափ շուտ ճամբայ ելլէ: Նաւուն բեռը 76—80 տակառաչափ կը համարուի. սակայն պարապանեքուն համեմատ կրնայ մինչեւ 90 տակառաչափի ալ բարձրացուիլ: Նաւապետը պէտք է յանձն առնուլ որ վաճառքնեերը բեռնաւորելու եւ նաւէն հանելու համար 20 օրը չանցընէ:

Ձեր պատասխանին սպասելով եւ այլն:

Պատասխան:

Ամսոյս 12ին գրած նամակով ինծի ըսած

commission dont vous avez eu l'obligeance de me charger par votre lettre du 12 du mois. Malheureusement il ne m'a pas été possible de trouver sur le champ un bâtiment pour faire le trajet de Riga à Bordeaux au prix de . . . roubles par last. Le fret est en général plus élevé qu'autrefois, surtout dans les ports de la mer Baltique, et quoiqu'il ne manque pas ici de vaisseaux, aucun capitaine ne consent à passer de contrat au-dessous de . . . outre 10 % d'avarie et le cadeau d'usage en sus du fret, ce qui équivaut à peu près à . . . roubles.

A ce prix je puis trouver ici un bâtiment bien construit et dans le meilleur état, sous la conduite d'un capitaine honnête et expérimenté, qui serait prêt à mettre à la voile aussitôt après la conclusion du contrat. J'attends donc votre réponse par le plus prochain courrier et vous prie d'agréer etc.

Retrait d'un ordre donné.

Nous vous remercions affectueusement pour les renseignements contenus dans votre lettre du 16 ct., mais nous regrettons que vous ne puissiez exécuter notre commission qu'à un prix qui dépasse de beaucoup nos limites. Ayant appris en outre de votre ami à Riga qu'il croit pouvoir exécuter le transport à raison de . . . roubles, ce qui n'est pas beaucoup plus que le prix demandé à Riga pour l'affrétement, et nous épargne tout le temps perdu d'ici à Riga, nous préférons lui confier le soin de ce transport et nous nous voyons en conséquence forcés de retirer la commission que nous vous avions donnée.

յանձնարարութիւնդ փութացի կատարել: Սակայն կը ցաւիմ որ անկարելի եղաւ անմիջապէս այնպիսի նաւ մը գտնել՝ որ տակաւաչափին (այսչափ) բուպլի նաւուղէքով՝ վաճառքը Ռիկայէն Պորտոյ փոխադրել յանձն առնու: Հիմայ ընդհանրապէս ամէն դի եւ մանաւանդ Պալտիկ ծովուն նաւահանդիսաներուն մէջ նաւուղէքն ուրիշ անդամներէն բարձր է. եւ հոս թէպէտ նաւու պակասութիւն չունինք, սակայն չկայ նաւապետ մ՚որ (այսչափիկ) վար տանուղէքով դոհ ըլլայ, %10 ծովական վնաս ու տրուելու սովորական պարագաներն ալ գաս, որ մէկանոյ դրեթէ (այսչափ) բուպլիի կը հաւասարի: Ա՛ս գնով կրնամ հոս ալէկ եւ ամուր շէնքով նաւ մը վարձել՝ պատուաւոր եւ փորձառու նաւապետի մը առաջնորդութեան տակ, որ դաշնադրութենէն անմիջապէս ետքը ճամբայ ելլելու պատրաստ կ՚ըլլայ: Ուստի առիթհանդակին դառնալուն՝ Ձեր պատասխանին կը սպասեմ: Ողջ լերուք:

Յանձնարարութիւն մը եւս առնող:

Ամսոյս 16ին տուած տեղեկութեանցդ համար մեծապէս շնորհակալ ենք. սակայն շատ կը ցաւինք որ յանձնարարութիւնիս՝ մեր որոշածէն շատ վեր գնով կրնաք կատարել: Ասկէ գաս՝ Ձեր Ռիկայի բարեկամէն լուր առած ենք, որ ինք վաճառքին փոխադրութիւնը (այսչափ) բուպլիով կատարելու յոյս ունի, որն որ թէպէտ Ձեր կողմերուն տանուղէքէն քիչ մ՚աւելի է, սակայն մասնաւոր Ռիկա երթալու ժամանակը կը շահինք, եւ այսպէս լաւագոյն կը համարինք վաճառքին փոխադրութիւնն իրեն յանձնել, որով կը հարկադրինք Ձեզի տուած յանձնարարութիւնիս եւս առնուլ:

Nous sommes très-fâchés de vous avoir importuné pour rien de cette affaire, et nous ne laisserons échapper aucune occasion de vous en dédommager en vous confiant d'autres opérations.

Si nous pouvons en attendant vous être utiles à quelque chose ici, nous vous prions de disposer de nous en toute occasion et d'être bien convaincu de notre empressement à vous servir.

Conclusion d'un contrat maritime.

Conformément aux ordres contenus dans votre lettre du 19 de ce mois, j'ai, en vertu d'un contrat passé avec le capitaine H., affrété son bâtiment *le Condor* pour effectuer le transport, de Riga à Bordeaux, d'une cargaison de merrain au prix de . . . courants par last de Riga, plus 10 % d'avaries et le cadeau d'usage, et vous envoie ci-joint un exemplaire de la charte-partie en même temps que j'en expédie un autre à M. A. à Riga.

Le capitaine ne demande que le temps strictement nécessaire pour lester son navire et appareiller; demain, si le temps n'est pas trop défavorable, il quittera de bonne heure le port de Travemunde.

En vous priant de me créditer de . . . thalers courants pour mes frais suivant la note ci-jointe, je me recommande à vous dans l'occasion pour exécuter vos ordres et vous réitère etc.

Աս գործքիս համար զՁեզ վայրապար աշխատցընելնուս վրայ շատ կը ցաւինք, եւ կը փութանք որեւիցէ առթի մէջ ուրիշ յանձնարարութիւններով Ձեզի փոխարինութիւն մ'ընել:

Եթէ հիմայ ալ քաղքիս մէջ կերպով մը կրնանք Ձեզի օգտակար ըլլալ, կը խնդրենք որ Ձեր հրամանները տաք եւ աներկբայ ըլլաք մեր պատրաստակամ ծառայութեանը վրայ:

Փոխայիմ դաշնադրութիւն մը կնքել:

Ձեր ամսոյս 19ին գրած նամակովն ինծի տուած հրամաններուն համեմատ՝ Ա. Նաւապետին հետ դաշնադրութիւն մ'ըրի եւ իր Գոնատր նաւը վարձու բռնեցի՝ բեռ մը կաղնույ տախտակ Ռիկայէն Պորտօ փոխադրելու համար, Ռիկայի տակառաչափին (այաչափ) ընթացիկ (թալէր) տանողչէքով, % 10 ծովական վնասէն եւ սովորական պարգեւներէն զատ: Աս թղթովս նաւակալութեան պայմանադրութեան օրինակը Ձեզի կը խաւրեմ. երկրորդ օրինակ մ'ալ Ռիկա՝ Պր. Ա.ին պիտ'որ խաւրեմ:

Նաւապետը՝ միայն նաւը բեռնաւորելու եւ ելլելու պատրաստութեան ճշդիւ պէտք եղածին չափ ժամանակ կ'ուզէ. եւ եթէ հովը դէմ չըլլայ՝ վաղը կանուխ Թրաւէմիւնտի նաւահանգստէն կ'ելլէ:

Կը խնդրեմ որ թղթիս մէջի հաշուին համեմատ բրած ծախքերուս համար (այաչափ) թալէր ինծի առնելիք գրէք, եւ ուրիշ առիթներու մէջ ալ Ձեր յանձնարարութեանց սպասելով՝ կը նորոգեմ եւ այլն:

Plaintes d'un chef à son commis-voyageur.

Je me vois malheureusement dans la nécessité de vous témoigner de nouveau mon déplaisir, de ce que vous ne vous informez pas avec assez de soin de la solidité des maisons avec lesquelles vous faites des affaires. En effet nous avons reçu, il y a peu de jours, la nouvelle que le cordier H. à Nantes, à qui vous envoyâtes au mois de juillet de l'année dernière un ballot de chanvre, est mort laissant sa succession tellement obérée de dettes, qu'on a dû le déclarer en faillite. On assure en particulier qu'il a fait de fortes pertes au jeu. Quoique l'affaire ne soit pas d'importance, il est bien contrariant d'essuyer une perte semblable quand on entre à peine en correspondance, d'autant plus qu'il serait très-facile aux voyageurs d'éviter ces accidents en prenant sur de nouvelles pratiques les informations nécessaires.

Les maîtres se font, il est vrai, beaucoup tirer l'oreille quand on les interroge sur le compte d'un confrère, mais on remarque bien à leur manière de répondre s'ils cachent quelque chose, auquel cas on peut prendre des renseignements ultérieurs.

Ci-joint la continuation de votre tournée avec la liste de nos débiteurs.

Adieu et que vos affaires réussissent!

Գլխաւորէ մը գանգատ իր ճանապարհորդ խանութի պատանեկոյն:

Ցաւ է սրտիս՝ որ նոր առիթ մ'ալ կ'ունենամ Ձեզի իմ տհաճութիւնս յայտնելու, որ զգուշութեամբ չէք տեղեկանար ան անձերուն հաստատութեանը, որոնց հետ յարաբերութեան մէջ կը մտնէք: Քանի մը օր յառաջ մեզի լուր եկաւ, որ Նանդ՝ Հ. Չուանամանը, որուն անցեալ տարի Ցուրիխի մէջ հակ մը կանեփ ծախած էինք, մեռեր է, եւ թող տուած ժառանգութիւնն այնչափ պարտքերով բեռնաւորեալ է, որ ստիպուեր են զինքը սնանկացած հրատարակել: Կ'ըսուի թէ գլխաւորաբար խաղի մէջ մեծ կորուստներ ունեցած ըլլայ: Թէպէտ եւ իրն երեւելի բան մը չըլլայ, բայց եւ այնպէս շատ անհաճոյ բան է մէկու մը հետ յարաբերութեան մէջ մտնելուն պէս՝ այսպիսի կորուստ մը կրել. մանաւանդ որ ճամբորդները շատ դիւրութեամբ կրնան այսպիսի դէպքերէն խորշիլ, նոր յաճախորդներուն վրայ հարկաւոր եղած տեղեկութիւններ առնելով:

Ստոյգ է՝ մարդիկ իրենց ընկերակիցներուն վրայ հարցուած ատեն, բերաննին դժուարաւ կը բանան. բայց իրենց պատասխան տալու կերպէն կ'իմացուի որ բան ծածկել կ'ուզեն, եւ անով կրնայ նոր տեղեկութիւններ առնուիլ:

Թղթիս հետ կ'ընդունիք նաեւ Ձեր ճամբորդութեան շարունակութիւնը եւ պարտապաններուն ցուցակը:

Ողջ լեր: Բարի յաջողութիւն:

Réponse.

La lettre que vous m'avez adressée le 12 de ce mois, à . . ., m'est parvenue hier au moment où j'allais en partir.

Ce qui s'est passé avec H. de Nantes m'a non moins déplu qu'étonné: je m'étais informé de lui en plus d'un endroit, et personne ne m'avait communiqué quoi que ce soit de fâcheux sur son compte.

Vous trouverez ci-joint la liste des commandes reçues et des payements effectués. Parmi les premières se trouve celle de suif pour Fr. à . . . que je vous prie d'exécuter immédiatement, attendu qu'il en a un pressant besoin.

Malheureusement je n'ai pu écouler cette marchandise comme je l'aurais voulu, parce que tout le monde a fait sa provision ou qu'elle se vend encore au-dessous du prix auquel je puis la céder.

Je regrette de n'avoir rien pu faire avec les frères S. à . . ., malgré toute la peine que je me suis donnée pour y parvenir.

Si Tr. de . . . s'adresse à vous, ne lui envoyez rien. Ses affaires sont, dit-on, en mauvais état, c'est pourquoi je ne lui ai point fait de visite.

Je pars demain d'ici et pense être le 23 à . . . et le 26 à . . . .

Պատասխան:

Ձեր ամսոյս 12ին . . . քաղաքը խրկած նամակը՝ երէկ հինկէ ճամբայ ելլելու առենս ընդունեցայ:

Նանդ քաղքին Պր. Հ.ին դէպքն ինծի անհաճոյ եւ միանդամայն անակնկալ է. ես քանի մը տեղ վրան տեղեկութիւններ խնդրած էի, բայց ոչ ոք իրեն դէմ բան մը լսած էր:

Թղթիս մէջ կը փակեմ ինծի եղած յանձնարարութեանց եւ վճարմանց ցանկը: Յանձնարարութեանց մէջէն մանաւորապէս ճրագուն առանց յապաղելու . . . քաղաքը Պր. Փր.ին խաւրեցէք, որովհետեւ շատ հարկաւորութիւն ունի:

Դժբախտութեամբ աս վաճառքէն չկրցայ բաղձացածիս չափ ծախել, վասնզի գրեթէ ամէն մարդ ունի եւ կամ տուածէս աւելի աժան գնով կրնայ դնել:

. . . քաղքին Ս. եղբարց հետ, որչափ ալ աշխատեցայ, չկրցայ գործ մը գործել:

. . . քաղաքը Պր. Թր. եթէ գրելու ալ ըլլայ, բան մի խաւրէք: Կ'ըսուի թէ գործքերը դէշ կ'երթան, անոր համար իրեն այցելութեան ալ չգայի:

Վաղը կանուխ առիւծ ճամբայ պիտ'որ ելլեմ. կը յուսամ որ ամսոյս 23ին . . . քաղաքը եւ 26ին . . . քաղաքը կը գանուիմ:

III.

Lettres relatives à des payements.

Payement d'une facture.

Le sirop dont votre lettre du 9 ct. renfermait la facture est arrivé, et après l'avoir reçu, je vous en ai crédité la valeur. Je vous témoigne toute ma satisfaction pour la qualité de cette marchandise, et à l'avenir je m'adresserai volontiers à vous, quand mes besoins l'exigeront.

J'ai l'honneur de vous remettre dans l'incluse 94 fr. 33 cent. à deux mois de date sur les frères S. à Paris, dont vous disposerez pour le payement de ce qui vous est dû. — Vous voudrez bien m'en accuser réception à la première occasion.

Recevez en attendant etc.

Payement d'une traite.

En réponse à votre lettre d'hier, je vous informe que j'attends l'arrivée des harengs dont elle contient la facture, et j'aurai soin de vous en reconnaître la valeur après réception, si, comme je n'en doute pas, ils répondent à mon attende.

Les 100 napoléons d'or sur Bouillon et Cie. qu'on nous a remis pour être encaissés ont été payés à présentation et passés à votre crédit. D'autre part j'ai bonifié, sur votre ordre et pour votre compte, 170 th. à la banque Mobilier, dont vous trouverez la quittance demeurée dans la pièce ci-jointe.

Գ.

Վճարմանց վերաբերեալ նամակներ:

Վաճառատոմսի մը վճարումը:

Հասաւ օշարակին՝ որուն ցուցակը ամսոյս 9ին գրուած նամակով մը ղկուեղ ինծի խաւրեր էիք, եւ ես դինը Ձեր հաշուին անցուցի: Ա՛ս առթով կը յայտնեմ նաեւ թէ նոյն վաճառքին վրայ դո՛հ եմ, եւ թէ ամէն տոքն ալ պէտք որ ունենամ՝ յօժարութեամբ Ձեզի կը դիմեմ:

Թղթիս մէջ Ձեզի Փարիզ Ս. Եղբարց վրայ թուականէս 2 ամիս տոքը վճարուելու 94 ֆր. 33 սանտ. կը փակեմ Ձեր առնելիքին դիմացը. ընդունելութիւն առաջին առթով ինծի ծանուցէք: Ողջ լերուք:

Փոխանակագրի մը վճարումը:

Ձեր երէկուան նամակին պատասխան՝ կը ծանուցանեմ, որ ոչնիկա ձկան գալատեան կը ապասեմ, որուն ցուցակը նոյն նամակով խաւրած էիք, եւ ապրանքին հասնելէն առեւ՝ եթէ յուսացածիս պէս ալէկ ելլէ, որուն վրայ չեմ տարակուսիր, արժէքը Ձեր հաշուին կ՚անցընեմ:

Պուլեան եւ Ընկեր. վրայ քաշուած 100 ֆրանքոց ոսկւոյ փոխանակագիրը՝ ներկայացուելուն պէս վճարուեցաւ եւ Ձեր հաշուին անցուեցաւ: Ասոր դիմացը՝ Ձեր հրամանին համեմատ եւ Ձեր հաշուին՝ հոս Մոպիլիէ դրամատեղւոյն 170 թալէր վճարեցի, որուն ընկալագիրն ա՛ս թղթիս մէջ կը գտնէք:

N'ayant plus rien d'important à vous communiquer, je vous salue amicalement.

Envoi d'argent en diverses espèces.

J'ai reçu avec votre lettre du . . . le sucre que vous m'avez envoyé et j'ai porté le montant de la valeur au crédit de votre compte. Je vous envoie ci-joint:

10 louis d'or	à 8 fl. 50 kr.	85·—
20 ducats d'empire	à 5 fl. 6 kr.	101·20
Billets de banque	. . . .	50·—
		fl. 236·20

dont je vous prie de me créditer.

Envoi d'une lettre de change.

J'ai reçu en son temps votre lettre du . . . ainsi que le compte des marchandises, et vous en ai passé la valeur de conformité. Aujourd'hui je vous envoie 300 fr. sur C. W. à . . . payables à deux mois de date que vous voudrez bien faire rentrer pour mon compte.

Refus d'acceptation suivi de protêt.

J'ai présenté votre mandat de 300 francs payables le 16. juillet sur C. W. de cette ville, que j'ai reçu avec votre lettre du . . . , mais il a

Ձեզի հաղորդելու ուրիշ կարեւոր բան մը չունենալով ձեզ բարեկամաբար կ՚ողջունեմ:

Առձեռնպատրաստ առակի առթիւ՝ զանազան տեսակ դրամով:

Ձեր (առնոյս 17ին) գրած նամակին հետ՝ ինձի խաւրած շաքարն ալ ընդունեցայ, եւ անոր դումարը Ձեր հաշուին անցուցի: Ա՛ս թղթով Ձեզի կը խաւրեմ

10 *լուդովիկ. ոսկի, հատը՝*		
	8 *ֆիորին* 50 *դար.*	85.—
20 *կայսերական տուգատ, հատը՝*		
	5 *ֆիորին* 6 *դար.*	101.20
Թղթադրամ		50.—
	Ֆիոր.	236.20

որոն որ կ՚ապահեմ որ ինձի առնելիք գրէք:

Փոխանակագրի մը առթիւ:

Ձեր (առնոյս 2ին) գրած նամակը ժամանակին ընդունեցայ, եւ անոր հետ վաճառաց հաշիւն ալ, որուն դումարն լաւ հաշուի Ձեզի անցուցի: Ա՛յսօր Ձեզի Ձեր քաղաքը Ֆ. Վ.ի վրայ՝ թուական նէս երկու ամիս եօթը վճարուելու 300 ֆրանքի փոխանակագիր մը կը խաւրեմ, զորն որ կ՚ապահեմ որ իրմէ իմ հաշուիս առնուք:

Փոխանակագրի մը չընդունուիլն ու անոր դէմ չողոք:

Քաղաքիս մէջ Ֆ. Վ.ի վրայ քաշուած ու Յունիսի 16ին վճարուելու 300 ֆրանքի փոխանակագիրն, որ Ձեր (առնոյս 2ին) գրած նամակովն

refusé de les accepter. En conséquence je vous envoie le protêt que j'ai dû faire lever, en vous priant de me créditer de . . . fr. qu'il a coûtés. Je garde le billet à moi adressé pour le représenter à l'échéance.

En vous priant de me faire parvenir bientôt vos ordres, j'ai l'honneur etc.

Envoi d'une traite avec prière de balancer le compte et de renvoyer l'excédant.

J'ai à vous confirmer la réception des marchandises envoyées avec votre du 22 mars, dont j'ai passé la valeur à votre crédit. Pour en solder le montant je vous envoie aujourd'hui 700 sterlings courants à deux mois de vue sur L. G. à Londres; je vous prie de me les compter au plus haut cours et de me renvoyer par la poste l'excédant de cette somme en bons sur le trésor, déduction faite du montant de votre envoi.

Agréez etc.

Envoi de l'excédant d'un payement.

Votre lettre du 12 ct. renfermait 700 sterlings courants payables le 30 juillet à Londres, dont nous vous avons crédité, à $99^{3}/_{4}{}^{0}/_{0}$, 698 st. 5 shillings. Déduction faite de notre envoi du 22 mars de 246 st. 10 shil. il vous revient 451 st. 15 shil., que nous vous remettons suivant votre désir ci-joints en bons du trésor.

Agréez etc.

ընդունեցայ՝ ներկայացուցի, սակայն ինք չընդունեցաւ: Արդ կը խրկեմ Ձեզի աւտր դէմ բռած բողբօս, աղաչելով որ անոր համար բռած (այնչափ) ֆրանք ծախքս ինձի առնելիք գրէք: Իսկ փոխանակադիրը քովս կը պահեմ, որպէս զի հաւաստման օրը դարձեալ ներկայացնեմ:

Ձեզմէ նոր հրամաններ խնդրելով, կը մնամ եւ այլն:

Փոխանակագրի մը առաքում, աղաչելով որ անով հաշիւը հաւասարցնելի եւ առելցածը եւս խրկէ:

Թղթով կը ծանուցանեմ Ձեր Մարտի 22ին խրկած նամակին հետ ճամբայ դրած վաճառքներուն հասնիլը, որոնց արժէքը Ձեր հաշուին գրեցի: Արդ գումարը հաւաստացնելու համար այսօր Ձեզի Լոնտոն Պ. Լ. Կ.ի վրայ տեսութենէ երկու ամիս ետքը վճարելու 700 ոսկեդինի փոխանակագիր մը կը խաւրեմ: Կ'աղաչեմ որ զանոնք բան կարի բարձր գնով հաշուէք, եւ Ձեր խրկած վաճառքներուն արժէքն անկէ հանելէն ետեւ՝ առելցածը սուրհանդակով ինձի եւս խաւրէք: Ողջ լերուք:

վճարքի մը առելցուկն եւս խրկել:

Ձեր ամսոյս 22ին գրած նամակովը՝ Լոնտոն Յուլիսի 30ին վճարուելու 700 ոսկեդինի փոխանակագիր մ'ընդունեցանք եւ ⁰/₀ 99³/₄ով 698 ոսկեդին եւ 5 շիլլինկ Ձեր հաշուին անցուցինք: Մեր Մարտի 22ին յուղարկած վաճառաց արժէքին գումարը, որ 246 ոսկեդին 10 շիլլինկ կ'ընէ, ինչէն հանելէն ետեւ, մնացած 451 ոսկեդինն ու 15 շիլլինկը Ձեր բաղձանքին համաձայն աս թղթով եւս կը խաւրենք:

Refus d'accepter l'arrangement ci-dessus.

La lettre que vous nous avez fait l'honneur de nous écrire en date d'hier nous apporte 700 sterlings payables le 30 juillet; elle nous charge aussi de vous créditer du montant de cette traite et de vous retourner en espèces l'excédant, déduction faite des 246 sterlings que vous nous devez.

Nous regrettons vivement de ne pouvoir accéder à vos désirs, mais il ne nous convient pas de devoir, par suite de notre endos qu'il nous faut naturellement mettre sur la lettre de change, demeurer six semaines débiteurs du triple de la somme en question. Nous vous renvoyons donc la lettre de change ci-incluse à notre décharge et vous prions de nous faire tenir ce qui nous est dû en espèces ou en un mandat sur cette place.

Dans l'attente de votre réponse nous vous saluons bien amicalement.

Avis donné à un créancier qu'il peut disposer de son avoir.

Depuis le départ de ma dernière lettre, en date du 2. ct., j'ai vainement espéré que le cours du change sur Pétersbourg viendrait à baisser, afin de pouvoir vous faire parvenir votre avoir. Supposant que le cours de votre place m'est plus avantageux, je vous prie de tirer sur moi le montant de votre créance et des frais au terme qu'il vous plaira de fixer. Notre cours de ce jour est de $107^1/_2$, et il est peu probable qu'il baisse de si tôt.

Ժխտական պատասխան:

Երէկուան նամակիդիդ՝ մէկ Յունէսի 30ին վճարուելու 700 ոսկեանոցի փոխառնակագիր մը կը պարունակէր, յանձնելով միանգամայն որ նոյն փոխառնակագրին գումարը Ձեզի առնելիք դրեմք, եւ 246 ոսկեանոց առնելիքնիս մէջէն հանելէն ետեւ՝ աւելցածը Ձեզի առձեռնպատրաստ դրամով եւ խաւրեմք:

Սակայն շատ կը ցաւինք՝ որ Ձեր այդ բաղձանքը կատարելն անկարելի է, վասն զի չենք կրնար յանձն առնուլ՝ փոխառնակագիրն ի հարկէ փոխանցելումնիս՝ մեր առնելիքին երեքպատիկ գումարին պարտական մնալ: Ասոր փոխառնակագիրն ատ թղթոսկ Ձեզի կը դարձընենք, եւ կ'ապաչեմք որ մեր առնելիքն առձեռնպատրաստ դրամով կամ ատ քաղքիս վրայ քարշուած փոխառնակագրով մեզի խաւրէք:

Ձեր պատասխանին սպասելով, կը մնանք եւ այլն:

Պարտատիրոջ մը ծանուցում՝ որ առնելիքին ոսկեծին պէս կրնայ պարտադրել:

Ամսոյս 2ին դրած վերջին նամակս խրկեցեր եմքը՝ կը սպասէի որ Բեդերսպուրկի փոխառնակագրերուն ընթացքն իմնայ, որ Ձեր առնելիքը կարող ըլլամ հաստատանել. բայց ի զուր: Ենթադրելով որ այդ տեղայ փոխառնակագրերուն ընթացքն ինծի աւելի նպաստաւոր ըլլայ, կ'ապաչեմ որ Ձեր առնելիքին եւ եղած ծախքերուն համար իմ վրաս՝ ինչ ժամադրութեամբ որ կ'ուզէք՝ փոխառնակագիր մը քարշէք: Մեր այսօրուան ընթացքը 107½ է, եւ հաւանական չ'երեւար որ մօտերս

J'espère néanmoins que vous pourrez en tout cas tirer sur moi au-dessous de 107.

En vous assurant que votre traite sera payée promptement, je suis, avec respect etc.

Avis d'un payement fait au voyageur d'une maison.

Il y a quelques jours que j'ai eu le plaisir de voir chez moi votre voyageur, M. X. Je lui ai payé le solde de mon compte qui se montait à 28 napoléons 7 francs, ce dont il vous aura sans doute informé.

Envoi d'un payement.

J'ai reçu, il y a quelques jours, l'envoi que vous m'avez fait parvenir, et l'ayant reconnu juste, je l'ai porté au crédit de votre compte. Pour balancer cet article je vous envoie dans le paquet ci-joint

	francs 250·10
Escompte 2 %	5·—
	francs 255·10

Demande d'une ouverture de crédit.

Nous avons l'honneur de vous remettre une circulaire relative à l'ouverture de notre maison de banque, et prenons la liberté d'y joindre quelques lignes pour vous dire combien nous serions flattés d'entrer en correspondance avec votre estimable

ակէ առնլի իջնայ. այսու ամենայնիւ կը յուսամ թէ որեւիցէ դիպուածին մէջ՝ 107էն վար կրնաք քաշել:

Ձեր փոխանակագրին անվիջապէս վճարուելուն վրայ զՁեզ ապահովցնելով, եմ լի մեծարանօք եւ այլն:

Յանձնող գործակատարի մի նոյն վճարման ծանուցում:

Քանի մը օր յառաջ Ձեր կողմանէ ճամբոդութիւն ընող Պր. Ք. գործակատարն իմ առնես առնելու հաճութիւնն ունեցայ, որուն իմ 28 նաեղոլ. եւ 7 ֆր. պարտքս վճարեցի, ինչպէս ինքն անտարակոյս Ձեզի ծանուցած է:

Վճարքի մի խոկոտիլը:

Ինձի խրկած վաճառքնիդ քանի մը օր է որ ընդունեցայ. եւ ամէն բան ճիշդ գտնելով՝ գումարը Ձեզի առնելիք գրեցի: Արդ այս մասը լմընցընելու համար նամակիս կից ծրարով Ձեզի կը խաւրեմ

	Ֆրանք	250·10
Դրամագլուխ %	2	5·—
	Ֆրանք	255·10

Հաւարում տպոն խնդրուածք:

Դրամափոխութեան տուն մը հաստատելնիս ծանուցանելու նպատակաւ ասս շրջաբերականը Ձեզի խրկելու պատիւ ունենալով, կը համարձակինք անոր վրայ քանի մը տող ալ աւելցնել, Ձեզի խնայցընելու համար թէ ուշադիր կը փափա-

établissement, et de vous prouver par nos efforts notre vif désir de nous rendre dignes de votre confiance. Il nous serait particulièrement agréable que vous voulussiez bien nous ouvrir un crédit, ce qui contribuerait à rendre notre correspondance plus active et à vous donner des preuves palpables de notre exactitude et de notre solidité.

Dans le cas où vous seriez disposés à satisfaire à notre désir, nous vous prions de nous communiquer l'étendue du crédit que vous nous ouvririez, et en vous assurant que nous remplirons toujours nos obligations avec la plus scrupuleuse exactitude, nous vous saluons avec respect.

Réponse négative.

Nous avons reçu la lettre que vous nous avez fait l'honneur de nous écrire le 1er du mois, avec une circulaire nous annonçant que vous avez établi une maison de commerce, et en vous remerciant de cette communication nous faisons des vœux sincères pour le succès de vos entreprises.

Bien que désirant contribuer pour notre part à agrandir le cercle de vos affaires et à leur imprimer de l'activité, nous nous voyons forcés, du moins pour le moment, de renoncer à satisfaire au désir que vous exprimez d'entrer en relation avec nous. Nous nous sommes fait depuis longtemps une loi de n'ouvrir de compte à aucune nouvelle maison, et cette résolution nous ne l'avons prise qu'après avoir fait mainte triste expérience.

Veuillez donc n'attribuer ce refus à aucune

զինք Ձեր պատուական ատեն հետ յարաբերութեան մէջ բլլալ, եւ թէ ուշադիր պիտ՚որ աշխատինք Ձեր վաստհութեան ամէն նկատմամբ արժանի բլլալու: Մեզի առանձին կերպով ուրախալի կ՚բլլայ, եթէ մեզի չափաւոր համարում մը տալ յանձն առնուք, որուն վախճանն բլլայ՝ մեր եւ ձեր առեւտրական յարաբերութիւնը կենդանացընել, եւ մեր կողմանէ Ձեզի ճիշդ եւ հաստատ գործողութեան ակնարկ տալ:

Եթէ բաղձանքնիս յանձն առնուք կատարել, կ՚ապահովենք որ պարտքերնիս միշտ մեծ ճշդութեամբ պիտ՚որ կատարենք, ճնալով խորին յարգութեամբ:

Ժխտական պատասխան:

Ամոյս 1ին նամակովը Ձեր խրկած ըղձաբեռնականն առնելով՝ նոր վաճառականութեան տուն մը հաստատելնիդ իմացանք: Չէ թէ միայն շնորհակալ ենք Ձեր այդ մտադրութեանը, այլ եւ ամէն գործոյդ յաջողութեանը համար աղօթող:

Կը բաղձայինք մենք ալ մեր կողմանէ Ձեր գործողութեան ընդարձակելու եւ կենդանացընելու օգնել. սակայն մեծապէս ցաւ է մեզի որ չենք կրնար դանել առ այժմ՝ մեզի հետ յարաբերութեան մէջ բլլալու բաղձանքնիդ կատարել: Երկայն ժամանակէ ի վեր մեզի կանոն բռած ենք՝ նոր տան մը հետ չսկսիլ, եւ առ որոշում բազմաթիւ դառն փորձերէ ետքն բռած ենք:

Կ՚ապահենք որ այդ առաջարկութեան մեր-

méfiance personnelle de notre part; le nom des maisons respectables dont vous vous réclamez suffirait déjà pour nous rassurer complétement. Quoi qu'il en soit, si nous pouvons vous être de quelque utilité sur notre place, nous vous prions de disposer de nous en tout temps.

Réponse affirmative.

En vous confirmant la réception de votre circulaire du 1er de ce mois et de la lettre du même jour qui l'accompagnait, nous souhaitons sincèrement que votre entreprise, qui paraît reposer sur des bases solides, soit couronnée d'un plein succès. Les maisons de commerce respectables auxquelles vous vous référez, et surtout les renseignements favorables que, sur notre demande, MM. N. S. et M. nous ont envoyés, nous engagent à satisfaire à votre désir de vous voir ouvrir un crédit chez nous, persuadés que nous sommes que vous ne vous écarterez jamais des principes de loyauté et d'exactitude, qui seuls peuvent inspirer de la confiance en un jeune établissement et en assurer la durée.

Nous fixons notre crédit provisoirement à 5000 florins; mais nous sommes tout disposés à vous en accorder dans la suite un plus étendu, si le développement donné à vos affaires vous en faisait sentir le besoin et que nous continuions à être satisfaits de nos relations avec vous.

Nous vous compterons, comme on le fait à l'ordinaire, $^1/_3\,^0/_0$ de commission pour toutes les opérations faites d'après vos ordres, et vous débiterons de $5\,^0/_0$ par an pour les sommes à notre

ժամը իբրեւ անձնական անվտահութեան ապացոյց չառնուք. վասն զի Ձեր յիշած պատուաւոր աներան անուններըն՝ զմեզ բոլորովին ապահովցընելու բաւական էին: Բայց թէ որ հոս կերպով մը Ձեզի կրնանք օգտակար ըլլալ, պատրաստ ենք մեր ծառայութիւնը Ձեզի միշտ նուիրելու:

Հաստատական պատասխան:

Ամոյա 1ին Ձեր խաւրած շրջաբերականն ու անոր յարակից նամակն ընդունելնիս աս թղթով Ձեզի ծանուցանելէն եառեւ, անկեղծ սրտիւ կը բաղձանք որ Ձեր գործառնութիւնը, որ հաստատուն հիման վրայ հիմնեալ կ'երեւայ, յաջող ելք ունենայ: Ձեր յիշած երեւելի վաճառականութեան աներան անուններըն, եւ մանաւանդ մեր խնդրելովը՝ Պր. Ն. Ս.ին եւ Մ.ին Ձեր վրայ խաւրած նպաստաւոր տեղեկութիւններըն՝ մեզի սրոշել տուին որ Ձեզի համարում տալու բաղձանքնիս կատարենք, հաստատ գիտնալով որ երբեք չէք խոտորիր անկեղծութեան եւ ճշդութեան սկըզբունքներէն, որոնք նոր հաստատութեան մը վրայ վստահութիւն կրնան բերել եւ անոր տեւականութիւնն ապահովցընել:

Ան այժմ Ձեզի 5000 ֆիորինի համարում կու տանք. սակայն պատրաստ ենք երթէն աւելի բարձրացընելու՝ եթէ Ձեր առաւտուրին ընդարձակութիւնն, այնպէս պահանջէ եւ մենք ալ Ձեր եւ մեր յարաբերութեանց վրայ գոհ ըլլանք:

Ամէն Ձեր յանձնարարութեամբն բրած գործքերնուս համար սովորական $^0/_0$ $^1/_3$ յանձնառուղէքը կը հաշուենք, եւ Ձեզի անցած առակի գումարին համար՝ առին $^0/_0$ 5 շահ առնելիք կը գրենք:

crédit; mais si nous avons à vous bonifier des intérêts, ils seront comptés à 4 %.

Dans l'attente de vos ordres nous vous saluons amicalement.

Refus d'accepter une traite non-avisée.

On a présenté aujourd'hui à notre acceptation une traite de vous de mille francs payable à deux mois de date suivant avis; mais nous avons cru devoir la refuser attendu que nous sommes sans avis de votre part. Le porteur n'a pas fait lever de protêt, mais il reviendra dans quelques jours pour avoir des renseignements. Nous vous prions en conséquence de nous faire parvenir, par le retour du courrier, la confirmation de la traite. Nous vous ferons observer que nous ne payons jamais aucun mandat suivant avis, même quand ils nous sont adressés par nos correspondants les plus anciens et les plus solides, sans qu'on nous les ait réellement avisés.

Pour s'excuser d'une erreur.

En réponse à votre honorée du 18 ct., nous vous adressons nos excuses pour avoir négligé de vous aviser une traite de 1000 fr. sur vous du 2 ct. à deux mois de date; nous vous prions de lui faire bon accueil et vous donnons l'assurance qu'une semblable erreur ne se renouvellera plus.

Nous vous saluons amicalement.

Իսկ եթէ մենք Ձեզի շահ վճարելու ըլլանք՝ 0/0 4ով կը հաշուենք։

Ձեր յանձնարարութեանց սպասելով, կ'ընդ բարեկամաբար կ'ողջունենք։

Առանց ծանուցման քարշուած փոխանակագրի մը մերժում։

Այսօր մեզի՝ Ձեր կողմանէ քարշուած 1000 ֆրանքի փոխանակագիր մը մատուցին, թուականէն երկու ամիս եղքը վճարելի ըստ ադդարարութեան. բայց հարկ եղաւ մերժել, որովհետեւ առնոր վրայ Ձեզմէ ադդարարութեան թուղթ ընդունած չէինք։ Ատոնցմանողը բողոք ընել չուզաւ, բայց քանի մ'օրէն դարձեալ պիտ'որ գայ առեղկուելթիւն խնդրելու. ուստի կ'աղաչենք որ թղթատերին դառնալուն՝ փոխանակագրին հատուցումը ընէք։ Ա ատով Ձեզի կ'իմացընենք նաեւ որ նոյն իսկ ամէնէն հին ու պատուաւոր վաճառականներէն ալ ըստ ադդարարութեան խրթնուած փոխանակագիրները ստորագրութիւն չունինք վճարելու՝ քանի որ իրօք ադդարարութեան թուղթ չենք ընդունած։

Վճարման վրայ հատուր ծողովիւն խնդրել։

Ամսոյս 18ին դրած թղթերնուդ պատասխանատուով՝ բողոքիւն կը խնդրենք որ մեր ամսոյս 2ին թուականէն երկու ամիս եղքը վճարուելու Ձեր վրայ քարշուած 1000 ֆրանքի փոխանակագրին համար Ձեզի ադդարարութեան թուղթ խնդրելու ժողեր ենք։ Կ'աղաչենք որ Ձեր ընդունելութիւնը չզլանաք, զԶեզ ապահովցընելով որ նոյնպիսի պատահումներ մը ուրիշ անգամ չի պատահիր։

Avis du non-payement d'une traite acceptée.

En me référant à ma dernière du 17 ct. je vous annonce que X. de cette ville, sur lequel vous m'aviez fait une remise de 1200 florins fin d'avril pour le compte de MM. S. et Cie. à Leipsic, laquelle avait été acceptée, a suspendu hier ses payements. En conséquence j'ai fait lever protêt et j'envoie à MM. L. Schöne et Cie. à Berlin la traite, le protêt et le compte de retour acquitté, ainsi que la retraite sur vous pour le montant de ce dernier, soit 24 1/2 fl.

Le payement de ces sommes, qui nous paraît hors de doute, balancera nos comptes.

Renvoi d'une traite non acceptée.

Nous avons reçu aujourd'hui, à 3 heures de l'après-midi, la lettre que vous nous avez fait l'honneur de nous écrire hier, et nous avons envoyé sur le champ chez MM. L. pour toucher le montant de votre remise de 250 napoléons payable le 23 du mois. Malheureusement on nous a répondu que cette maison n'acceptait pas la traite. Nous avons donc fait lever immédiatement un protêt que nous vous envoyons ci-joint, en vous priant de nous décharger du montant de la traite protestée et de nous bonifier . . . francs pour les frais du protêt.

Քարշուած փոխանակագրի մը ընդունումէն եւ երբ ան մերժած վճարուի վրայ ծանուցում:

Ամսոյս 17ին դրած նամակս յիշեցընելով, այսօր Ձեզի կը ծանուցանեմ որ ան քաղքիս Կ. Պարոնը, որուն վրայ ի հաշիւ Պր. Ս. եւ Ընկեր. Լայբցիկ Ապրիլին վերջը վճարուելու 1200 ֆիոըինի փոխանակագիրը մը քաշած էիք, որն որ արդէն ընդունուած էր, երէկ իր վճարմունքնեը դադրեցուց: Ուստի առը դէմ բողոք ըրի, եւ փոխանակագիրը, բողոքման թուղթը եւ վճարուած գործի հաշիւը, ինչպէս նաեւ անոր համար եղած $24^1/_2$ ֆիոըին ծախքին համար Ձեր վրայ քարշուած փոխանակագիր մը պերլին Լ. Շէօնէ եւ Ընկեր. կը խաբեմ:

Ան դումարները վճարուելուին, որուն վրայ ամենեւին տարակոյս չունինք, մեր հաշիւները կը հաւասարին:

Քարշուած փոխանակագիր մը չընդունելով եւ խաղալ:

Ձեր երէկուան նամակին այսօր կէսօրէն եաքը ժամը 3ին ընդունեցանք եւ շուտ մը Լ. Պարոնեըսն խաբեցինք, Ձեր մեր վրայ քարշած ամսոյս 23ին վճարուելու 250 նաբոլէոնն առնելու. սակայն դժբախտութեամբ մեզի պատասխան տուին որ փոխանակագիրը չեն ընդունիր: Անմիջապէս բողոք ըրինք, որուն օրինակին առ թղթով Ձեզի կը խաբենք, աղաչելով որ դէմ բողոքուած փոխանակագրին դումարը մեզի վճարէք, եւ բողոքման ծախքին համար գացած (այնշաի) ֆրանքը, մեր առնելէաց հաշուին դրէք:

Renvoi d'une traite et du protêt pour notification tardive du dernier.

Je reçois en ce moment votre lettre du 24 ct. par laquelle vous me renvoyez avec protêt, faute de payement, la traite de 250 nap. payable le 23 du mois. Quelque désir que j'aie de vous être agréable, je me vois à regret dans l'impossibilité de reprendre la traite en question, le protêt ayant été notifié un jour trop tard, c'est-à-dire le 26, tandis qu'il aurait dû l'être au plus tard le surlendemain de l'échéance, soit le 25, ce qui me prive du droit de recours. Je dois en conséquence vous laisser le soin de vous adresser aux tireurs, MM. Bonneville frères de Lyon, dont j'ai reçu cet effet et que j'informe aujourd'hui même du non-payement. Mais c'est tout ce que je puis faire pour vous.

En souhaitant que vous n'ayez pas à subir de perte considérable par suite de ce désagréable incident, je vous salue bien amicalement.

Envoi d'actions avec ordre de les vendre.

Nous avons reçu la lettre que vous nous avez fait l'honneur de nous écrire en date du 4 novembre de cette année et où vous nous offrez vos services sur votre place. Nous saisissons en conséquence l'occasion qui s'offre à nous, d'ouvrir avec vous une correspondance qui, comme nous n'en doutons pas, sera avantageuse et agréable des

փոխանակագիրն ու ղողոքը ետ դարձնելով, ղողոքին ուշ ծանուցանելոն հարմար:

Ամսոյս 24ին դրած նամակիդ հիմայ ընդունեցայ, որով ամսոյս 23ին վճարուելու 250 նաբուլէոնի փոխանակագիրն եւ անվճար մնալուն պատճառաւ բողոքման թուղթը ետ կը դարձնէք: Որչափ որ Ձեզի հաճոյական գործ մ'ընել կը բաղձայի, կը ցաւիմ որ փոխանակագիրն ետ առնուլ չեմ կրնար, որովհետեւ բողոքը պատշաճ առնէն օր մը ուշ, այսինքն 26ին ծանուցուած է, ուր որ հատուցման օրէն դէթ երկու օր ետքը՝ այսինքն 25ին ծանուցուելու էր, որով դիմում ընելու իրաւունքէն զրկուեցայ: Ուստի պէտք եմ Ձեզի թողուլ որ փոխանակագիրը քարշոնեբուն Լիոն պտռվիլ եղբարց դիմէք, որոնցմէ փոխանակագիրն ընդունած եմ, եւ ատոր համար ալ այսօրուան սուբհանակով փոխանակագիրին չվճարուիլն իրենց կը ծանուցանեմ: Ձեզի համար այսչափս միայն ձեռքէս կու գայ:

Կը բաղձամ որ աս դժբախտ արկածին պատճառաւ մեծ վնասի մը չհանդիպիք, եւ կը մնամ մեծաւ յարգանօք:

Բամանորդոմեանի թղթերուն առաքում ծախելոն յանձնարարոմեանէ:

Նոյեմբերի 4ին դրած նամակիդ ընդունեցանք, որով կը յայտնէք թէ մեզի ծառայութիւն մ'ընելու պատրաստ էք: Արդ այս միջոցիս յարմար առիթ մ'ունինք Ձեզի հետ գործակցութիւն մը սկսելու, որն որ ինչպէս կը յուսանք՝ երկու կողմանն ալ օգտակար ու հաճոյական կ'ըլլայ: Ան թղթովս Ձեզի կը խնդրենք (այս ինչ) թուականշա-

deux côtés, et vous envoyons ci-joint vingt coupons d'actions du chemin de fer de Paris à Lyon N^os . . ., avec prière de les vendre au mieux, toutefois pas au-dessous de 208. Si vous ne pouvez pas en obtenir ce prix actuellement, veuillez nous le faire savoir aussitôt. Nous vous serions aussi très-reconnaissants si vous communiquiez vos idées sur les chances qui vous semblent réservées à ce papier. Heureux de trouver l'occasion d'être honorés de vos ordres, nous les exécuterons avec une sollicitude et une ponctualité qui ne sauraient manquer de vous satisfaire.

Agréez etc.

Avis qu'on n'a pu vendre au prix ordonné.

J'ai reçu la lettre dont vous m'avez favorisé le 12 du mois avec vingt coupons d'actions du chemin de fer de Paris à Lyon, que vous m'avez chargé de vendre au mieux, mais non pas au-dessous de 208. A mon grand regret je n'ai pu exécuter vos ordres sur-le-champ; car, comme vous le verrez par notre cote d'aujourd'hui, on les a offerts à ce prix, ce qui fait qu'on n'en obtiendrait aujourd'hui que 207 3/4. Il est aussi bien possible que les cours fléchissent encore prochainement, quoiqu'il n'y ait, à proprement parler, aucun motif pour expliquer cette baisse. Je suis donc persuadé que ce mouvement rétrograde ne sera pas d'importance et qu'il n'est que l'effet momentané d'une spéculation à la baisse, car les recettes de notre chemin de fer vont toujours croissant et

նոյ 20 կոտ Փարիզ-Լիոնի երկաթուղւոյ բաժանորդութեան թուղթ, ապահովելով որ ըստ կարի բարձր դնոյ ծախիք, բայց 208էն վար չէ: Եթէ ան միջոցիս նոյն դնով չէիք կրնար ծախել, հնարիք ըրէիք անմիջապէս ծանուցէիք: Դարձեալ մեծապէս հնարհակալ կ'ըլլանք, եթէ ան թղթերուն՝ մօտ ժամանակն ունենալու վիճակին վրայ Ձեր կարծիքը մեզի հաղորդէիք: Վերջապէս շատ կ'ուրախանանք, եթէ երբեմն երբեմն Ձեր յանձնարարութիւնները մեզ պատուէիք, զորոնք ճիշդ եւ ազէկ կատարելով կը յուսանք որ Ձեր գոհութիւնն ապահովապէս վաստակինք:

Ողջ լերուք:

Ժամուցոյց մի՛ յանձնուած գնով անկարելի է ծախել:

Ամսոյս 12ին հնարհած նամակիդ 20 կոտ Փարիզ-Լիոնի երկաթուղւոյ բաժանորդութեան թղթերով ընդունեցայ, զորոնք ըստ կարի բարձր դնով ծախելու կը յանձնէիք, բայց 208էն վար չէ: Սակայն մեծապէս կը ցաւիմ որ յանձնարարութիւնդիդ անմիջապէս չկրցայ կատարել. որովհետեւ՝ ինչպէս թղթիս մէջ դրուած այսօրուան դրամափոխութեան ընթացքին ցուցակէն կը տեսնէք, ան դնով ծախու կը մրսին, ուստի եւ 207 3/4էն բարձր դնով չեն ծախուիր: Դարձեալ կարելի է որ դինը մօտերս աւելի իջնայ, թէպէտ եւ ասոր ալ բաւական պատճառ մը չկայ: Անոր համար համոզուած եմ որ ան անկումը առեւտական բան պիտ՚որ չըլլայ, այլ նոյն անկման վրայ հիմնած շահադիտութեանց հետեւութիւնն է, վասն զի մեր երկաթուղւոյն մուտքը միշտ աճելու վրայ է, եւ անցեալ տարւոյն հաշուի կշիռն ան-

le règlement de l'année dernière offrira sans doute un résultat favorable.

Je ne puis donc que vous conseiller d'attendre encore quelques semaines avant de vous défaire de vos actions, convaincu que je suis que le cours de 208 sera dépassé.

Pour se plaindre de ce qu'un crédit de banque a été dépassé.

Nous prenons la liberté de vous faire observer que le crédit de 5000 fl. que nous vous avions accordé, a déjà été dépassé de 1200 fl. Vous ne nous en voudrez donc pas si nous vous prions de nous faire bientôt une remise équivalente à la différence en question, comme aussi de nous faire passer des fonds pour l'échéance de vos nouvelles traites. Les circonstances actuelles nous font désirer de restreindre le crédit que nous avons ouvert à des maisons étrangères, plutôt que de l'étendre; en outre nous tenons beaucoup à ce qu'il règne chez nous le plus grand ordre à cet égard.

Agréez etc.

Réponse.

En vous remerciant vivement de l'assurance que vous nous donnez dans votre lettre du 22 de ce mois, que notre traite de 3000 fl. sera honorée, nous vous prions de nous excuser de ce que nous avons déjà outrepassé le crédit de 5000 fl. que vous aviez eu l'obligeance de nous accorder. Si ce désordre a eu lieu, c'est bien contre notre gré et seulement par suite de la massé des affaires que

տարակոյս աղէկ արդիւնք պիտ՚որ ցուցընէ։ Եւ այսպէս՝ կընամ խորհուրդ տալ ապահովութեամբ՝ որ բաժանորդութեան տոմսերը քանի մը շաբաթ ալ պահէք, որովհետեւ աներկբայ եմ որ նոյն միջոցին գինը 208էն ալ աւելի կը բարձրանայ։

Համարման մը սահմանն անցընելոյն վրայ տրտունջ։

Կը համարձակինք յիշեցընել որ Ձեզի տուած 5000 ֆիորինի համարումնիս արդէն 1200 ֆիորին անցած է, ուստի եւ չէք նեղանար եթէ աղաչելու ըլլանք, որ վերյիշեալ տարբերութիւնը հաւասարցընելու, ինչպէս նաեւ Ձեր նոր քաշած փոխանակագիրները հատուցանելու համար մեզի ստակ անցընէք։ Ժամանակիս պարագաները մեզի բաղձալի կ՚ընեն դրսի տներուն տուած համարումնիս աւելի նուազեցընել քան թէ ընդարձակել. բայց ասկէ՝ կ՚ուզենք որ աս նկատմամբ մեր մէջը պատշաճ կարգն ու կանոնը պահուի։

Կը մնանք եւայլն։

Պատասխան։

Ամսոյս 22ին գրած նամակովնիդ՝ մեր՝ 3000 ֆիորինի փոխանակագրին ընդունելութիւնը կը ծանուցանէք. շնորհակալ ենք մեծապէս, միանգամայն թողութիւն խնդրելով՝ որ մեզի շնորհուած 5000 ֆիորինի համարման սահմանն արդէն անցուցինք։ Այս ցաւալի դէպքին միակ պատճառը՝ տոնավաճառին առթիւ ունեցած գործքերնուս շատութիւնն էր։ Ուստի կատարեալ իրաւունք կու

la foire amène; nous trouvons donc parfaitement naturel que vous ne désiriez pas nous voir franchir les limites du crédit ouvert sur votre maison; cependant nous sommes bien convaincus, d'après la marche de nos affaires jusqu'à ce jour, que votre avertissement n'implique aucune méfiance à notre égard. Nous ne manquerions pas de vous faire immédiatament des remises pour la somme de 1200 fl., si le cours actuel n'était pas trop désavantageux pour nous. Nous vous prions donc de tirer sur nous jusqu'à la concurrence de la valeur mentionnée ou d'une plus forte, au terme qui vous conviendra. Quant au montant de nos nouvelles traites, nous vous ferons parvenir, s'il faut, avant l'échéance les fonds nécessaires pour l'acquitter.

Recevez, Messieurs, etc.

Retrait d'un crédit de banque.

Nous avons reçu avec votre lettre du . . . votre seconde de change de 150 liv. st. pour fin janvier sur MM. F. et L. à Londres et vous en avons crédité au cours de . . . Quant aux 2500 fl. payables le 3 février que vous avez tirés sur nous, nous leur ferons accueil à présentation. Nous devons cependant nous permettre de vous faire observer que nous désirons modifier nos relations commerciales avec vous, et vous prions de nous faire passer des fonds le plus tôt possible pour couvrir notre avoir chez vous. Divers motifs, surtout la marche incertaine des affaires, nous engagent à retirer le crédit que nous vous avions ou-

տանք Ձեզի՝ որ մեզի շնորհած համարման սահմանը ճիշդ պահել կ՚ուզէք, թէպէտ մեր գործքերուն ընթացքէն դատաստան ընելով՝ կրնանք վատահ ըլլալ որ Ձեր բրած ազդարարութիւնն անվատահութեննէ յառաջ եկած չէ: Ձեզմէ դանդաղեր հիմայ անվիջապէս 1200 ֆիւրին Ձեզի անցընել, եթէ հիմակուան դրամոց ընթացքը մեզի այնպէս անվտանգաւոր չըլլար: Ուստի կ՚աղաչենք որ վերոյիշեալ դումարին կամ ուրիշ մեծագոյն դումարի մը համար ալ մեր վրայ բան հաճոյից վճարուելու փոխանակագիր մը քաշէք: Իսկ մեր նոր փոխանակագիրը դումարը վճարելու համար հաւուցման օրը չհասած՝ պէտք եղած տակը կը խաբենք:

Ընդունեցէք եւ այլն:

Փոխանակագրի համարման մի եւս առնուիլը:

Ամսոյս (այս օրը) գրած նամակին հետ Ձեր Լոնտոն պր. Ֆ. եւ Լ. վրայ քաշուած եւ Յունուարին վերջը վճարուելու 150 ոսկեվինի երկրորդական փոխանակագիրն ընդունեցանք, եւ (այսչափով) Ձեզի տունէլիք գրեցինք: Իսկ մեր վրայ քաշած Փետրուարի 3ին վճարուելու 2500 ֆ. փոխանակագիրը՝ մեզի մատուցուած առեն կ՚ընդունինք: Սակայն կը համարձակինք խնդրել, որ մեր ու Ձեր առեւտրական յարաբերութիւնները չափաւորել կ՚ուզենք, եւ կը խնդրենք որ մեզի ունեցած պարտքերնիդ վերջացընելու համար՝ կարելի եղածին չափ շուտ առակ անցընէք: Ձանազան պատճառներ, բայց գլխաւորաբար առեւտուրին հիմակուան անստոյգ ընթացքը, զմեզ կը ստիպեն մինչեւ հիմայ Ձեզի տուած համարումնիս եւ

vert, comme, en général, à restreindre nos opérations le plus possible.

Ayant eu aujourd'hui l'occasion de faire des traites à un cours avantageux pour vous, nous nous sommes permis de tirer sur vous 1000 rix-dalers à deux mois de date sur L. et P., et 1500 dito sur W., total 2500, auxquels nous vous prions de vouloir bien faire honneur et que, dans cette supposition, nous portons au crédit de votre compte.

Mouvements de fonds etc.

C'est une règle dont nous ne nous départons jamais, de n'accepter pour aucune maison, sans avoir des valeurs en mains, ou la certitude que les fonds nous seront faits par une maison solide comme la vôtre.

Nous nous sommes trouvés par conséquent dans la nécessité désagréable de refuser notre acceptation à vos deux dernières traites.

Il nous a été avisé plusieurs traites que nous serons forcés de laisser retourner sous protêt, à moins que vous ne nous fassiez des remises.

Celle qui est tirée sur . . . a été protestée faute d'acceptation, et nous craignons bien qu'il ne l'acquitte pas à l'échéance; peut-être autant par faute de moyens que par toute autre raison.

առնուլ, մանաւանդ որ հիմայ ընդհանրապէս մէր առուտուրն բան կարի չափաւորել կ՚ուզենք:

Այսօր Ձեզի նպաստաւոր դնով փոխառնակատիր մը քաշելու առիթ ունենալով, համարձակեցանք Ձեր հաշուին Լ. եւ Բ. Պարոննեբուն վրայ թուականէս երկու ամիս եռքը վճարուելու 1000 թալէրի փոխառնակատիր մը, եւ դարձեալ Պր. Վ.ին վրայ 150 թալէրի փոխառնակատիր մը քաշել, ընդ ամէնը 2500 թալէռի, զորոնք կ՚ապաչենք որ մատուցուած առեն ընդունիք. ասոնց ենթադրութեամբ նոյն դումարը Ձեզի առնելիք կը դրենք:

Թուաւոգլխոյ շարժումներ:

Մեր քոմլն օրէնք մ՚եղած է, որմէ երբեք եւս կենալ չենք ուզեր, որ երբեք առն մը հաշուին փոխառնակատիր չընդունինք՝ առանց կանխիկ վճարման կամ առանց ապահովութեան՝ որ առակը Ձեր տան պէս հաստատուն տան մը ձեռքով մեզի կը վճարուի:

Ուստի եւ ակնածոյ հարկադրեցանք Ձեր վերջին երկու փոխառնակատիրը չընդունիլ:

Զանազան փոխառնակատիրներու վրայ ապրատրութեան թղթեր ընդունեցանք, զորոնք բողքմամբ եւս դարձնելու պիտի՚որ առիթուինք՝ եթէ մեզի առակ անցընելու չըլլաք:

Պր. Ա.ին՝ իր վրայ քաշուած փոխառնակատիրն ընդունած չըլլալուն դէմ բողք եղաւ, եւ կը վախնանք որ հաստուցման օրն ալ՝ անկարող ըլլալով եւ կամ թէ ուրիշ պատճառներու համար, պիտ՚որ չվճարէ:

Veuillez, au reçu de la présente, remettre à M. N. mille livres sterling, en lui donnant ávis que c'est par mon ordre que vous lui faites cette remise.

La traite ci-dessus est une avance de L. 300 sur une consignation qui m'est adressée.

Vous pouvez compter que vos traites recevront bon accueil, lorsque le connaissement nous aura été remis.

Vous tirerez sur moi pour le montant, ou me direz à qui vous désirez que je paie ici; je ferai ce qui vous conviendra le mieux, et vous aurai en outre beaucoup de reconnaissance.

Nous avons été surpris de voir paraître une nouvelle traite de vous, de . . ., qui, par les raisons que nous vous avons déjà déduites, doit rester en souffrance.

Nous sommes étonnés que vous ayez tiré ces traites sans nous demander auparavant si nous reconnaissions devoir cet argent.

Le change sur Londres fut coté hier à 20 fr. 50 c.; mais nous ne sommes pas certains qu'il se soit fait quelque chose à ce taux.

Nous vous autorisons par la présente à vous prévaloir sur nous de la somme de deux à trois

Թուղթս ընդունելէն ետքը՝ շնորհք ըրէք Պր. Ա.ին 1000 ստէրլին անցուցէք, իմացընելով որ աս ստակն իմ հրամանաւս իրեն կը խաւրէք։

Վերջգրեալ փոխանակագիրը՝ 300 ստէրլինի կանխիկ վճարմունք է, ինծի խաւրուած վաճառքի յանձնարարութեան մը համար։

Կրնաք ապահով ըլլալ, որ ծանուցումը ձեռուընիս հասնելուն պէս՝ Ձեր փոխանակագիրները կ'ընդունուին։

Աս գումարին համար վրաս փոխանակագիր մը քաշեցէք, կամ ծանուցէք թէ որո՛ւն կը բաղձաք որ նոյն գումարը վճարեմ. Ձեզի պատշաճ երեւցածը կ'ընեմ, եւ միանգամայն ասոր համար մեծապէս շնորհակալ ալ կ'ըլլամ։

Զարմացանք իմացինք երբ որ Ձեզմէ ամսոյս . . ին նոր քաշուած փոխանակագիր մը մեզի մատուցուեցաւ, որն որ ինչպէս գիտէք, քանի մը պատճառի համար չի կրնար ընդունուիլ։

Կը զարմանանք որ աս փոխանակագիրը մեր վրայ քաշեր էք՝ առանց մեզի հարցընելու թէ արդեօք պարտքը կը ճանչնանք։

Լոնտոնի փոխանակագիրներուն գինը երէկ ակըմբանոցին մէջ 20 ֆր. 50 սանդ. էր. սակայն չենք գիտեր որ արդեօք աս գնով գործք մ'եղած է։

Աս թղթով Ձեզի իշխանութիւն կու տանք, որ սովորական պայմանաժամով եւ հիմակուան ըն-

mille livres sterling, au terme d'usage et au change courant.

Nous espérons que vous trouverez quelque moyen de faire les fonds de nos dernières acceptations, dont l'échéance approche.

Nous sommes favorisés de votre lettre du 11 ct.; nous en avons retiré deux effets montant ensemble à L. St. 1700, lesquels sont acceptés, et dont votre compte sera reconnu après encaissement.

Reproches d'un négociant à un autre.

Je vois avec peine que votre billet de 1200 fr. m'est revenu. Il m'a été fort désagréable de le rembourser, et je suis surpris que vous soyez assez indifférent sur votre réputation pour ne pas m'avertir d'avance de l'impossibilité où vous étiez d'y faire honneur. Vous pouvez vous rappeler, Monsieur, que je vous ai donné le temps que vous m'avez demandé; c'est en agir mal avec moi, et si votre billet n'est pas payé dans huit jours, je me verrai forcé de le mettre entre les mains d'un notaire.

Demande de prolongation d'un billet à échéance.

Plusieurs payements demeurés en retard et sur lesquels j'avais compté m'ont mis dans un embarras pécuniaire tel qu'il me serait fort difficile de pouvoir acquitter l'obligation que j'ai souscrite en votre faveur et qui est payable dans huit jours.

թաղիկ գնով մը հաշուին 2—3000 ոսկիին առնուք:

Կը յուսանք որ մեզմէ մը կը գանէք մեր եաքի ընդունած վոխառնակատիրներէն վճարելու, որոնց հաւաքման օրը կը մօտենայ:

Մեր ամսոյս 11ին դրած նամակովն երկու լումայատուն ընդունելնիք, որ մէկտեղ 1700 ոսկիին են. իրանց դրամն առնելէն եաեւ՝ Մեր հաշուին կ'անցընենք:

Վաճառականի մը դէմ քանքար:

Մեծ անհաճութիւն պատճառեց ինծի Մեր 1200 ֆրանքի վոխառնակատրին եա դարձուելը, որով եա վճարելու ատիպուեցայ: Շատ կը զարմանամ որ Մեր պատուոյն եւ համարման վրայ այնչափ անհոգ ըլլաք, եւ վոխառնակատիրը վճարել չկարենալնիդ՝ ինծի յատապդոյն չծանուցանէք: Անշուշտ կը յիշէք որ Մեր ուզածին չափ ժամանակ ալ տուի: Մեր ատ կերպ վարմանը վրայ չեմ կրնար դոհ ըլլալ, եւ եթէ վոխառնակատիրն ուժ օրւան մէջ չէք վճարեր, կը հարկադրիմ նոյնը նոտարի մը ձեռքը տալ:

Հաւատացեալ օրը հասած վոխառնակատրի մը ժամանակն երկրացքելոյն աղաչանք:

Քանի մը վճարմանց յապաղելովը, որոնց վրայ ապահովական յոյս ունէի, այնպիսի դրամական նեղութեան մէջ եմ, որ գրեթէ անկարելի պիտի ըլլայ՝ ուժ օրէն վճարել վոխառնակատիրս ապառնել: Ասոր մեծապէս շնորհապարտ կ'ըլլամ Ձեզի՝

Je vous serais donc très-reconnaissant, si vous vouliez m'accorder un sursis de trois mois, car alors je pourrais vous payer de ma bourse au lieu d'être forcé de contracter une nouvelle dette pour acquitter l'ancienne. Je doute d'autant moins de votre empressement à me satisfaire que j'ai déjà mainte preuve de votre bienveillance à mon égard.

Veuillez me faire parvenir une réponse favorable et croire à la reconnaissance de votre dévoué.

Emprunt d'argent.

L'amitié que vous me témoignez et les offres de service que vous m'avez faites nombre de fois, m'engagent à en profiter aujourd'hui. Par l'effet de retards de la part de mes débiteurs, je me trouve avoir besoin de douze cents francs en cet instant, pour acquitter un payement qui est de nature à ne pas pouvoir être remis. Je suis persuadé que si vous pouvez disposer de cette somme, vous me l'enverrez aussitôt. Dans le cas contraire, je vous prie également de me le faire savoir sans délai, afin que je puisse me retourner d'un autre côté. Si vous m'envoyez cette somme, je m'engage à vous la rendre dans un mois, et je pense que vous ne doutez pas qu'en pareil cas je trouverais autant de plaisir à vous être utile qu'à recevoir le service que j'attends de vous.

Pour remettre les comptes, les établir, en accuser le bien-être et les régler.

Nous vous remettons ci-joint votre compte courant, arrêté au 31 décembre dernier.

եթէ ինձի երեք ամիս ժամանակ տաք, որ ան միջոցին անձնական արկղէս կարենամ վճարել, ուր որ հիմայ հին պարտքս վճարելու համար նոր պարտք առնելու պիտ՚որ հարկադրիմ: Ձեզմէ մարդասիրութեան բաղմաթիւ ցոյցեր ընդունած ըլլալով, այդ բարութեան վրայ ալ աներկբայ եմ:

Նպաստաւոր պատասխանի մը ակնկալութեամբ կը խոստովանիմ ձես եւայլն:

Ֆոխ առնակ խնդրել:

Ձեր ինձի ցուցուցած բարեկամութենէն եւ յոժարակամ օգնականութեան կրկին եւ կրկին խոստմունքներէն համարձակութիւն առած՝ Ձեզի կը դիմեմ: Պարտապաններուս յապաղմանցը պատճառաւ՝ 1200 Ֆրանքի կարօտ եմ, որպէս զի այնպիսի վճարմունք մը կարող ըլլամ գլուխ հանել՝ զոր որ չեմ կրնար ուշացընել: Վատահ եմ որ եթէ ուրիշ կողմանէ արդելք մը չունիք, նոյն դումարն ինձի անմիջապէս կը հայցընէք: Խակ եթէ կարելի չըլլայ, կ՚աղաչեմ որ ինձի անմիջապէս ծանուցանէք, որպէս զի ուրիշ աեղէ մը ճարեմ: Եթէ յիշեալ դումարը հաճիք ինձի փոխ տալ, կը խոստանամ մէկ ամսուան մէջ ետ դարձընել: Կարծեմ չէք տարակուսիր որ նոյնպիսի դիպուածի մէջ ինձի այնչափ հաճոյական կ՚ըլլայ Ձեզի ծառայութիւն մ՚ընելը, ինչպէս որ հիմայ աս շնորհքն ընդունիլը:

Հաշիւ խնդրել, հաստատել, վաւերացընել եւ ողջել:

Ասոր հետ կը խառնենք նաեւ Ձեր դեկտեմբեր ին վերջը գոցուած ընթացիկ հաշիւը:

Les comptes que vous m'avez remis sont à l'examen, et seront passés de conformité s'ils sont trouvés justes, comme je le pense.

Nous avons l'honneur de vous remettre la facture de la partie de marchandises que vous avez bien voulu nous commettre.

Je désirerais bien savoir comment sont nos comptes ensemble.

Les comptes que le navire a apportés paraissent avoir été faits à la hâte.

Je relève aussi une légère erreur dans votre dernier compte.

Ce solde ne figure dans aucun de vos comptes.

En examinant les comptes ci-dessus mentionnés, vous vous convaincrez de la vérité de notre assertion.

Je refusai d'admettre leurs comptes, après les avoir examinés avec soin.

Il ne me paraît pas juste que vous me débitiez de cela.

Nous avons examiné les factures de votre envoi par la *Clara,* et y trouvons les erreurs ci-après que nous vous prions de rectifier.

Ձեր ինձի խաւսած հաշիւները քննաւելու վրայ են, եւ եթէ ճիշդ ելլեն, որուն վրայ չենք տարակուսիր, Ձեզի բան հաշուի առնելիք կը դրենք:

Մեզի ապագրուած մաս մը ապրանքին գումարին ալ կը խաւրենք:

Շատ կը բաղձամ իմանալ թէ մեր եւ Ձեր առնելիքն ու տալիքն ինչ վիճակի մէջ են:

Նաւուն բերած հաշիւները հապճեպով շինուած կ'երեւան:

Ձեր վերջին հաշուին մէջ փոքր սխալմունք մ'ալ կը դիտեմ:

Այս վճարմունքը Ձեր հաշիւներուն մէկուն մէջ ալ չ'երեւար:

Եթէ վերոյիշեալ հաշիւները քննէք, կը տեսնէք որ բաժնես իրաւացի է:

Անոնց հաշիւները ճիշդ քննելէս ետեւ՝ չուզեցի ընդունիլ:

Ինձի իրաւացի չ'երեւար՝ որ ասիկայ ինձի պարտք դրէք:

Ձեր փլատա նաւով խաւրած ապրանքներուն ցուցակները քննեցինք, եւ հետեւեալ սխալները գտանք, զորոնք կը խնդրենք որ ուղղէք:

Monitoires.

1.

En réponse à la lettre où je vous priais de vous acquitter envers moi, vous m'avez donné l'assurance que je serais payé sans faute le 13 de ce mois. Ce terme est depuis longtemps écoulé sans que vous ayez tenu votre promesse, et je suis d'autant plus désagréablement déçu dans ma légitime attente, que ce retard me place moi-même dans une situation embarrassante. Je vous prie donc de nouveau instamment de me satisfaire au plus tard dans quinze jours, sinon je me verrais dans la nécessité de déposer une plainte contre vous.

Quelque désagréable que soit la démarche que je fais en ce moment et quoi qu'il m'en coûte d'y avoir recours; je dois vous prévenir que je ne prêterai l'oreille à aucune demande ultérieure d'ajournement.

2.

Je vous ai déjà souvent rappelé avec tous les ménagements convenables les obligations que vous avez contractées envers moi, et je n'ai reçu jusqu'ici que de vaines demandes d'ajournement; même en dernier lieu vous avez entièrement cessé de me répondre. Je me vois donc dans la nécessité de vous prévenir sans détour que je déposerai, d'ici en 15 jours, ma plainte au tribunal compétent, si, dans l'intervalle, vous n'avez pas fait droit à ma réclamation. C'est là ma décision irrévocable et aucune réponse évasive ne pourra me détourner de ce projet, résolu que je suis de

Բուշարտոմեան թղթեր :

1.

Ան նամակիս՝ որով Ձեզի կ՚աղաչէի որ պարտքերնիդ վճարէք, պատասխան չբերիք զիս ապահովցնելով որ մայիս 13ին տուգիս կը հասուցանէք: Սակայն ես պայմանաժամը շատոնց անցաւ, եւ Դուք խոտորումիդ չպահեցիք: Իրաւացի ակնկալութեան պարապի ելլելուն վրայ անոր համար ալ աւելի կը ցաւիմ, որ ես յարգանքս զիս նեղութեան մէջ կը ձգէ: Ուստի դարձեալ թախանձանօք կ՚աղաչեմ որ դուն տանուհինդ օրուան մէջ պարտքերնիդ վճարէք, ապա թէ ոչ՝ կը հարկադրիմ դատախազութեան դիմել:

Որչափ որ հիմակուան բռնած ընթացքս անհաճոյ ալ է ինծի եւ դժուարս կու գայ տանկ միջոցներ բանեցընել, բայց եւ այնպէս կը հարկադրիմ Ձեզի ծանուցանել, որ ամէն երկայն յապաղում մը չեմ կրնար յանձն առնուլ:

2.

Շատ անգամ ինծի ունեցած պարտքերնիդ Ձեզի յիշեցուցի ամէն կարելի ակնածութեամբ, սակայն մինչեւ հիմայ ժամանակն երկրնցընելու խնդրուածքէն զատ՝ բան մը չընդունեցայ, մինչեւ որ վերջապէս պատշաճ համարեցայ զիս անպատասխանի ալ թողուլ: Արդ կը սպիտիմ բացայայտ ըսել՝ որ եթէ տանուհինդ օրուան մէջ պահանջմունքս կատարելու չելլաք, դատաստանարանին քանքարս պիտ՚որ ընեմ: Ան է իմ հաստատ որոշումս եւ ամենեւին փախուստ տուող պատասխան մը զիս ան խորհրդէն եւս չի կեցըներ. նոյնպէս Ձեզմէ նամակ ամենեւին չեմ ընդունիր, եթէ ինծի

n'accepter aucune lettre de vous qui ne sera pas accompagnée de la somme qui m'est due. C'est de vous maintenant qu'il dépend de nous épargner à l'un et à l'autre les désagréments inévitables en pareil cas.

Pouvoir donné à un homme de loi de recouvrer une somme en souffrance.

M. E. Lenoir de Lyon me doit, d'après le compte détaillé ci-joint, 1357 fr. 22 cent. échus depuis longtemps. Dans cette affaire je me permets de m'adresser à vous pour réclamer votre obligeante intervention, en vous donnant plein pouvoir de faire rentrer la somme en question à l'amiable ou par voie de justice. Mon indulgence est à bout et je ne suis nullement disposé à laisser ce débiteur obstiné mettre ma patience plus longtemps à l'épreuve.

Veuillez donc prendre soin que je sois bientôt payé et soyez sûr que j'approuverai tout ce que vous jugerez à propos de faire dans cette conjoncture.

Je vous remets ci-joint une déclaration du dit Lenoir constatant que ma demande est fondée.

Tentative d'accommodement avec des créanciers par l'entremise d'un notaire.

M. E. Lenoir de Lyon s'est vu, par suite du malheur des temps et de la stagnation des affaires, dans la pénible nécessité de suspendre ses payements. Il a donc chargé le soussigné de se

պարտական եղած դրամնիդ ալ հետը չգտնուիր: Աւասիկ Ձեր ձեռքն է՝ այսպիսի դէպքերու մէջ հասարակօրէն պատահած անհաճոյ բաները խափանելը:

Փաստական մը չվճարուած դրամը ձեռք բերելու լիագօր իշխանութիւն կ'ընդունի:

Լիոն քաղաքէն Պր. Է. Լընոար՝ սա թղթիս մէջ մանրամասն նշանակուած հաշուին համաձայն, 1357 ֆր. 22 սնդ. պարտական է ինծի, որուն հատուցման օրը շատոնց անցած է: Աս գործքիս նկատմամբ կը համարձակիմ ներկայ թղթովս Ձեզի դիմել ու Ձեր միջամտութիւնը խնդրել, վերոյիշեալ գումարը բարեկամական կամ դատաստանական ճամբով առնելու լիագօր իշխանութիւն տալով Ձեզի: Համբերութիւնս հատաւ, եւ ալ չեմ ուզեր թող տալ որ այդ յամառեալ պարտապանն երկայնմտութեամբս զեղծանի: Ուստի հոգ տարէք որ վերոյիշեալ գումարը ձեռք բերեմ. եւ ապահով եղէք որ այս գործքիս համար Ձեզի պատշաճ երեւցածին՝ ես ալ հաւանեալ եմ:

Թղթիս մէջ կը փակեմ միանգամայն Պր. Լընոարին մէկ նամակը, որով ինք ալ իմ պահանջքիս իրաւացի ըլլալը կը հաստատէ:

Նոտարի միջնորդութեամբ պարտականներուն հետ միաբանելու փորձ:

Լիոն քաղաքէն Պր. Է. Լընոար ժամանակին ձախորդ դիպուածներուն եւ առուտուրին դադարման պատճառաւ՝ իր վճարմունքները ստիպուեցաւ դադրեցընել: Ինքը ստորագրելոյս յանձնեց որ իր

mettre en rapport avec ses créanciers pour tenter un arrangement à l'amiable.

En cas de faillite et si la femme du débiteur usant de ses droits réclame son apport, il ne restera pour le petit nombre des créanciers privilégiés qu'un faible espoir de remboursement; quant aux autres, ils n'ont aucune perspective d'être payés.

Néanmoins, pour prévenir une déclaration de faillite, le débiteur offre à ses créanciers de leur payer immédiatement 40 %, moyennant remise du reste.

M. Lenoir a partout la réputation d'un honnête homme et chacun témoigne son regret du coup qui l'a frappé. Il mérite donc les égards qui sont dus, suivant vous sans doute, à tout confrère malheureux, victime d'un concours d'événements extraordinaires auxquels nul ne peut échapper.

L., notaire.

Annonce de faillite et demande d'entrer en arrangement.

C'est avec un profond sentiment de douleur que je vous annonce la nécessité où je me vois de suspendre mes payements. Malgré toute mon économie, ma circonspection et l'activité infatigable que j'ai déployées pour triompher de tant de causes fâcheuses qui paralysent en ce moment les affaires dans notre pays, je n'ai pu me maintenir plus longtemps.

Ce concours d'incidents déplorables me fait

պարտատէրներուն հետ խօսակցիմ՝ խաղաղական կերպով միաբանութեան փորձ փորձելու համար։

Եթէ Պր. Է. Լընոար անանկացեալ հրատարակուի եւ ամուսինն իւր իրաւունքը գործածելով՝ բերած առակը եւ պահանջելու ըլլայ, հապիւ պարտատէրներէն մէկ քանին կրնան թեթեւ յոյս՝ ունենալ, իսկ մէկալներուն ամենեւին յոյս չի մնար։

Արդ անանկութեան հրատարակութենէն առջեւն առնելու համար, յիշեալ պարտապանն իր պարտատերոց իրաւախոհութեան ճամբով կ՚առաջարկէ որ անմիջապէս 0/0 40 առձեռն պարտատրամ վճարէ, եթէ իրենք ալ մնացած պարտքն իրեն թող տալու հաւանին։

Պր. Լընոար՝ ամէն տեղ իբրեւ արդարասէր մարդ ճանչցուած է, եւ ամէնքն իւր դժբախտութեանը վրայ կը ցաւին։ Ուստի արժանի է զինքը նպաստել պատահարներով դժբախտութեան մէջ ինկող ամէն վաճառականի. եւ ասկէ անշուշտ Ձեր ալ հաճոյքնիդ։

Լ. Նոտար։

Վաճառական ղրկող ծանուցում՝ իրաւախոհի ղրկած առաջարկոմեամբ։

Խորին ցաւով կը ծանուցանեմ որ վճարմունքներս դադրեցընելու ստիպուած եմ։ Որչափ որ ալ խնայութեամբ, խոհեմութեամբ եւ անխոնջ գործունէութեամբ չանցայի տեղւոյս առուտուրը վերսկսող արկածներուն հետ կռուելու, անկարելի եղաւ ամէն տեսլի դիմանալ։

Ես ցաւալի դժբախտութենդ վրայէ վրայ

espérer que mes créanciers voudront bien accepter l'arrangement à l'amiable que M. le notaire L. s'est chargé de faire en prenant pour base un état de mes affaires dressé aussi consciencieusement que possible, mais d'après lequel je ne puis à la vérité vous offrir que 40 %.

Je vous prie instamment d'accepter cette indemnité pour la somme de 1357 fr. 22 c. dont vous êtes crédité chez moi; car ce n'est qu'ainsi qu'il me sera possible de reprendre mes affaires et de remplir plus tard mes engagements en homme d'honneur.

Plusieurs de mes créanciers m'ont déjà fait le plaisir de donner leur approbation à l'arrangement proposé, convaincus qu'ils sont de devoir se montrer compatissants envers un homme accablé sous le poids de son malheur, mais digne encore de leur estime.

Comme votre décision sera d'un grand poids dans la situation critique où je me trouve, j'attends de votre obligeance que vous voudrez bien me la faire connaître au plus tôt et vous prie d'agréer etc.

Prière à un homme de loi d'ajourner ses démarches.

Après vous avoir donné le 25 de ce mois plein pouvoir de faire rentrer la somme qui m'est due par Lenoir de Lyon, j'ai reçu une lettre de ce dernier m'annonçant qu'il est hors d'état de satisfaire ses créanciers complétement et ne peut leur offrir que 40 %.

Quoiqu'il soit loin de ma pensée de vouloir

հանրին ինձի յոյս կու տայ որ պարտատէրներս բարեկամական իրաւախոհութեան կը հաւանին, ինչպէս որ Լ. Նոտարին յանձնուած է՝ որ փորձ ընէ, իրեն հիմ առնելով գործոցս վիճակը, որ ամենայն ճշդութեամբ դրի առնուած է, եւ որուն համեմատ՝ պարտատէրներուս իրացընէ °/₀ 40էն աւելի չեմ կրնար վճարել:

Բոլոր սրտանց կ'ապաչեմ Ձեզի՝ որ 1357 Փր. ու 22 սնտ. պարտքիս դիմացն աս հաստուցումն ընդունիք, վասն զի միայն աս կերպով կրնամ իմ առաւտուր նորէն ձեռք առնուլ, եւ եարքն ալ իրեւ պատուաւոր մարդ ունեցած պարտքերս կատարել:

Պարտատէրներէս շատերը յիշեալ իրաւախոհութեան առաջարկութիւնն ընդունեցան, գիտնալով որ դժբախտութեան հանդիպած՝ բայց իրենց համարմանն արժանաւոր անձի մը վրայ գութ ունենալու պարտական են: Եւ որովհետեւ Ձեր որոշումը հիմակուան ճգնական վիճակիս վրայ մեծ ազդեցութիւն ունի, անոր համար Ձեր մարդասիրութենէն կը յուսամ որ կարելի եղածին չափ շուտ նոյն որոշումն ինձի կը ծանուցանէք:

Փաստաբանի մը իր դատախազութիւնն ուղղելու աղաչանք:

Ամսոյս 25ին գրած թղթովս Լիան քաղքէն պր. Լընոարին ինձի պարտական եղած դրամն առնելու Ձեզի լիազօր իշխանութիւն տալէն եարքը, իմմէ նամակ մ'ընդունեցայ, որուն մէջ կը ծանուցանէ թէ ի վիճակի չէ իւր պարտատէրները կատարեալ գոհ ընելու եւ միայն °/₀ 40 կրնայ իրենց վճարել:

Թէեւ միտքս ան չէ որ յանկարծական պա-

harceler un correspondant victime de revers immérités, je ne voudrais pas d'autre part user de ménagements envers un mauvais sujet, un trompeur, et lui montrer de la compassion. Je connais ce Lenoir trop peu pour pouvoir juger jusqu'à quel point il est digne de ma sympathie; mais comme vous avez eu sans doute l'occasion de faire sa connaissance personnelle et de vous mettre au courant de ses affaires, je me permets de vous prier de faire parvenir l'incluse à M. L. notaire. Elle contient la déclaration que j'adhère aux propositions d'arrangement faites par Lenoir, si les malheurs qu'il allègue dans sa déclaration d'insolvabilité se confirment et qu'il soit un honnête homme. Dans le cas contraire, veuillez défendre mes intérêts sans vous laisser émouvoir par ses prières.

Agréez, Monsieur, etc.

IV.

Renseignements demandés sur des tiers. Lettres de recommandation.

Informations sur un commerçant.

S'il vous est possible de nous communiquer des renseignements sur la confiance que mérite la maison dont le nom est au bulletin ci-dessous, vous nous obligerez sensiblement; nous pensons que vos relations dans la ville qu'elle habite vous mettront à même de vous en procurer et de positifs. Comptez d'avance sur notre discrétion et recevez-en nos remercîments bien sincères.

ասհարնելով զժբախտութեան մէջ ինկած վաճառականից մը աւելի նեղը հասցընեմ. սակայն չեմ ալ ուզեր չար մարդու եւ խաբեբայի մը կարեկցութիւն ցուցընել եւ վրան դութ ունենալ: Ես զՊր. Լընսար այնչափ չեմ ճանչնար՝ որ կարենամ դատաստան ընել թէ հաւանկրութեանս ինչչափ արժանի է. բայց դուք որովհետեւ թէ զինքն անձամբ թէ իւր գործքը ճանչնալու առիթ ունեցած էք, Ձեզի կ'ապաչեմ որ նամակիս մէջ գրուած թուղթը Պր. Լ. նոտարին ձեռքը հասցընէք, որով Պր. Լընսարին ըրած առաջարկութեանցը հաւանութիւնս կը ծանուցանեմ, եթէ վճարելու անկարող ըլլալուն համար յառաջ բերած պատճառներն ստոյգ են, եւ ինքը պատուաւոր անձ մըն է: Իսկ թէ որ այնպէս չէ, առանց իրեն պաղատանացն ականջ կախելու՝ իմ շահուս մտադիր եղէք:

Հաճութեամբ ընդունեցէք եւ այլն:

Գ.

Երրորդ անձի մը վրայ տեղեկութիւն խնդրել: Յանձնարարութեան թղթեր:

Վաճառականի մը վրայ տեղեկութիւն խնդրել:

Մեզի մեծ ծառայութիւն մ'ըրած կ'ըլլաք, եթէ տոմսակիս վրայ նշանակուած տան նկատմամբ մեզի տեղեկութիւն տալու ըլլաք: Նոյն տան եղած տեղւոյն հետ յարաբերութիւն ունենալով՝ կրնաք շուտ եւ որշ տեղեկութիւն դանել: Վստահ եղէք որ խօսքը մեր քովը կը մնայ, եւ այժմէն ընդունեցէք մեր անկեղծ շնորհակալութիւնը:

Réponse favorable.

Nous vous dirons, Messieurs, en réponse à la lettre dont vous nous avez favorisés, que la maison . . . à . . . jouit sur cette place d'un crédit étendu et mérité, parce qu'elle opère avec probité et sagesse. Ces messieurs, qui passent pour jouir d'une honnête aisance, étant néanmoins très-circonspects dans leurs dépenses, nous n'hésiterions point à leur accorder un crédit de . . . Notre opinion se trouve complétement confirmée par les avis que nous venons de recueillir de nos amis et banquiers de cette ville. Comme il nous est agréable de vous être ici bons à quelque chose, nous serons toujours à votre service en semblable circonstance.

Réponse défavorable.

Les renseignements que vous m'avez mis dans l'obligation de vous donner sur la maison de commerce . . . à . . . en réponse à votre honorée du trois de ce mois, ne sont malheureusement pas tels que vous pourriez les souhaiter. Il est notoire que cette maison a joui jusqu'à ce jour d'une excellente réputation; ses affaires étaient fort étendues et ses spéculations couronnées du plus heureux succès. Aucune de nos maisons n'était montée avec plus de luxe, et personne n'aurait songé à élever le moindre soupçon sur sa solidité. Mais on sait maintenant, à n'en pouvoir douter, qu'elle a éprouvé des pertes considérables dans plusieurs entreprises, ainsi que dans les papiers publics. Ces faits, il est vrai, sont plus connus au dehors que sur notre place. Son crédit néanmoins n'a pas

Կպատասխանէ պատասխան։

Ձեր ամսոյս (3ին) գրած նամակին կը պատասխանենք որ (այս իւիչ) քաղքին (այս) տունը մեծ համարում մը կը վայելէ, որուն արժանի ալ է, որովհետեւ արդարասիրութեամբ եւ խոհեմութեամբ կը գործէ։ Ան պարոնները բաւական մեծ առացուածքի տէր ճանչցուած են, եւ ծախք բնելու մէջ շատ զգուշաւոր ըլլալով՝ ամենեւին չէինք երկմտեր իրենց (այսչափ դրամ) յանձնելու։ Մեր կարծիքը կատարելապէս կը հաստատեն նոյն քաղքին մեր բարեկամները եւ լումայափոխներէն ընդունած տեղեկութիւններնիս ալ։ Մեզի շատ բաղձալի է հոս Ձեզի հաճոյական գործ մը գործել, ուստի եւ այսպիսի առիթներու մէջ ալ պատրաստ ենք ծառայելու։

Անկատարատար պատասխան։

Շատ կը ցաւիմ որ ամսոյս 3ին թղթերնուդ մէջ (այս իւիչ) քաղաքին (այս) վաճառականութեան տան վրայ խնդրուած տեղեկութեան՝ չեմ կրնար Ձեր բաղձացածին պէս հաճոյական պատասխան տալ։ Ամենուն ծանօթ է որ վերոյիշեալ տունը մինչեւ հիմայ ապէկ համարում կը վայելէր, գործքերը շատ ընդարձակած էին եւ ամէն փորձածնին կը յաջողէր։ Քաղքիս վաճառականութեան աներէն եւ ոչ մէկն անոր չափ պերճութիւն կը ցուցընէր, այնպէս որ ոչ ոք իր հաստատութեան վրայ թերթեւ կասկած մ'ունէր։ Սակայն հիմայ յայտնապէս իմացուեցաւ որ նոյն տունը թէ զանազան ձեռնարկութեանց մէջ եւ թէ լումայատոմսի առուտուրի մէջ մօտերս մեծ կորուստներ ըրեր է։ Ստոյգ է՝ ատ բաներս աւելի դուրսը ծանօթ են քան թէ մեր քաղաքը, ուր նոյն տունը

baissé et l'on ne remarque pas qu'elle ait restreint ses dépenses en quoi que ce soit; mais plus elle est forcée de dissimuler ses embarras pécuniaires, plus il importe d'user de circonspection dans ses rapports avec elle.

Espérons que cette crise ne sera que passagère et que nous serons couverts de nos traites. Toutefois il ne serait pas prudent pour le moment de s'engager avec cette maison dans des affaires considérables; il faudrait au contraire se dégager le plus tôt possible de ses obligations envers elle.

Je n'ai pas besoin de vous prévenir que ces communications sont purement confidentielles et que personne que vous ne doit en avoir connaissance.

Pour prendre des informations sur un commis.

Il se présente pour occuper une place de commis vacante chez moi un jeune homme appelé G., qui dit avoir été employé plusieurs années dans votre maison. Ses manières sont engageantes et ses talents paraissent au-dessus de l'emploi qu'il aura à remplir; mais je désire savoir s'il mérite ma confiance, et c'est de vous, Monsieur, qui avez été à même de le juger, que j'attends quelques lumières. Vous savez combien il est important de connaître la moralité des personnes que l'on introduit chez soi; je n'ai donc pas besoin d'insister pour vous inviter à me dire franchement ce que vous pensez de M. G. En me donnant une prompte réponse, vous obligeriez beaucoup votre dévoué.

հիմակ ալ դեռ նոյն համարումը կը վայելէ, եւ իր ծախքերը չափաւորելու ամենեւին նշան մը չի ցուցներ. սակայն որչափ աւելի որ իր տակի նեղութիւնը ծածկելու ստիպուած է, այնչափ աւելի ալ իրեն հետ առեւտրական գործառնութիւն մը ակսելու մէջ պղուշութիւն բանեցընելու է:

Կը յուսանք որ առ վտանգն անցաւոր բան մ'ըլլայ, եւ մեր փոխանակադիրները վճարուին. սակայն խոհեմութիւն չ'երեւար առ ժամս նոյն ատեն հետ մեծամեծ գործառնութեանց մէջ մըտնել, մանաւանդ թէ առ հակառակ՝ պէտք է ամէն պարագայութիւններէ կարելի եղածին չափ շուտ ինքզինքն ազատելու աշխատիլ:

Աւելորդ է զրուցել՝ որ առ տեղեկութիւնները պարզ մտերմական են, եւ թէ ուրիշ մէկն անոնց վրայ ծանօթութիւն պէտք չէ ունենալ:

Խռովի պատահելոց մը վրայ տեղեկութիւն խնդրել:

Խանթի պատահելոց պաշտօնն ընդունելու համար՝ Պ. անուամբ երիտասարդ մը ինծի ներկայացաւ, որն որ կ'ըսէ թէ քանի մը տարի Զեր քովը ծառայած է եղեր: Վարմունքը քաղցր եւ յանկուցիչ է, եւ ունեցած տպաւորութիւնը՝ իր կատարելու պաշտօնին պահանջածէն աւելի կ'երեւան. սակայն կը բաղձայի իմանալ որ արդեօք վըստահութեանս արժանի է. ուստի տեղեկութիւն կը խնդրեմ Զեզմէ, որ կրնաք իր վրայ դատաստան ընել: Գիտէք թէ ուրչափ կարեւոր է մարդուս՝ քովն առած անձինքներուն բարոյական վարմունքը ճանչնալ. անոր համար աւելորդ է զՁեզ թախանձել որ Պր. Կ.ին վրայ ունեցած կարծիքնիդ բացայայտ ինծի ըսէք: Մեծապէս շնորհապարտ կ'ըլլամ, եթէ շուտ պատասխան տալու ըլլաք:

Réponse favorable.

Tant que M. G. a demeuré chez moi, je n'ai eu qu'à me louer de sa conduite, de sa probité et de ses talents. Je regrette tous les jours que des circonstances, qui ne dépendaient ni de lui ni de moi, l'aient obligé de quitter ma maison, et je vous félicite de l'heureuse acquisition que vous allez faire, Monsieur, en vous attachant un sujet aussi précieux. C'est avec bien de la satisfaction que je trouve l'occasion de lui témoigner utilement l'estime qu'il a su m'inspirer.

Agréez etc.

Réponse moins favorable.

Je ne puis pas dire précisément, Monsieur, que le sieur G. est un mauvais sujet; cependant son peu d'activité et son goût d'indépendance ne m'ont pas permis de le garder. Jamais sa probité ne fut en défaut; c'est un témoignage que je me plais à lui rendre, pour adoucir ce que ma franchise pourrait d'ailleurs avoir de désagréable pour lui. J'ajouterai cependant encore à son avantage, que ses défauts tenaient plus à son âge qu'à ses mauvaises dispositions; maintenant qu'un peu de réflexion aura mûri sa tête, il serait possible qu'il se fût amendé, et qu'il fît tous ses efforts pour conserver la confiance des personnes qui voudraient lui accorder la leur.

Excusez-moi, Monsieur, si au lieu de vous donner des renseignements, je vous donne des conseils, mais vous avez fait appel à ma conscien-

Նպաստաւոր պատասխան:

Քանի որ Պր. Կ. իմ քովս էր, իր վարմանցը, արդարասիրութեանն ու տաղանդներուն վրայ զոհ էի: Մինչեւ հիմայ միշտ կը ցաւիմ, որ զանազան պարագաներ՝ որոնք ոչ իրմէ եւ ոչ իրմէ կախում ունէին, զինքն տխրեցին քովէս երթալու. եւ Ձեզի ուրախակից եմ՝ այնպիսի պատուական անձ մը Ձեր ծառայութեան մէջ առնելնուդ վրայ: Մեծապէս ուրախ եմ նաեւ որ Պր. Կ.ին իմ հանդարտութիւնս դործքով ցուցընելու առիթ կ'ունենամ:

Հաճութեամբ ընդունեցէք եւ այլն:

Նոյնաց նպաստաւոր պատասխան:

Ձեմ կրնար որոշակի ըսել թէ Պր. Կ. գէշ մարդ մ'էրլայ. սակայն այնչափ գործունեայ չերլայլուն եւ անկախութեան ունեցած միտման պատճառաւ՝ զինքը քովս պահելն անկարելի եղաւ: Արդարասիրութեան մէջ երբեք պակաս չունէր. եւ ան վկայութիւնը սիրով կու տամ՝ ուրիշ նկատմամբ վրան բաած անյարատուտ բաներս մեղմացընելու համար: Ակէ պատ պէտք եմ աւելցընել, որ իր պակասութիւններն աւելի երիտասարդութենէ՝ քան թէ գէշ բնաւորութենէ յառաջ կու գային: Հիմայ որ մտախոհութիւնը գլուխը քիչ մը հասունցուցած պիտ'որ էրլայ, կարելի է փոյթ կը տանի ինք զինքն ուղղելու, եւ իր վրայ դրուած վստահութեան արժանի էրլալու:

Ներեցէք որ Ձեզի տեղեկութիւն տալու տեղ խորհուրդ կու տամ. բայց որովհետեւ կը պահանջէք որ բան խղճի խօսիմ, ես ալ Ձեզի այնպէս բա-

ce, et je vous réponds aussi franchement que si je me trouvais dans votre position.

Recevez etc.

Questions moins étendues qu'on peut écrire en post-scriptum ou sur un bulletin à part inclus dans la lettre.

Vous m'obligeriez infiniment de me donner tous les renseignements que vous pourrez recueillir sur la maison X.

Voulez-vous avoir l'obligeance de m'informer aussi promptement que possible si ce bruit est fondé.

Il court ici des bruits défavorables sur T. Veuillez nous faire savoir par le retour du courrier, s'ils sont fondés en tout ou en partie, car cela nous intéresse vivement.

Réponses.

La maison X. continue à jouir de la même confiance que j'usqu'ici, quoiqu'elle ait essuyé depuis quelque temps des pertes considérables. Toutefois vous ne risquez rien avec elle.

Je ne puis malheureusement vous donner aucun renseignement sur le marchand S. à N. et n'ai rien pu apprendre ici non plus sur son compte.

On ne sait rien ici des bruits désavantageux qui couraient sur T. et fils. Ce sont de vaines ru-

ցայյայտ պատասխան կու տամ, իբր թէ ես Ձեր գտնուած վիճակին մէջ ըլլայի:

Ընդունեցէք եւ այլն:

Կարճառօտ հարցումներ, որոնք իբրեւ յետագրութեան կամ նամակին մէջ դրուած առանձին տոմսակի վրայ կրնան գրուիլ:

Ձեզի մեծապէս շնորհապարտ կ'ըլլամ, եթէ Ք. տան վրայ կարելի եղածին չափ տեղեկութիւն տաք ինծի:

Հաճեցէք ըստ կարի շուտով ինծի իմացընել, թէ արդեօք աս համբաւը հիմ ունի:

Աս կողմերը՝ Թ. ին վրայ դէշ համբաւներ կը պտըտին. շնորհ.ք ըրէք թղթաբերին դառնալուն մեզի ծանուցէք թէ աս լուրերն ամբողջ կամ ըստ մասին սուտ են. որովհետեւ աս տեղեկութիւնը մեզի մեծապէս կարեւոր է:

Պատասխան:

Թէեւ քիչ ժամանակէ ի վեր Ք. տունը մեծամեծ կորուստներ ունեցաւ. սակայն միշտ դեռ յառաջուան համարումը կը վայելէ, ինչ գործ որ հետը ունենաք՝ վնաս չէք ըներ:

Կը ցաւիմ որ Ն. քաղաքին Ս. վաճառականին վրայ չեմ կրնար Ձեզի տեղեկութիւն մը տալ, եւ ոչ ալ հոս վրան բան մը կրցայ իմանալ:

Թ. եւ որդւոց վրայ պտըտած լուրերէն հոս բան չենք գիտեր: Պարզապէս սուտ համբաւներ են որ

meurs qu'on propage, à moins que le tout ne repose sur une erreur.

Recommandations.

1.

Messieurs, nous remettons la présente à notre estimable ami, M. N., pour lui servir d'introduction auprès de vous. Les liens d'amitié qui nous unissent à lui depuis longtemps nous imposent le devoir de vous le recommander tout particulièrement.

Comme M. N. a l'intention de s'arrêter plusieurs jours dans votre ville pendant le voyage qu'il a entrepris, tant pour se remettre de ses fatigues que pour former de nouvelles correspondances, nous vous prions très-instamment de faire tous vos efforts pour lui rendre le séjour au milieu de vous aussi agréable que possible, et de l'aider de vos bons conseils, vu qu'il n'est pas encore au courant des affaires qui se font sur votre place.

Si notre recommandé avait besoin d'argent, veuillez lui faire des avances pour notre compte jusqu'à la concurrence de 2000 fl., et tirer sur nous cette somme ainsi que les intérêts.

Recevez d'avance tous nos remercîments pour les services que vous rendrez à M. G. L'empressement que nous mettons à vous le recommander, vous prouve suffisamment combien nous attachons de prix à ce que vous l'accueilliez de la manière la plus distinguée.

Soyez assurés, Messieurs, de nos sentiments d'estime etc.

ոմանք տարածեցին, կամ կարելի է՝ սխալմամբ այնպէս կարծուեցաւ։

Բանձնարարական թղթեր։

1.

Այս թուղթը մեր պատուական բարեկամին Պր. Ն.ին կու տանք, որպէս զի առիվ Ձեզմէ աղէկ ընդունելութիւն կարող ըլլայ գտնել։ Իրեն հետ ունեցած երկայնաժամանակեայ բարեկամութիւնեն մեր վրայ պարտք կը դնէ՝ զինքն առանձին կերպով Ձեզի յանձնելու։

Եւ որովհետեւ Պր. Ն. թէ առողջութիւնը տեղը բերելու եւ թէ վաճառականութեան նոր գործակցութիւններ հաստատելու համար երած ճամբորդութեանն առեն, քանի մ՚օր ալ Ձեր քաղաքն անցընելու միտք ունի, Ձեզի թախանձանօք կ՚աղաչենք, որ հոն կեցած ժամանակն իրեն լաւ կարի հաճոյական ընէք, եւ Ձեր խորհրդատուութեամբն իրեն օգնական ըլլաք, վասն զի հոնտեղացւոց յարաբերութիւններն իրեն անծանօթ են։

Եթէ այդ անձը առակի պէտք ունենայ, շնորհք ըրէք՝ մեր հաշուին իրեն մինչեւ 2000 ֆր. կանխիկ տուէք, եւ դումարը հանդերձ շահովը փոխանակագրով մը մեր վրայ քաշեցէք։

Պր. Ն.ին ընելու ամէն ծառայութեանցդ համար կը կանխենք մեր շնորհակալութիւնը։ Թէ իրեն պատուաւոր ընդունելութիւն գտնելուն վրայ ինչ մեծ հոգ ունինք, այս մեր արտապին յանձնառութենէն կրնաք իմանալ։

Ընդունեցէք մեր խորին յարգանաց եւ այլն։

2.

Le porteur de la présente lettre est Monsieur N. N. de cette ville. Il se rend pour la première fois à la foire qui se tient chez vous, pour y faire quelques achats. Comme il n'y a pas de relations, je prends la liberté de le recommander à votre bienveillance, en vous priant de lui indiquer des vendeurs chez lesquels il puisse trouver de bonne marchandise à des prix raisonnables. Veuillez en outre l'assister de vos bons offices. Quant aux fonds qui pourront lui être nécessaires, je l'accrédite auprès de vous, Monsieur, pour la somme de . . . que vous voudrez bien lui payer contre double reçu, à mesure qu'il en aura besoin. Je vous créditerai de vos payements, sur l'envoi d'une quittance. Je vous serai très-obligé des services que vous rendrez à mon recommandé.

Agréez, Monsieur, etc.

V.

Modèles pour commencer une lettre.

Le motif pour lequel je vous écris aujourd'hui est principalement de vous aviser que . . .

Notre seule excuse pour n'avoir pas répondu plus tôt, est l'espoir que nous avions de pouvoir d'un jour à l'autre vous communiquer quelque chose de plus intéressant.

2.

Ա՛ն նամակը բերողը՝ քաղքիս Պր. Ա. Ա. է։ Ա՛ս առաջին անգամն է, որ Ձեր ծնողավաճառին կու գայ՝ քանի մը բան գնելու համար։ Եւ որովհետեւ հոն ծանօթ չունի, կը համարձակիմ զինքը Ձեր մարդասիրութեանը յանձնել, աղաչելով որ իրեն ցուցընէք թէ ուր կրնայ աժան գնով բնաւոր վաճառք գնել, եւ ընդհանրապէս Ձեր խորհուրդները՝ իրեն օգնական ըլլաք։ Իսկ իրեն պէտք եղած առաջին համար, առաջիկ իրեն (այսչափ) դումարի համարում կու տամ, որ Ձեզմէ՝ պէտք եղած առեղը կրկին ընկալադրով կարենայ առնել։ Վճարադիրները խրկած առեննիդ՝ վճարածնիդ Ձեզի առնելիք կը դրեմ։ Ձեզի յանձնած անձիս ընելու ծառայութեանցդ համար մեծապէս երախտապէտ կ՚ըլլամ։

Հաճութեամբ ընդունեցէք եւ այլն։

Ե.

Նամակի սկզբնաւորութեան օրինակներ։

Ա՛յսօրուան գրութեանս գլխաւոր պատճառն է, որ Ձեզի իմացընեմ. . . ։

Թէ Ձեզի առելի կանուխ պատասխան չգրեցինք, անով միայն կրնանք արդարանալ, որ օրէ օր միշտ առելի մեծակշիռ բան մը Ձեզի հաղորդելու յոյս ունէինք։

Nous avons reçu votre lettre et vous remercions bien des renseignements qu'elle nous donne.

La lettre que vous nous avez fait l'honneur de nous écrire le . . . est devant nous, ainsi que les notes et observations qui l'accompagnent.

Nous référant à notre dernière du . . . , que nous vous confirmons . . .

Conformément au désir que vous nous exprimez par votre dernière lettre . . .

La dernière lettre que j'ai eu l'honneur de vous écrire était du 1er ct.; depuis lors je n'ai rien de nouveau à vous marquer.

Nous étions si pressés vendredi que nous ne pûmes vous écrire.

J'ai devant moi votre amicale du . . .

Privé de vos lettres à répondre, depuis celle que j'ai eu le plaisir de vous écrire le 4 ct.

En réponse à la lettre dont vous nous avez favorisés le . . .

Votre lettre du . . . m'est parvenue aujourd'hui, et je prends bonne note de son contenu.

Sans aucune de vos lettres, depuis la dernière que nous avons eu le plaisir de vous adresser le 6 ct. et dont vous avez copie ci-joint . . .

Ձեր թուղթն ընդունելյանք եւ մեզի տուած տեղեկութեանցդ համար շնորհակալ կ՚ըլլանք:

Ձեր (ամսոյս 5ին) գրած նամակը, մէջը գրուած տեղեկութեանց եւ ծանօթութեանց հետ՝ ձեռքերնիս հասաւ:

(Ամսոյս 16ին) գրած վերջին նամակնիս կոչելով եւ հասուսաեղով . . . :

Վերջին նամակին մէջ յայտնած բաղձանքներնիդ համաձայն . . . :

Վերջին անգամ Ձեզի ամսոյս 1ին գրած էի: Անկե եւքը Ձեզի հաղորդելու արժանի բան մը չպատահեցաւ:

Ուրբաթ օրն այնչափ զբաղած էինք՝ որ չկրցանք Ձեզի նամակ գրել:

(Ամսոյս 18ին) գրած նամակնիդ ձեռքս հասաւ:

(Ամսոյս 4ին) վերջին նամակս Ձեզի գրելէն եւքը Ձեզմէ դիր չընդունելով . . . :

(Անցեալ ամսոյն 30ին) շնորհած թղթերնուդ պատասխան՝ . . . :

(Ձեր ամսոյս 28ին) գրածն այսօր ընդունեցայ, եւ մէջն եղածին տեղեկացայ:

Վերջին անգամ ամսոյս 6ին Ձեզի գրելէս եւքը՝ Ձեզմէ ամենեւին նամակ չընդունելով, նոյն նամակին օրինակն ասոր մէջ կը դնեմք:

Votre lettre du 6 ct. ne m'est parvenue qu'avant-hier.

Vous aurez été surpris que je n'aie point répondu à votre lettre du . . . ; elle m'est parvenue le . . .

Suivant le désir de M. N., nous avons l'honneur de vous informer que . . .

J'ai à vous remercier de votre lettre amicale du . . .

C'est avec peine que je vous annonce que...

Sans avoir l'avantage d'être personnellement connu de vous, Monsieur, je prends la liberté de vous écrire, espérant que mon intimité avec M. votre frère J. . . . me servira d'excuse auprès de vous.

J'ai l'honneur de vous informer que, suivant vos ordres, je . . .

Nous avons actuellement le plaisir de vous accuser réception de la vôtre de même date.

Vos lettres des . . . nous sont parvenues ensemble, il y a quelques jours.

Permettez que je me rappelle de nouveau à votre souvenir.

Ձեր՝ ամսոյս 6ին գրած նամակը՝ հապիւ երէկ չէ մէկալն օր ձեռքս հասաւ։

(Ամսոյս 13ին) գրած թղթերնուդ պատասխան չընդունելնուդ վրայ զարմացած պիտ՚որ էի, նամակին (ամսոյս 21ին) ձեռքս հասաւ։

Ա. Ա. պարոնին խնդրելովը պատիւ կը համարինք Ձեզի ծանուցանել՝ որ . . . ։

Ձեր (ամսոյս 4ին) գրած բարեկամական նամակին մեծապէս շնորհակալ եմ։

Մեծ ցաւով Ձեզի կը ծանուցանեմ՝ որ . . . .

Թէպէտ եւ Ձեզի անձամբ ծանօթ ըլլալու երջանկութիւնը չունիմ, սակայն եւ այնպէս կը համարձակիմ այս թուղթս գրել, յուսալով որ Ձեր Պր. Յ. եղբօրը հետ ունեցած մտերմութիւնս պիտ Ձեր առջեւն արդարացընելու բաւական կ՚ըլլայ։

Պատիւ կը համարիմ Ձեզի իմացընել, որ Ձեր յանձնարարութեան համաձայն . . . ։

Թղթովս կը ծանուցանենք, որ Ձեր պատուոյն շնորհածն ընդունեցանք։

Ձեր . . . գրած նամակնեբն, քանի մը օր յառաջ ամէնը միասեղ հասան ձեռքնիս։

Ձիս դարձեալ Ձեր պատուական յիշողութեան յանձնելու կը համարձակիմ։

Modèles pour terminer une lettre.

N'ayant rien autre chose d'intéressant à vous dire, je vous salue avec une considération distinguée.

P. S. Veuillez faire tenir l'incluse sans retard à son adresse.

L'heure nous presse et nous n'avons que le temps de vous réitérer l'assurance de notre parfait attachement.

P. S. Nous vous serons obligés d'acheminer l'incluse pour Ostende le plus tôt possible.

Le courrier étant sur le point de partir, nous finissons en vous assurant de notre constant attachement.

P. S. Nous vous écrirons plus au long par le prochain courrier.

Dévoué à vos ordres je vous salue.

Dans l'attente d'une prompte réponse à la présente nous avons l'honneur . . .

Նամակի վերջաւորութիւնք:

Մտադրութեան արժանի գրել ուրիշ բան չունենալով, աւանձինն մեծարանօք զՁեզ կ'ողջունեմ:

Ց. Գ. կը խնդրենք որ թղթիս ձէջի նամակն անյապաղ իւր տեղը հասցընէք:

Ժամանակը քիչ ըլլալով, մեզի կը ծնայ մեր անձնանուէր հպատակութեան հաւատիքը դարձեալ նորոգել:

Ց. Գ. Հաճեցէք ձէջի թուղթն ըստ կարի շուտ Օսմէնտէ խաւրել:

Սուրհանդակը ճամբայ ելլելու վրայ ըլլալով, նամակիս կը վերջացընենք Ձեզի հաստատ սէր ու անձնանուէր ծառայութիւն դաւանելով:

Ց. Գ. Գալ սուրհանդակով աւելի երկայն կը գրենք:

Միշտ Ձեր հրամաններուն պատրաստ ըլլալով կը ճանչնամ զիս եւ այլն . . . :

Նամակիս վաղահաս պատասխանին սպասելով կը խոստովանինք զմեզ եւ այլն . . . :

Abréviations dans la correspondance commerciale.	Առևտրական թղթակցութեան համառօտութիւնները:
à courte vue.	կարճ պայմանաժամով:
argent fin.	Ազնիւ արծաթ:
à t. p., *à tout prix.*	Որեւիցէ գնով:
bard., *brouillard.*	Առաջին հաշուեգիրք:
bes., *balles.*	Հակեր:
bl., *baril.*	Տակառակ:
ble., *balle* (de marchandises).	(վաճառքի) Հակ:
bques., *barriques.*	Տակառներ:
bt., *brut, avec emballage.*	Խառն կշիռ:
bts., *boucauts.*	Վաճառք դնելու տակառներ:
bz., *batz.*	Պազ, (Հելուետիայի դրամ):
c., *centime.*	Մանր. (Ցանկիմ):
c.-à-d., *c'est-à-dire.*	Այսինքն:
c. ct., *compte-courant.*	Ընթացիկ հաշիւ:
Cie., Co., Compe., *compagnie.*	Ընկ. Ընկերը. (Ընկերութիւն):
c. nau, *compte nouveau.*	Նոր հաշիւ:
courant.	Ընթացիկ:
cpk., *copek.*	Քափիք (ոոսի դրամ):
cpt., *comptant.*	Պատրաստ առակ:
cto., *compte.*	Հաշիւ:
cte. vx., *compte vieux.*	Հին հաշիւ:
c/ve., *cette ville.*	Այս քաղաքը:
crzr., *creuzer, cruche.*	Գար. գարանդան. (գերմանական դրամ):
de Fe., *de France.*	Գաղղիայէն կամ Գաղղիայի:
do., *dito, dit.*	Նոյն. (նոյն ըսելու վերանոյն):

dr., *denier.*	Դենար. (գաղղիայի դրամ):
Dt., *doit.*	Պարտական է:
Dvt. *doivent.*	Պարտական են:
ens., *ensemble.*	Ընդ ամէնը:
Fr., fr., *franc (monnaie de France).*	Ֆր. (ֆրանք. գաղղիայի դահեկան):
fco., *franco, franc.*	Ազատ, առանց տանուլ-հէքի:
fl., *florin.*	Ֆ. Ֆլորին. (գերմանական դահեկան):
fl. bco., *florin de banque.*	Գրամատէրական Ֆլորին:
fl. ct., *florin courant.*	Ընթացիկ Ֆլորին:
fo., Fo., *folio.*	Երես:
Gen., *goulden.*	Ֆլորին:
gros.	Կոշ. (գերմանական դրամ):
je., *jeune.*	Կրասեր:
jl., *journal.*	Օրագիր:
jours de vue.	Օրուան պայմանաժամով:
k., kil., *kilogramme.*	Հազարակրամ. (գաղղիայի կշիռ):
kr., *kreuzer.*	Գարաներդան. (գերմանական դրամ):
l/c., l. cte., *leur compte.*	Իրենց Հաշիւը:
L., liv., *livre (de poids).*	Լիտր կամ Ֆունտ (կշիռ):
L., *livre (monnaie).*	Լիրա (դահեկան):
Louis d'or.	Լուդովիկոսի կամ Լուի ոսկի:
L. stg., livre sterling.	Ֆունտ սդէրլին. (անգլիական ոսկի):
Malter (mesure).	Մալդէր (չափ):
marches. génes., *marchandises générales.*	Ապրանք:

m/c., mon cte., *mon compte.*	Իմ հաշիւս։
mois de date.	Ամսուան պայմանաժամով։
Monnaie.	Լումայ։
Mque., *Martinique.*	Մարտինիք (կղզոյն վաճառք)։
N. B., NB., *nota bene.*	Մխա դիր։ Ծանուցում։ Գիտելիք։
n/c., n. cte., *notre compte.*	Մեր հաշիւը։
No., *numéro.*	Թ. (թիւ)։
n. pl., *notre place.*	Մեր վաճառատեղին։
n/sr., *notre sieur.*	Մեր Տէրը. Մեր (Ա. Ա.) պարոնը։
n. v., *notre ville.*	Մեր քաղաքը, մեր տեղը։
p. c., *par couvert.*	Ծածկութիւ տակ կամ փաթեթով։
phn., *prochain.*	Մերձաւոր, առաջիկայ. առջեւի (շաբաթը)։
ple., *pistole (monnaie de change).*	Բիաստր (արտիիսկան դրամ)։
pl. ou m., *plus ou moins.*	Աւելի պակաս, քիչ շատ։ Համեմատութիւն։
ppon., *proportion.*	
pr. %, pour cent.	Ան հարիւր, կամ հարիւրին (այսչափ)։
pr. %%, pour mille.	Ան հազար, կամ հազարին (այսչափ)։
prof. et pes., *profits et pertes.*	Վաստակ եւ կորուստ։
ptre., *piastre, monnaie.*	Սպանիական արծաթի կամ Տաճկական դահեկան դրուշ։
ptre. effe., *piastre monnaie effective.*	Դրուշ։

ql., *quintal.*	Կենտ. (կենդիլար) կշիռ:
qos., *quartos (monnaie d'Espagne).*	Չորեքկին ոսկի կամ Տուպլոն (սպանիական ոսկի):
r., *reçu.*	Ընդունած:
reme., *remise.*	Անցուած առակ:
rl., *réal*; rx., *réaux.*	Ռէալ. (ած. ըռեալ):
s., *sou.*	Սու. (գաղղիայի առակ):
s/bet., *son billet.*	իւր տոմսակը:
shilling (monnaie).	Շիլինկ (անգլիական դահեկան):
s. (le) c., *sous (le) couvert.*	Ծածկութի առակ, փութեթով:
s/c., s. cte., *son compte.*	իւր Հաշիւը:
Silb. gr. *Silber groschen.*	Արծաթ կուշ. (գնդակ):
St. De., St. *Dom(ingne).*	Սան Տոմինկոյ (կղզոյ վաճառք):
sté., *société.*	Ձուլղութիւն, ընկերութիւն:
svt., *suivant.*	Ըստ. Համաձայն:
te., *tare.*	Ապրա. (ած. ուպրա):
tneaux., *tonneaux.*	Տակառներ:
tte. et re., *traite et remise.*	Քաշուած փոխանակագիրեւ անցուցած առակ.
use., *usance.*	Ժամանակակէտ:
v. cte., votre compte.	Ձեր Հաշիւը:
v. ve., votre ville.	Ձեր քաղաքը:

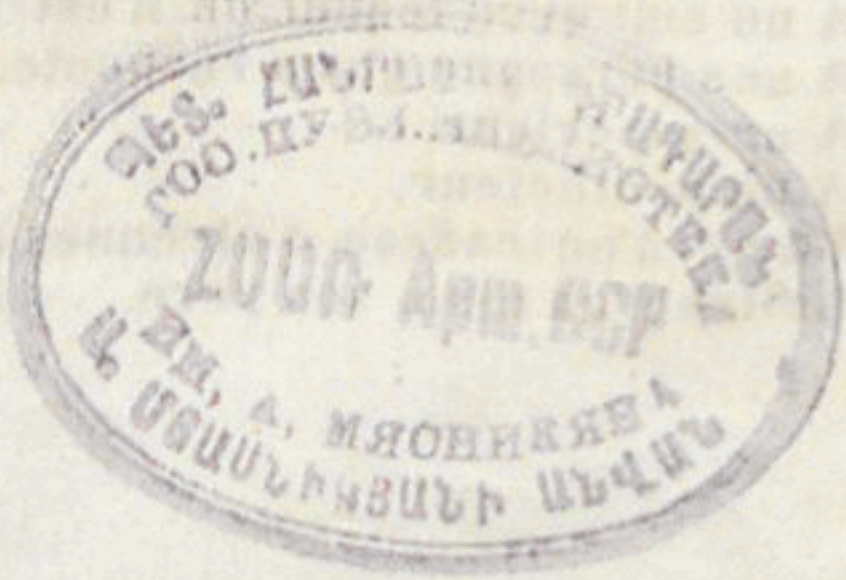

TABLE.

Observations sur l'art épistolaire. 2
Convenances épistolaires. 12
Du papier. . . . . —
De l'inscription et de la souscription. Des titres. . . . . —
Des titres en français.
Titres et Adresses propres aux Ecclésiastiques. 14
Titres et Adresses propres aux Laïques. . . 16
De la souscription. 20
Modèle de Souscription. . . . . —
Modèles pour commencer une lettre. . . . —

Modèles pour terminer une lettre. 22

Du corps de la lettre. 26
De la date. 28
Des post-scriptum. 30
De la manière de cacheter les lettres. . . . —
De l'adresse. 32

Chapitre I. Lettres de félicitation. 34
I. Lettres de bonne année, de fêtes et d'anniversaires. . . . . —
Lettres d'un enfant à son père et à sa mère. . 36
Un petit garçon ou une petite fille à son grand-papa. 42
A une dame qui a soigné notre éducation. . . —

A un instituteur. . . . . —
A un ami avec lequel on n'est pas très-intime. 44
A une personne qu'on respecte. . . . . —
A un supérieur. 46
A un protecteur. . . . . —
Envoi d'un cadeau d'étrennes à un instituteur. 48
Lettre d'un fils à son père. 50

ՑԱՆԿ

Նախադիտելիք նամականեի վրայ 3
Նամակագրութեան պատշաճքը 13
Թուղթ . . . . . —
Վերնագիր, վերջաւորութիւն կամ ստորագրութիւն եւ պատուանուն . . . . . —
Հայերէն պատուանուն.
Եկեղեցականաց պատուանուններ 16
Աշխարհականաց պատուանուններ 18
Վերջաւորութիւն եւ ստորագրութիւն 21
Վերջաւորութեան օրինակ . . . . . —
Գաղղիերէնի յատուկ սկզբնաւորութեան օրինակներ . . . . . —
Գաղղիերէնի յատուկ վերջաւորութեան օրինակներ 23
Նամակին մարմինը 27
Թուական 29
Ցեղագրութեան 31
Նամակը կնքելու վրայ . . . . . —
Հասցէ կամ Երեսագիր 33

Գլուխ Ա. Շնորհաւորութեան նամակներ 35
Ա. Նոր տարւոյ, անուան եւ տարեդարձի շնորհաւորութեան նամակներ . . . . . —
Տղու մը իր հօրն ու մօրը գրած նամակները . . 37

Պզտիկ տղայ մը իր պապուն 43
Տիկնոջ մը՝ որ գրողին դաստիարակութիւնը հոգացած է . . . . . —
Արժանապատիւ մը . . . . . —
Շատ ընտանի չեղող բարեկամի մը 45
Մեծարոյ մարդու մը . . . . . —
Վերնադուն մը 47
Պաշտպանի մը . . . . . —
Արքեպիսկոպոսի մը՝ նոր տարւոյ պարտքեւով 49
Ոդիի մը իւր հօրը 51

A un ami pour l'anniversaire de sa naissance. 50
Réponse. 52
Une petite fille pour l'anniversaire de la naissance de sa mère. . . . . —

II. Lettres de félicitation sur d'autres sujets. . 54

Félicitations à une personne qui a obtenu un emploi élevé. 56
A un ami intime, sur le même sujet. . . . . —
A un protecteur qui a obtenu de l'emploi. . . 58
Lettre de félicitation à un ami sur une récompense qu'il a reçue pour des services rendus. —
Sur une convalescence. 60
Lettre de civilité pour un mariage. . . . . —
A un ami qui vient de se marier. 62
D'un officier à un général nouvellement promu. —
A un jubilaire au sujet de sa fête. 64

Chapitre II. Lettres de condoléance. 66
Pour consoler un malade. . . . . —
A un fils qui vient de perdre son père. . . . 68
A une dame sur la mort de son mari. . . . . —
Réponse. 70
Consolations à un ami sur la mort d'un de ses enfants. 72
Consolations offertes à un ami devenu veuf. . 74
Consolations à une personne victime d'un malheur. 78

Chapitre III. Lettres de recommandation. . . . 80
A un ami, pour lui recommander un autre ami. 82
Pour recommander un voyageur. . . . . —
Pour demander la protection d'une personne en faveur d'une autre. . . . . —
D'un père pour prier un tiers de veiller sur son fils. 84
D'une dame pour recommander une domestique. 86

Chapitre IV. Lettres de demandes et de remercîments. 88
Des pétitions. 90
Lettre d'invitation. 94
Invitation à un ami pour assister à un baptême. —
Invitation du même genre à un personnage plus haut placé. 96

Բարեկամի մը իւր ծննդեան տարեդարձին։ . . . 51
Պատասխան։ 53
Պզտիկ աղջիկ մը՝ իւր մօրը ծննդեան տարեդարձին։ —

Բ. Ուրիշ նիւթերու վրայ շնորհաւորութեան նամակներ։ 55
Բարձր պաշտօնի հասնող մէկու մը։ 57

Նոյն նիւթի վրայ՝ ընտանիի բարեկամի մը։ . . . —
Նոր պաշտօնի հասած պաշտպանի մը։ 59
Բարեկամի մը՝ վարձատրութեան առթիւ շնորհաւորութիւն։ . . . . . —
Հիւանդութեան վտանգն անցուցած մէկու մը։ . 61
Հարսանեաց շնորհաւորութիւն։ . . . . . —
Բարեկամի մը պատկման։ 63
Պաշտօնակալ մը՝ նորընտիր զօրապետի մը։ . . —
Ցիտնամեայ հանդէս կատարողի մը։ 65

Գլուխ Բ. Ցաւակցութեան նամակներ։ 67
Հիւանդ մը սփոփելու։ . . . . . —
Որդւոյ մը՝ հօրը մահուանը վրայ։ 69
Տիկնոջ մը՝ իւր ամուսնոյն մահուան վրայ։ . . —
Պատասխան։ 71
Բարեկամի մը՝ զաւկին մահուանը վրայ։ . . . 73

Բարեկամի մը՝ կնոջը մահուանը վրայ։ 75
Ձախորդութեան հանդիպած մէկու մը։ . . . 79

Գլուխ Գ. Ցանձնարարութեան նամակներ։ 81
Բարեկամ մը՝ ուրիշ բարեկամի յանձնելու համար։ 83
Ճամբորդ մը յանձնելու համար։ . . . . . —
Մէկու մը համար պաշտպանութիւն խնդրելու։ . —

Հայր մը՝ իր որդին ուրիշի մը հոգածողութեան կը յանձնէ։ 85
Ցիտնոջէ մը՝ աղախին մը յանձնելու։ 87

Գլուխ Դ. Աղաչանաց եւ շնորհակալութեան նամակներ։ 89
Աղերսագիր կամ խնդրագիր։ 91
Հրաւիրանաց նամակ։ 95
Պնդահպրութեան հրաւէր։ . . . . . —

Նոյնպիսի հրաւէր՝ բարձրաստիճան մէկու մը։ . 97

Invitation pour un jour de naissance. . . . 98
Invitation à souper. . . . . —
D'un fils à son père, pour lui demander la permission de le venir voir. 100
Réponse à la précédente. . . . . —
Pour prier un ami de nous prêter quelque argent. . . . . —
Du même genre, mais moins familière. . . . 102
Pour demander à quelqu'un sa protection. . . 104
Pour demander des renseignements sur quelqu'un . . . . . —
Pour faire souvenir d'une promesse. . . . 106
Pour demander une place. 108
Pour une personne destituée de sa place. . . 112
Pour demander des secours. 114
Pour obtenir une diminution du droit de fermage après un événement désastreux. . . —
Pour obtenir un passeport. 116
Pour obtenir le paiement d'une fourniture. . —

Pour demander une audience particulière. . . 118

Pour demander des renseignements sur une personne à un ambassadeur. 120
A une dame pour solliciter des secours. . . —
Offres de service de la part d'un ouvrier. . . 122
Lettre de remercìment à une personne qui nous a rendu service. 124
A un bienfaiteur qui cherche à se cacher. . . —
Remercìments adressés à un roi. 126
Remercìments à un créancier dont on a obtenu un délai. 128
Pour remercier d'un livre prêté. . . . . —
Pour remercier d'un service rendu. 130

Pour remercier des félicitations reçues au sujet d'un jour de naissance. 132
Envoi d'un cadeau à un médecin. . . . . —
Pour accepter une invitation à souper. . . . 134

Chapitre V. Monitoires, lettres de reproches, d'excuses, de nouvelles, d'avertissement. . . 136

Lettres de reproches. . . . . —
Lettres d'excuses. 138
Lettres de nouvelles. . . . . —
Pour rappeler amicalement un paiement en retard. 140

Ծննդեան տարեդարձի հրաւէր 99
Ընթրեաց հրաւէր . . . . . —

Որդի մը՝ հօրմէն գինքը տեսնելու հրաման կը խնդրէ . 101
Պատասխան . . . . . —
Բարեկամէ մը՝ տակ փոխ ուզելու համար . . . —

Նոյնպիսի նամակ մը՝ նուազ ընտանեկան ոճով . 103
Մէկու մը պաշտպանութիւնը խնդրելու համար . 105

Մէկու մը վրայ տեղեկութիւն առնելու համար . —
Խոստում մը յիշեցընելու համար 107
Պաշտօն մը խնդրելու համար 109
Պաշտօնէն վար առնուած մէկը 113
Օգնութիւն խնդրելու համար 115
Դժբախտ արկածի մը պատճառաւ վարձակալութեան պայմանները թեթեւցընելու աղերս . —
Անցագիր մ՚ընդունելու համար 117
Ցանձնառած վճառաց վճարմունքն ընդունելու համար . . . . . —
Առանձնական ունկնդրութիւն մ՚ընդունելու համար 119
Վեպանի մը՝ մէկու մը վրայ տեղեկութիւն խընդրելու համար 121
Ցինովկ մը՝ իրմէ օգնութիւն խնդրելու համար . —
Արուեստաւոր մը որ գործք կը խնդրէ 123
Շնորհակալութեան նամակ՝ մէկուն ըրած բարութեանը 125
Անծանօթ ճնալ ուզող բարերարի մը . . . . —
Թաղաւորի մը շնորհակալութեան նամակ . . . 127
Պարոնատիրոջ մը՝ շնորհակալութեան նամակ, հաստուցման պայմանաժամն երկընցընելուն համար 129
Փոխ առած դիրք մը ետ դարձուցած առեն . . —
Մեզի բարութիւն ըրած մէկու մը շնորհակալ ըլլալու համար 131
Բարեկամի մը՝ ծննդեան օրն ըրած բարեմաղթութեան շնորհակալութիւն 133
Բժշկի մը՝ պարպելով մէկուեղ . . . . . —
Ընթրեաց հրաւէր մ՚ընդունելու համար . . . 135

Գլուխ Ե. Ցորդորանաց, յանդիմանութեան, ջատագովութեան, նորալրոց, ապաշխարութեան նամակներ 137
Ցանդիմանութեան նամակներ . . . . . —
Թողութիւն խնդրելու նամակներ 139
Նորալրոց նամակներ . . . . . —
Ուշացած վճարում մը բարեկամաբար յիշեցընելու համար 141

Lettre pour reprocher une négligence dans une commission. 142
A une personne qu'on a offensée. 144
D'un jeune homme qui avait offensé son père. . 146
Lettre pour s'excuser d'avoir tardé longtemps à répondre. . . . . —
D'un domestique à son maître. 148
Pour excuser quelqu'un. . . . . —
Un ouvrier s'excuse de livrer trop tard l'ouvrage promis. 150
Pour s'excuser d'avoir manqué à une invitation. 152

Réponse. . . . . —
Pour s'excuser de renvoyer trop tard un livre qu'on avait emprunté. . . . . —
Excuses adressées à un chef auprès duquel on s'est vu calomnié. 154
Excuses à une personne qui a besoin d'argent. 156
Refus à une demande d'emprunt. . . . . —
A un père sur la maladie de son fils. 158
Pour annoncer la mort de son père à un ami du défunt. 160
Pour annoncer à un père la mort de son fils. . —
Rapport adressé à un père sur la conduite de son fils. 164

Chapitre VI. Des billets. 166
Billets pour inviter à dîner etc. 168
Réponses. 170
Après un bal. 172
Réponse. 174
Billets pour donner rendez-vous à quelqu'un. . —
Billet laissé chez une personne qu'on n'a pas trouvée. 176
Pour des marchands. . . . . —
Billets de faire part d'un mariage. . . . . —
Billet de faire part d'accouchement. 178
Billet de faire part d'un décès. . . . . —

Chapitre VII. Lettres d'affaires et de commerce. . 180

1. Circulaires et offre de services. 184
Création d'une maison de commission. . . . . —
Cessation de commerce. 186
Dissolution d'une société de commerce. . . . 188
Liquidation d'une maison de banque. . . . . —

Ցանձնարարութեան մը կատարման մէջ եղած անփութութեան դէմ՝ 143
Մէկու մը՝ զոր ան որ վշտացուցած ենք՝ 145
Որդիէ մը՝ որն որ հայրը վշտացուցած է՝ . . . 147
Պատասխանը շատ ուշացուցած ըլլալուն համար թողութիւն խնդրել՝ . . . . . —
Ծառայէ մը՝ իւր ախրոջը՝ 149
Մէկը ջատագովելու համար՝ . . . . . —
Արուեստաւոր մը խոստացած գործքն ուշ լմընցընելուն համար ինք զինքը կը ջատագովէ՝ . 151
Հրաւէրի մը չերթալուն համար թողութիւն խնդրել՝ 153
Պատասխան՝ . . . . . —
Գիրք մը ուշ ետ դարձընելուն համար ինք զինքը ջատագովել՝ . . . . . —
Զբաղարտութեան մը դէմ մեծի առջեւ ջատագովութիւն՝ 155
Սուակ խնդրողի մը՝ 157
Խնդրուած փոխը զլանալու համար. . . . . —
Հօր մը՝ որդւոյն հիւանդութեանը վրայ՝ . . . 159
Իւր հօրը մահը՝ անոր բարեկամներէն մէկուն իմացընելու համար՝ 161
Հօր մը՝ որդւոյն մահն իմացընելու համար՝ . . —
Հօր մը՝ իւր որդւոյն ընթացքին վրայ տեղեկութիւն՝ 165

Գլուխ Զ. Ծոմնակ՝ 167
Ճաշի եւ այլն հրաւիրելու տոմսակներ՝ 169
Պատասխան՝ 171
Պարահանդէսէ մը երթը՝ 173
Պատասխան՝ 175
Ժամադրութեան տոմսակներ՝ . . . . . —
Մէկը տունը չգտած տեղն թողլտրուած տոմսակ՝ 177

Վաճառականներու համար՝ . . . . . —
Հարսանեաց մը լուրը տալու տոմսակներ՝ . . . —
Զաւակ մը ծնանելը ծանուցանելու տոմսակ՝ . . 179
Մէկու մը մահը ծանուցանելու տոմսակ՝ . . . —

Գլուխ Է. Գործառնական եւ առեւտրական նամակներ՝ 181

Ա. Շրջաբերականք ու առուտուրի առաջարկութիւն՝ 185
Ցանձնարարութեան տան մը հաստատուելը՝ . . —
Առուտուր մը դադրեցընել՝ 187
Վաճառականութեան ընկերութեան մը լուծուիլը՝ 189
Գրամատէրանի մը իւր հաշիւները կարգի դնելը՝ . —

Annonce d'un décès et de la continuation d'un commerce. 190
Vente ou cession d'un fonds de commerce. . . 192
Sortie d'un associé et entrée d'un autre. . . —

Établissement d'une filiale ou commandite sans changement de raison de commerce. . . . 194
Annonce de la concession d'une procuration. . 196
Annonce du retrait d'une procuration. . . . —
Pour offrir ses services. 198
Pour proposer des affaires. . . . . —
Formules pour terminer une circulaire. . . 200

II. Lettres d'affaires commerciales. 202
Pour s'informer du prix du change. . . . . —

Réponse. . . . . —
Pour s'informer du prix d'une marchandise. . 204
Réponse. . . . . —
Avis sur les cours de diverses marchandises. —

Ordres donnés et reçus etc. 210
Commandes. 220
Réponse. . . . . —
Avis d'achats effectués. 222
Plaintes au sujet d'envois de marchandises. . —
Réponse. 224
Un commissionaire est chargé de l'achat d'une partie de marchandises. . . . . —
Réponse. Envoi d'échantillons. 226
Confirmation d'ordres donnés. 228
Envoi d'un compte d'achat simulé. 230
Envoi de marchandises avec remboursement. . —
Avis de l'embarquement d'une marchandise pour un lieu tiers. 232
Lettre de l'expéditeur à la maison de Havre. . —
Avis d'un naufrage. 234
Réponse. . . . . —
Renseignements demandés sur le prix du fret. 236
Réponse. . . . . —
Retrait d'un ordre donné. 238
Conclusion d'un contrat maritime. 240
Plaintes d'un chef à son commis-voyageur. . 242

Réponse. 244

III. Lettres relatives à des payements. . . . 246
Payement d'une facture. . . . . —

Մէկուն մահուանը եւ անկէ ետեւ առուտուրին շարունակուելուն ծանուցում՝ 191
Առուտուրի մը ծախուիլը՝ 193
Վաճառականի մը՝ ընկերութենեն ելլելը եւ ուրիշ մէկու մը մնալը՝ . . . . . —
Երկրորդական վաճառատան մը հաստատուիլը, առանց սորտպրութիւնը փոխելու՝ 195
Հոգարարձութիւն մը տալու ծանուցում՝ . . . 197
Հոգարարձութեան մը եա առնուելուն ծանուցում՝ —
Իւր ծառայութիւնն ընծայելու համար՝ 199
Առեւտրական գործ առաջարկելու համար՝ . . —
Շրջաբերականի վերջաւորութիւններ՝ 201

Բ. Առեւտրական գործառնութեանց թղթեր՝ 203
Փոխանակագրի դնոյն վրայ տեղեկութիւն առնելու համար՝ . . . . . —
Պատասխան՝ . . . . . —
Վաճառքի մը գինն իմանալու համար՝ 205
Պատասխան՝ . . . . . —
Ջանազան վաճառքներու ընթացքին վրայ կարճ տեղեկութիւններ՝ . . . . . —
Ապահրանք եւ ընդունելութիւն՝ 211
Ապահրանք՝ 221
Պատասխան՝ . . . . . —
Ցանձնարարութեանց կատարման ծանուցում՝ . 223
Ընդունուած վաճառքներու վրայ քանքար՝ . . —
Պատասխան՝ 225
Մէկը՝ յանձնառուին ցեղ մը վաճառք դնելու յանձնարարութիւն կ'ընէ՝ . . . . . —
Պատասխան՝ Օրինակներու առաքում՝ 227
Ցանձնարարութեան հաստատութիւն՝ 229
Վաճառման կեղծեալ հաշուի առաքում՝ . . . 231
Վաճառաց առաքում հաստուցմանն հանդերձ՝ . —
Երթարդ տեղւոյ համար վաճառքի մը նաւ դրուելուն վրայ ծանուցում՝ 233
Ուղեւորչին Հաւքի տան դրած նամակը՝ . . . —
Նաւարկութեան մը ծանուցում՝ 235
Պատասխան՝ . . . . . —
Նաւորդէքի վրայ ուզուած տեղեկութիւն՝ . . . 237
Պատասխան՝ . . . . . —
Ցանձնարարութիւն մը եա առնուլ՝ 239
Ծովային դաշնագրութիւն մը կնքել՝ 241
Գլխաւորէ մը քանքար իւր ճանապարհորդ խանթի պատանուին՝ 243
Պատասխան՝ 245

Գ. Վճարմանց վերաբերեալ նամակներ՝ 247
Վաճառագոյցի մը վճարուիլը՝ . . . . . —

Payement d'une traite. 246
Envoi d'argent en diverses espèces. . . . 248

Envoi d'une lettre de change. . . . . —
Refus d'acceptation suivi de protêt. . . . . —

Envoi d'une traite avec prière de balancer le compte et de renvoyer l'excédant. 250
Envoi de l'excédant d'un payement. . . . . —
Refus d'accepter l'arrangement ci-dessus. . . 252
Avis donné à un créancier qu'il peut disposer de son avoir. . . . . —
Avis d'un payement fait au voyageur d'une maison. 254
Envoi d'un payement. . . . . —
Demande d'une ouverture de crédit. . . . . —
Réponse négative. 256
Réponse affirmative. 258
Refus d'accepter une traite non-avisée. . . . 260

Pour s'excuser d'une erreur. . . . . —
Avis du non-payement d'une traite acceptée. . 262

Renvoi d'une traite non-acceptée. . . . . —

Renvoi d'une traite et du protêt pour notification tardive du dernier. 264
Envoi d'actions avec ordre de les vendre. . . —

Avis qu'on n'a pu vendre au prix ordonné. . . 266

Pour se plaindre de ce qu'un crédit de banque a été dépassé. 268
Réponse. . . . . —
Retrait d'un crédit de banque. 270
Mouvements de fonds etc. 272
Reproches d'un négociant à un autre. . . . 276
Demande de prolongation d'un billet à échéance. . . . . —
Emprunt d'argent. 278
Pour remettre les comptes, les établir, en accuser le bien-être et les régler. . . . . —
Monitoires. 282
Pouvoir donné à un homme de loi de recouvrer une somme en souffrance. 284
Tentative d'accommodement avec des créanciers par l'entremise d'un notaire. . . . . —
Annonce de faillite et demande d'entrer en arrangement. 286

Փոխանակափրի մը վճարումը։ 247
Առձեռնպատրաստ ուտելի առաքում՝ զանազան տեսակ դրամով։ 249
Փոխանակափրի մը առաքում։ . . . . . —
Փոխանակափրի մը չընդունուելին ու անոր դէմ բողոք։ . . . . . —
Փոխանակափրի մը առաքում, աղաչելով որ անով հաշիւը հաւասարցընէ եւ աւելցածը ետ խաւրէ։ 251
Վճարքի մը աւելցուկն ետ խրկել։ . . . . . —
Ժխտական պատասխան։ 253
Պարտատիրոջ մը ծանուցում՝ որ առնելիքն ուզածին պէս կրնայ տրամադրել։ . . . . . —
Ճամբորդ գործակատարի մը եղած վճարման ծանուցում։ 255
Վճարքի մը խրկուիլը։ . . . . . —
Համարում տալու խնդրուածք։ . . . . . —
Ժխտական պատասխան։ 257
Հաւաստական պատասխան։ 259
Առանց ծանուցման քարշուած փոխանակափրի մը մերժում։ 261
Սխալման մը համար թողութիւն խնդրել։ . . —
Քարշուած փոխանակափրի մը ընդունուելէն ետքը անվճար ձնալուն վրայ ծանուցում։ 263
Քարշուած փոխանակափիր մը չընդունելով ետ խաւրել։ . . . . . —
Փոխանակափիրն ու բողոքը ետ դարձընել, բողոքին ուշ ծանուցուելուն համար։ 265
Բաժանորդութեան թղթեր առաքում ծախելու յանձնարարութեամբ։ . . . . . —
Ծանուցում թէ յանձնուած գնով անկարելի է ծախել։ 267
Համարման մը սահմանն անցընելուն վրայ տըրտունջ։ 269
Պատասխան։ . . . . . —
Փոխանակափրի համարման մը ետ առնուիլը։ . . 271
Դրամադլխոյ շարժուածներ։ 273
Վաճառականի մը գէմ քանքառ։ 277
Հաւուցման օրը հասած փոխանակափրի մը ժամանակին երկընցընելու աղաչանք։ . . . . . —
Փոխ առակ խնդրել։ 279
Հաշիւ խաւրել, հաստատել, վաւերացընել եւ ուղղել։ . . . . . —
Ցուշարարութեան թղթեր։ 283
Փաստաբան մը չվճարուած դրամը ձեռք բերելու լիազօր իշխանութիւն կ'ընդունի։ 285
Նուաստի վիճորդութեամբ պարտատէրներուն հետ միաբանելու փորձ։ . . . . . —
Մնանկացած ըլլալուն ծանուցում՝ իրաւախոհ ըլլալու առաջարկութեամբ։ 287

Prière à un homme de loi d'ajourner ses démarches. 288

IV. Renseignements demandés sur des tiers, Lettres de recommandation. 290
Informations sur un commerçant. . . . . —
Réponse favorable. 292
Réponse défavorable. . . . . —
Pour prendre des informations sur un commis. 294

Réponse favorable 296
Réponse moins favorable. . . . . —
Questions moins étendues qu'on peut écrire en post-scriptum ou sur un bulletin à part inclus dans la lettre 298
Réponses. . . . . —
Recommandations. 300

V. Modèles pour commencer une lettre. . . . 302
Modèles pour terminer une lettre. 308

Abréviations dans la correspondance commerciale 310

թաղաքանի մը իւր դատախազութիւնն ուշացընելու պատճառք : 289

Դ· Երրորդ անձի մը վրայ տեղեկութիւն խնդրել : Ցանձնարարութեան թղթեր : 291
Վաճառականի մը վրայ տեղեկութիւն խնդրել : . —
Նպաստաւոր պատասխան : 293
Անյարմար պատասխան : . . . . . —
Խանթի պատանւոյ մը վրայ տեղեկութիւն խընդրել 295
Նպաստաւոր պատասխան : 297
Նուազ նպաստաւոր պատասխան : . . . . . —
Կարճառօտ հարցումներ, որոնք երբեմն յետդրութեան կամ նամակին մէջ դրուած առանձին տոմսակի վրայ կրնան դրուիլ : 299
Պատասխան : . . . . . —
Ցանձնարարութեան թղթեր : 301

Ե· Նամակի սկզբնաւորութեան օրինակներ : . . . 303
Նամակի վերջաւորութիւններ : 309

Առեւտրական թղթակցութեան համառօտութիւնները : 310

9565

2013